Ж-17.066

1939-1-17

ЛННБ України ім. В. Стефаника
01542701К

ЭК 17.066
1939 ч. 1–17

IV
C17066
1939-1

У Львові
„НАРОДНИЙ ДІМ"

Львівська національна наукова
бібліотека України
імені В.Стефаника
Lwów, ul. Kurkowa, 14
PT. Bibliotek »Narodnoho D

Наш Ґемко

РІК VI. 40166 Ч. 1 (121)

Львів, 1. січня 1939.
Виходить двічі в місяць.
Адреса: **Львів, ул. Новий Світ ч. 22.**
Телефон ч. 244-67.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, UL. NOWY ŚWIAT 22.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.
Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Львівська національна наукова
бібліотека України
імені В.Стефаника

ЛЬВІВСЬКА БІБЛІОТЕКА
№ Ж-1933 П

Христос Раждається!

За спільну кращу долю

Кожний, що йому лежить на серці краще майбутнє нашого села, мусить застановитися над господарською розбудовою нашого сільського життя. На ці теми багато пишеться на сторінках усеї преси. Деякі голоси є за тим, щоб із сіл усунути жидів і тоді справа перенаселення буде найкраще розвязана. Це міркування лишаємо осудові наших Читачів, а саме, чи така дорога виведе наше село на кращий шлях? Чи ні.

Друга стежка, яка мала б причинитися до кращого життя в наших селах — це вела б почерез видалення жидів з міст і створення на їх місцях варстатів праці для надвишки робучої сили з села. Над цим способом теж не будемо ширше розводитися; ми не є в спроможности приспішити цей процес видалювання жидів з міст, ані тим самим занятися ширшою пропаґандою за перенаселенням надвишки селян до міста. На це є різні уряди й різні люди.

Врешті, хоч би такий спосіб і вдався, то це було б тільки частинне розвязання перенаселення та безробіття нашого села. Не може нам ніхто закинути, що ми виступаємо, або колинебудь виступали проти мандрівки нашої молоді до міста за роботою, за наукою, або заробітком, — ми деколи перестерігали нашу молодь із сіл перед невідомими і тим самим загрозливими обставинами в меншім, чи більшім місті. Зате завжди мали ми на увазі добро нашої сільської молоді та журба про безвихідне її положення приневолювала нас часто писати статті на тему, як статися добрим ремісником, як упромисловити наше село та як побороти це жахливе безробіття.

Ми маємо чисту совість, що ми наше завдання якнайкраще сповнювали. І дальше в такій площині й в таких напрямних будемо продовжувати нашу працю.

Але ж і нас зрозумійте Дорогі Читачі, що ми водночас не годні бути особисто поміж Вами та разом з Вами вести праці над кожнобічнім піднесенням рільної культури. Для нас була б найкраща заплата, якщо кожне наше село в горах бодай одну десяту часть сповнило з цього, що всі ми собі взаїмно бажаємо.

І так до найкращих хвилин у житті кожної людини належить це внутрішнє почування, що його праця не йде намарне. Отже ж Молоді Брати — Вас питаємося, що Ви зробили, щоб у минулому році ваша батьківська ріля краще родила? Скільки овочевих дерев засадили ви у ваших садах? Якого ремесла навчалися та з яким успіхом? Чим і як збагачували свій життєвий досвід? Як ви вільні хвилини від робіт використовували? Чим ви причинилися до збільшення народнього майна? Які ваші власні надбання та ваших найближчих? Чи загальне добро мали ви завжди на увазі, чи може особисте? — На цих декілька питань дайте відповідь та чесно й без себеобманювання скажіть виразно: Так, я дещо вже зробив і ще більше зроблю для народнього добра. Я стояв за лядою в кооперативі та за мене не було ані манка, ні боржників. Я чесно працював для рідного села. І чесно заслужив на мою заплату.

Інший, що працював у свого батька, хай скаже: Я не лінувався рано вставати до праці, та останній вертався вечером до хати. Я шаную старенького батька, бо він мене чесно навчив на хліб святий працювати. І ти, бідний наймите, скажи: Мені добре було в моїх господарів; які мої сили — така моя заплата. Я теж виросну на доброго господаря й буду з серцем ставитися до чужої дитини. Мій господар мене любив, як і свого сина.

Коли ж був би між Вами, Молоді Приятелі, такий, що приносив ганьбу своїм батькам і свому селові, ви його браття на добру дорогу справте та гарним приміром кращий шлях йому вкажіть. Даруйте один другому провину, спільні прогріхи забувайте — не по християнському гнів у серці носити. І не завидуйте один одному, тільки спільно брат із братом спільну долю кувайте! Кращу долю нашому народові.

А будемо в згоді при праці жити, шанувати себе взаїмно та чесно сповняти наші громадські обовязки, засядемо ж Любі Сестри й Братя при спільному столі та величаво заспіваємо: Вселенная веселися, Бог від Діви днесь родився... І Господня Правда днесь явилася, земленьку українську радістю наповнила...

— Здоровенькі святкуйте, цього із щирого серця Вам Сестри й Братя бажає **Юліян Тарнович.**

Слово до Матерей

Різдво Христове є великим святом родинної любови й милосердя. В той святочний день кожна дитина, хочби і велика — старша, бажає бути коло своєї матери, всі горнуться до її материнного, доброго серця. Щасливі діти, що мають матері, щасливі матері, що мають біля себе дітей. Та є багато родин, де з Божої волі, не стає сиротам матері, є чимало хатин, де мама плаче за неприявною дитиною. Ось якраз великим і шляхотним перед Богом і народом учинком буде спомогти таких дітей і матерей. Нехай ті нещасні в ті великі свята не почуваються самі. Огорнім їх своїм серцем і любовю. Поділімся, що Бог дав, з тими бідними, може попросім їх до себе на святу вечеру. Сам Бог завітає в таку хатину, і хоч у ній буде бідно, але буде радо та весело, і ангели Божі заспівають над нею: Слава во вишних Богу й мир людям доброї волі.

Христос Раждається!

Усім нашим Сестрам і Братам на Лемківщині, У Франції, Німеччині, Америці, Канаді, Аргентині, Бразилії, Карпатській Україні та в інших сторонах світу БАЖАЄМО ЩАСЛИВИХ І ВЕСЕЛИХ СВЯТ РОЖДЕСТВА ХРИСТОВОГО й Нового Року.

Редакція й Адміністрація Нашого Лемка.

ІЛЮСТРОВАНИЙ СТІННИЙ КАЛЄНДАР „РІДНОЇ ШКОЛИ" НА 1939 РІК розсилаємо з цим числом „Нашого Лемка". Тому, що кошти цього календаря знані, надіємося, що всі Вп. Передплатники й Читачі „Нашого Лемка" самочинно перешлють „Рідній Школі" добровільні датки на покриття коштів друку. Добровільні датки слати на чекове конто П. П. О. ч. 503.624. просто до каси Р. Ш. — Рідна Школа дбає, як рідна мати про краще майбутнє наших дітей, тому не жалійте для Неї датків.

Апост. нунцій відвідав наших епископів

Від 13 до 16 ц. м. був у Галичині Нунцій Апостольського Престола Ексц. Ф. Кортезі. Дня 13 ц. м. був Апостольський Нунцій у Львові, де відвідав ВПреосв. Митрополита, наші цекрви, монастирі та Духовну Семинарію. Дня 15-го ц. м. був Апост. Нунцій у Станиславові та відвідав Преосв. Епископа Григорія Хомишина, а 16 ц. м. відвідав Епископа Преосв. Иосафата Коциловського в Перемишлі. Всі три наші епископські столиці торжественно витали Достойного гостя, засвідчуючи цим свою вірність для Апостольського Престола. В катедрі св. Юра у Львові Ап. Нунцій у відповідь на привитання Преосв. Иоана Бучка виголосив промову, в котрій між ін. сказав: „Усе захоплений величністю греко-кат. обряду, радію словами В. Ексцеленції, якими передаєте запевнення привязання і вірности Св. Отцеві й Апостольській Столиці". Висказуючи радість, що міг відвідати Митрополита, побачити величаву катедру і стільки вірних, Апостольський Нунцій передав від Св. Отця і від себе благословенство для Епископів, духовенства і вірних. Після цього відправлено короткий Молебен і Суплікацію, в якій Нунцій теж взяв участь. Богослужбу покінчено папським гимном, що його відспівав хор в італійській мові. Перед виїздом до свого постійного осідку в Варшаві Ексц. Нунцій видав отсей заклик до всего населення:

„Зараз від початків моєї місії в Польщі я мав намір відвідати Львів, сей преславний город, який в особливший спосіб притягав мене і своєю історією і своєю культурою і своїм упривілеєним становищем, як столиці трьох архиепископів, які величавою ріжноманітністю своїх достойних пошани обрядів доказують вселенськість римської Церкви, матери й опікунки всіх Церков. Тепер виконуючи мій намір, відчуваю тим більшу радість, бо Св. Отець Пій XI поручив мені се миле завдання висловити всім вірним свою батьківську прихильність, з якою Він ніколи не перестає глядіти на сю частину пастви Ісуса Христа, що її саму і її потреби зблизька пізнав у своїм часі. В глибокому почуванні свого вселенського батьківства, яке випливає з Христового Серця, що Він Його заступає на землі, найвищий Пастир не може глядіти без страху на роздори, противенства і боротьби, які роздирають синів сеї землі, які вже спричинили тільки зла і ще більшим злом загрожують у будуччині. Супроти того зрозуміло, що Пана, люблячи всіх, одиниці і народи без ріжниці Христовою любовю, звертається з повною журбою до населення й усильно його упоминає, щоб зложило на вівтарі спільного добра ненависть і гнів і щоби знайшло добрий спосіб до взаїмного порозуміння. Отже поручає вірне виконування евангельської ради: „Любіться взаїмно", яка зблизила народи до атмосфери братньої любови; вона отворить шлях Царству справедливости, узгляднить права кождого і спонукає шукати розвязки всіх завдань „per arma lucis, caritatis et iustitae" (зброєю світла, любови і справедливости). Св. Отець дуже рахує на побажане успокоєння умів працею світського і монашого клиру, бо праця ся по своїй суті те праця для мира й любови. Бо священики католицької релігії бачать у своїх людях якоїнебудь національности, верстви і партії — душі, відкуплені найдорожчою кровю Ісуса Христа, які вони повинні освятити і спасти".

Правда єдина...

До Всечеснішого Отця Яна Урбана,
Редактора „Орієнсу"
у Варшаві.

Всечесніший Отче Редакторе!

У звязку з Вашим зацікавленням нашою статтею в 18. ч. „Нашого Лемка" під наголовком „Наше становище" та Вашою інтерпретацією у Вашому цінному журналі „Орієнс" (за вересень-жовтень 1938. р.) перш-завсе просимо ввічливо приняти нашу подяку.

Не закриваючи правди, признаємо, що Ваша Всечесність мали б із становища католицької дисципліни повну слушність.

У мерітум порушеної Вами теми, не будемо входити; ми є в найкращій надії, що чейже час і добро Католицької Церкви прикаже всім людям доброї волі спільними зусиллями працювати для єдиного джерела Правди, яким була, є та завжди буде свята Католицька Церква.

Саму ж справу нашого відношення до Апостольської Адміністрації для Лемківщини в цілости оставляємо історії та її мудрому осудові.

Одного тільки не можна збагнути, а саме: Якого ці бідні, але чесні наші Сестри й Брати на Лемківщині допустилися гріху, щоб дарити їх такими добродійствами?... Припустім, що вони могли у своїй несвідомости завинити й поблудити. Але, Всечесніший Отче Редакторе, ми думаємо, що Вам відомі теж чини саме тих людей, які пізніше займали становище в уряді Апостольської Адміністрації, а самі найбільше причинилися до переходу деяких сіл на Лемківщині на московське православя — отже до цього „лемківського гріху".

Якщо направду українська преса й наш часопис в дечому загостро, або у відповідному моменті менше фортунно насвітлювали діяльність окремих осіб, які творили уряд Апостольської Адміністрації, то це було спричинене виключно найкращим синівським привязанням до Святої Греко-Католицької Церкви та робленне в імя добра цієї вітки українського народу, якою саме є Лемки.

Ніхто не промовчував цього факту, що відбирається останні засоби до життя саме найбільше ідейним Душпастирям, що найосновніше працювали над зєдиненням відпавших деяких наших братів.

Врешті, чи не треба було звернути уваги, якщо орґан, який мав виходити під протекторатом відомих осіб, пропаґує безбожницькі книжки, — на зневагу Католицької Церкви („Карп. Звонъ" ч. 1)? У загальному це надто тонка та ще більше складна справа, щоб про неї в цілости писати отверте письмо, тому на цьому мусимо обмежитися.

Наприкінці просимо Вашу Всечесність приняти від нас наші скромні бажання Щасливого Нового Року та з нагоди Христового Різдва кращих часів для Святої Католицької Церкви та Її вірних

— остаємось до Вашої Всечесности

з глибокою пошаною та християнським привітом

Юліян Тарнович.

З Новим Роком

ХРИСТОС РАЖДАЄТЬСЯ!

На порозі шостого року видання „Нашого Лемка" вітаємо Вас Дорогі наші Передплатники й Читачі. Одночасно дякуємо разом з Вами Всевишньому за Його великі ласки при веденні цієї культурної праці. Сміємо з цілою рішучістю ствердити, що праця для добра нашої Католицької Церкви та нашого Народу дає нам усім якнайкраще вдоволення.

— Якіж наші спільні осяги? — запитаєтесь Любі Приятелі. На це дайте самі відповідь. Це лишаємо Вашому здоровому осудові та розсудкові. Найважніше, що наша праця не спричинювала жадного згіршення, ні не витворювала завогнення відносин і життя на Лемківщині.

Ми всі знову багатші, бо досвід однорічнього переживання вже за нами. І кожний, що пильно слідив за рядочками на сторінках нашого часопису та читав і розважав у своїх думках кожне речення, кожне слово, неодного навчився.

Наше стремління є так редагувати наш часопис, щоб він був правдивим зеркалом народнього життя Лемківщини та водночас ставався цікавою, научною й хосенною лектурою кожного читача.

Коли ж узяти під увагу, що інші українські часописи дуже часто передруковували на своїх сторінках цілі наші статті, покликуючися на наш часопис, це була б для нас найкраща вказівка щодо вартости нашої праці.

В минулому році не обмежувалася наша праця тільки до видавання самого часопису, але ми видали цілий ряд популярних і цікавих книжок про Лемківщину й для Лемківщини. Треба також згадати про перший господарський календар на 1939 рік, який теж у цілости присвячений потребам і культурі синів Лемківщини.

І тут найкраща для нас заплата, що наші Брати на Лемківщині вмить розхопили цей календар, бо він єдиний та найвірніший приятель кожного господаря в лемківськім селі.

Але статочна та щиросердечна співпраця над нашим спільним добром — Любі Сестри та Браття дає нам запоруку ще кращий слати Вам часопис.

З Великим Днем Христового Різдва одне тільки Вас прохаємо, не плекайте у Ваших серцях ненависти брат до брата, єднайтеся в братній згоді, викиньте — якщо жевріли б у Вашому серці деякі іскорки зависти — викиньте їх та нове життя начинайте.

Христос Родився — Славіте!

ЖІНКИ, ДІВЧАТА ЛЕМКИНІ! Переплатіть для себе цікавий, гарний часопис для сільських господинь **„Жіноча Воля"**. Там знайдете цінні поради для матерів, молодих дівчат і пильних господинь. Крім того в кожнім числі знайдете цікаве оповідання, смачні куховарські приписи, взірці до вишивання і т. п. Часопис цей виходить щомісяця та коштує тільки 3 зл. на рік. В збірній передплаті (найменше десять) на одну адресу коштує він тільки 2 зол. річно. Під цією ж Редакцією та заходом вийшов дуже цікавий **„Календар Жіночої Долі"**. Подає багато цікавого й повчального. Коштує 1.50 зл. Адреса Редакції: **„Жіноча Воля", Коломия, вул. Замкова ч. 37.**

Святкуймо тверезо!

Українська Святочна Родино!

Коли до українських хат по містах і селах злине із першим блиском Свят-вечірньої зірки радість і мир; коли в хаті кожної сімї засяє свят-вечірня свічка, у куті стане дідух, а на столі кутя; коли під гомін мельодійної коляди відродиться вся родина в мирі-згоді на нові труди й змагання до нового, кращого життя, — пригадаймо одне:

Народження Того, що приніс Правду на землю, не святкували пянствуванням: Родився Він в убогих яслах, і перші поклонилися Йому простодушні, тверезі пастухи. Шлях, що вів до перемоги Правди на землі й до Воскресення, почався тверезим чином, — бо зараз же Пресвята Родина вирушила у дорогу, щоб схоронитися із Народженим перед лукавими цего світа і зберегти Його для спасення людства....

Пригадай же цей мент, Українська Святочна Родино, коли святкуватимеш Різдво Бога Правди — і святкуй без дурману алькоголю, без чаду тютюневого диму. Ти ж також ідеш дорогою змагань до Воскресення, і потрібно Тобі ясного, бистрого, тверезого ума! Пригадай собі, скільки лиха накоїв Тобі за століття цей дурман і знай, що правдива святочна радість вітати може тільки у щирій, тверезій, чистій душі.

Обовязок пригадати Тобі цю правду у Свято Радости й Надії має Українське Протиалькогольне і Протинікотинне Товариство „Відродження", що вже тридцять літ поборює в нашому Народі ці погубні налоги і змагає до Відродження Української Нації. Тому й кличемо:

Замість панцизняної звички пяничення та муринського налогу курення, — **святкуємо всі без алькоголю й нікотини,** — во імя добра й росту Української Нації! Хай Радість і Надія вітає в ці Свята між тверезими членами Великої Української Сімї!

Веселих і Щасливих Свят!

Христос Раждається!

Головна Рада Українського Протиалькогольного й Протинікотинного Товариства „Відродження".

М-р Микола Ценко голова — **Проф. Адам Антонович.** за секретаря

В теперішних непевних часах найкращим СВЯТОЧНИМ ТА НОВОРІЧНИМ ПОБАЖАННЯМ буде поліса життєвої обезпеки єдиного українського Товариства взаїмних обезпечень на життя

„Карпатія"

ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 38. Тел. 258-43, 258-92.

Пишіть за інформаціями.

Хто ще не має найкращого календаря на 1939 рік, хай вишле до Адміністрації „Нашого Лемка" розр. переказом 1 зл,. той одержить відворотною поштою **Лемківський Господарський Календар на 1939 рік.** Ціна 1 зл. за 1 пр. разом з пересилкою. Наклад уже на вичерпанні — спішіться!

СОГЛАСНО СПІВАЙМО

Согласно співаймо, Ісуса витаймо,
2. Се бо Бог істинний, нас ради рождений.
Весело поскачте й більше не плачте,
2. Хай Ісус Младенець піде з нами в танець.

Од небес післаний, із Пречистой Панни,
2. Син Божий во плоти плаче межи скоти.

І спішно грядіте, в около станіте,
2. І в труби заграйте, з Ангелами співайте.

Радуйся, Маріє, Од восток царіє
2. Со звіздою приходять, дари Йому приносять.

Злато, ливан, смирну, Младенцу нескверну
2. Яко Царю віку, Бого-чоловіку.

Тепер вже безпечно, най іде конечно
2. Громада пастушок во Вифлеем Юдов.

Хай поють прекрасно, весело согласно, —
2. Степан бас тримає, Іван же заграє,
Михаїл „дисканта", а Грицько за „альта".
2. Макарій „тенора" — най ідуть до двора!

Прийшовши, заграйте, коляду віддайте,
2. Малее Дитятко чей прийме ягнятко.

Побачив Гарасим, що то є Божий Син
2. Іскочив по струни, сівши на два коні.

Поклич ше Никити: „Хочеш в небі бити,
2. Зачинай трубіти, буде Бог платити".

Марія Пречиста зродила нам Христа,
2. Пустила до шопи цілувати стопи...

Христос ся розповив, до Себе притулив,
2. Царство нам дарує, де й Сам царствує.

ВИКОРІЙНЮЙМО НЕПИСЬМЕННІСТЬ.

До всіх свідомих Громадян - українців.

Ми є свідками великих історичних подій. А вони переконують нас, що тільки в народів освічених і свідомих є творчі сили, є незломна воля.

А тимчасом у нас — ще дуже багато наших братів і сестер потопає у темноті та несвідомості, ще дуже багато наших людей не має ніяких основ знання ні про світ ні про себе, ще дуже багато серед нас таких зовсім неписьменних.

І це власне — наше найбільше лихо, наш найнебезпечніший внутрішній ворог. І як довго він між нами, так довго утруднений перед нами шлях національного розвитку та якого небудь поступу.

Тимто „Просвіта" наша духова Мати-Провідниця, святкуючи з усім народом свій 70-літній Ювілей, що є одночасно і ювілеєм її безперервної боротьби з народньою темнотою і несвідомістю, — горячо **закликає** всіх свідомих громадян і **наказує:** як-стій приступити до загального **освідомлення** наших братів і сестер, до поголовного **викорінювання неписьменности серед народу** — в імя перемоги Українського Духа!

За Головний Виділ Товариства „Просвіта" у Львові:
Д-р Іван Брик голова — **Микола Дужий** секретар

Різдвяні звичаї в Карпатській Україні

У „Праґер Прессе" з 21. м. м. (ч. 313) находимо цікаву статеїку про різдвяні звичаї та вірування населення в Карпатській Україні. Автор статейки (М. Г.) підкреслює, що карпатоукраїнське населення не знає зовсім ялинок, хоч само живе між лісами, ні не палить дерева на Різдво, як це роблять полудневі славяни. Зате різдвяні звичаї карпатоукраїнського населення тісно вяжуться з його худібкою, що є для нього найдорожчим добром. Тому на Святвечір кожний господар кидає до стелі ножем, що ним украяв книш (керечун), зі словами: моя худоба в моїй кошарці, бо тоді худібка не вигине. Опісля підкурюють корови, щоб їм чарівниці молока не відобрали. Овочеві дерева в садах обвязують перевеслами соломи, щоб вони добре родили. У Волівці всі члени родини миються в потоці перед вечерею на Свят-вечір. У Воловім усі члени родини виходять босоніж на двір перед спанням на Свят-вечір, щоб їх цілий рік ноги не боліли. На стіл стелять на Свят-вечір сніп немолоченого вівса та застелюють його скатертю, на яку ставлять книш з житньої муки (т. зв. керечун) зі заглубиною на середині, в яку ставлять посуду з медом. Біля книша розкладають на столі ріжне печиво. Опісля господар запалює свічку. Якщо дим зі свічки розходиться у напрямі печі, сподіються в родині швидкого весілля; якщо в напрямі дверей — не поганий знак, бо підчас року хтось в хаті вмре. Довкола стола лежить ланцюг, щоб лихий не вкрутився до хати. Перед святою вечерею здіймають зі стіни перед столом усю одіж, бо вона не сміє висіти на стіні підчас вечері. Сніп немолоченого вівса приносить ґазда до хати і витає свою рідню словами: „Христ раждається": йому ґаздиня відповідає: „Славіте Його". Одночасно до хати вносять глубий сніп соломи, яку розстелюють по землі. По соломі качаються розсміяні діти і наслідують голосом домашні звірята, щоб ці добре почувались. По спільній молитві ґазда кидає ложкою трічі фасолю до дверей, що її намагаються доконче зловити дівчата. Саму вечерю починає господар чаркою меду, з якої опісля частує свою жінку та старших членів родини. Вечеря складається з девятьох страв: фасолі, голубців, клюсок, риби (звичайно оселедця), куті і т. п. Підчас вечері замикають нову колодку, щоб „дикі хижаки позимикали свої паші". Майже кожну страву залишають в посудах на столі, щоб у ночі духи померших теж повечеряли. По вечері діти ходять колядувати. Тоді молоді дівчата, які хочуть віддаватись, надслухують пильно з якої сторони чути гавкіт псів, бо з відтіля надійдуть женихи. Великий гавкіт псів ворожить багато весіль у селі. Першого дня Різдвяних свят в кожній хаті з тривогою ждуть на появу першого гостя, від його появи залежить щастя або нещастя. Отже у Великім Березнім посилають свояки вже раннім ранком здорового хлопчину або молодця, бо він приносить щастя. Кожна жінка приносить нещастя, зокрема стара. У Воловім як перший гість повинен прийти мужчина. На Новий Рік бажають собі щастя, здоровля та урожаю. Ці різдвяні звичаї зберігають карпатські українці з пієтизмом здавен-давніх часів, але щойно цьогорічними Різдвяними святами радітимуть найбільше.

„НАРОДНА ТОРГОВЛЯ"

бажає
ВЕСЕЛИХ СВЯТ
і просить закупити на свята в її складах усі потрібні товари і напитки.

У Карпатській Україні

АПОСТОЛЬСЬКИЙ АДМІНІСТРАТОР КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ

дав представникам закарпатської преси інтервю, в якому сказав, що нова епархія вже остаточно виділена. Осідок епископа буде в тому самому місці, що осідок уряду. Кождий священик у Карпатській Україні мусить стати зразковим громадянином і вести у своїй парохії енергійну культурно-освітню працю при допомозі світських громадян. У цій праці душпастир мусить давати ініціятиву та брати живу участь. У громадянській

Премієр Карпатської України
о. Др. Августин Волошин.

праці на першому місці мають стояти релігійні організації, щойно далі стоять інтереси культурно-освітні, харитативні і протиалькогольні організації. Галицьке духовенство повинно бути зразком для закарпатського.

КАРПАТСЬКІ УКРАЇНЦІ ОРҐАНІЗУЮТЬСЯ.

Населення Карпатської України проявляє велике зрозуміння для Української Національної Ради, яка має вже 51 філій по цілому краю. З усіх сторін Карпатської України приходять вістки, що політична організація Верховини йде швидким кроком вперід. Навіть у найбільше відсталих гірських селах повстають філії Української Народньої Ради та відділи Народньої Оборони „Карпатська Січ". Минулої неділі в Рахові відбувся маніфестаційний зїзд українських громадян міста й околиці. На зїзд загостив український поет Гренджа-Донський, який виголосив промову та закликав населення стати до праці для своєї держави. Промовляв теж місцевий діяч і поет, учитель Микола Р[illegible]ко. На зїзді оснували філію Української Центральної Народньої Ради та відділи „Карпатської Січи". Подібний зїзд відбувся теж у селі Золотареві. Також Окружна Народня Рада у Вел. Березному мала в останньому часі кілька засідань. Між іншими справами рішено звернутися до відповідних урядів з просьбою зорґанізувати курси для вишколення залізничників, канцелярійних урядовців, крамарів тощо.

ПОМІЧ КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

В Хусті німці вербують людей з Карпатської України до праці в Німеччині. Небавом виїде зі Закарпаття 2.000 робітників заанґажованих до праць у рамах 4-літнього пляну. Виїзд до Німеччини на сезонові заробітки це велика поміч для Карпатської України, бо ті заробітки доволі великі. Перед війною масово виїзджали до Німеччини українські селяни зі Сх. Галичини. Тепер того нема: їде туди річно 60 тисяч поляків.

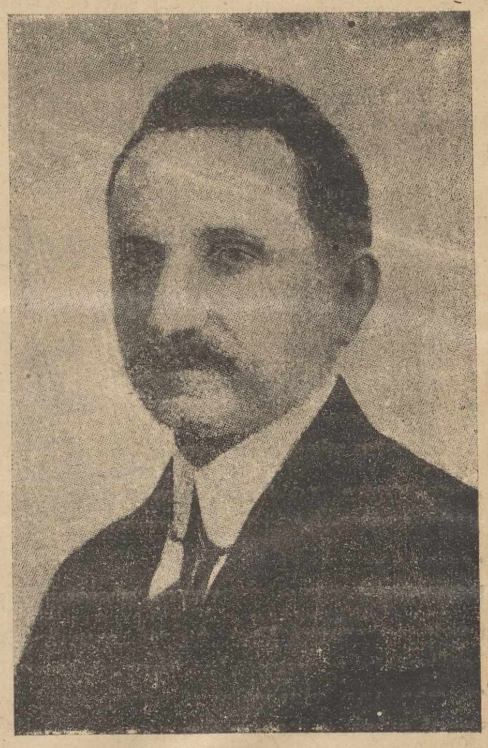

Др. Михайло Брящайко.

Очевидно всього того Німці не роблять так забездурно. Ось пише італійська преса, що проєктована автострада через Чехію, Словаччину й Карпатську Україну до Румунії стане власністю Німеччини та не підлягатиме місцевому судівництву. Центральний уряд у Празі мав уже погодитися на викуп відповідної полоси землі. Автостраду мають побудувати коштом Німеччини та німецькими інжинірами.

УКРАЇНСЬКА МОВА УРЯДОВОЮ МОВОЮ.

Чеські часописи повідомляють, що в „Урядовім Вістнику" Карпатської України оповіщено розпорядок, що урядовою мовою в Карпатській Україні є українська мова. Чехи, Німці й Мадяри та Росіяни можуть уживати своїх мов. В урядовій переписці зі Словаччиною та Чехією будуть уживати чеської мови.

ЯК ПРАЦЮЄ ПРЕМЄР О. Д-Р А. ВО[illegible]Н.

Минулого тижня премієр о. д-р Волошин приїхав до Праги та відбув довшу нараду з президентом Гахою. Пополудні він був на засіданні союзного уряду у справі повновластей, урядової декларації у парляменті та державних секретарів у союзних міністерствах. Опісля прем. о. д-р А. Волошин торкнувся справ німецької меншими у Карпатській Україні. Він підкреслив, що її положення буде добре, бо між українцями й німцями нема ніяких непорозумінь.

КОНСТИТУЦІЯ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

У найновішому числі Вістника Законів Карпатської України оголошено закон про її конституцію. Державні ліси, копальні соли та все державне майно переходить під владу карпатоукраїнського уряду.

ГОСПОДАРСТВО КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Д-р Михайло Брящайко виголосив через радіо промову про стан господарства Карпатської України. Доходи з копалень соли приносять річно 20—30 міліонів корон чеських, доходи з лісів теж понад 20 міліонів. Дальше є доходи з монополів і всяких посередніх податків. Більшу частину податків платитимуть банки й великі підприємства. Податкові тягарі зменшають, особливо для незаможних громадян. 670 000 населення Карпатської України взялося до енергійної праці і при допомозі союзних народів, чехів і словаків та при приязній поставі могутньої Німеччини житиме вільно й щасливо

ЯПОНІЯ Й КАРПАТСЬКА УКРАЇНА.

Секретар японської амбасади з Москви Котто приїхав до Хусту, де відбув розмову з премієром о. д-ром Волошином і міністром Реваєм. Він відвідав теж німецького ґенерального консуля в Ґусті. Японія, що належить до протикомуністичного союзу з Німеччиною та Італією, виявляє велике зацікавлення Карпатською Україною.

РАДІОВИСИЛЬНЯ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

В будинку Краєвого Уряду в Ґусті уладили радіове студіо, яке ще цього місяця буде надавати свої радіоавдиції. Директором радіового бюра Карпатської України є визначний письменник Василь Ґренджа-Донський.

Інспекційна подорож мін. Ревая. Мін. Ю. Ревай відвідав у товаристві референта здоровля д-ра Гончаренка краєву лічницю в Севлюші, де оглянув збудований модерний хірургічний павільон, що коштував 4 міліони ч. к. Управитель будови інж. Колена запевнив мін. Ревая, що у приспішенім темпі докінчить будову, щоб поширена лічниця могла вже в найблищих тижнях працювати правильно у всіх ділянках. Мін. Ревай відвідав теж „Краєвий Кооперативний Союз" і „Торговельну Спілку Господарських Кооператив", де цікавився поглибленням кооперативної праці, яку ведуть іншими засобами, ніж досі.

Шкільні різдвяні ферії в Карпатській Україні будуть по змозі якнайбільше скорочені. Підчас мобілізації та після віденського арбітражу в більшості карпатоукраїнських шкіл не відбувалася шкільна наука. Багато вчителів виконувало військову службу, після евакуації Ужгороду, Мукачева й Берегова багато урядів зайняло шкільні будинки. Тому теж міністерство шкільництва в Хусті видало обіжник, щоб з уваги на втрату багато годин науки шкільні різдвяні ферії були якнайбільше скорочені.

Новинки

Знаємо, що „Наш Лемко" має дуже багато читачів, що ще досі не передплачують цього часопису. Звертаємось до них із сердечним проханням: заплатіть Видавництву бодай тим, що негайно приєднаєте нам хоч одного нового передплатника.

На Святоюрській Горі. У навечерю св. Андрея, в понеділок, 12. ц. м. в год. 12. зійшлися в Митрополичій палаті Єпископи, представники Духовенства, українських установ і громадянства, щоб зложити свої побажання з нагоди іменин Князя нашої Церкви. Присутні вписувалися до книги побажань.

Румунський ґенеральний консуль у Хусті. „Пресове Бюро" Карпатської України повідомляє: Появився декрет румунського уряду про створення Ґенерального Консуляту Румунії в столиці Карпатської України Хусті. Ґенеральним консулем іменований доцьогочасний легаційний секретар посольства Румунії в Празі.

Посвячення нового мосту на Вислоці. В Осеку коло Ясла посвятили новопобудований міст, який лучить Осек з Яслом. Окремо посвячено теж новий міст на річці Яселці коло села Добрусової.

Окружний суд у Яслі покарав 6 місячною тюрмою б. поштового післанця поштової агенції у Висовій, Стефана Дамечка, який присвоїв собі кільканадцять злотих з грошевих переказів.

КООП. ГОТЕЛЬ

ЗДРОЙНЯ ГОСТИННИЦЯ

ЛЬВІВ, ВУЛ. КОСЦЮШКИ Ч. 1. тел. 201-33 і 208-88.

Милі, вигідні, чисті кімнати по приступних цінах. (Біжуча зимна і тепла вода, телефон, купальки, центральне огріття для вигоди Шан. Гостей).

У Коросні закралися невідомі злодії до парової лазні та вкрали електричний мотор вартости 800 зл.

Захотів Іван жупан. Михайло Ціцьо, що служив у добромильському повіті, хотів їхати залізницею до Хирова, але немав грошей. Пішов він до своєї голови по розум. Замазав своє лице сажею та ставши на дорозі з ґумовою палкою, зажадав від Дмитра Білярчука та його жінки грошей словами: Гроші або смерть! Та хто сьогодні носить при собі гроші? По деякому часі Дмитро пізнав Ціця, який сидить у паці й зітхає.

Несамовитий крик підняла оноді ціла родина Шахни Зільбермана на Ґуті, коло Криниці, до якої серед пізної ночі стали, на силу, добуватися якісь рабівники. Від того їхнього несамовитого вереску побудилися в своїх хатах їхні сусіди. Одначе не знаючи в чому діло, не поспішилися заглянути, що є причиною того жидівського вереску. Аж на щастя переїзджаючі автом пасажири зміркували, що діється й повідомили поліцію, що приїхала, але за той час рабівники вже повтікали.

Зима. По довгий і гарний тогорічний осени впав на нашу землицю сніг, а в парі з ним потисли люто-зубаті морози.

РОЗБУДУЄМО НАШЕ ГОСПОДАРСЬКЕ ЖИТТЯ,
створимо український промисл та нові варстати праці для української безробітної молоді, коли будомо складати дрібні ощадности значками в фонді господарської розбудови при ЦЕНТРОБАНКУ.
Великі ощадности найкраще складати
в Центральнім Кооп. Банку
(ЦЕНТРОБАНКУ)
У ЛЬВОВІ, ВУЛ. 3. МАЯ Ч. 15,
бо там найпевніша забезпека.

Між паниськами, що беруть пенсійки чи тягнуть інші доходи, з тої причини, радість, бо будуть сновигатися по снігах, але журба мужикові, в якого забракне паші для худібки, не стане дровець огріти хату, а вітер, і ще інша проклятуща змора, дірами бушує-гуляє.

НЕ ВІЛЬНО ПРОДАВАТИ В ДРУГОМУ ПОВІТІ.

Громадяни Воробликів кор. дуже болюче відчувають заказ продавати худобу в чужому повіті. Досі найближчим містом був Риманів, тепер мусять гнати худобину аж 15 км. до Коросна.

Апостольський адміністратор д-р Діонізій Нярадій відвідав Великій Бичків, де його привитали великі маси вірних. Єпископ Нярадій оглянув духовну семінарію, евакуовану з Ужгороду й тамошні школи.

За добре діло дістав мільонову нагороду. Ще 1920 року найшов Іван Сущак з Ярмолівки, костопільського повіту, на большевицькому кордоні раненого Степана Єрмолаєва, банкира з Києва, засудженого черезвичайкою на смерть. Підчас втечі Єрмолаєва постріляла тяжко прикордонна сторожа. Сущак заопікувався раненим, забрав його до дому, вилікував на власний кошт і позичив грошей на виїзд до Зєдинених Держав П. А., де Єрмолаїв мав капітал в тамошніх банках. З Америки прислав Єрмолаїв Сущакові гроші, за які Сущак купив собі поле. Тепер Сущак одержав повідомлення з адвокатської канцелярії в Ню-Йорку, що має перейняти в спадщині половину майна Єрмолаєва, а це кілька мільонів долярів. Їх записав Єрмолаїв Сущакові з вдячности.

Замість зорівки на святовечірньому столі — поставте на цьому місці чудову книгу, яку видало Видавництво „Українська Преса" п. н.: **„Свята Євангелія" —** негайно пишіть до В-ва й замовте собі цю книгу. Адреса: В-во „Українська Преса", Львів, ул. Косцюшка ч. 1 а. Ціна за 1 пр. 10 зл.

Чому в Галичині нужда. За останніх 17 років, як подає інж. І. Лапчук, скомасовано в Польщі понад 4 мільони га на всіх 11 мільонів гектарів, що вимагають комасації. Отже скомасовано вже 38 процент всіх ґрунтів. На Волині скомасовано 56 проц., на Холмщині 2 третини всіх ґрунтів. А в нас, у Східній Галичині скомасовано 26 тисяч га на всіх 3 мільони гектарів, або ледво 0.7 проц. Отже зрозуміле, чому там заможніші господарі, а тут у нас бідаки.

Як у середньовічних часах... Про несамовиту подію повідомляє ПАТ з одної місцевості в Семигороді на Мадярщині. В тій місцевості впало цього літа 72 штуки коней і худоби на якусь загадочну худобячу пошесть. Місцеве забобонне населення було переконане, що цю пошесть стягнула на худобу одна стара померша селянка зо сусіднього села, яку вважали за життя... чарівницею. Одної ночі зібралася велика юрба народу, пішла на цвинтар до сусіднього села та викопала з могил тіла трьох старушок тому, що на „чарівницю" годі було відразу натрапити, бо було темно... Опісля всім трьом небіжкам пробито вилами серця та спалено їх тіла на костирі!

Влада, довідавшись про цей несамовитий обряд, поставила 30-тьох його учасників перед суд.

Новий український часопис. В Хусті почав виходити новий часопис п. н.: „Карпатська Україна". Це ілюстрований та літературний журнал під редакцією письменника Василя Ґренджі-Донського.

Совітський протест у Празі проти української пропаґанди. Совітський посол у Празі Александрівський зявився у міністра закорд. справ Хвальковського і запротестував іменем свойого уряду проти систематичної чеської пропаґанди за створенням „Великої України", зокрема тому, що ця пропаґанда є наявним доказом втручування Чехословаччини у внутрішні справи Совітської Росії. Посол Александрівський підкреслив врешті, що цілу цю акцію провадить без сумніву одна держава, що сусідує з Чехословаччиною.

До відома всім Громадянам на Лемківщині

Оцим подаємо до відома всіх людей на Лемківщині, що за нелеґальний перехід через кордони чекають кожного якнайгостріші кари. Під жадною умовиною нелеґально, отже без пашпорту, виданого адміністраційною владою, кордонів нікому не вільно переходити. Не вільно теж нікого намовляти до нелеґального переходу кордонів, ані теж давати вказівок, що наводили б на нелеґальний перехід кордону.

В справі виїзду за леґальним пашпортом закордон треба завжди звертатися до Повітового Староства й там жадати відповідних інформацій, звязаних з леґальним виїздом закордон. Ми вже писали статтю в „Нашім Лемку" в минулому році п. н.: **„Перечитай і другому перекажи"**, щоб перестерегти перед нелеґальним переходом кордонів. І в інших українських часописах були такі перестороги, тому виразно кажемо, що в цих справах не будемо ні давати окремих вияснень, ані інформацій — треба ж усім зрозуміти, що Редакція не є інформаційним бюром, ані не має часу на таку переписку.

Якщо бажав би дехто виїхати за кордон, до Америки, Канади, Франції чи до інших країв, хай зголоситься в свому Старості в „комнаті для принять" і там прохає інформацій. Там кожний одержить вичерпуючі й точні вказівки, яких документів треба до старання про пашпорт. Хто знов-же є мало освідомлений, або зовсім не знає, як собі дати раду при старанні про пашпорт, хай просить більше свідомих людей в своїм селі, або повітовім місці, щоб вони пішли з ним до Староства.

Супроти евентуальних самовільних вичинів деяких осіб, що викрочили б проти правних пашпортових застережень — цим самим ми не беремо на себе жадної відповідальности. Ми вповні відповідаємо за наші друковані вказівки, а за всякі інсинуації, як також переступки перед законом хай кожний за себе відповідає. Це наша остаточна постанова й цього треба придержуватися раз на завжди. Наше завдання культурно-освітня праця для Лемківщини та тамошніх мешканців. І від цього ні на крок не відступимо.

Гр. Гануляк.

Ево прамати — від сліз отрися..

Усі вікна маленького сільця над Вислоком заяснілн веселими світлами, бо ж сьогодні Святий Вечір, в одній лише хижині наскраю села темно.

Неначе ніхто там не живе. Стріха до половини обдерта із соломи, у вікні одна тільки шиба біліється сніжними зірками, що блестять до місяця, а в інших віконних рямцях чорніється якесь лахміття.

Біля загати шопа, а в ній трохи сухого листя.

Зпоза шопи вибіг якийсь худий псисько, та почав вити жалісно.

Холодно йому, може до хижі хоче, та хто його туди впустить, як там пустка, нікого нема. — Не можуть же бути там люди й сьогодні не засвітити хочби малесеньку лоєву свічечку та не заспівати „Дивная новина"...?

— Та ні, хтось там живе. Відхилилися двері, а на чорному тлі темних сіней зявилась жіноча постать.

— Бриську, ти чьо плачеш? Іщи ти мі жалю задавай. Подь гев дохиж, загрієшся. Подь! Псисько завертів хвостом та скочив у темну глибінь сіней. За ним подалась й жінка, згодом зачинилися двері, стукнула засувка, та знову якась сумовита тишина запанувала біля самітньої хижини. Лише під ледяною покривою Вислока хлюпотіли незамерзлі рештки водиці.

Десь на другому кінці села співають колядники. Вийшли надорогу й поспішають доло селом. Вже колядують у Ковалевої Ксеньки, дістають заплату-коляду та йдуть далі. Завертають до старого Зубаля, багача на все село. Не довго там були, відай не запросив до хижі, може й коляди не дав. Вийшли знову на дорогу.

— Вертаймо назад, — почувся один голос.

— А до Євки Василевої не підеме?

— Та смоть, там уж не сьвітится.

— То її збудиме.

Вже стоять під віконцем самітньої хатини.

— Ци позволите колядувати?

Тихо, нема відповіди.

— Та колядуймо так.

Залунала пісня-коляда: Нині Адаме возвеселися, Ево, прамати від сліз отрися....

Відспівали коляду, а з хижі ніхто не відзивається.

— Юрку, задуркай до двери.

Юрко стукає костуром у двері, приговорюючи:

— Отворте пильно, бо г ноги зимно!

Двері відхилились та ціла громада колядників зчезла в сінях хатини. Згодом заблимало якесь слабоньке світелко крізь одиноку шибу у вікні.

Ходім теж у цю хижину.

Біднесенька обстанова: один стіл, одно ліжко, лава під вікном та велика глиняна піч. На ліжку дві дівчатка, які щойно побудились із сну від цього гармидеру, що його вчинили колядники, а серед хижі Василева Євка. Струнка, гарна молодиця, але наче якоюсь хворобою змаргана, бліденька на лиці, та збентежена несподіваною гостиною колядників.

— Та хибаль вам „Боже заплат" повім, бо я бідна, сами знаєте, як я жию. Гнес такой сьвято великой, Велия, а я з ґівчатисками пісни бандурки їла, напомацки такой, бо не било чим засвітити. Кедбисте си тепер сами не засвітили, то бим ани не знала, хто до мене по коляді приходив.

— Ви ся хресно тим не турбуйте, жесте гнес бідни, верне ґазда з Гамерики, то інакше буде.

— Ой буде там інакше, мій Юрцю коханий, де він там верне, пят років не пише, певні уж не жиє, а я ту ниякої радоньки дати си не можу. Виділисте мою стріху, гет єм кички позривала, ріжу на січку, бо мі коровиця згине до весни. А пак, што я без корови зробю?

— А чьом ви до нас не пришли, хресно, та троха там тої паші є; то бисме ся поділили.

— Не любю, Юрцю, никого просити.

Йой, якисте гонорни, за то так бідуєте. А мате хоц даяку курку?

— А є там штоси дві, ци три. Як і тоти з голоду не похаліли.

— Но то мате зерно для курок. Штосме наколядували, то вам лишаме. А ту мате пампушки для ґівчатиск, о смотте, як ся позерают.

— Воз си Марисю, воз не ганьб ся, — заохочує Євка свою донечку, — і Ксені дай, може даколи й нам зийде рідзвяна зьвізда.

Дівчатка зловили за пампушки та аж зраділи від несподіваного щастя.

А колядники заспівали ще коляду, одну й другу, пожартували та пішли. За ними вибіг і Брисько, бо теж облизав одного пампушка, то міркує собі, дадуть ще більше.

Євка сіла біля дівчат на постелі й задумалася.

— Нате, мамо, скоштуйте, яки добри пампушки з олієм, — промовила Ксенька, підсуваючи мамі під ніс надкушений пампушок.

— Їдж, дитино, сама їдж, я ся обийду.

І знову тишина в кімнаті. Лише Брисько на дворі щось неспокійно воркотить, вискочив на загату перед вікном, та наче допрошується, щоб його пустити до хати, то знову побіжить за хату, та наче радісно когось зустрічає, раптом почав несамовито вити. Євка призадумується, чи це може знову які колядники надходять, бо хтось закликав до коний: Тпрру.

Легкий стукіт у двері. Євка побігла до сіний:

— Хто там?

— Отворте, свої люде.

Євка відчинила двері. У сяйві місяця побачила пана, а біля саней порався якийсь чоловяга, що почав здіймати з полукішків ріжні клунки та таскати прямо до сіний.

— Василю мій. — крикнула Євка, — та прожогом біжить у хижу:

— Діти, ластівочки мої, до нас тиж засвітила різдняна зьвізда, тато приїхали з Гамерики.

...А колядники вже за рікою добивалися до вікон Михайла Савки, щоб далі звеселяти Різдвяну Нічку....

Випуски „Української Книжки"

1. **Чорна коршма,** збірка оповідань В. Маковського.
2. **Козацька дочка,** повість М. Вовчка.
3. **Суд над Іваном Гнатовим,** М. Маковського.
4. **Тернистий шлях,** Є. Мацелюха, повість з переслідування Церкви в Мехіку.
5. **Антольогія українського католицького письменства,** за редакцією Л. Нигрицького та о. Р. Луканя, Ч.С. В.В. (в друку).

Перші 4 випуски по 95 гр. з поштою.

Пишіть на адресу: **Видавництво ЧСВВ. в Жовкві— Żółkiew.**

Юліян Тарнович. 2)

У ремісника золота рука

ПІШОВ НА ДОЛИ.

Ані в густому лісі так легко не загубитися. Самі ж мурованки в цьому місті. І люди, як на пасічках голівки червоної команицті.

Степан ішов улицями Львова та що крок пристав. Такого дива ніколи він ще в горах не бачив, ані в Горлицях, кудою раз із найстаршим своїм братом дрова возив. Люди його потручують наче пилкою, а з улиці на вулицю тільки птахом треба б перескакувати. Криші на домах не видно, витягай гусаком шию, коли горішні віконця бачити хотів би. — Свого словечка на голос не чути. Дорога залізними рейками переткана, і сіткою дротів у воздузі, як повутиння. Цими рейками подзвонюють залізничні вози, в них повно, аж глітно від людей, а машини нема, що тягне, чи пхає ці вози. — Саме їде... Самоходи, авта, тяжкі вози, біциклі тирчать, гудуть, свищуть, дзвонять — у голові й вухах свище — гірше як на Яворині зимовий вітер, що старі дерева з коренів підіймає... Скрізь однаково, не розпізнати каменици від другої мурованки. Всі високі, з рядками блискучих вікон. — Не такі вікна, як у селі, але такі наче боїщані великі ворота. І поменші аж під небом. Ще вище, гей на верхах Яворини. Драбину, то би хоч на триста сходів вивертіти. — І не бояться ці люди так високо під небом жити. Дерев майже нема в місті. — на камені буде вам деревина жити?! Вулиці бетоном, буркачами, тесаними з твердого каменя вистелені. Болота не слідно, а коли паде деякий папір і сміття, або коняка при дорожці занечистить дорогу, підходять замітачі з візочками та до широкої лопати зграбують щіткою все сміття й везуть до смітників.

Люди не такі, як у селі; майже що другий жид, або й більше. Шварґочуть між собою, ідуть юрбою з вулиці на другу вулицю, потручують себе, сміються, кивають головами, підносять і вимахують капелюхами; деякі під руки побравшись перехід заставляють, плентаються. — наче нічого не мали б до роботи, тільки так ходити й холити. — Як велика вода на ріці, коли в горах хмара обірветься, хвилі й хвилі — море людських голів і капелюхів.

— А нікого не зпізнати. Тисячі й грубі тисячі їх, та ні один не з нашого села.

Невідомо, чи так собі за лавою людей, чи невидимою силою ведений, зайшов Степанко, ідучи вулицями, перед височаву будівлю, а на ній вежі. Люди йшли до середини. І він з ними.

— Господи, яка радість! Співають на хорах саменько так, як у рідному селі. І тричі хрестяться. А проповідь молодого, поставного Душпастиря аж мурами церкви поколисує...

— Про великі дні, Господнє Провидіння, наш народ... Ані молитися не годен, така несподівана радість, що в місті стільки багато наших людей. А всі до церкви прийшли. — Не як у селі; коли пан, або попадя, то вже між народом не стає в церкві, тільки коло престолу пхається й там вічми на себе повертає. Тут у місті всі рівні, і великі пани й бідні люди, рядками церкву наповнили. Та набожно моляться й клячать на обох колінах.

Богослуження скінчилося пісною про долю України. — Такої пісні ніколи Степанко не чув у своїх горах...

Люди виходили з церкви й Степан з жалем покидав цю Святиню. Але на душі весело в його. Степан вірив, що не загинути йому в місті, хоч воно таке велике й самі незнайомі люди. — Славно, що свої та до церкви ходять.

Голод докучувати ставав; хотілось їсти. Вправді мав Степанко ще пару сотиків, одначе в неділю хліба не купиш. Усі крамниці блящаними дверями позачинювані.

Плентався дальше по місті. Без цілі. Головне бажання: їсти. Ще вчора вечором у якомусь селі вечеряв у добрих людей — бульбяну зупу з хлібом. — На дорогу хліба не просив; — мати йому наказувала працею хліб здобувати, а не прошаком

— Що там у селі тепер люди роблять? Обідають. Орися сидить біля мами й полуденок усі кінчають. — Матінко Божа, — як далечко домів...

Степан у своїх думках і не стямився, він до якогось гарного городу зайшов. Високі дерева, ялиці на беріжках, білі берези, стежечки, на травничках крашанками-мальованкою розсіяне квіття й лавки сидіти та грітися до соненька. — Коби їстоньки так не хотілося... І голова чомусь болить. Начинає боліти. Дома ніколи його голова не боліла. Не голодував і гамір у вухах ковальським молотом не бентежив його молодечих уяв. Ніякої ж дома журби не бувало, єдина охота в світ піти, щоб матері поклешу принести й тягарем на сирітському хлібі не висіти.

Степанко найшов під лавкою скибку хліба, та з острахом оглядаючись, підіймив хліб, і кришиною до вуст подавав.

— Так, як колись його мати підоймала на панському лані зеренця зохабленої пшенички, щоб маленькій Орисі ощипок спекти. Бо хоренька була тоді...

Міські батярчуки стали кружляти біля селянської дитини. Наближалися до Степанка. (Далі буде).

ВЕСЕЛИХ І ЩАСЛИВИХ СВЯТ

бажає всім Союзам, Кооперативам і кооперативним Працівникам Дирекція, службовики, робітники

„Центросоюзу“

ХРИСТОС РАЖДАЄТЬСЯ!

Подяка братам за океаном

Літом 1938 р. перебував у своїй рідні у Вороблику громадянин Павло Пельц, орґанізатор Комітетів Допомоги в Чікаґо.

Це був майже єдиний американець, що не тільки не привіз із собої пияцької атмосфери, але навпаки на кожному кроці поборював завзято найменший натяк напиятику.

Переживши пару місяців серед односельчан, пізнав всебічно те злиденне життя і при пращінні заявив, що „так нужденного животіння не провадить в Америці навіть бездомний-безробітний“.

По повороті до Америки, повів енерґійну кампанію за допомогою. Головний Комітет Допомоги (перенесений з Ню-Йорку до Чікаґо) рішив з ініціятиви п. Пельца Павла запренумерувати для обох Воробликів і на дальше дотеперішню пресу на суму 40 долярів.

Громадяни обох сіл складають Братам ізза Океану найсердечнішу подяку, а з нагоди Різдва Святого всего найкращого! Христос Раждається! Дай Боже, щоб наш нарід вже раз на завжди перестав бути предметом чужих залицянь і сватань...

Громадяни Воробликів.

Всеволод Ярославич.

Християнство на Лемківщині

(Від найдавніших часів до церковної, Берестейської Унії).

ПОЧАТКИ ХРИСТИЯНСТВА НА ЛЕМКІВЩИНІ.

Перші початки християнства на Лемківщині сягають — на гадку історика А. Петрушевича[1]) — до часів релігійно-місійної діяльности, яку між полуденними, та полуденно-західніми Словянами розвивали словянські Апостоли, солунські браття, св. Кирило й Методій. Вони то післали на область Лемківщини своїх місіонарів, а може й самі трудилися тут проповіддю Божого слова, та ширенням християнської релігії[2]). Вслід за тим засвоїли вони предкам наших Лемків християнську віру в злуці з Апостольським Престолом у Римі[3]).

Початки християнства на Лемківщині випереджують на 100 літ запровадження й поширення християнства в київській Руси-Україні в 988 р. за тодішнього, українського князя, св. Володимира Великого[4]). Річ природня, що християнство у східньому обряді на Лемківщині спотужніло й закріпилося з хвилиною, коли ця область дісталася під безпосередній вплив християнської, княжої Руси—України, та коли стала живіше промінювати на неї багата, християнська культура Сходу.

Маючи ці факти на увазі, треба ствердити, що прадідною вірою наших Лемків була та є католицька віра. Католицькими, з Апостольським Престолом у Римі злученими епископами були перші просвітителі Лемківщини й творці церковного, старо-словянського обряду, словянські Апостоли, св. Кирило й Методій. І вони то ширили тут не іншу, а св. католицьку віру в східньому обряді. Так само й стара, княжа Русь-Україна, яка свої державно-культурні, національно-церковні, та ерархічні впливи поширила на область нашої Лемківщини, приняла в 988 р. за св. Володимира Великого католицьку віру у східному обряді з Византії. Отже всі історичні факти промовляють за тим, що предки сучасних Лемків були таки спершу католиками, а не православними, та що в релігійно-церковній области признавали над собою зверхність Римського Папи. Церковний роздор, або т. зв. схизма прийшла тут доперва пізніше, а саме в XIII. столітті з Византії через стару Русь, якої столичний, митрополичий престіл у Київі обсаджували незединені, царгородські патріярхи. Отже тим способом не трудно було їм защіпити церковний роздор на княжій Руси-Україні, звідки він поширився й на первісну Лемківщину.

ПЕРВІСНИЙ, ЦЕРКОВНИЙ ОСЕРЕДОК ЛЕМКІВШИНИ.

В якому часі ввійшла Лемківщина в залежність від перемиського епископства, якого початок припадає — після здогадів учених на другу половину XI. століття[5]), — цього не дасться з історичною певністю джерельно устійнити. Беручи під увагу факт, що первісна область Лемківщини приняла християнство скорше від київської Руси-України, та що ширителями цього християнства були словянські Апостоли, св. Кирило й Методій, можна з цілковитовою правдоподібністю приняти, що первісний, церковний, лемківський центр знаходився тоді, або у Велеграді на Моравії, де зосереджував свою місійну працю св. Методій, або таки на власній, в давнині багато ширшій, як тепер, території Лемківщині. Це можна приняти тимбільше, що, — як ми вже завважили на іншому місці, — землі т. зв. Хорватії, згл. Біло-Хорватії, не відразу підлягали впливам старокраїнської, княжої держави. Отже тим самим не могли теж ерархічно залежати від старинної Руси-України.

Впрочім промовляє за тим не тільки факт пізнішого приняття християнства на київській Руси-Україні, як у західніх Словян... Але не менше теж і обставина, що християнсько-католицька віра в греко-словянському обряді поширилася з Моравії аж по Краків, який теж знаходився тоді на місійнім терені св. Методія. Звідси можна заключати, що й перші епископи в Кракові були словянського обряду[6])... А це тим більше, що в Кракові були колись церкви й монастирі греко-словянського обряду, правилися там словянські Богослуження, остались сліди византійського стилю на Вавелю[7]), а в пізніших часах друкувалися тут старо-словянські, церковні книги[8]). В тому часі, себто тоді, коли словянський обряд домінував (володів) у Кракові, мусіла теж і тодішня Лемківщина підлягати словянським епископам у Кракові!... І то тимбільше, що Краків був для неї блище положений, як Велеград на Моравії.

Одначе словянський обряд не остоявся довго в цих землях. Стрінула його тут така сама доля, як в Чехії та на Моравах. Подібнож, як у Чехії та на Моравах, та на надвислянських рівнинах зросла з часом в силу потужня, незгідна в лечому з духом католицької віри, лятинізаторська струя. Її представниками й ширителями були в Чехії і на Моравах Німці. І дарма, що греко-словянський обряд, та словянські Богослуження мали за собою затвердження й повагу св. Апостольської Столиці, яка вповні одобрила місійну ліяльність між Словянами св. словянських Апостолів, Кирила й Метолія!... Дарма теж, що цей греко-словянський обряд зістав вповні зрівнаний з обрядом грецьким і латинським, та стався одним із трьох, головних обрядів у Христовій Церкві!... Загорілі й завзяті лятинізатори зівсім на це не зважали!... Навпаки!... З Чехії і з Морав прогнали вони греко-словянський обряд зовсім, цілковито, не оставляючи по ньому ані сліду в тих краях. А тут витиснули вони його з надвислянських рівнин, та виперли його ген далеко, в напрямі на схід і на південь, у гори Карпати. І тільки цій обставині, що предки наших сучасних Лемків-Українців ще в X. і XI. століттях підпали під могучий вплив старої, княжої, християнської Руси-України, та високої, старо-української культури, належить завдячувати, що вони тоді не стратили словянського обряду, а з ним і своєї української народности!... А так зберегли вони й свій греко-словянський обряд і свою українську народність, та — мимо всіх противних струй — остались в них дотепер. (Далі буде).

---

[1]) „Историческое извѣстіе о введеніи христіянства въ прикарпатскихъ странахъ", Львовъ, 1882 г.; о. Др. Василь Масцюх: „Про Лемківщину", Нива, березень 1934, ч. 3, стор. 85. — [2]) і [4]) Иванъ Теодоровичъ: „Лемковская Русь" — Научно-Литературный Сборникъ Галицко-Русской Матицы. Т. VIII., Львовъ, 1934, стор. 16. — [3]) о. Др. Василь Масцюх: „Про Лемківщину". Нива, Львів, 1934, стор. 85; Шематизм Лемківщини за 1936 р., § 4., стор. XII.

[5]) Перемиський Шематизм з 1879 р., стор. 5—6, з 1928 р., стор. XVI.; з 1930 р., стор. IX. — [6]) Шематизм Лемківщини з 1936 р., стор. XII, § 4. — [7]) Про це пишуть самі польські історики, як: Длугош, Старовольський, Стрийський, Мацієвський, — порівнай: Перем. Шематизм з 1879 р., стор. 189—191.

[8]) Іоанъ Петровичъ: „Сандецкая Русь", Львовъ, 1893, стор. 12.

[9]) Про цей словянський обряд в Кракові згадують польські історики словами: Длугош, кн. 10, стор. 127. Меховіта, ст. 292. каже: „В днях мойого дитинства словянський священник звершував Богослужбу словянським наріччям. Послідувала вкінці латинська після викинення словянської"... Або Нарушевич, том II., р. 1046: „...Це був костел (косьцюлек) св. Хреста на Клепарі, від найдавніших часів словянським костелом званий, який від своєї старости впав..."; або Лепковський: Штука, стор. 87: „З грецьким обрядом перенеслася до нас ця штука (византійський стиль) — так, що навіть на Вавелю можемо показати її ціхи... з малювань..." — Порівнай Перемиський Шематизм з 1879 р., стор. 190—191.

Великі торжества на Лемківщині

СВЯТОЧНА АКАДЕМІЯ З НАГОДИ 950-ЛІТТЯ ХРИЩЕННЯ РУСИ-УКРАЇНИ В ФЛЬОРИНЦІ.

Заходами „Марійського Союзу" в Фльоринці влаштовано в храмовий празник св. Арх. Михаїла дня 21. листопада ц. р. святочну академію, яка залишила на присутніх миле й незабутнє враження. Академія відбулась в салі Манастиря ОО. Студитів. Саля була прикрашена зеленню й національними стяжками. Посередині сцени на стіні прикрашеній гуцульським килимом висів образ „Хрищення Руси-України', прикрашений лентою з написом: „Спаси Господи Русь-Україну".

На початок академії виступив мішаний хор під проводом диріґента Ф. Йоанікія, студита повитальною піснею: „В сей день ми радісно співаєм". Вступне слово виголосив о. Геронтій, Студит. Потім слідували продукції на міш. хор: Псалом 103 „Благослови душе моя Господа", „Бог богов", „Не згасайте ясні зорі", „Блажен муж", „Лугами пісень", „Святий наш княже", і католицький гимн: „О спомагай нас Діво Маріє".

Пісні були переплітувані такими деклямаціями: „З нами Бог", „950 літ під Христовим прапором", „Дзвони визволення", „Маріє Мати", „Красне сонце", „Не хиляйте в діл прапора" і рефератом: „Що нам дало християнство". Всі пісні вийшли чудово. З деклямацій найкраще вийшли: „950 літ під Христовим прапором", що виголосила Юлія Ключниківна і „Красне сонце", що виголосила Наталка Тесля. Також помітне враження зробив на присутніх глибокозмістовний реферат, що його виголосив дуже дбало й вміло Василь Габура.

Свято закінчено національним гимном. Така сама Академія, з тою самою програмою відбулася в сусідному селі Полянах, у читальні Качковського, на якій було присутніх маса людей з Полян і Берестя.

Присутній.

Ювілей 950-ліття Хрищення України в Гломчі і Добрій Шляхоцькій.

В неділю дня 9. жовтня ц. р. відбулося спільне свято Хрищення України парохії Гломча-Лонина з Доброю Шлях. пов. Сянік. По відправленні Служби Божої о годині 12 вполудне процесія з Гомчі й Лодини з о. Головідом прийшли над Сян з одної сторони, а процесія з Доброї Шлях. з о. Гайдукевичем з другої сторони Сяну, де при помочі порому получилися в одну процесію і серед Сяну на срібнолентих филях відправлено молебен і доконано водосвяття. Річеву проповідь виголосив о. Головід, в якій представив початок християнства в Україні. Потомки українських бояр з Доброї Шляхоцької, які так громадно явилися, та Гломчі й Лодини дали цим великий доказ вірности своїому обрядові й народові та заявили, що в прадідівській вірі будуть жити і вмірати!

ЗАБЕЗПЕЧИТЕ СОБІ РЕНТОВНІСТЬ
молочної господарки,
якщо вести її будете
обєднані у великі
РАЙОНОВІ МОЛОЧАРНІ
під проводом і за вказівками
МАСЛОСОЮЗУ

Незабутній день у Динові.

Мешканці динівської округи, про яких громадянське життя мало пишеться, стоять твердо при своїй прадідівській вірі та народі. Наявним доказом цього є величаве Свято Ювілею 950-ліття Хрищення України, що відбулося дня 25. вересня ц. р. в Динові.

Сонце щойно почало сходити й своїм промінням привітало филі срібнолентого Сяну, а тут вже було чути голос співаючих процесій ідучих на торжество з далеких сторін, які не вирекшися свойого обряду й народу, йшли старші й молодь, мов маків цвіт убрана в прекрасну народню ношу, бадьода. Била від неї молодість і життя. Серце раділо бачучи такий настрій.

З Володжа, Селиськ, Вари, Павколоми, Іздебно-Глудна, Лубної та Бахірця прийшли процесії. В місцевій церкві відпралено торжестенну Службу Божу, в якій взяли участь священники динів. деканату та кількатисячні маси вірних. По Службі Божій прегарну проповідь виголосив о. Німилович з Яблониці Руської. На дорозі перед церквою зформувався похід, в якім взяло участь понад 5.000 людей, який опісля рушив на Сян, де відбулося ювілейне водосвяття.

Процесії із згаданих сіл, Духовенство, маси вірних, які врочистим настроєм та взірцевим порядком свідчили про культуру українського населення, даючи доказ своєї привязаности до батьківської віри і народу. Цей памятний день для Динівщини лишив у серцях незатертий спомин.

Десять заповідей

Недавно одна варшавська ґазета пригадала польському громадянству господарський декальоґ із 1917 р. Склало його варшавське купецтво і розкинуло в летючках за дозволом окупаційної німецької цензури.

Ось текст цих десятьох заповідей:

1) Не будеш мати чужого промислу і торговлі.

2. Не обнижуй їх вартости надаремно, але будуй на них кращу майбутність краю.

3. Відпочиваючи за кордонами краю, памятай про свої обовязки супроти рідної торговлі і промислу.

4. Шануй рідну торговлю і рідний промисл.

5. Не вбивай творчого духа в народі своєю байдужністю.

6. Не ложи грошей в розвиток чужого промислу і чужої торговлі.

7. Не обкрадай своєї Батьківщини, купуючи чужі товари.

8. Не давай фальшованого свідоцтва про свій промисл, заки його раніше не пізнаєш.

9. Полюби все, що рідне, не пожадай чужого.

10. Не жажди одягів для себе, ані жадної річи, що є чужого походження.

Будеш любити Батьківщину всіми силами.

Станеш у вільних народів колі посеред вільних.

У тяждих, переломових хвилинах поляків, ці гасла робили свою велику роботу. Сьогодні цей декальоґ є не тільки історичним документом. Він усе актуальний. Для нас зокрема.

Іван Филипчак.

Різдво на Маковиці

XXXII. розділ з недрукованої ще лемківської історичної повісти Івана Филипчака п. з. **„Страдальці і Местники"** з XVII. ст.

Зима в 1650/1 роках була дуже легка, аж дивно. До Різдва не було снігу. Було тепло. В горах випасали худобу. Бачі не сходили з полонин. Робили сири, складали бриндзю, для своїх бескидських солтисів, та ґаздів. Збійники не опускали рівнож Маковиці. Робили напади на двори, на купців, на маґнатів, на корчми, ждали вісток від полковника Стасенка.

Дійшло до того, що збійники задумали справити собі Свят-Вечір у Маковицьких печерах, у свойому найбезпечнішому захисті. Тішилися дуже, що такий час Бог дав. Відсвяткують разом велике Свято! Різдво! Різдво!

На Свят Вечір мали цілий день велику закрутанину. Постили. Печеру вистелили соломою, якої набрали з поблизьких дворів. Стелили також сухе листя, мох. Бачі доставили їм сира і бундзів. Настріляли подостатком лісної звірини. По лісах назбирали диких яблок, наробили сушу, наварили бобальків з маком. З буків наструшували букви, з чого ґазди зробили їм олію.

За просфорою післав Баюс Гриця з Кривого й Романяка до Радоцини.

— А не забудьте принести пару воскових свічок! — крикнув за ними, Карнута.

Баюс казав зробити до печери стіл. Борута, Рогач з кількома молодшими збійниками стяли кілька ялиць, покололи, поклали на грубезних пнях у печері. Застелили пахучим гірським сіном, понакривали білими скатертями, які набрали по дворах і корчмах.

Накраяли хліба, принесли часнику, на тарілки налили олію....

Як усе було готове, засвітили грубі воскові свічі, які застромили в кусок дерева. В понурій і довгій яскині розяснилося. Жовтаве світло кидало на почорнілі стіни слабий відблеск. Робило поважний настрій. За те жваво палахкотіла ватра при вході до печери, на ватру збійники докидували сухих конарів і гилля.

Як блиснула перша зірка на небі, збійники позасідали на ялових клецах мов би дома на лавах. Усе застелили соломою, сіном, мохом, поовязували повереслами. На першому місці засів отаман Баюс, біля нього Сенько господар Маковиць, дальше Корнута, Гриць з Кривого, Сенчак, Рогач, Борута, Павленко, Гудак і інші.

Настала тишина. Всі замовкли, заперли віддих, блимали лише плакучі свічки, весело палахкотіла ватра. Всі ждали цеї торжественної хвилини, в якій Божа Дитина зійшла з Неба на землю, щоб спасти люд грішний, створити всім Царство Небесне.

Баюс устав, якийсь зворушений...

Взяв у руки тарілку з покраяними просфорами; сльози заблестіли в його... На гадку прийшла жінка, діти... Руки зачали тремтіти, а сльози, як горох, капали по неголенім лиці....

Обтер Баюс сльози згрібним рукавом і коротко промовив: „Браття, Дружино! Бог ся Раждае! Помагай біг всім на щастя, на здоровля, на той новий рік, від року до року — дай Боже ліпше як сього року !..." Це сказавши, підходив до кожного з тарілкою зокрема. Збійники брали в руки по кусникові просфори, христилися тричі, та цілували Баюса в руки як свого батька - провідника.

Відтак посідали на лавах. Брали в руки хліб, ломили, мачали в олію, закусували часником. Їли з апетитом, бо випощені й перемерзлі були. На дворі повіяло зимним північним вітром, падати почав перший сніжок, морозок тиснув...

— Треба ж розгрітися! Принесли із збійницької яскині бочілочку солодкого меду до пиття й по кватирчині випили. Мід і вино серце веселить... Залуналаж у печері із здорових трийцяти грудей, наша стара старезна рідзвяна пісня: Бог Предвічний народився!....

І неслася різдвяна пісня - коляда в чистому гірському воздусі по всіх дібровах, ростоках, дворах, дебрах, далеко й високо по всій Маковиці. Сильні мужеські голоси зливалися в один могучий акорд, що з великою силою вдаряв по лісі... І бентежив нічню тишину бескидського бору.

А далеко в дебрах зачали відзиватися вовки протяжним виттям. Збійники співали собі дальше аж до послідної строфи... При кінцевих словах: „Честь Сину Божому, як Пану Нашому поклін віддаймо" — поклякали всі на коліна, і чолом били до печерного зимного каменя....

По відспіванні першої коляди, їли горох з капустою, теплі бандурки щойно виняті з ватри, логазу на олію, а на присмак бобальки з маком і суш. За кожною стравою співали дальше: „Дивная новина", „Небо й Земля", Вселенная веселися", а найрадше повторювали слова: „во пустини, во яскини, а треба всім знати"... і на тему тих слів розпочали балачку:

— Чому то Господь не народився між такими панами - маґнатами, як цей у Ропі, запитав Гриць із Кривого Баюса, а „во яскини, во пустини" — як ми співаємо. — Ви повинні знати батьку Баюсе, бо й „до чкіл" ходили, вчені.

— Гм гм — чому питаєте,... От тому, народився в яскині, щоб людям показати, що всі люди рівні, ніхто не повинен бідним погорджувати, але помагати їм. Господь утікав від панів, до Єгипту, бо побачив, що вони лукаві; втікав з Матінкою Божою...

— А чи правда, що він терпів голод і зимно ? — запитав Васько Рогач із Тилича.

— Правда — відповів Баюс. — Його гріла худібка, віл і осел, парою його гріли, а пастирі дарі приносили, сира принесли, масла, дехто барана приніс.

— А що пани приносили? — маґнати такі як наші, що короля не шанують, а кілля йому на голові тешуть.

— Пани нічого не принесли, за те три царі принесли, але це були добрі царі.

В печері настало тепло, весело, мило. Зірвався морозний вітер, нагнав до печери гаряч із ватри, на дворі потиснув зубатий мороз. А дрібний сніжок метеликом грався по конарях струнких смерік...

На другий день побудилися збійники раннім ранком. — Господнє ж Рождество ! Колядою вітали Божий день. Відтак наложили дров, гріли мясиво, їли. Цілі свята, співали, колядували...

Маковиця, величезне гірське пасмо на Закарпаттю, між Бардієвом та Лупковом, колись власність кн. Ракочіїх. В країні цій знаходилися величезні печери, в яких крилися збійники в XVII. і XVIII. ст., з обох склонів Карпат.

Григорій Марусин

Напереломі

Повість з лемківського життя.

Весна в повному розквіті. Звеселіли наші гори пахучими полонинами та невгомонним щебетом пташенят, життєрадісних цвіркунів. Всміхається соненько ясне до всего світу, а світ радіє, осяяний його теплим промінням.

Весну перебулось ненайгірше. Усі клаптики ріллі оброблені, обсіяні вівсом та засаджені бульбочкою, одне стаяння за вигоном щойно вчора засіяв Юрко ярим житом. Міркує собі, може акуратні вродиться, хоч надія невелика. З тим житом у горах завжди клопіт. Поволи росте, поволи доспіває, нераз бувало, приходиться жати яре жито аж на Сівної Матки Божої, а полукіпки часто густо сніг притрушує на стерні. Але деколи таки пощастить, житонько доспіє біля Успенія, притягнеться до стодоли у свій час, та як намолотне, то таки щось буде на довгу зиму, тай на засів останеться.

Як там веснувалось, то веснувалось, але, Богу дякувати, якось пішло, та з цим жури нема, що було, але з цим, що буде. Оце йде довгий переднівок, у хижі ні одної бараболини, ні жмінки муки, а заробити нема де, нема як.

— Гіркий тот передновок в горах, — міркує Юрко, — а уж найтяжче г нашім Лосю.

— Поїхавбис з тов мазев го світ, та лем на мене буде тяжко, бо яку си радоньку дам з гітисками? — турбується його Ксеня.

— Та я ти-ж так-реку, — Ваньо погнав увці на полонину, Гриньо наперси їхати зо мнов....

— Ани мі ся важ брати хлопчиска, хоц він мі там не поможе барз дуже, але ксе люпше, як ся кавальчик хлопчиска коло хижи крутит.

— Што ти з ним порадиш, наперся хлопчиско, повідат, же втікне з хижи, як го по добрій воли не возну. Хоче капку сьвіта видіти, може ся дашто навчит, може даку роботу найде, а ту што? Лем варянка з ґрулями, ощипок вівсяний, а часом і того ніт.

— Я уж виджу, што ти за ним стоїш, хлоп ксе за хлопом тягне, я му тиж добрі зичу і кетбим знала, же му ся го сьвіті нич не стане, то бим го не боронила, няй їде, але кет му там дахто кривду даяку рихтує, то хтож там за ним обстане, як і ти го зохабиш, повіч сам, ти преці не будеш з ним до служби ставав, а п- їдеш дале зо свойов мазев, а хлопчиска зохабиш як сироту без тата і мами, люпше няй не йде никади, їд сам, лем вертай з Богом, а хлопчиско няй дома сідит.

— Про мене няй сідит, але ти му сама повіч, — закінчив розмову Юрко, та вийшов з хижі оглядати свій візок з мазею.

Гей, гей, куди цей візок не їздив, скільки він мази перевіз по горах і по долах. Ще Юрків няньо ним мазюку возив по світу, а коли вже Юрко став „мазярем", то треба було по правді нові колеса справити, але решта була нічого, ось служить Юркові вже тридцять літ, якось усе тримається купи. Нічо дивного, бо кожна сприха при колесі, кожна його частина так замазана й затовщена мазюкою, що воно, таке колесо, й за сто літ не знищиться, бо не вчепиться його ні червак, ні вода, ні на сонці не розсохнеться воно, тай не скоро такий віз розтерлікається, бо мазяр не їде ніколи форсовно, ніколи за скоро, а тягнеться поволеньки, щоб свого скарбу не розбовтати, не вихлюпати по дорозі.

Візок з трьома бочілками мази стояв під оборогом в найкращому порядку. Можна їхати хочби й зараз. Та Юрко не знав, чи запрягти конята й поїхати в дорогу самому, чи взяти свого підростка, Грицька, котрий дуже рвався у світ. Оце він у хижі перемовляється з мамою. Вона вговорює його: не їдь, а він каже: ні, мамо, поїду, як ня по доброму не пустите, то втікну в ночі з хижі.

— Нема дивоти, — думає старий, — што мати не хоче го пустити, бо лем сама зістає на ґаздівстві з ґівчатиском, што му лем девят років. Але нема ради, якоси Бог даст, може Ваньо часом з полонини заздрит дохижі, та і сусіди поратують, як буде треба, а хлопчиско няй їде, коли ся так рве. Уж вийшов зо школи, до господарки не барз ся горне, лем по книжках позерат і штоси шпекулює, штоси штудерує, а мара го знає, што він хоче. Няй їде, няй ся піздрит, як другі люде жиют, може акурат дачого ся навчит, няй ся плянче коло воза, та мі не буде так маркітні, коли сам їду од села до села.

Коли так старий роздумував, Ксеня з Грицьком вийшли на подвіря.

— Кой так барз хочеш, то я не сперам, але смот Грисю, жебис на жалував того, набідуєшся го світі немало...

— Не турбуйтеся мамо, я знаю, же го світі поневірка, але треба привикати, дома тиж не розкіш, сядивай треба бідувати, але я уж ґіцко маленькой, штирнайцят років мі минуло.

— Ой што мі там за парібок велебний, смотте го, їд, колис такий, коли ти матери нич не жаль.

— Йой, мамо, та чогосте таки дивни, уж вам ся на плач зберат, та я ани не гмерам, ани до Гамерики не їду, лем меже свої люди, поможу татови мазь продавати, конята часом попасу, більше пінязи заробиме, як нас двох буде, а під зиму вернеме до хиж з пінязми, а Ваньо верне з полонини з бундзом і вівцями і будеме зас шитки разом.

— Няй уж їде, — рішив старий, няй не марудит, тобі буде лекше накормити дві ґамби, як три.

Стара вже не обізвалась ні словом; вона бачила, що не вдержить сина. Піднесла запаску до очий та нишком обтерла сльозу, що настирливо тиснулась з очий, а їй немов соромно було плакати тоді, коли синок радісними очима глядить то на неї, то на бать ка, що ось сповнилась його мрія, він їде в світ, де чекає на нього щось нове, щасливе, а там може якраз чекає його краща доля? Бо й панотець говорили їй, що добре буде, як Грицько поїде в світ, хай побачить, який у світі лад, які люди, хай шукає заробітку, праці, науки, бо дома він нічого путнього не осягне.

Старий впряг конята до воза, взяв батіг у руки, зробив ним знак хреста перед кіньми, та до хлопця:

— Ано Грисю, поцілуй маму г руку, бо їдеме.

Ксеня аж тепер не мала сил вгамувати сліз своїх, заридала, наче на другий світ супроводжала своїх рідних.

Обняла костистими руками хлопчину, зросила гіркими сльозами його голівку кучеряву, а старий Юрко теж нишком обтер рукавом очі та почав нишпорити коло воза, буцім то чогось шукає.

Врешті викарабкався старий на сидження, а коли це побачив Грицько, вирвався з обіймів матері, та вже

сидить біля тата. Засвистав батіг у повітрі, та візок з мазею покотився доріжкою долі селом.

Мати з донечкою довго стояли на горбочку біля оборога та слізними очима супроводжали чорний смолистий візок з мазею, що віддалявся від них щораз далі. Аж за квітучим садком кума Феська, біля церкви, сховався та й грюхіт колес затих зовсім, але ось на горбку за церквою ще показався, вже скручує на схід сонця на пільну доріжку, ось маленькою грудкою посувається серед піль, ще його трохи видно, ні вже не видко нічого.

— Йой, уж мі ся голова закрутила од того позераня.

— Подме, мамо, до хиж, чого будеме ту стояли, смотте, шитки кури в хижі.

Йой, рани Боски, лет Ганцю, повиганяй на двір, цятку пшениці било на припецку, то певні голота зіла.

Ганя побігла до хижі, та видко добре налякала курей, бо з великим вереском почали тікати, куди попало. Чорна, чубата, вискочила крізь відхилене вікно, за нею дві інші й когут, воркочучи злісно: Ко-ко-ко! Дверми вилетіли дві закукурічені квоки, повторюючи заєдно: кудкудак - кудкудак! За ними тихцем-хильцем тікають попід стіну дві біленькі курки, під оборіг, а врешті біжить якась коструба та, щось гейби на ногу налягає, але тікає, що сил, не оглядаючись.

Надбігла й Ксеня.

— Но, што, Ганцю, видзьобали пшеницу?

— Троха видзьобали, але не шитку.

— Абисте похаліли, звакров, пшениця їм смакує, я знам, чом ні, я сама лем раз до року їм пшеничний хліб на Великдень сьватий, а ту куриска тижек би пшеницу їли, іщи так добрі нема, закурило на них, повиганяй, Ганцю, до загороди, я там на вербі виділа повно храбущів, стрясеш їм, няй їдят, а пшеницу треба висушити на пецу, то зготовю перогів г неділю.

Ганя виконала в одну мить приказ матері. І пшеницю на печі розгорнула й курей хрущами нагодувала із сіней та хижі сміття вимела, наче приподобатись матері хотіла, щоб мати її не сварила за те, що лишила двері від сіней відчинені, коли виходила дивитися, як тато з Грицьком відїздили. Вона сиділа над книжкою, як тато ладились у дорогу. Грицько обіцяв привезти їй коралі, хустинку, а як добре піде, то й черевички, а тато наказували, щоб мами слухала, та добре в школі вчилася.

Мати бачила слухняність донечки, й похвалила її:

— Гарна моя дівонька, тепер підеш до школи, а я зготовю даякий полуденок, потім змелю тоту жмінку пшениці, бо г неділю може Ваньо приде з полонини.

— А як він не приде, мамо, то я йому занесу пероги.

— Ні, він приде, бо си кошелі не зяв, а якби і не пришов, то ти, дівонько сама не зайдеш, то далеко, іщи ся тебе блуд який вхопит, даколи то підеме обі, бо треба буде бундз забрати, як Ваньо наскладат, занесеме до міста, продаме за добри пінязі і купиме мішок муки, жменьку ярчанки, може і дакой паця, няй би ся ховало.

Ганя поскладала книжки в торбинку та пішла розмріяна до школи. Мріяла про коралі, хустину, черевички, про полонину, про бундз та місто; бо все оте таке якесь принадне, веселе, що аж серденько радується.

(Далі буде).

Ганнібаль

Ганнібаль? Що значить це слово? — запитає може неодин читач. Певно, звідки в нашому тихому, мало освіченому селі можна було про це довідатися. Але це слово знає цілий культурний світ, тому й ми хочемо його нашим читачам вияснити. Ганнібаль — це імя одного великого полководця, героя, що на його приказ ішли колись у бій і гинули десятки тисяч вояків. Він сам теж давно вже згинув, — менше-більше дві сотки років перед народженням Ісуса Христа. Як бачите, часи дуже-дуже давні, а проте Ганнібаля світ не забув і досьогодні величає його діла.

В тому часі, як він жив, до найбільшої сили й значення в світі доходила римська держава. Вона силою завоювала майже цілий світ, по всіх краях порозсилала своє військо та своїх намісників та з усіх усюдів звозила до себе всіляке багатство. Одна ще тільки лишилася держава, що не хотіла покоритися Римові, а це картагінська республика в Африці. Між Римом і Картагіною мусіло прийти до боротьби й то на життя та смерть. Двом тим державам було за тісно на світі: одна мусіла згинути, щоб друга могла жити й панувати.

На чолі картагінського війська станув молодий вожд, Ганнібаль. Ще його батько воював із римлянами й від свого сина відібрав присягу, що ніколи тієї боротьби не покине, поки не знищить Риму. Ганнібаль свято доховав зложеної батькові присяги. З величезною армією переправився через море до Еспанії, потім перейшов через найвищі в Европі гори — Альпи й як Божий меч упав на голови гордих римлян, що його не сподівалися. Здавалося, що панованню Риму прийшов кінець.

Але не була це така легка справа. Римляни вміли не тільки хоробро битися, але й були найкращими патріотами, то значить любили свою батьківщину понад усе, жертвували для неї своє майно та життя, слухали сліпо своїх вождів, а розбиті в одному місці, збиралися в другім і далі боронили волі й могутньости своєї держави.

Довга це була і страшна боротьба. Не маємо змоги її тут докладно описати, бо на це треба б грубої книжки. Така книжка саме тепер появилася. Її написав п. Олександер Тарнович, рідний брат редактора „Нашого Лемка“. Книжка називається **„Ганнібаль“.** Вона має около 300 сторін друку, портрет Ганнібаля й мапку тих країв, де цей славний вожд воював. Кажуть нераз, що історія — це вчителька життя. Це правда, але треба ту історію знати й розуміти. Така книжка, як „Ганнібаль“ багато може нас навчити. Навчить, як треба свій рідний край любити, як йому служити, для нього терпіти й жертвувати все, що тільки маємо, як за нього вмирати.

Книжка написана дуже цікаво, хоч і не зовсім легко. Треба її читати помалу, з увагою, від часу до часу поглядаючи на мапу. Але хто розпічне її читати, то вже певно не відірветься від читання, поки не прочитає цілої, до кінця.

Книжка не тільки вчить, але й будить лицарського духа. Бо рідний край, його щастя, слава, воля і честь — ніколи не перестають бути однаково високими ідеалами: і дві тисячі років тому і для нас, сьогодні.

Ю. Р-ко.

Замітка: Книжку „Ганнібаль“ замовляти в Адмін. Н. Л., присилаючи згори 3 зл. і 25 гр. на порто.

Нові книжки

СУСПІЛЬНИЙ КАТЕХИЗМ.

Написав Роман Гайдук, редактор католицького тижневика п. н.: „Правда". „Суспільний Катехизм" — основи католицької суспільної науки — це найкраща книжечка під сучасну пору, яка нас навчає християнських обовязків і веде до єдиної найкращої мети. — Цією метою є вічне, щасливе життя в Божому Царстві.

Цю єдину цього рода книжечку видав Голов. Виділ Т-ва „Скала" в Станиславові Р. Б. 1938. як 18—20 число Бібліотеки Т-ва „Скала". Кожний християнин-католик повинен купити собі цей Катехізм і напамять його вивчитися. — Буде на світі менше лиха й гріхів.

ГРАНИЦІ БОЙКІВСЬКОГО ГОВОРУ

(з картою) Іван Зілинський, Самбір 1938, відбитка з „Літопису Бойківщини", ч. 10., ст. 16.

МОЯ НАУКА В ПЕРЕМИСЬКІЙ ГІМНАЗІЇ.

Др. Іван Зілинський, професор краківського університету, відбитка з „Пропамятної Книги" ювилею 50-ліття державної гімн. з українською мовою навчання в Перемишлі „Де срібнолентий Сян пливе", Перемишль, 1938., стор. 1—16.

НАЙДАВНІША ДОБА В ІСТОРІЇ ЛЕМКІВЩИНИ, написав Всеволод Ярославич, вид. Н. Л., ч. 13. Бібліотека Лемківщини, Львів, 1938 р. Ціна 50 гр., стор. 32.

„ЛОВИ НА ЛЕМКІВСЬКОМУ БЕСКИДІ" написав Юліян Тарнович, збірка літературних нарисів про лови в лемківських горах; видання „Н. Л.", Львів, 1938, ч. 14. Бібліотека Лемківщини — стор. 1—40. Ціна 1 зл. Замовляти в Адмін. Н. Л.

„НАДСЯНСЬКА ЗЕМЛЯ", двотижневик, виходить **у Перемишлі, вул. Косцюшка 5,** видавець і редактор **Мр. Ю. Костюк,** річна передплата 2.50 зл.

ВИХОВУЙТЕ ДИТИНУ ТАКОЖ ДАРУНКАМИ,
тому не забудьте додати до них щадничої книжки

Земельного Банку Гіпотечного

у ЛЬВОВІ, вул. СЛОВАЦЬКОГО ч. 14.
(ФІЛІЯ БАНКУ: Станиславів, вул. Собіського ч. 11).

ЛИСТУВАННЯ.

Вп. І. Бобак, ем. упр. шк.: не знаємо, чому число вертається, хоч Ваша передплата заплачена по кінець 1938 р. Привіт з Хр. Різдвом.

Вп. Петро Семчишак з Ан.: Ви маєте заплачено по кінець 1938. Чому число хтось звертає. Поздоровлення.

Вп. П. Сенатор Юліян Павликовський у Львові зложив на пресовий фонд 10.— зл. Щире Боже заплать і бажання щасливого Н. Р. та Веселих Свят Христового Різдва, а понад усе кріпкого здоровля!

Веселих Свят Дорогим Стрийкам у Акрон, Огіо (Америка) бажає Петро Цепко.

Впр. о. В. Довгович в Америці: За щирі бажання всім, що працюють при Н. Л. з нагоди Христового Різдва та з Новим Роком ще більше успіху й Божої помочі — в імени всіх співробітників якнайщиріше дякуємо Вашому Високопреподобію та рівнож бажаємо кріпкого здоровля й Веселих Свят — Юліян Тарнович.

Вп. Гриць Зарічний: часопис Вам шлемо. — Х. Р.

Вп. Петро Мирний: в справі науки шевства найкраще в своєму місті відбути початкові науки та щойно потім піти до більшого міста спеціялізувати свій фах. Як буде шевський курс, тоді Вас повідомимо. — Х. Р.

Вп. Громадянин Теодор Баль у Сайре, Па: — Вам Дорогий Земляче висказуємо вирази нашого для Вас найбільшого признання за Вашу ідейну працю так для нашої св. Церкви, як і народньої справи. Благослови Новонароджене Дитя-Христе — Вашій Рідні Дорогий Брате Теодоре. Найщиріші бажання приймiть від нас з Христовим Різдвом. — Редакція Н. Л.

Хресним Батькам у Пантній, що добровільно зложили на христинах 5.— зл. на Рідну Школу — Веселих Свят!

Nr. akt. V. 2. K. 198/37.

SENTENCJA WYROKU.

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej!

Dnia 6. listopada 1937 r.

Sąd Okręgowy w Jaśle, Wydział Zamiejscowy w Sanoku w składzie następującym:

Sędzia SO. A. Zembaty,

Protokolant: apl. s. J. Petrowicz

w obecności oskarżyciela prywatnego ks. Jana Polańskiego rozpoznawszy dnia 3. listopada 1937 r. sprawę Michała Tarańki, urodz. 22. III. 1887 w Olszanicy, pow. Jaworów, syna Mikołaja i Anny Łozińskiej, wyzn. gr.-kat., dziennikarza, odpowiedzialnego redaktora dwutygodnika „Nasz Łemko", zamieszk. we Lwowie, ul. Zimorowicza l. 3, w W. P. nie służył (kat. C) PKU Lwów, nie karanego — oskarżonego o to, że dnia 15. grudnia 1936 r. we Lwowie — jako odpowiedzialny redaktor i wydawca wychodzącego we Lwowie dwutygodnika „Nasz Łemko", zamieściwszy w nr. 24 tego czasopisma z 15. XII. 1936 na 11 stronie artykuł pod tytułem: „Przepadła fundacja. Moskalofil łamie testament swego poprzednika. W kurii Apostolskiej Administracji dla Łemkowszczyzny dzieją się niesłychane skandale" — o treści:

1. „Ksiądz Jan Polański, obecnie administrator obu Wróblików Królewskiego i Szlacheckiego obok Rymanowa kazał po śmierci swego poprzednika dobrać klucze do drzwi pokoju, gdzie były złożone książki, przekazane ostatnią wolą ks. W. Maściucha dla Teologicznej Akademii we Lwowie, cenniejsze książki zabrał sobie.

2. Jeżeliby taką rzecz zrobił przeciętny jakiś świecki człowiek albo jakiś nieuświadomiony — wówczas ludzie mówiliby, że popełnił kradzież z włamaniem.

3. Redakcja „Naszego Łemka" chciałaby wiedzić w jaki sposób Naukowe Teologiczne Towarzystwo we Lwowie zareagowało na to i zechciało łaskawie poinformować ukraińską publiczność, czy ks. Polański sam z własnej woli oddał te książki nieprawnie zatrzymane (właściwie zabrane — uw. zec.) — komu należy", — p o m ó w i ł oskarżyciela prywatnego ks. Jana Polańskiego o takie postępowanie, które mogło go poniżyć w opinii publicznej i narazić na utratę zaufania potrzebnego dla jego stanowiska jako duchownego — to jest o czyn, przewidziany w art. 255 § 1 k. k.

postanowił:

Oskarżonego Michała Tarańkę uznać winnym występku zniewagi z art. 255 § 1 kk. popełnionego w sposób opisany w akcie oskarżenia i za to po myśli tego przepisu ustawy skazać go na karę aresztu 4 (cztery) miesiące i grzywny w kwocie 200 (dwieście) złotych.

Po myśli art. 255 § 3 kk. nałożyć na oskarżonego obowiązek ogłoszenia niniejszego wyroku na jego koszt w czasopismach „Nasz Łemko", „Dło" i „Ruskij Hołos".

Po myśli art. 578 § 1 kpk. i art. 73—76 p. o k. s. zasądzić od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty postępowania i opłatę sądową w kwocie 40 zł.

Po myśli art. 578 § 2 kpk. zasądzić od oskarżonego na rzecz oskarżyciela prywatnego poniesione przez niego koszty postępowania, przy oznaczeniu kosztów zastępstwa adwokackiego na kwotę 50 zł.

A. Zembaty, w. r.

Za zgodność: Jan Galik, sekretarz.

Wydawca i redaktor: Juljan Tarnowycz, Lwów, ul. Nowy Świat 22. — Drukarnia „DIŁO", Lwów, Rynek 10.
Видавець і редактор: Юліян Тарнович, Львів, ул. Новий Світ 22. — Друкарня „Діло", Львів, Ринок 10.

Przeprowadzić kontrolę
o wyniku donieść
Urzędowi pocz. Lwów 2.

Igor
Чарнецького 24
Хр.Наукове Т-во
ім.Шевченка

Наш Лемко

РІК VI. Ч. 2 (122)

Львів, 15. січня 1939.
Виходить двічі в місяць.
Адреса: **Львів, ул. Новий Світ ч. 22.**
Телєфон ч. 244-67.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, UL. NOWY ŚWIAT 22.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.
Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Півріччо 1·80 зол., Чвертьріччо 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

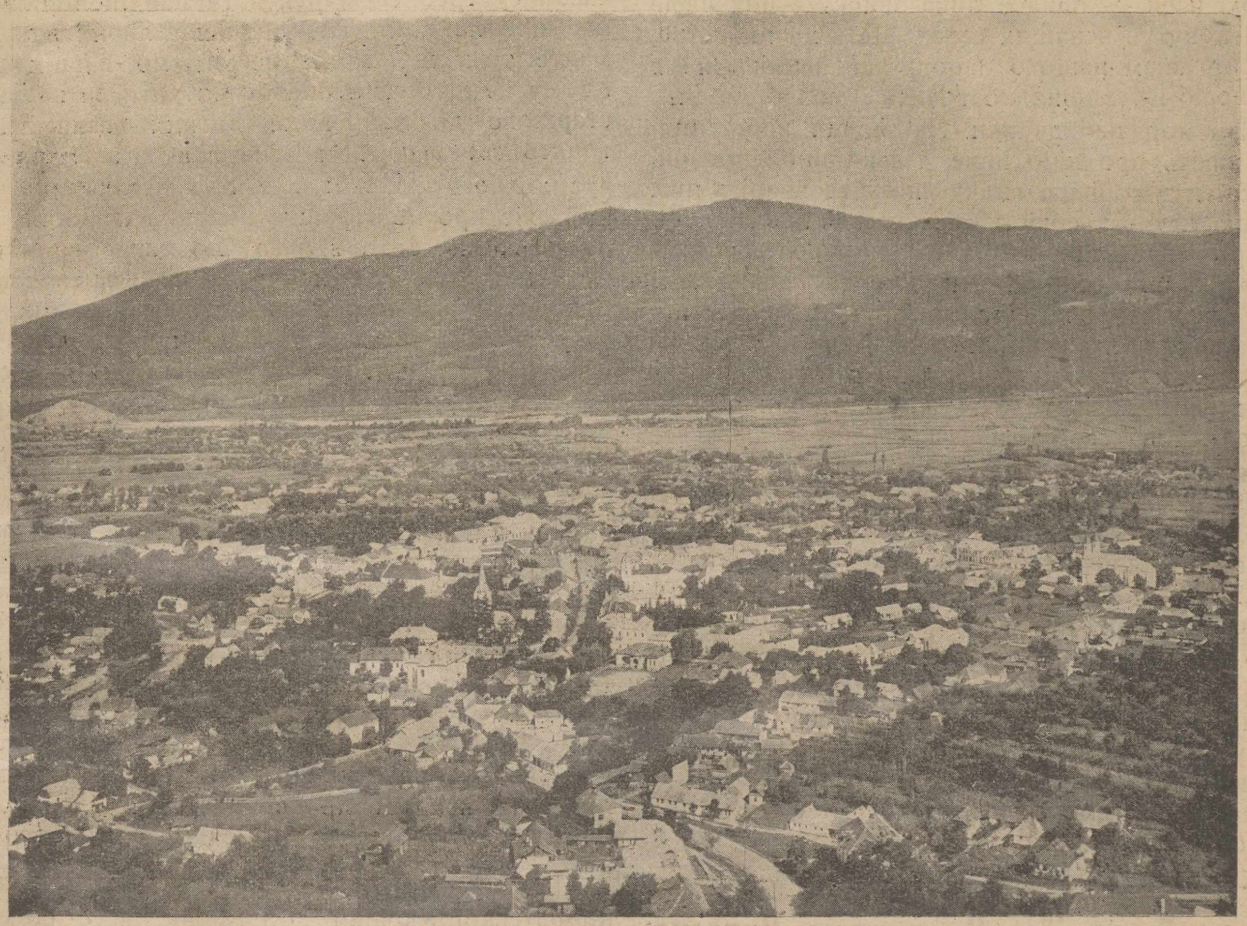

Загальний вид міста Хусту.

Назустріч 1939 рокові

Начинаємо 1939. рік і з цим роком „Наш Лемко“ вступає в шостий рік свого існування. Пять років же за нами й вдовілля з культурно веденої праці. „Наш Лемко“ й на будуче — згідно із своїм завданням, речник українського села на Лемківщині, його бажань і задумів, виразник та оборонець його інтересів світньо-господарського життя — стоятиме витривало й вірно на обранім становищі та не похилить униз прапору, під яким твердо стоїть за права українського села на Лемківщині. Радіємо, що наші Сестри й Брати на Лемківщині приймають свого доброго приятеля „Нашого Лемка“ — дорадника й вчителя в свій дім. Багато наших давніх передплатників уже відновили передплату на 1939 рік, прибуло та прибуває теж багато нових передплатників. Ще раз просимо наших Приятелів - Передплатників, при кожній нагоді приєднувати нам нових передплатників до нашої громади. Хто ще не відновив передплати та не вислав грошей за книжки й календар на 1939 рік, хай це зробить негайно! — Слава свідомим Громадянам, що самі передплачують часопис і приєднують до передплати інших свідомих людей!

Рятуйте брат брата!

Нарікаємо й плачемо, що в нас велика біда. Недостача заробітку, нужда на кожному кроці, голод, брак хліба й так дальше в безконечну чергу.

Незаперечуємо, що це правда. Коли ж бо тільки глянути на наші сільські діти, вони є найкращим від зеркаленням селянських гараздів. Обдерта, півнага шкільна дітвора, без найконечніших шкільних приладів і книжок, виголоджена, виморена в непривітливих хатніх обставинах — ця сільська дитина ледви-ледви подобає на живу людину. Але вина того всего не по стороні наших сільських дітей. Тут покутує страшний злочин, який чорною хмарою напосівся на селянську хату. Хоч безповоротно минулися вже жахливі панщизняні гіркі часи — одначе дика звичка з цих часів до сьогодні покутує в наших селах. Це язва пиянства, яка живий орґанізм нашого народу на Лемківщині в страшний спосіб і безпощадно точить і людей зводить на найгірші неморальні вчинки. Люди, що вічно пиячать, не думають про нічо інше, тільки про способи, щоб заспокоїти в собі цю гидку снагу та впарі з цим утопити свою нечисту совість, яка всетаки, слабо, бо слабо, але відзивається та кричить: Чоловіче, що ти робиш? Закинь уже раз нищити себе та не відіймай собі життя й не вкорочуй щастя твоїх найближчих. Ех, ви нещасні шпіритайчаники! Про Бога вже ви забули! Ви гірші стаєтеся від бездушної німини, бо тварина ніколи не поповнювала б такого промаху, щоб нещастя зводити на свої діти.

Не беремо вже під огляд, які шкоди чините своїй господарці, через безнастанне пиячення, але під жадним оглядом не можемо та не будемо заніщо в світі замовчувати того, що пияничите, затроюєте шпіритаєю свої діти, нищите народне майно та гріб копаєте під живим орґанізмом нашого народу на Лемківщині.

Ані не плачте, ні не бідькайтеся, що вам тяжко жити, бо віри вам не дамо! Перестаньте пити трійливу шпіритаю, тоді будемо до вас, як до людей говорити. Одного разу оповідали ми лікарям, що є такі села в горах, де люди денатурат пють і дітям його пити кажуть, то лікарі з нас сміялися — мовляв — це не можливе, щоб одна людина могла бодай один келишок тої отруї випити, бо наука каже, що від такої давки приходить страшне затроєння, або смерть. Ми й не хотіли признатися, яке це село, що в такий страшний спосіб скорочує своє життя. Сьогодні таки мусимо виявити цю тайну й як осторогу другим подаємо, що найгірше розпиячене село на Лемківщині — це **Одрехова, Синів,** Вислічок, Завої, Полави, Вернеївка й сусідні села в риманівській окрузі.

На цьогорічні Різдвяні Свята море шпиритаї випили „громадяни" цих сіл. Ми моглиб хата за хатою видрукувати по іменах і назвиськах цих „пропийників" на вічну ганьбу, але місця в цілій ґазеті не сталоб на таку „похвалу". Всі дванадцять сторінок нашого часопису треба б задрукувати найдрібнішими черепками, щоб не поминути тих нещасливих людей. Не думайте теж, що може не знаємо ваших „фамелий" і тому не друкуємо поазбучно хати за хатою від найстаршого до найменшої дитини назвиська тих, що топять своє „горе" в шпиритаї! Навпаки, ми знаємо вас кожного й кожне, але не хочемо, щоб знав широкий світ про це страшне народне нещастя, та щонайважніше ми свято віримо, що таки прийде час і ви грішні блудні діти (хоч ви й старші та зовсім старі ґазди, але в цьому пияченні ви гірші, як малі діги!) таки зрозумієте, яку страшну кривду чините собі та вашим дітям; що за рік, два займуть місце на вашій господарці — та чейже Господь їх наведе на кращу дорогу й вони не будуть продовжувати цього забійчого злочину.

Ми більше не годні говорити, бо від сліз болю давиться наше серце й голос наш мовкне, — одне тільки невеличке маємо прохання до Вас, Високопреподобний Отче Апостольський Адміністраторе — **невже-ж можете безчинно глядіти, як Вашій духовій опіці поручений нарід триває в цьому грісі пиянства? В імя Христових ран благаємо Ваше Високопреподобіє — рятуйте цих людей, а Господь Вам цього не забуде.** У цьому випадку залишіть усе постороннє на боці й до нас не майте урази, але ми не маємо вже кого просити про це християнське діло.

Редакція „Нашого Лемка"

Українці в Болгарії і Карпатська Україна

Українці в Болгарії, приєднуючись з почуттям щирої солідарности до змагань українського народу Карпатської України, владили в столиці Болгарії, Софії, загальне віче, присвячене справам Карпатської України.

Голова ініціятивного комітету п. Орлів, відкриваючи віче, вказав на важливість доби й теперішньої ситуації.

Реферат про Карпатську Україну виголосив п. Митрофан Зарицький. Підкреслив історичну, ґеоґрафічну й етноґрафічну приналежність Карпатської України. Докладчик зясував обставини прилучення Українського Закарпаття до мадярської, а згодом до чеської держави, його життя в межах цих держав та перманентне змагання карпатських українців до національної волі й незалежности.

Віче висловило й вислало привітання Премієрові Карпатської України о. д-рові Августинові Волошинові, Урядові та населенню Карпатської України подяку за енерґійне обстоювання прав українського народу Карпатської України й захорону цих прав.

Одночасно віче висловило свій рішучий протест проти зазіхань на існування держави карпатських українців і проти чужої, злобної пропаґанди.

Кінцеву промову виголосив п. М. Ніцкевич.

Українці-еміґранти в Болгарії не мають змоги на великі імпрези. Але разом з усіми українцями на чужині однаково відчувають усі радощі й смутки карпатських братів. Всі події в Карпатській Україні цікавлять їх живо та викликують їхню готовість допомогти кожній акції для добра молодої держави карпатських українців.

Дітвора Карпатської України дістала нові шкільні підручники, написані живою українською мовою. Діти й батьки дуже ними вдоволені.

До обнови життя

Вважається, що світ докотився до упадку. Коли з ким зговоритися, чи перечитувати пресу, всюди бачимо матеріяльну, як рівнож і рухову руїну. Люди перестрашені, і пригноблені. Всюди матеріяльна скрута, убожество духове. По селах і містах загніздилась неморальність, яка розточує все родинне життя.

Світ забуває на Божі заповіді та заводить між собою якусь нову норму життя. Світ забуває про Божу справедливість. Злодійство та бандитизм ширить ся в страшний спосіб. По часописах читаємо, що всю ди є порахунки на порядку деннім. Злодійська язва ширится неначе недуга. Влазять до ям, хат, через вікна, двері, крадуть, як знаємо по ярмарках і всюди і то не тільки в ночі, але в білий день.

Скілько таких сумних подій є закритих перед людським оком раз на завжди? Скілько таких злочинів є не занотованих в часописі? Скілько вбивства по весіллях, катування в родинах по хатах? Родичі процесують дітей, а діти це саме роблять з родичами і т.

Страшна річ діється в світі. Давніше цього не було. Хто ж потрапить остерегтися перед домашнім злодієм? Люди замикають залізними замками, колодками і вартівники ходять і так само не помагає. Давно, як прибіг злодій зі світа, то „загощав" до людей заможних, в якогось богача, купця, промисловця і т. ін., а не пішов по 10 зол., як тепер. І коли такого „фахівця" завважили, то він утікав, а не грозив кулею, як сьогодні.

Люди забувають про Бога, жиючи в гріхах, проклонах і розпусті. Не заховують Божих заповідей. А так не повинно бути. В неділю й свято всі старайтесь бути в церкві, не зіставайтесь вдома. Не їхайте в неділю на фірманки, як це буває. Не крутіться по селі до пізної ночі і дітей своїх не пускайте по ночах гуляти. Ганьба, коли вісімлітній хлопчина, дівчина висиджує на „вечурках" і вимовляє погані слова. Чия ж то вина? Чи не родичів? Передплатити для себе та для своєї дитини добру пресу, як „Наш Лемко", „Христос Наша Сила", що виходить у Львові, вул. Японська 7. Відтак для дітей „Дзвіночок", також виходить у Львові, вул. Косцюшки 1 а. Люди кажуть: нема грошей, але грубі тисячі є на горілку, тютюн та на інші марнотравства. Ви старші до св. Сповіди приступаєте раз на рік, а діти також не частіше. Чому самі частіше не йдете до св. Причастя та дітей своїх не притягаєте? Жийте самі в рамах Божого Закону і дітям своїм заповіди Божі пригадуйте.

Народня приповідка каже: З ким пристаєш, таким ся стаєш. Як буде дитина перебувати з добрими — то буде добра, злі товариші зіпсують її. Буде вона читати гарні та вартісні книжки, часописи — буде добра і мудра. Дитина то так, як молоденька деревина, можна її легко нагинати та справляти. Як виросте, тяжко її змінити. Діти — це майбутність народу. Будуть вони добрі, побожні і чесні — такий буде нарід. Незавидня доля родичів та народу, що має недобрих дітей і гірко прийдеться йому колись за те покутувати. Мудрі та чесні родичі дбають про те, щоб їх ді ти були добрі, та розумні. Тоді доперва зникне злодійство, вступиться бандитизм, а на його місце стане мир і спокій між людьми. Католицька віра, Божі заповіді та Христова Церква більше значить, як всі інші закони, замки, колодки і вартівники. Придержуйтесь того, щоб у наших серцях панував Господь і з Ним спокій та любов ближнього.

В. С.

Нагінка на проф І. Филипчака

П. ФРАНЦІШЕК КУЛЬЧИЦКІ МАЄ СЛОВО.

Орган „Звйонзку шляхти заґродовей", що виходить в Перемишлі п. н. „Побудка", не може забути нашому педаґоґові і письменникові п. І. Филипчакові того, що він написав книжку „Кульчицький — герой Відня", в якій підкреслив, що Кульчицький був українцем — всупереч протилежним польським твердженням. У числі 23-ому цього часопису з 1-го грудня м. р. невідомий ближче п. Францішек Кульчицкі (пишемо так, бо він протесттує, щоб змінювати його прізвище) у спеціяльнім „артикулі" опрокидує твердження проф. Филипчака ось-яким аґументом:

„Юрій Франц Кульчицький зпід Відня ніколи ніяким українцем не був, але був він поляком таксамо, як усі Кульчицькі, що сьогодні живуть і їх предки були, є і завжди будуть поляками".

Треба признати. що це дуже переконливе, тимбільше, що є маса Кульчицьких, які завжди були, є і на кожному кроці заявляються українцями. П. Францішек Кульчицкі виходить з того клопоту легкою рукою: він просто звертається з таким закликом до всіх Кульчицьких гр.-кат. обряду:

„Братя Кульчицькі! Не дайтеся баламутити п. Филипчакові і йому подібним! Ваші предки ніколи ніякими українцями не були, ви ними не є і ними бути не можете".

І п. Францішек Кульчицкі спокійний. Йому байдуже, що є історичні дані. що Кульчицький — герой Відня був православної віри. а це хіба недвозначно визначує його національність. визначує краще, як наведені „аґументи" п. Францішка Кульчицкого.

Статя п. Францішка Кульчицкого не відокремлена в „Побудці". Сама редакція того часопису теж нападає на проф. Филипчака. Не подобалось їй те, що перемиський „Український Бескид" написав про проф. Филипчака, що це загально шанований у нас громадянин та педаґоґ. який сотні нашої молоді вивів у люди. Щож! „Побудці" може це не подобатися. але це справи не змінить. Проф. Филапчак поза своїми заслугами у педаґоґічній діяльности має теж великі заслуги як письменник. що популяризує у нас давню історію нашої землі. За те все тішиться проф. Филипчак загальною пошаною і признанням українського народу і тієї пошани й того признання не зменшать такі чи інші виступи „Побудки" чи п. Францішка Кульчицкого проти його соби. („Діло" ч. 286).

СВ. ОТЕЦЬ В ОБОРОНІ РОДИНИ І СУПРУЖЖА.

З нагоди приняття у Ватикані численних італійських та чужинецьких молодих подружних пар св. Отець виголосив довшу промову, в якій виступив в обороні родини і супружжа, виступаючи притім проти воєн і воєнних зброєнь. Суспільність — говорив св. Отець — вижидає від нових християнських родин добрих громадян, що повинні працювати для загалу, а не — як роблять це в багатьох країнах — з метою знищення цього загалу. В цих країнах світа, про які згадав св. Отець, відносини роблять враження, мовби затрачено вже ввесь людський змисл і мовби люди не мали іншої цїли, як зброїтися, щоби відтак в найгірший спосіб вбивати себе.

ЩО НОВОГО В ПОЛІТИЦІ.

Міністер заграничних справ **Польщі** полк. Бек поїхав собі був трохи на відпочинок на французьку Рівієру, над Середземне Море. Коли вже вертався з того відпочинку до Варшави, несподівано вступив до місцевости Берхтесґаден, де тепер сидить німецький вожд і канцлер Гітлер. Зразу тут у краю не хотіли в те повірити й першу вістку про ці відвідини заперечили. Але потім усі признали, що таки справді міністер Бек був у канцлера Гітлера та щось довго з ним говорив. Газети цілого світа дуже тою розмовою зацікавилися, бо всім тепер цікаво знати, які найближчі пляни німецької політики, що в 1938 році наробила стільки шуму та змін у світі. Та в тім то й біда, що світові часописи не могли ніяким чином нічого певного довідатися, що говорили німецькі й польські державні мужі в Берхтесґадені, чи радше в поблизькому Берґгофі, куди канцлер Гітлер запросив польського міністра на розмову. А що часописи мусять все щось писати, чи знають що, чи не знають, то зачали писати свої здогади про ту розмову. Деякі заграничні часописи пишуть, що в Берґгофі говорили про українську праву, а інші знову пишуть, що нічого не говорили про неї, а зате говорили про середземно-морські справи в звязку з італійсько-французьким напруженням. Ще інші здогадуються, що там говорили про польських жидів, вигнаних з Німеччини. Німці пишуть, що там була мова про Клайпеду та про те, що договір Німеччини з Польщею, заключений між Гітлером і Пілсудським на 10 років і досі ще має силу. Знов італійські часописи пишуть, що розмова канцлера Гітлера з міністром Беком влегчить завдання італійському міністрові ґрафові Чяно, що вибирається до Варшави в лютім. Він має приєднати Польщу до тої політики, що її вказує „вісь Рим-Берлін". З того приводу деякі італійські часописи висказують надію, що Польща приступить до німецько-італійсько-японського договору проти большевизму. Пишуть також, що дня 26. січня, себто в дні, коли в 1934 році підписано польсько-німецький договір про ненапад, німецький міністер Рібентроп приїде до Варшави в відвідини до міністра Бека.

Дайте в руки своїх наймолодших 2.— зл. річно
в Америці-Канаді 1 доляр річно

„ДЗВІНОЧОК"

часопис для українських дітей
1.20 зл. піврічно.

В кожному числі оповідання про славну минувшину, цікаві діточі казки, сценки, загадки, ребуси й т. п.

СПІР ЗА ЛЕМКІВЩИНУ.

Польські ґазети подали перед кількома днями вістку, що українське громадянство, яке скупчується біля перемиського Єпископа, Коциловського, старається всіми силами про знесення уряду апостольського Адміністратора для Лемківщини. Це робиться на основі твердження, що така інституція зайва та обнижує престіж (повагу) перемиського греко-католицького Єпископства, яке віддавна опікується також і Лемківщиною. Багато можна б на цю тему говорити, одначе деколи мовчанка краща як золото.

Страшне пиянство

Коли говориться про пиянство, то звичайно мається в нас на думці налогових, знаних пияків, які заточуючися вертають із шинку домів, або які впивають до безтями, бешкетують та дістаються в руки поліції. М. Скіба в книжці п. н. „Алькоголізм як господарське питання в Польщі" подає, що продовж одного року придержує польська поліція около 100 тисяч пияків. Але всіх налогових пияків не арештовується. Можна з певністю приняти, що неарештованих, налогових пияків було в тому році ще 900.000. Дальше можна з певністю приняти, що кожний з тих налогових пияків випиває щонайменше 1 літру горівки, отже разом випивають налогові пияки в Польщі самої лише горівки один міліон літрів. Міжтим в Польщі споживають 100° алькоголю около 500 тисяч гектолітрів, себто 50 міліонів літрів чистого алькоголю (спірту). Виходить, що принагідні споживачі горівки випивають річно 50 разів більше, як налогові, „фахові", пияки. Після обрахунків Головного Статистичного Уряду річне спотребування в Польщі 100° (спіртневого) алькоголю виносить 1.91 літра, отже по 2 літри на голову.

Та не тільки саму горівку пють люди. Пють пиво, вино, мід та інші „гарячі" напитки. Отже вичислено, що всіх алькогольних напитків випили в Польщі за рік 3,487.076 гектолітрів.

Грошева вартість випитого алькоголю виносила разом 1 міліярд 444 міліонів золотих.

В 1928 році заплачено в Польщі безпосередних податків на суму 615,041.000 зл., себто 22.63 зл. на голову мешканця. Видатки на алькоголь виносили 47.54 зл. на голову. На удержання шкільництва видано в тім році 347,000.000 зл.

В 1928 році зужито на виріб випитого алькоголю в горівці, в пиві, в овочевім вині і в меді стільки рільних плодів: 5,163.489 метр. сотнарів бульби, 602.520 метр. сотнарів ячменю, 15.460 метр. сотнарів буряків, 11.900 м. сотн. вівса, 1.430 метр. сотн. пшениці, 200 метр. сотн. жита, 5.900 м. сотн. овочів і 3.080 метр. сотн. меду. Під управу тих рільних плодів треба було 88.546 гектарів ріллі!

В краю є поважне число товариств, як прим. Т-во „Відродження", які домагаються заведення цілковитої тверезости, отже тимсамим заказу виробу алькоголевих напоїв. Очевидно, що такому домаганню противставляться фабриканти алькоголю, власники горалень і броварів, а далі шинкарі та реставратори. Вони висувають два головні закиди:

1) На випадок заказу виробу алькоголевих напитків 136.330 людей занятих при виробі і торговлі стратили б зарібок. 2) Хліборобство, а стисліше власники великих господарств, які мають горальні, стратили б можливість випасу худоби, бо не мали б відпадку з горалень, себто вивару - браги, яка нібито дуже надається до тучення опасової худоби.

Треба ближче розглянути, чи стійні оба закиди проти заказу виробу алькоголів.

Щодо першого закиду. Як сказано, випито в 1928 році алькоголевих напитків за 1,444,000.000 зл. Колиби 136.330 безробітним колишнім робітникам і торговцям плачено місячно по 300 зл., то треба би на рік виплатити 490,788.000 зл. Зворот державному скарбові за витрачений податок від алькоголю 448,938.000 зл. Разом требаби заплатити 939,726.000 зл.

Новинки

Посмертна згадка. В Ростоці Великій помер передплатник „Нашого Лемка" Петро Домбровський. Покійний мимо того, що був незаможним, бо заледви дво морґовим господарем, був членом місцевої кооперативи і розвязаної читальні „Просвіти" та ніколи не жалів грош на рідне друковане слово. — В. Й. П.

Крадіж в костелі в Коросні. На Новий Рік невідомий злодій залишився в костелі по вечірні і вкрав з захристії монстрацію вартости 3.000 зол. Поліція шукає за злодієм.

Шкоди від недокурка. В італійському порті під Трієстом вибух пожар на шведському кораблі „Штокгольм", що спричинив страти на 100 міліонів лірів. Пожар — як виказало слідство — повстав від недокурка (папіроса), що його кинув на поклад котрийсь моряк.

Нагороди за четверту дитину. Родичі, що мають бодай четверо дітей, користають у Німеччині зі знижки до половини при переїзді поїздами та державними автобусами.

Неписьменні повинні вчитися читати й писати зі спеціяльних букварів для дорослих. У нас такі букварі є — О. Солтиса „Буквар для неграмотних", А. Домбровського „Рідне Слово", В. Хруцького „Хочу читати" та В. Полянського „До сонця".

Згоріло 10.000 зол. у печі. Стара панна В. у Дрогобичі наскладала 10.000 зол. і сховала їх до печі, в якій не палила навіть у зимі. На днях прибув до неї її шваґер, щоб обговорити справу зміни помешкання. П-на В. вийшла на хвилину з помешкання і саме тоді шваґер запалив у печі, щоб загрітися, і так згоріло 10 тисяч золотих.

Вбивство в Ярославі. На Новий Рік у Ярославі невідомий мужчина вбив вечором Катерину Скопневич, яка працювала в купця Ляхса. Виновник замордував ту дівчину ножем і втік. Сталось це на вулиці. Вбивника ще не зловили.

Робітничі заворушення в Совєтах. „Свенска Прессен" доносить з Москви, що робітничі заворушення в Совєтах поширюються. Часто доходить до збройних сутичок з відділами ҐПУ. Комісар внутрішніх справ Берія зарядив мобілізацію і боєве поготівля всіх спеціяльних військ.

Сильна „Просвіта" — сильний народ! Скріпіть „Просвіту" щедрим датком на нитку в її прапорі!

Поставила собі нагробник. З Едмонтону в Канаді доносять: Стара українська жінка, Марія Букса, літ 81, чується ще здорова. Пережила вона чотирох чоловіків і не мала дітей. Мимо того приготовилася вона недавно цілковито до смерти і поставила собі памятник на гр.-кат. частині Едмонтонського Кладовища з написом в українській мові розуміється з пропущенням дати її смерти. Приготовила вже собі одіж на смерть, купила домовину, заплатила кошти похорону, також за караван і за два авта. Одержала теж обітницю від о. ігумена Дидика, що відправить Службу Божу за упокій її душі.

Чому не пишемо про деякі справи. В чужих брукових ґазетах появляється в останіх часах багато брехливих вістей передівсім про Закарпаття. Таких вістей не можемо очевидно поміщувати в „Нашім Лемку", тому наші Читачі нехай не дивуються, що „Наш Лемко" не пише про все, що вони десь чули, або читали.

Великі обмеження руху у прикордоннім поясі. Львівський воєвода видав розпорядок про обмеження у прикордоннім поясі в львівськім воєвідстві. На основі цього розпорядку особи, які виїжджають на терен прикордонної смуги повинні мати дозвіл від староства свого постійного місця замешкання. В дозволі староство означує прикордонну місцевість, до якої зацікавлена особа має намір поїхати. Прикордонна смуга обіймає місцевости положені від 2-ох до 6-ох кільометрів від кордону, що їх подрібно вичислює розпорядок львівського воєводи. Особи, які прибувають на терен прикордонної смуги, повинні зголосити свій приїзд до 24-ох годин. У прикордонній смузі заборонений взагалі всякий рух поза оселями від заходу до сходу сонця. Ширина прикордонної дороги устійнена на 10 м. від кордонних стовпів і в цій 10-метровій смузі заборонений взагалі особовий рух.

Як лікувати ґрипу. Найчастіше повстає ґрипа від простуди, але також з зараження від іншого недужого. Признаки цеї недуги такі: ослаблення, гарячка ,болі голови, спини, рук і ніг, катар, сухий кашль. Сама ґрупа не є небезпечна недуга, але викликує ріжні ускладнення, як: запалення легенів, олегочної, суглобів і т. д. Як лікуватися? Треба завчасу покластися до ліжка та не вставати скорше, як по 4—5 днях, коли мине гарячка. Найліпше вдатися до лікаря. В часі пошести ґрипи здорові не повинні відвідувати домів, де є хорі на ґрипу. При кашлю хорий повинен засловюватися хустинкою, а плювати лиш до плювачки. Щодня полокати горло, особливо по їді виваром слязу, або румянку. Не пити дуже холодної води, не замочувати ніг і тепло вдягатися.

Згода будує, незгода руйнує. До дочки Микити Репели в Новій Веси приженився, два літа тому Роман Ворона із Лабівця. Одначе не довго довелося бідачині гараздувати. Бо ось до їхнього коротенького, як блискавиця, туземного, бідного, сірого, мужицького родинного життя закралася злюща незгода, яка довела до того, що Роман, перед кількома днями, зайшов до стодоли свойог тестя і там, у розпуці, повісився.

Що діє горівка. Підчас тогорічного латинського Навеч. Р. Хр. в Криниці-Зрою одна ґрупа робітників навістила один криницький жидівський „вісінк", де по „сетней лібації" так „почастувала" фляшками жидового продавця алькоголю поляка, що в той день заступав у тому „ремеслі" жидовину, що його від того побиття відвезено до лічниці

Ощадна господиня вживає тільки

МИЛО

„ЦЕНТРОСОЮЗ".

За зневагу польського народу, президента та обох маршалів. Перед замісцевим виділом у Сяноці окружного суду з Ясла відбулася розправа проти селянина Романа Сеньчака з Вороблика Шляхотського коло Риманова за провину зі ст. 125 § 2 і 152 к. к. Акт обвинувачення закидав підсудному, що він висловився в Риманові зневажливо про президента, обох маршалів і польський нарід. Суддя Зембати засудив **підс. Романа Сеньчака на 8 місяців вязниці** без припинення виконання кари.

Передплатники в Америці й Канаді

присилайте передплату на адресу „Наш Лемко", Львів, ул. Новий Світ, 22.

КАРПАТСЬКА УКРАЇНА. — Простір автономної одиниці займає 12.700 км. кв.; увесь простір, де мешкають українці, займає 15.600 км. кв. На цьому просторі живе 600.000 українців. — ГУСТЕ (Густ, Хуст), при впаді Великої ріки до Тиси, 14.000 мешк., укра-їнська ґімназія. ЯСІНЯ, над Чорною Тисою, 15.000 мешк., живець. СЕВЛЮШ, містечко, 12.000 мешканців.

У Карпатській Україні

РІЗДВО В КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Навечеря Різдва Христового пройшло в цілій Карпатській Україні надзвичайно врочисто. Всі громадяни, що мають радіоприймачі, уважно вислухали промови премієра о. д-ра Волошина. Вечором відділи „Карпатської Січи" ходили від хати до хати з колядою.

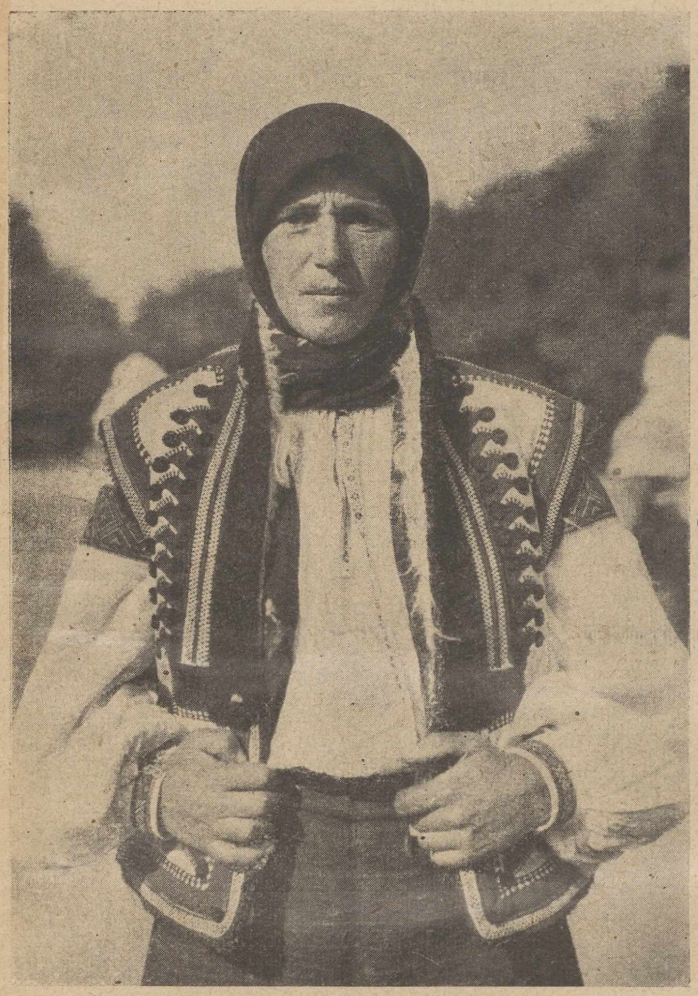

Українська жінка в Карпатській Україні.

У перший день Свят у Катедральному Храмі в Хусті апостольський адміністратор, епископ Няраді відправив торжественну Богослужбу, на якій були приявні представники влади з о. д-ром Волошином.

КАРПАТСЬКА УКРАЇНА В ЧИСЛАХ.

Після віденського рішення територія Карпатської України має тепер 11.094 квадратових кільометрів. На цій території було за переписом населення в 1930. р. 544.759 душ. З того українців 413.481 (75.9%), жидів 65.828 (12.8%), мадярів 25.894 (4.75%), чехів і словаків 17.495 (3.2%), німців 8.715 (1.6%), румунів 13.346 (2.4%). За останніх 8 літ число населення зросло до 660.000 душ.

В МАДЯРЩИНІ УКРАЇНСЬКА МОВА ЗАБОРОНЕНА.

„Ілюстровани Курієр Цодзенни" подає з Праги, що мадярський уряд заборонив послуговуватися українською мовою на землях, прилучених до Мадярщини по віденським арбітражі.

АМНЕСТІЯ В ДЕРЖАВІ ЧЕХІВ, СЛОВАКІВ І УКРАЇНЦІВ.

Президент д-р Гаха оголосив з нагоди Різдвяних Свят нову амнестію, яка анулювала кари до трьох літ вязниці і грошеві кари.

РІЗДВЯНІ ДАРУНКИ.

У цілій Карпатській Україні в навечеря Різдва роздавали бідним по 5—10 кг. білої муки на родину. У всіх церквах відправили благодарственну Службу Божу.

ЗАКАРПАТСЬКЕ МОСКВОФІЛЬСТВО ЩЕЗАЄ.

Деякі закарпатські українці, зведені аґітацією, вступили на шлях фальшивого москвофільства, переконані, що працюють для добра народу. Зрада москвофілів отворила їм очі і вони побачили, що їх місце лиш у рядах українського народу. Закарпатська преса містить щоденно заяви тих блудних синів. З видніших згадаємо тут молодого талановитого поета Андрія Патруся та провідника молоді д-ра Павла Теняка.

Старенький дідусь у Карпатській Україні.

СВІДОМІСТЬ КАРПАТОУКРАЇНСЬКОЇ ЕМІҐРАЦІЇ.

Тисячами втікало карпатське населення в світ, щоб найти собі прожиток. До Америки, до Канади, Бразилії, по війні до Бельґії еміґрували карпатські українці: напр. у самій тільки Північній Америці є їх більше, ніж у Карпатській Україні... Втікали вони перед злиднями, перед голодом, за куском хліба. З невимовною втіхою приняли вони тепер радісну вістку про те, що їхня батьківщина, Карпатська Україна стала вільна та що має свій щиро народній уряд. Кольо-

нія карпатських українців у Бельґії, довідавшись про створення самостійної Карпатської України, зібрала між собою тисячу корон на потреби краю. Ці гроші зібрав між земляками Михайло Тодавчич, родом із Рокосова і переслав на руки премієра о. д-ра Волошина своїм земляком Ю. Добровським, також з Рокосова, що вертався до дому.

СОЮЗ УКРАЇНСЬКИХ ЗАЛІЗНИЧНИКІВ.

Залізничі службовики Карпатської України були дотепер зорґанізовані в ріжних чеських фахових та політичних орґанізаціях. Тому 1. січня основано Союз українських залізничників. Установчі загальні збори відбулися в Королеві над Тисою.

УКРАЇНСЬКІ ГАРАЗДИ В МАДЯРЩИНІ.

Віденським розсудом присуджено Мадярщині в околиці Ужгороду також кілька чисто українських громад, національно вповні свідомих. Ці свідомі українці заповнюють тепер вязниці, де над ними знущаються тільки через те, що вони українці.

Жертвою мадярів упав перед кількома днями б. секретар товариства „Просвіта" в Радванці, робітник Степан Клена, що його мадярські вояки застрілили. Покійний залишив троє дрібних діточок.

РЕДАКТОР „ТАЙМСУ" ВИСЛОВЛЮЄ СИМПАТІЮ ДЛЯ УКРАЇНЦІВ.

Редактор „Таймсу", який приїхав до Хусту, заявив, що англійська публична опінія є по боці українців, як взагалі по боці народів, що змагаються за незалежність.

12.000 СЕЛЯН І РОБІТНИКІВ МАНІФЕСТУЄ.

З нагоди переїзду мін. Ю. Ревая відбулись у цілій Карпатській Україні маніфестації солідарности з карпатоукраїнським урядом та українським народом. Ці маніфестації зорганізувала Українська Національна Рада; взяло в них участь 12.000 селян і лісових робітників.

БУДУЮТЬ АМЕРИКАНСЬКИМ ТЕМПОМ.

Майже всі центральні уряди з Ужгороду евакуовано до нової столиці Карпатської України, до Хусту. Одначе для них не вистачало будинків і уряд приказав побудувати відповідні приміщення.

За 6 тижнів американським темпом побудовано цілий блок і вже дотепер стоїть готових 7 великих будинків. Канцелярії солідні, теплі і на днях перейде туди багато урядів, щоб увільнити тимчасово заняті шкільні будинки.

НОВІ ЗДОРОВЕЛЬНІ УСТАНОВИ.

При краєвій лічниці у Кривій коло Хусту отворено діяґностично-бактеріольоґічну стацію. Завданням її є поміч у поборюванні пошесних хоріб та превентивний бій проти них.

На просьбу населення мукачівської та середнянської округи буде 15. січня ц. р. отворена районова лічниця в Середньому. Буде це вже десята лічниця в Карпатській Україні.

Премієр Карпатської України о. д-р Волошин у своїй промові підкреслив, що 1939. рік буде роком важкої праці. Необхідно розбудувати столицю, провести нові шляхи. До цих завдань з великим зрозумінням ставиться не лиш осередня влада, але й чеське громадянство та преса. Карпатська Україна працює повним темпом і скоро стане самовистачальна, після необхідних інвестицій сама буде покривати свої видатки.

Між українцями та чехами нема ніяких спорів, які могли б перешкодити у приязних взаєминах. Чеська Національна Рада в Хусті близько співпрацює з Українською Національною Радою. Закарпатська Верховина чекає на чеських туристів.

Питання українсько-словацького кордону вирішить договір, опісля нічого вже не буде ділити цих двох народів. Хочемо жити у приязни з чехами і словаками та з іншими сусідами і віримо у щасливе майбутнє Карпатської України.

ДИПЛЬОМАТИ ВЕЛИКОДЕРЖАВ У ХУСТІ.

До Хусту приїхав представник французького посольства Жан Ля Руе та секретар американського посольства.

В Хусті, столиці Карпатської України, будують тимчасову радіовисильню, яка зачне працювати вже на наші свята.

ПОШИРЮВАВ НЕПРАВДИВІ ВІСТКИ ПРО СХ. ҐАЛИЧИНУ.

Окружний суд у Сяноці на виїздній сесії в Яслі судив цими днями молодого лемка з ліського повіту, Василя Горака. Акт обвинувачення закидав йому поширювання неправдивих вісток про польську державу. А саме на ярмарку в Устриках Долішних Василь Горак розповідав, що від Нового Року повстане у Східній Ґаличині Українська Держава, а її столицею буде Львів.

За те покарали його 2 місяцями вязниці і 20 зл. гривни.

Адміністраційна влада не дала дозволу на „Культурно - просвітянський Конґрес", що мав відбутися у Львові в днях 25 і 26 грудня з приводу 70-ліття Просвіти.

Перед сяніцьким судом відбулася розправа проти гр.-кат. священика Згорлякевича, якому акт обвинувачення закидав, що він казав дітям у школі, щоб не співали в церкві „Боже цось Польскен". Обвинувачений боронився тим, що в його дієцезії нема звичаю співати ту пісню та заперечив, немовби то він забороняв співати її. Суд засудив о. Згорлякевича на 8 міс. безоглядної вязниці та на втрату права навчання релїґії в школі продовж 5 літ.

—o—

Не тримайте безужиточно дома **долярівок, інвестиційних позичок та інших цінних паперів.** Пересилайте їх в депозит до

ПРОМ - БАНКУ

Львів, ул. Ґродзіцких 1, І. п.

Тел. 292-15 і 200-15.

Охороните цінні папери перед крадіжю, знищенням та довідаєтеся про виграну згл. в речинці заінкасують Вам відсотки.

ІДЕТЕ ДО СЯНОКА,

памятайте, що всі закупи треба полагоджувати в складі

„НАРОДНОЇ ТОРҐОВЛІ"

Тут купуйте споживчі й кольоніяльні товари, насіння господарських рослин і трав.

З рідних сіл

Аматорський Гурток при Читальні „Просвіти“ в Гуті, пов. Березів, відограв оперу „Чорноморці“ аж три рази; з того два рази в Гуті й один раз у Порубах і кожного разу було багато публики, що саля була заповнена по береги. Аматори дуже гарно вивязалися із свого завдання. Музика була вибрана також у складі відповідно до вистави. Це все підготовано завдяки Голові п. Станиславові Турчинові та його шваґрові, що режісерував, п. Іванові Боднарові.

Кружок „Рідної Школи“ у Варі пов. Березів завдяки всім членам головно Старшині по тяжких трудах побудував домівку для Кружка коло Церкви, довгу 12 метрів, а широку 8 метрів. Мимо великих трудощів члени тривали на дусі, пильнували праці й будова йшла скоро так, що продовж трьох днів домівка выросла ціла. Тепер вже є покрита дахівкою, лише ошалювати й середину випорядити тай буде все укінчено. Віримо, що члени ще подбають і про те та викінчать все гаразд. І піде праця краще в новій домівці у Варі. Щасти Боже!

Члени Читальні „Просвіти“ в Лубні з долішного кінця пов. Березів хочуть заложити в долішнім кінці кооперативу, щоб їх кервавиця не йшла в приватникові руки, щоб громада мала якийсь дохід. Вони знають, що в єдности сила та добробут села. Хоч мають ріжні перешкоди, але ним не зражуються. Народ не упав на дусі, лише дальше горнеться до своєї Кооперативи. Вже мають 51 членів, які дальше вплачують уділи, не відстрашуються від того. Вже підписали статут та названо Кооперативу „Будучність“ і відослали єї до реєстрования. А льокаль, де має приміститися кооператива так упорядкують, що один член дасть дошку на ляду, другий на пачку, третій має зробити бляху на нафту і т. д.

Дня 30. X. 1938 році в Читальні „Просвіти“ в Лубні (долішний кінець) відбулися річні Загальні Збори, при участи 51 членів. Із звіту довідуємося, що в Читальні так працювали: відограли дві вистави, відбулося спільна Просфора, прочитано 184 книжок, з того мужчини 138, а женщини 51, з мандрівної бібліотеки мужчини 120, женщини 19 (всіх книжок прочитано 550 книжок). Вибрано новий Виділ, що складається з тих осіб: голови Книш Іван, м. г. Бурдан Онуфрій, секр. Коздрінь Іван, скарбник Пудлик Михайло, бібліотекар Пудлик Марія, Коздрінь Григорій. Ухвалено часописи на рік 1939 „Народню Справу і „Нашого Лемка“. Щасть Боже новому Виділу в праці!

ОСВІТНЯ ПРАЦЯ.

Дня 19 грудня бр відвідав св. Николай українську дітвору в Новому Санчі, в салях Філії „Просвіти“. На жаль не так врочисто, як через послідних 36 років, бо недозволено відограти сценічну картину „Сон Івасика“. Одначе — те, що діти у своїх серденьках чули — ніхто їм відобрати не зможе.

Потому, в другій комнаті відбулися чергові Збори Філії „Просвіти“, на яких був присутний Делеґат Матірного Товариства зі Львова п. інсп. Брилинський; — його гарна, на часі, та повна змісту промова зробила помітне враження на присутніх. Загальні Збори закінчено пізно в ночі відспіванням національного гимну „Ще не вмерла Україна“. **Ин.**

—|—o—|—

Григорій Марусин. 2)

Напереломі

Повість з лемківського життя.

Здійснюються Грицькові мрії, оце він у широкому світі. Вже бачив Горлиці, Ясло, Коросно, а оце знов якесь місточко.

—Тату, а то якой місто?

— То Риманів, сину, нич там цікавого не вздриш, лем самих жидків.

Дивно було Грицькові, що по містах повно жидів та інших чужинців, а своїх людей там мало де стрінеш. За те по усіх селах, а переїхали вже кілька десятків підгірських сіл, скрізь живуть такі самі люди, як у Лосю, цебто свої, руснаки.

— А ци ми ту г Риманові тижек будеме мазь продавати?

— Жиди возами не їздять, їм мази не треба, але ту буде робота по селах, заїдеме до Дошна, а пак до Воробика, там наши люде, а пак на схід одталь маме Синів, Одрехову, а в долині Вислока тижек повно сіл, поїдеме поволи аж до Мощанця.

— Ми уж виділи ріку Вислік коло Коросна, ци то тота сама ріка?

— Тота сама, лем ту кус менша, а кой заїдеме до Мощанця, то оттамталь уж недалеко до села, што ся зове Вислок, а там зачинатся акуратні тота наша ріка, она там така маленька, як наша Ропа, коло Висової.

— То ви тату знате шитки гори і ріки на сьвіті?

— На цілім сьвіті, сину не знам, бо цілого сьвіта я іщи не зїздив, але Галичину том зїздив здовж і впоперек; зїздив єм Венґри, гвони бив я аж за Варшавов.

— А то який край?

— То сину Росия, але там поляки жиют, таки, як ту г нас коло Кракова.

— А того року тижек поїдеме даґде на границу?

— Пашпорту, ґітино, не мам, але поїдеме на схід, аж за Львів, а там може акурат без границу переїдеме без пашпорту.

— То в тій Росиї є ріжни люде, так само, як г нашій Австрії?

— А так, лем Росия далеко більша од Австрії, то такий край, сину, якого цілий світ ся боїт, повідают, же Росия приде і до нас і зошмарит австрийского цисаря, бо ми таку саму віру визнаєме, як ціла Росия, то она нас визволит з під австрийского ярма і злучит нас зо своїм народом і буде нас руснаків більше, як сто миліонів.

— Тату, а я вам дашто повім; ви повідате так, а я чув, же нарід наш не є тот самий, што маскалі, а ми є українці.

— Наши єґомосць повідают, же нема нияких українців на сьвіті, лем є єден руский нарід, же таков бесідов, як ми ту бесідуємо, то лем тоти села по горах так бесідуют, а так, як по наших чколах вчат, то так нихто не бесідує на сьвіті, тоту бесіду видумали поляки, жеби нас одріжнити од великого руского народа. Як перейти границю коло Сокаля або Бродів, то уж з такої бесіди як по чколах вчат, ані знаку нема, а стомільоновий руский нарід бесідує язиком Пушкина, але ци то правда, сину, то не знам, бом бив в Росиї за Краковом, там є сами поляки, а треба би іщи поїхати до Росиї з іншого боку, хоцби там, де єґо-

мосьць гварили, коло Сокаля, то би ся чловек переконав, чия правда.

— Так найлюпше, тату, переконатися, бо не знати кому вірити, еден так гварит, другий інакше, а ми з того шиткого глупи.

Підїзджаючи до містечка Риманова, скрутив мазяр на ліво, прямуючи до Вороблика.

Грицько увесь час мріяв про це, якби то ще цього літа заїхати під російську границю, а там якось перекрастись з возом на той бік, та зобачити ту велику, так шумно попами звеличувану, Росію, про котру колись стільки наслухався. Коли тато не схоче возом туди їхати, то він сам перекрадеться в ночі на другу сторону, а там вже він не пропаде. Коли ми те саме, що москалі, то ясна річ, там його приймуть з отвертими руками.

Виїхали на горбок, а перед очима Грицька розстелилося гарне село з двома церквами, одна деревляна, а друга мурована, це Вороблик. Затримав Юрко конята перед рампою, бо якраз мав переїздити поїзд з Криниці до Львова. Таке пояснення дав Юркові колійовий сторож, що стояв на рампі.

— Йой, тату, я би так хотів до того Львова, ци і там даколи поїдеме? — спитав Грицько старого, а той лише засміявся.

— Де би ти не хотів іщи їхати? Та почкай, одразу всюди не будеш, маєш час, ти іщи молодий, то і Львів будеш видіти. Лем ся так не горяч до шиткого.

— А Львів і Сокаль то од себе далеко?

— Не барз далеко.

Між тим поїзд переїхав, рампа піднеслася в гору, а мазяр рушив далі. У Вороблику доволі багато мазюки пішло, аж Грицькові у гортанці засохло, від цього накликування: По мазь, по мазь, по мазь.

Бо ця роля припала Грицькові. Раніш, коли Юрко їздив з мазею, то сам кричав по селу: по мазь, по мазь. Але тепер, коли має помічника, то поділились працею. Грицько накликував звінким голосом „по мазь“, а Юрко мірив мазюку бляшаною міркою, та наливав селянам до приношених посудин. До вечора було вже недалеко, тому рішив старий остатись у Вороблику на нічліг, тим паче, що й конята були змарґані, тай хлопчина ледви ногами волочив за собою. Бо треба було пішки манджати по-при віз тому, що коні не далиб ради тягнути по кепських дорогах важкий віз та ще й двох людей на ньому.

Впросились до якогось господаря на нічліг, що його хата стояла недалеко плебанії при дорозі. За те обіцяв Юрко дати господараві дві кварти мазюки.

Юрко занявся кіньми й возом, а Грицька зацікавили якісь паничики гарно вбрані, що грались на леваді мячем. Один чорнявий, а другий білявий, бігають за мячем веселі та щасливі, та навіть не глянуть на нього, мазяревого сина. Ні, глянули, ось біжуть сюди прямо до нього. Почнуть собі глузувати з нього, бо звичайно збиточні діти викрикують за мазярем образливі слова, а відтак тікають й ховаються по закутках.

Та якось отсі паничі не сміються з нього, не глузують собі, а прибігли до мазяревого воза, приглядаються цікаво його бочкам, нюхають мазюку, замочивши нею кусок трісочки, поклепали конята по хребтах, а відтак побігли на плебанію, заповівши, що вони ще раз прийдуть. І прийшли, але не самі, а з якимось третім паничом, трохи старшим ніж вони, а той таскає горнець кислого молока, хліб, сир, та каже:

— Оце підвечірок, бо ви здорожені, то попідвечіркуйте.

— Та за што, паничу, така гостина ?

— Не питайте, а їжте, ось тато йдуть, то вам скажуть за що.

Вийшов з веранди старенький пан-отець. Привітливо усміхнувся до мазяра.

— Як ся маєте Юрку. Давно вас не видів, — заговорив підходячи до Юрка.

— Слава Ісусу Христу, я тижек єґомостя давно не видів, барз єсте ся постаріли, єґомостуню.

— Што зробиме, Юрку, старіст не радіст, ти тижек подався, хоц молодший од мене.

— Грисю, привитайся з єґомостем — звернувся Юрко до сина.

— То ти уж такого сина маєш?

— А маю, єґомось, маю, росне як на дріжджах, барз цікавий, рвеся до сьвіта, їде зо мнов, нех видит, як го сьвіті водится.

— Ано то добрі, добрі, нех їде, лем му повічте, жеби ся з тими українцями не задавав, бо то зараза куцохвоста, таки часи настали, же ся гнес люди своєї матери вирікают, так, так, не треба далеко глядати, смот, тот найбільший студент, то мій наймолодший син, а тоти підростки, то мої внуки, і што ти, Юрку, повіш, пішли меже люди і уж мі цьвіріньокают не так як Бог приказав, а зак били дома, то шитко било добрі, не знали тої куцохвостої фонетики, не знали ниякої України, а гнес тоти пуцьвірки мене старого хотят розуму вчити.

— Та дякую єґомостеви барз красьні, же мі повіли, што і як, бо я на тото не вчений, треба буде, сину, добрі міркувати, што єґомость повідают, они на то вчени, жебис знав, што до чого. Може єґомостеви мази лишити?

— А треба троха, треба, лем доброї, бо ти маєш часом недобру, за борзо висихат.

— О, єґомость, вам мусит бити добра, я знаю, часом так випаде, же є троха фальшива мазь, як не стане, то мусит чловек якоси штудерувати, але вам я такої не дам.

— А деж ти тепер їдеш?

— Поїду на Сянік, єґомость, а пак далі на схід, де мя очи поведут.

— Звичайно, старий вакабунда, — засміявся пан-отець.

— А жебисте знали, жем вакабунда, я би гмер од того, якби мі дахто казав дома сидіти як зима так літо. Не годен, єґомость, так штоси чловека млоїт під серцем, така ня манколія бере, же не всіджу в хижі, лем бим кадиси летів меже люди, на доли, хоцби і тої мази не треба било, то шитко єдной, я би дома не сидів. Я би си даку іншу маркерацию видумав, а як ні, то бим ся наняв і до тяжкої роботи, бо я ся роботи не ганьбю.

— То добрі, Юрку, то добрі, же ти си так вмієш раду давати, а што ся тичит сина, то я маю ту в Риманові купця, він ся називат з панска Діссель, але то буде наш простий Дишель, я ти дам до нього лист, може він возне твого сина до свого склепу. То би било добрі, купці гнес панове, а тот Дишель не має дітей, то як ся твій син буде добрі справував, то може потім бити єго наслідником.

(Далі буде.)

—o—

У ремісника золота рука 3)

Степанко не знав, чи тікати, чи просити, щоб його міські бахурі не били.

— Пач, Валєк, яке он ма лапцє на ноґах і бяле порткі. Валь ґо! — такими словами заохочував найстарший батярчук, щоб молодші кинулися на Степанка. Вони щораз ближче підступали та один міський обідранець уже руку підвів, щоб нею ляснути в лице збентеженої дитини села та в цій хвилині на його руку впав кінець грубої палиці, що нею підпирався хромий на ліву ногу хлопчина, який сидів на поблизькій лавці. Батярчуки повтікали, одначе хромий хлопчина впав на землю, бо його палиця вирвалась йому з рук і не міг сам устати. Степанко його підвів. І це наблизило обох недавно чужих собі ще знайомих. Богданко — так звався Степанків новий побратим, щодня приходить до публичного городу від сонечка набиратися здоровля. Його батьки бідні зарібники, мешкають на підсінні, тому Богданко на ногу нездужає. Із стіни мокрота слізними баньками пробивається, плісень по кутах, а сонце ні разу в році не моргне своїм оком у це бідне житло. І тому нога болить.

— А твоя мама де мешкає Степане? — питався Богдан свого товариша.

— Далеко відціля, в горах, у селі. — сумно відповів Степанко.

На поблизькій будівлі годинниковий дзвін годину видзвонив.

— Я завтра знову тут буду. Прийди й ти. Будемо разом бавитися — просив на відхідньому міський хлопчина селюшка. І в папері подарував йому крімку хліба.

Степанко довго дивився, як його побратим підопашки кулею й другою здоровою ногою щораз дальше відходив і на закруті перехресних стежок скрився.

— Один інакший та й він уже пішов. Плакати хотілося Степанкові в чужім, далекім місті. По добрій хвилині пригадав собі, що їсти хочеться; розгорнув папір і жадібно їв білий пахучий хлібець. Недалеко черчала чиста вода з джерельця, одначе Степанко не мав такої відваги, щоб її напитися без страху.

Різні люди приходили до того саду. Пані з песи[illegible] інші їхали візочками з малими дітьми; весело [illegible]талися школярі до своїх домів; деколи йшов у зе[illegible]ній шапці чоловяга та паличкою визбирував на до[illegible]зі розкинуті папері та до деревляних скриньок усе [illegible]іття скидав. І жовнір скорою ходою пролетів стеж[illegible]ю, в лахмітті бідні люди. На селі такого руху ніколи [illegible] було, ані на празникове свято. — Хоч із усіх сіл [illegible]и до церкви посходяться.

Степанка знову кортіло в місто. Дерева є в горах, [illegible]о завтра ще далеко. І до вечора ще не близько. Не [illegible]е треба ще бачити. І людей шукати.

Самотужки пригнав сільський хлопчина до вели[illegible]о міста. Він не призадумувався, що сотки таких, як [illegible], усіми стежками щоднини приходять до міста шу[illegible]ати праці. І з працею кращої долі. І сотки губляться [illegible]ьому грізному міському збіговищі. Як у муравлищі. [illegible]які ка[illegible]іками вертають по рокові, або скорше до [illegible]о села; бо в місті на кожному кроці чигає на не[illegible]ому сільську дитину, якщо не каліцтво, то смерть [illegible]ні хороби. Місто пявкою випиває кров із сільських [illegible]гів, тим воно й живе. Захлистується вічно голодне [illegible]то нектаром села. Міста без сіл погинули б умліока. [illegible] люди в місті не знають про те й тому вони з таким призирством дивляться на селян і зовсім їх легковажать — гірше, як своїх слуг. І проступки в містах найгірші діються, безбожні діла, про які село в кошмарних снах уяви не має. Злодійства, крадежі, вломи, бандитизм у різних закамарках і нічніх норах, де гарячі чуби кровцю свою проливають і ножами себе калічать. Мало що живими людьми не торгують. — Тікай з душею від таких!... Здоровля тобі відберуть і душу вкрадуть міські злі духи! І того теж не знав Степан, що в місті деякі люди гірше голодують, як у горах. Тут один не знає другого, не порятує — нізащо в світі — в біді, не то кришинки хліба позичить. Гірші від голодних вовків і драпіжних звірів. — Бо таке грізне право голодного, безробітнього люду, що в погоні за жадобою своїх низьких пристрастей забуло, що людина крім грішного тіла, має ще душу. Місто має ще інших людей, що не всі злетіли на дно свого життя. Але доступ до тих людей теж грубими дошками заставлений. Вони творять своє вище життя, живуть у своїх кружках, одні ходять до урядів, працюють у крамницях, наукою займаються; вчаться та других навчають, лад держать у місті, видають вказівки, щоб усюди лад панував і люди жили в гаразді. Ці люди є оком і сіллю кожного міста, так, як живчиком села буває його рухлива молодь під проводом своїх чесних батьків; так у місті ці люди верховодять.

Степанко сильно вірив у свою судьбу, тому нічо його не бентежило й тугу за мамою та сестричкою Одаркою в забуття відсилав. Він ішов сміливо вперед, хоч нікого ще в місті не знав. Одначе надія, що він не пропаде між людьми, яких він бачив у церкві підбадьорювала молодого синка села Мало хто звертав на нього увагу; вправді приставав деколи деякий прохожий і бачніше дивився на Степанка, але по хвилині йшов знову дальше. Може білі леняні нагавки, соломковий капелюх і вовняна нагортка — як у горах зовуть гунька — цікавили декого, в сутті річи ніхто Степанка не спинював.

У середмісті Степанко ледви втік зпід транваю, що ненадійно з другої вулиці наїхав. Марненький волосок і був би залізний віз причавив необачного хлопчину. Степанко задивився на гурток школярів, що в супроводі своїх учителів ішли до своїх шкіл, або звиджувати деякі міські памятки. Найгірше, де прийдеться переночувати; хіба знов у полі за містом... Д. б.

СВІДОМИЙ УКРАЇНЕЦЬ НА ЧУЖИНІ
полагоджує всі банкові справи з рідним краєм тільки через
ЗЕМЕЛЬНИЙ БАНК ГІПОТЕЧНИЙ
У ЛЬВОВІ, ул. Словацького 14.
(ФІЛІЯ БАНКУ: Станиславів, ул. Собіського 11)

Увага Садівники та Городники!

„САД І ГОРОД“.

Під такою назвою вийде з днем 1. січня 1939 р. новий часопис, місячник, що його видає Товариство „Сільський Господар“, Львів, Руська 20. Часопис призначений для широких кругів наших садівників, городників, шкілкарів, господинь та господарів і прихильників-аматорів садівництва та городництва. В кожному числі багато статтей, порад та ілюстрацій. Передплата на рік 2,50 зол., хто пришле передплату до дня 31-го січня 1939 р. платить за рік тільки 2 зол. Усі, що цікавляться садівництвом та городництвом, повинні мати в себе цей потрібний та дешевий часопис.

ЛИСТУВАННЯ.

Впр. о. П. Подляшецький у До: Боже заплать за все. **Кріпкого здоровля бажаємо з Н. Р.**

Впр. о. Декан Т. Хомко: щирий привіт з Рідних сторін і належна подяка.

Впр. о. Микола Денько з Пе: щиро дякуємо за бажання.

Впр. о. Іван Тилявський з Пітсбургу (Америка): за Новорічні щирі бажання найкращих успіхів „Нашому Лемкові“, шлемо братні поздоровлення та сердечно витаємо Вас Дорогі Отче з Вашим приїздом з Канади до П. Америки.

Хв. Т-во „Луг“ у До: цілорічню передплату одержали, бажаємо успіху в культурно-освітній праці з Новим Роком.

На товариських сходинах у Новому Санчі зібрано як добровільний даток на пресовий і книжковий фонд „Н. Л.“ квоту 10.25 зл. Щира подяка та бажання Кращого Нового Року.

Вп. А. Яцків у Кр.: за часопис по кінець 1938 р. вирівнана належитість. Гаразд.

Вп. Юрій Опалка: в імені Андрія Бурки з В-ка за переслання для нього передплати на 1939 рік та жертви на Р. Ш., У. І. і поміч студ. молоді. Боже заплать!

Вп. Роман Кишакевич: щира подяка за все.

Вп. Степан Сурмак: Гаразду бажаємо, одержали.

Вп. Іван Ксенич з М. Св: часопис посилаємо якнайточніше й окремо реклямовані числа. Здоровля бажаємо.

Вп. Михайло Лепак з Па: заплачено по кінець липня 1939 р. Приєднайте нам нових передплатників. Братні поздоровлення.

Вп. Лев Бобак у Росфорд, Огіо: переслав для свого брата в селі Боську, Йосифа Бобака сина Миколи, передплату на 1939 рік і на книжки „Бібліотеки Лемк.“ Привіт.

Вп. Теодор Серняк з Пере: Вашу картку через Народню Справу ми одержали, часопис Вам шлемо. Привіт

Вп. Павло Харидчак з У.: щиро дякуємо за бажання.

Вп. Андрій Галько з В. Ш.: за збірну передплату щира братня подяка; картку ми одержали, нам також сумно, що такі чуда діються в дорозі з часописом. Держіться, гаразд.

Вп. Захар Зендран з Ре: щира подяка.

Вп. Петро Долошинський з Ял.: гаразду бажаємо та гарно дякуємо. Від нас одержите ще для Чит. Просвіта одну книжечку п. н. Лови на Бескиді, бо 1 зл. є ще у Вашу користь. Привіт.

Проти ружиці безріг щепити треба безроги тільки сировицею і щепленням

„СЕРОВАК“

Інформації на бажання „СЕРОВАК“, С-ка з обм. п. ЛЬВІВ, Падеревського 5, тел. 201-07

Знаний календарець „ГОТОВСЬ“ на 1939 р. несподівано сконфісковано й тому цього року появився він дещо пізніше під назвою „УСЕ ГОТОВСЬ“.

Обем 96 сторінок, ціна 20 сот. Замовлення слати на адресу: Адміністрація „УКРАЇНСЬКОГО ЮНАЦТВА“, Львів, вул. П. Скарги 5.

НАЙНОВІШІ ВИДАННЯ РЕВІЗІЙНОГО СОЮЗУ УКРАЇНСЬКИХ КООПЕРАТИВ.

Др. Ілля Витанович: **Нарис суспільно-економічної української історії** (популярний виклад)	0.50
М. Корчинський: **Кооперативне право**	3.—
Правильник Українського Кооперативного Банку	0.75
Др. Ілля Витанович: **Володимир Навроцький** (1887—1882). Перший український статистик-економіст в Галичині на тлі своєї доби	1.—
Василь Нагірний: **З моїх споминів.** Львів, 1935.	0.75
Ширль Жід: **Програма кооперативізму**	2.—
К. Коберський і В. Левицький: **Ідеольогія кооперації**	2.—
Слово — збірка віршів на кооперативні свята	0.60
Т. Фотинюк: **Гриби та їх перерібка**	1.—
Туган-Барановський: **Кооперація, її природа та мета**	2.—
К. Коберський: **Плянове господарство.** Велика проблема нашої доби	0.50
І. Федак: **Як розвивалися шкільні каси ощадности**	0.20
Ю. Танчаковський: **Як зберігати товари у споживчій крамниці**	1.—
Джорж Рессель: **Кооперація і національні завдання**	1.50
В. Січинський: **Нариси з історії української промисловости**	1.50
П. Мигович: **Льон і коноплі**	0.50
П. Мигович: **Торгівля шкірою**	0.50
С. Луцький: **Кооперативні проблеми**	1.—
Кооперативна пропаґаторка та її завдання	0.50
Т. Фотинюк: **Садовина і городина** — збір, зберігання, пакування та сушення	1.50
Олена Бережницька-Будзова: **Квітник селянки**	0.50
Олена Степанів: **Кооперативи здоровля,** друге змінене видання	0.50
Константина Малицька: **Рідний промисл** — дитяча ревія	0.30
Г. Туров: **Справедливі піоніри кооперації,** сценічна картина	0.30
Др. П. Панченко: **Порадник крамаря**	1.—
Р. Левицький: **Відсоткові табелі**	2.—
Ірена Гладка: **Як уладжувати кооперативне свято**	0.15

Адреса замовлень:
РЕВІЗІЙНИЙ СОЮЗ УКРАЇНСЬКИХ КООПЕРАТИВ
Львів, вул. Техніцка 1.
Телефон 240-96. Чекове конто 503-92

Та нема кращої над каву

„ПРАЖІНЬ“

її пють всі, що шанують своє здоровля.
СУСПІЛЬНИЙ ПРОМИСЛ
Львів 24, ул. Жовківська 188.

Перша українська Блаватня

В ДИНОВІ

поручає
всілякі матерії, зимові та літні —
по цінах конкуренційних.
Великий вибір. **Петро Кос.** Обслуга ретельна.

Wydawca i redaktor: Juljan Tarnowycz, Lwów, ul. Nowy Świat 22. — Drukarnia „DIŁO“, Lwów, Rynek 10.
Видавець і редактор: Юліян Тарнович, Львів, ул. Новий Світ 22. — Друкарня „Діло“, Львів, Ринок 10.

Ac17.066
1939-3

Львівська національна наукова
бібліотека України
імені В.С[illegible]аника
Lwów
Чарнецького 24
Хр. Наукове Т-во
ім. Шевченка

Наш Лемко

Rok VI. NASZ ŁEMKO Nr. 3 (123)
Рік VI. Ч. 3 (123)

Lwów, 1. lutego 1939.
Львів, 1. лютого 1939.
Виходить двічі в місяць.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, UL. NOWY ŚWIAT 22.
Адреса: Львів, Новий Світ 22. Тел. 244-67.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.
Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Аматорський Гурток при Читальні „Просвіти“ в Гуті, коло Березова.

Українська дівчинка в Команчі.

У ВАТИКАНІ ПРО КАРПАТСЬКУ УКРАЇНУ.

В останньому числі півофіційного орґану Апостольської Столиці „Оссерваторе Романо“ його політичний редактор обговрює широко українські справи.

Торкаючись проблєми Карпатської України, стверджує, що вона в господарському відношенні цілком самовистарчальна й здібна до самостійного політичного й культурного життя. Акцію за спільним кордоном осуджує. Врешті підкреслює великі заслуги Премієра о. дра. А. Волошина й Міністра Ю. Ревая.

РОЗБУДОВА ПОЧТОВОЇ СІТКИ В КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Дирекція почт і телеґрафів у Хусті підвищила почтовий уряд у Хусті та Сваляві до І. катеґорії почтових урядів. Тепер Карпатська Україна має 2 почтові уряди І. катеґорії, 14 урядів ІІ. катеґорії та 16 ІІІ. кат. З приводу територіяльних змін розширились округи деяких почтових урядів, тому теж у найближчому часі дирекція почт відкриє 4 нові почтові й телеґрафічні уряди, а саме в Невицькім, Кольчині, Великих Лазах та в Хмільнику.

Негайно присилайте передплату!

„НЕ БУДЕ ПОЛЬСЬКО-МАДЯРСЬКОГО КОРДОНУ“.

Розписуючись широко під наведеним наголовком на тему приступлення Мадярщини до протикомінтернівського пакту, „Тидзєнь Роботніка“ (Варшава, ч. 4 з 22. м. м.) ствержує: „Зміна, що наступила в наставленні закордонної політики Мадярщини, не є корисна для Польщі. Мадяри, приступаючи до оси Берлін-Рим, **остаточно вирекліся Карпатської Руси й спільного кордону з Польщею“.**

НАЗВА НАШОГО ЧАСОПИСУ.

ВП. Читачі напевно звернуть увагу на змінений вигляд наголовка нашого часопису. Для пояснення подаємо, що новий пресовий закон наказує подавати назву часопису латинськими черенками та у польській мові, у ґрафічному оформленні наближеному до українського оригіналу. З огляду на вимогу дотичних влад виконуємо постанову нового закону. — Редакція.

Львівська бібліотека
АН УРСР
№ Ж 1933 П

Рятуйте наші душі

ДО ВІДОМА ВПР. ОО. МІСІОНАРЯМ.

Невеселі вістки доходять до нас із Лемківщини. Ще сумніше стає на душі, як поїхати на Лемківщину та наочно бачити те нещастя, що чорною зморою повзає в лемківську хату.

Для кращого представлення справи наводимо виїмки з деяких письм, що останніми днями прийшли до нас:

„В нас велика біда. Зарібків ніяких, а жити треба до якогось часу. Може там во Львові найшлася б для мене даяка робота, або служба; я шитко потрафлю робити, лем ня там зараз возте, бо я ту марні пропаду"...

„Перше нас розпиячували жиди, а тепер маємо своїх шинкарів, што купують шпіритус до паленя, розроблюют водом тай продают. Што друга, третя хижа то шинк такий, а тоту шпіритайку пют шитки од старого до маленької дітини. Перше то пили лем на сьвята, або на кстини, ци весіля, а гнес пют кождого дня, пють і гводне і в ночи; пют і на каліцтво сходят"...

„Роспуста г нас велика, якби-сте ту приїхали, тобисте ся перестрашили, — правдива Содома і Гомора. Школи немаємо, читальні тижек нее, лем комуністи байдурят о своїм раю"...

— Тота змора комуністи знову підносять голови. Якоси кущенька були притихли, бо їх команданти в гарешті сідили, а тепер, як тоти жидівски послугаче повертали з гарештів, то наново зачинают свою роботу. І в селі таке деспетя ся діє, што в білий день страх селом перейти"...

„На тогорічне Різдво то тівко перепили той смердячой шпіритайчиска, што найменше в млині змолов би ньом зо три метри оркішу, якби шпіритаю тоту виляв на млинське колесо. Заглада над нами! Ратуйте нас!..."

Такі й тимподібні письма одержуємо й неменше сумні вістки щодня приходять до Редакції „Нашого Лемка". Мусимо сказати, що всі вони правдиві, бо ми своїми власними очами те все недавно бачили, в час хвилевого побуту на Лемківщині.

Правда, є в наших лемківських селах і відрадні прояви, бадьорий підйом духа, велика охота до праці та науки, але майже загально панує така матеріяльна нужда, що й засобів не стає до піддержки цих відрадніших — бо культурних проявів.

Тому на весь голос кличемо: Рятуйте раді Бога душі тих, що тонуть у морі денатурованого шпірту!!

А рятунок цей має бути двоякий: Там, де вже засіяне зерно правди, треба його плекати, щоб воно належно зійшовши росло та видало бажаний овоч. А там знову, де це зерно правди й чесного життя ще не засіяно, треба негайно обліг до засіву підготовити.

В першому випадку отвирається широке поле до праці для всіх наших культурно-освітніх установ та організацій, зокрема для наших засібніших одиниць; отже для місцевих Душпастирів, Лікарів, Адвокатів та інших Громадян, які пішли б у село та хата за хатою здобували людей до християнської громади та відповідніми відчитами, курсами поборювали це жахливе пияньство. Треба дати жаждучому Лемкові книжку, добрий часопис, треба навчити нашого брата, як добувати засоби до культурного життя на своїй землі не тільки з рільництва, але навчити його, як творити на своїй батьківщині торговельно - промислові варстати праці й заробітку. Зновже цих з Лемківщини, які поза межами своєї тіснішої країни шукають порятунку пригорнім до себе та поможім знайти працю. При цьому поміч не така складна, або неможлива, — треба тільки дрібку доброї волі та серця.

Одначе в другому випадку, де треба щойно підготовити обліг під засів, — яка має бути ця наша поміч? На це питання знаходимо відповідь в одному письмі, яке ми одержали недавно із Сянока:

„...МОЖЕ ВИ ТАМ НАЙДЕТЕ ДЕЯКУ ДОРОГУ ДО НАШОГО ДОСТОЙНОГО КНЯЗЯ ЦЕРКВИ, ЩОБ НАМ ПРИСЛАЛИ ОТЦІВ МІСІОНАРІВ, ЯКІ НАВЕРНУЛИ Б ЛЮДЕЙ ДО БОГА, БО КОЛИ БОЖА ПРАВДА ЗАПАНУЄ В НАШИХ СЕРЦЯХ, ТОДІ Й ДЕНАТУРАТ ЩЕЗНЕ З НАШИХ СІЛ І КОМУНІСТИ ОПАМЯТАЮТЬСЯ..."

І дійсно, в цьому другому випадку помогти може тільки Божа сила. Перед нашим Духовенством стоїть отвором дуже вдячне завдання й велика культурно-місійна праця. До того цій праці не подолає самий Отець парох даного села. Замало є скликати людей до церкви й тут їх у правдах нашої св. віри обучувати; під теперішню пору треба йти зо словом Божим від хати до хати, так, як це роблять ОО. Місіонарі в деяких краях Африки; так, як Христос ішов з Апостолами від села до села, щоб нести незрячим світло Правди, хворим від алькоголю лік і здоровля, сумуючим з приводу лихоліття і недолі радість життя та надію на краще завтра. Те все може зробити тільки Місіонар - Духовник. Знаємо, що в рядах нашого Впр. Духовенства є золотоусті бесідники та вчені теольоги, які не людину, але камінь зрушили б своїми проповіддями.

Знаємо й те, що наше Духовенство обтяжене обовязками, одначе висказуємо надію, що Впр. ОО. Василіяни та Впр. ОО. Редемптористи повинні без окремого поручення взяти розпачливе прохання наших братів Лемків під ласкавішу розвагу та негайно підготовити пляни праці, щоб рятувати Лемківщину перед запоганюванням обичаїв та повільною смертю.

ГРИГОРІЙ ГАНУЛЯК
Лемко із Синева.

Нова книжка-підручник для крамарів!
Д-ра П. Панченка:
ПОРАДНИК КРАМАРЯ
необхідний кожному крамареві в його праці.
Ціна 1 зол., з пересилкою 1.25 зол.
Замовляти в Р. С. У. К.

Не тримайте безужиточно дома долярівок, інвестиційних позичок та інших цінних паперів. Пересилайте їх в депозит до
ПРОМ - БАНКУ
Львів, ул. Гродзіцких 1, І. п.
Тел. 292-15 і 200-15.
Охороните цінні папери перед крадіжю, знищенням та довідаєтеся про виграну згл. в речинці заінкасують Вам відсотки.

Важливий розпорядок

ОБМЕЖЕННЯ В ОБОРОТІ СЕЛЯНСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ.

На основі ст. 5 уст. 2 закону з 14. квітня 1937 р. про обмеження обороту нерухомостями з парцеляції міністерство хліборобства і рільних реформ видало розпорядок (Д. З. ч. 3, поз. 9), що устійнює величину самостійних господарств на просторі воєвідств: тернопільського, станиславівського, львівського і краківського.

ЛЬВІВСЬКЕ ВОЄВІДСТВО.

На просторі львівського воєвідства величина самостійних господарств сягає **3 га в повітах:** ярославським, короснянським, львівським, ланцутським, переворським і ряшівським; **4 га в повітах:** бобрецькім, дрогобицькім, городецькім, мостиським, ніським, перемиським, рудецькім і сокальським; **5 га в повітах:** березівським, добромильським, яворівським, любачівським, равським, самбірським, сяніцькм і жовківським; **7 га в повітах:** ліським і турчанським.

КРАКІВСЬКЕ ВОЄВІДСТВО.

На просторі краківського воєвідства величина самостійних господарств сягає від 3 і пів до 6 га з тим, що в повітах: ясельським і новосандецькім 5 га.

До величини згаданих самостійних господарств не вчисляється зовсім неужитків, вод і площ під лісною управою, або які творять лісний ґрунт. Розпорядок обовязує від 17. січня 1939 р.

*

Значіння цього розпорядку в тому, що він може стягнути на згадані господарства ті самі обмеження, яким підлягають господарства, що повстали з парцеляції. Отже вище згаданих господарств не **можна буде без дозволу влади в цілости або частинно збувати, ділити, виарендовувати, заставляти або обтяжувати.** Крім того власники згаданих господарств, подібно як власники господарств з парцеляції, мусіли б особисто господарити на цих господарствах. У ліцитації цих господарств могли б брати участь лише ті особи, які виєднали на купно нерухомостей дозвіл компетентної влади. Далі згадані обмеження торкались би не лише первісних набувців, але і пізніщих.

Вичислені обмеження, що випливають із закону про обмеження обороту нерухомостей з парцеляції (Д. З. ч. 36, поз. 272 з 1937 р.) будуть торкатися **тих селянських господарств тоді, якщо їх побільшено до норм самостійного господарства придбанням наділів із сусідської парцеляції** вже по вході в життя згаданого закону, себто від 14. травня 1937 р. Його постанови з обмеженнями не будуть відноситися до тих селян, які відкупили вже давніше землю від кольоністів, а не безпосередньо з парцеляції. Вкінці обмеження мусять бути вписані в гіпотечних книгах, що дуже легко зробити, бо до цього закон вимагає лише внеску влади (староства), щоб обовязували власників самостійних господарств.

Отже над згаданими самостійними господарствами, що походять з парцеляції, повисло марево **неподільности,** проти якої не можна би підносити ніяких застережень, якби урухомлено довгоречинцеві кредити на родинні сплати, якби вже переведено основну реформу спадщинного закону, признано податкові привілеї, переведено основні меліорації та комасації. А покищо цього нема. (Діло).

Йорданське Свято

40 ТИСЯЧ ВІРНИХ НА ВОДОСВЯТТІ.

Такого величавого Свята Йордану не памятаємо у Львові від давніх часів. Цього року святові сприяла особливо погода.

Вже від 9-ої години явилися на Ринку процесії з хоругвами з поодиноких львівських церков.

В 11. год. Ринок заповнили вже такі маси народу, що нікуди — з ніякого вугла Ринку — пропхатися нікому не було вже можна.

Увесь коловий рух припинений. Трамваї обїздили Ринок іншими вулицями. У вікнах і на бальконах камяниць, головно по наших установах, повно глядачів. Процесії співають святойорданські пісні. Окрему увагу звертає на себе прекрасна дута орхестра Т-ва „Зоря“.

З великою увагою й напруженням духа приявних мас відбувається водосвятя коло криниці біля „ПромБанку“ й аптики Терлецького. Святить воду Кир Іван в асисті капітули й численного українського духовенства. Співав хор українських богословів під управою теольога Якубяка. Велику ґрупу творить „Молода Громада“ й представники наших установ. Між лісом прапорів звертає на себе увагу прапор Головного Т-ва „Просвіта“.

У святі Йордану взяло участь около 40.000 українського народу. Зокрема масову участь взяло українське міщанство й працівники по українських торгівельних і всяких інших установах.

ОДНО СЛОВО НА „ОДНО СЛОВО“ ЄЗУЇТСЬКОГО „ОРІЄНСУ“

Єзуїтський „Оріенс“ закидає „Нашому Лемкові“ в своїм ч. 5. з 1. X. 1938 р. що в статті „Нашого Лемка“ з дня 15. IX. 1938 р. п. з.: „Наше становище“ є буцімто розбіжність між нашим засадничим становищем в релігійно - церковних справах та нашим спеціяльним відношенням до Апостольської Адміністрації на Лемківщині.

Можемо зі спокійною совістю запевнити Шанов. Автора цеї завваги, що такої розбіжности в дійсности зовсім нема. Наше згадане відношення було противідповідником до тих прикрих і сумних, а на нашу гадку для релігійно-церковних католицьких справ шкідливих деяких потягнень і заряджень, що їх уплянували і вводять формальні і неформальні керманичі Апостольської Адміністрації на Лемківщині. Зрештою хай Шанов. Автор запізнається з високим письмом Апостольської Нунціятури у Варшаві з дня 21., чи 22. квітня 1396 року скермованим до проводу Апостольської Адміністрації, а пересвідчиться, що і Вища Церковна, Католицька Влада виступала проти тих і таких самих потягнень, які ми теж поборювали, та їх заборонила. Треба тільки попросити про текст згаданого письма у Варшаві при вулиці Алея Шуха 12., а тоді Шанов. Автор не закидав би нам ніяких непослідовностей в нашім становищі. А там від вулиці Раковецької 61. не так дуже далеко.

Тому з наукою про католицьку правовірність, чи дисципліну хай радше звернеться „Оріенс“ до тих, яких він нефортунно боронить. Ніякий церковний уряд не уповажнює нікого до шкодженням інтересам Кат. Церкви і свойого рідного народу та нікого не зобовязує до цього, щоб таке шкодження похвалював, та з ним погоджувався.

З кругів приятелів „Нашого Лемка“.

ВЕЛИКЕ НАЦІОНАЛЬНЕ СВЯТО КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

20-ТИСЯЧНИЙ МАНІФЕСТАЦІЙНИЙ ПОХІД НА ВУЛИЦЯХ ХУСТУ.

В неділю 22. І. ц. р. Карпатська Україна відсвяткувала 20. роковини проголошення Української Народньої Ради. Найбільш величаво відсвяткував цей день Хуст, куди спеціяльні поїзди з Рахова привезли тисячі гуцулів у народніх строях. Вулицями Хусту перейшов 20-тисячний похід, почалися промови. Перший виступив д-р Брящайко, який підкреслив, що є це свято єдности всіх українців та закликав приявних, щоб зберегли лад. Опісля виголосив промову прем. о. д-р Волошин. Він ствердив, що перед 20-ма роками карпатські українці пробудилися з вікового сну, щоб уже ніколи не виректися свободи. Зближуються вибори, буде це своєрідний плебісцит, у якому карпатські українці мають доказати, що вони зрілі до самостійного життя. Треба дати відповідь на те, що говорять про Карпатську Україну її вороги. Нашою найвищою ціллю є добро українського народу.

Опісля д-р Брящайко описав події із січня 1919 р., як очевидець. Дальші промовляв І. Рогач, Ф. Ревай та інші. Свято закінчено національним гимном.

ВСЕ НАСЕЛЕННЯ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ ХОЧЕ, ЩОБ УКРАЇНСЬКА МОВА БУЛА МОВОЮ НАВЧАННЯ

Міністерство культів та освіти Карпатської України перевело анкету, щоб провірити волю населення, щодо мови навчання у народніх школах.

Усе населення спонтанно висловилося за українською літературною мовою.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ ПЛЯН ГОСПОДАРСЬКОЇ РОЗБУДОВИ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Господарська рада Карпатської України працює над ґенеральним пляном господарської розбудови краю. Підготова частинних плянів уже покінчена при помочі відповідних ресортів адміністрації та господарських кол.

НОВЕ РОЗМІЩЕННЯ ВІЙСЬКОВИХ СУДІВ У КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Чехословацьке міністерство народньої оборони визначило дивізійному та бриґадному судові й прокуратурі з Кошиць як нове місце осідку Пряшів. Суд бриґади та відділ військової прокуратури з Ужгороду перенесено до Гуменного. Окремий делеґат бриґадного суду з Гуменного буде урядувати в Хусті.

У ПЕРЕЧИНІ.

Маніфестації УНР відбулися теж минулої неділі в Перечині з участю к. 3.000 осіб. Підчас перечинських маніфестацій промовляли: перечинський староста, тамошній парох, окружний командант Січей та інші. Збори рішили одноголосно підтримати одиноку листу кандидатів до сойму, виставлену Українською Народньою Радою.

Також самі маніфестації відбулися у місті Сваляві з участю 3.000 осіб. Маніфестації у Сваляві започаткував промовою д-р Людорфер. Крім того на тих зборах промовляли ще: мін. Ревай, Василь Клемпуш та д-р Росоха, д-р Комаринський та інші.

Зимова допомога безробітним. Пресове Бюро Карпатської України повідомляє: Міністр Ю. Ревай призначив 300.000 ч. к. для безробітних. Ці гроші призначено на закупно кукурудзи.

ДІТЯМ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Поширюючи акцію допомоги Карпатській Україні, створено у Відні **„Комітет Допомоги Дітям Карпатської України"**,

Комітет видав заклик складати пожертви в грошах, харчах і одінню й подав адреси, де й коли складати ці пожертви.

Почалися знову праці над розбудовою доріг. З Хусту повідомляють, що з уваги на теплу й гарну погоду, яка настала в Карпатській Україні, на дорогах почалася нову працю, як частина здійснення пляну розбудови шляхів у Карпатській Україні.

Державний уряд посередництва праці. До Хусту перенесли Державну Посередню Праці, яку свого часу евакуювали з Ужгороду до Великого Березного. Ця Державна Посередня Праці примістилась покищо в будинку Промислового Інспекторату. Вона має стати централею для цілої Карпатської України.

Державна Лічниця, що мала перенестися до Хусту залишається далі на свому старому місці, у Крибому.

Большевицьке дикунство. В Чернигові (Велика Україна) большевики замінили всі церкви на склади та торговельні галі. З давньої Преображенської церкви, що походить з половини XI віку, зробили склад масла та консерв. З другої церкви також старинньої, бо з другої половини XI віку, зробили склад всякого знаряддя. Таке сталося із іншими церквами в Чернигові.

Дайте в руки своїх наймолодших 2.— зл. річно в Америці-Канаді 1 доляр річно

„ДЗВІНОЧОК"

часопис для українських дітей

1.20 зл. піврічно.

В кожному числі оповідання про славну минувшину, цікаві діточі казки, сценки, загадки, ребуси й т. п.

Свідомі діти

Містимо оцей лист, що свідчить про велику національну свідомість українських дітей на Лемківщині:

„Ми підписані хлопці з Висової, горлицького повіту ходили цього року з колядою. Заколядованих грошей ми не розпустили на ласощі та на інші пусті річи, але запренумерували за них одні „Дзвіночок", а другі „Наш Приятель", а 9 зол. 63 грошів посилаємо „Рідній Школі".

Ми найліпше це знаємо, як то зле, що не можемо вчитися по свому, по українськи. Тому нехай вчаться бодай наші братя в рідній школі, а прийде час, що й ми будемо могли вчитися по своему.

Висова, 16. січня 1939 р.

Підписали: Данилко Дуда (8 літ), Прокіп Стефановський (10 літ), Палиґа Теодор (12 літ), Мацейовський Андрій (12 літ), Ступінський Ярослав (12 літ), Курило Петро (12 літ), Палиґа Іван (10 літ), Крестинич Павло (11 літ), Осип Ференц (12 літ), Демянчук Осип (12 літ), Базарак Петро (11 літ), Ступінський Михайло (10 літ)".

Серце радіє, коли читаємо це письмо. Бачимо, що у тих дітей б'еться щиро-українське серце, що вони люблять всьо, що українське і вже тепер готові до всяких жертв. На таких дітей може числити український нарід!

Новинки

Ще раз пригадуємо, що найвищий час присилати передплату й довг за календар на 1939 р. Памятайте, що кожний сотик, скоро присланий, помагає нам видати ще кращий часопис і нову книжку. Рукописів, що готові до друку, в нас повна течка.

Плямистий тиф. У присілку Глибоке коло Східниці (Дрогобиччина) занедужало 6 осіб на плямистий тиф. Зберігайте чистоту у ваших хатах і не пийте сирої води, але переварену.

За нелеґальне посідання військового кріса окружний суд у Стрию засудив Миколу Нищія з Устя, пов. Жидачів, на кару одного року вязниці. Без дозволу влади не вільно держати в хаті жадного оружжя.

Давні 20 злотові банкноти (паперові двайцятки) з датою видання 1. III. 1926 і 1. IX. 1929 можна виміняти на нові тільки в централі Поль. Банку до 30 червня 1939 р.

Виселили 250 польських робітників із Франції за те, що вони брали участь у великому штрайку, який відбувся в цілій Франції 30. XI. м. р.

Всі ті, що влаштовують просфори, театральні вистави, концерти, забави та інші імпрези нехай памятають, що ввесь дохід з таких імпрез треба прислати до Рідної Школи у Львові, вул. Сикстуська ч. 46.

Напився. До Ясла привезли недавно одного молодця, який на забаві так „залляв" себе денатуратом, що жадна лікарська поміч йому не помогла й він серед страшних мук помер. Чуєте шпіритайчаники?!

Мадяри зреклися Закарпаття. Часописи повідомляють, що Мадярщина приступила до протикомуністичного союзу держав (цей союз творять: Німеччина, Італія та Японія), і рівночасно зреклася всіх претенсій до Карпатської України.

Напередодні Різдва заборонили всі воєвідства традиційну коляду Рідній Школі, покликуючись на збірку для безробітних. Заборона викликала велике вражіння, преса містить листи громадян, що присилають збільшену коляду Рідній Школі безпосередньо.

„Гітлер зробить порядок". Суд засудив у Тешині одного німця на 7 місяців тюрми за те, що він говорив прилюдно, що порядок у Польщі буде тоді, як приїде Гітлер. За те саме засуджено Ґолембйовського в Бидґощи на 4 місяці; а Зюлковску в Ґрудзондзу на місяць тюрми і 20 зл. кари за вислів: „Тіштеся, — незадовго прийде Гітлер і зробить порядок, бо в Польщі порядку нема".

Пожежа ґазів у нафтовому шибі. Земний ґаз, що видобувався при будові нафтового шибу Польміну в Ганьківці коло Ясла, загорівся. Пожежа тривала цілу ніч.

Пачка з мертвими тілами. У вагоні особового поїзду між Хабівкою та Закопаним найшли пачку з трупами двоє немовлят. Ось до чого доводить безбожне грішне життя.

Мадярська пропаґанда в останньому часі прийшла, на її думку, на найкращий спосіб, як привернути до себе карпато - українське населення. В околиці Великих Комят привезли мадярські терористи на границю пакунки, що в них було по трохи всяких продуктів, як сала, фасолі, хліба і т. п. Вага одного пакунка була до 5 кґ., а зверху були написи: „Братям русинам браття мадяри". Ці пакунки потім роздавали людям та збирали дрова в погранічному лісі. Мадярська пропаґанда певне сподівалася, що карпатські українці будуть захоплені цим „щедрим" подарунком і самі полетять в обійми мадярських терористів. Але селяни віднесли ці пакунки до жандармерії і заявили, що таких жебрацьких дарунків не приймають. На декотрих пакунках було тяжкою селянською рукою написано: „За мадярську солонину — не продамо Україну", або „За зіпсовану фасолю — не підемо у неволю".

Звертаємо всім увагу, що всі листи, які приходять на нашу адресу з дописком, щоб ми передали до іншої Редакції, підуть до коша. Тому кожний лист треба висилати на таку адресу, на яку він призначений. Те саме гроші, призначені на Рідну Школу, Українських Інвалідів та на інші добродійні цілі треба завжди висилати до каси того товариства, для якого ці гроші призначені. Ми не маємо часу вести окремих книг, ані стільки людей в нас не працює, щоб вони могли розносити листи, або гроші. Памятайте про це. Але звіти з переведених добровільних збірок і датків радо будемо поміщувати в нашому часописі. Тому при дописах треба писати: Гроші на Р. Ш. в квоті пр. 100 зл. переслано до Головної Каси Р. Ш., а звіт одночасно пересилаємо до ласкавого поміщення в „Н. Л." Тоді буде лад і порядок і небагато замороки.

Поліція у Польщі в числах. З дискусії над буджетом міністерства внутрішніх справ у варшавському соймі довідуємось, що польська поліція має: одну головну команду у Варшаві, 16 воєвідських команд, 16 слідчих урядів; 6 команд міста; 8 команд повітів і міст, 255 повітових команд, 61 слідчих виділів, 2.729 постерунків, 10 компаній поліційної резерви, 1 компанію запасу рядовиків у Жирардові, 1 кінний дивізіон, 2 швадрони поліційного запасу, школу старшин і рядовиків — разом 876 старшин, 291 урядовців, 29.926 рядовиків і 726 нижчих функціонарів. Річно видається на поліцію в Польщі 100,000.000 злотих (сто міліонів зл.).

Тільки здорові можуть женитися. В Німеччині 1939 рік буде проходити під ґаслом „рік здоровля молоді". У звязку з тим провідник німецької молоді Бальдур фон Ширах доручив провідникам молоді, щоб перед заручинами зверталися до штабу за спеціяльним дозволом, що його можна буде дістати за згодою лікаря. Лікарський штаб орґанізації гітлерівської молоді підкреслює, що здійснення ґасла „рік здоровля молоді" буде зводитися до того, що молодь буде ґіґієнічно жити, відповідно відживлятися, плекати зуби й тіло, не вживати алькоґольних напитків, не курити тютюну та займатися різними спортами та руханкою.

По 2 роки вязниці за намаганий перехід із зброєю на територію Карпатської України. Стрийський окружний суд засудив на кару вязниці по два роки та втрату громадянських прав на 5 років Романа Кондрата і Симона Завадку, ремісників зі Жовкви, які намагались перейти нелеґально кордон Карпатської України та вступити до українського леґіону. Суд станув на становищі, що вони провинилися проти закону про обовязкову військову службу і проти президентського декрету про державні кордони. — Цей самий суд засудив на вязницю від пів року до двох років та втрату громадянських прав на 3 до 5 літ: Василя Перика, Д. Головчака, Ф. Кінаша, М. Спалила, Ю. Меленя, Д. Ковалева та І. Кіщука, які ґуртами намагалися перейти кордон Карпатської України зброєнні у зброю військового типу.

—o—o—

Українська молодь в Злоцькім к. Н. Санча.

Неспо»іванка

— Повідали, Ваню, што велика біда в селі. А я тобі речу, што тото шитко неправда.

— Ид же, ид. Лем позерай доокола себе, кет не віриш. Не лем біда, але така нужда, аж вугла тріщать.

— Ніт, недам віри такій бесіді. Бо хоц є зле, але ми сами собі винни. Чом не робиме так, як інші люде?

— Ба, а што інши роблят?

— Гвариш, што то така тяжка справа на тоту хлопську закрутанину? А мі ся заедно здає, што, якби так кожде село, хижа за хижом, ґазда за ґаздом, кождий чоловек зялися за руки, то не біду, але пів сьвіта переоначили би свойом силом.

— Бесідуеш, Петре, як дакий гадукат.

— Ні, я не вчений, але читаю ґазету й вірю, што кождий так бесідував би, якби в кождій хижі люде більше позирали за радами розумних і мудрих наших приятелів, ніж ґаздували старим нездалим способом. Слухай, Ваню! Ґаздувати то тижек нелегка річ. Певні, што паплятися в ґрунті кождий потрафит, але што з такого бадрування? Сіяти зерно на то, щоб воно насіння вернуло, то таке ґаздування ні причому. Бо ґаздувати треба конечно з книжкою. А найкраще така книжка для доброго ґазди, то Сільський Господар. Там, брате, наш ратунок і наші повні сипанці. А маєш кусок неужитку коло хижі, то закладай сад, і в саді город. Не знаєш сам, як, то й ту Сільський Господар тобі поможе. За марних 2 і пів злотика будеш діставати ґазету, яка зоветься „Сад і Город". А там навчишся, што клаптик твого неужитку більше тобі принесе, як два морґи підлого поля на каменах.

— Справди, чудак з тебе, Петре. Од кого тото ти довідався?

— Мій старший брат, што поїхав до Америки, зробив мі таку несподіванку й то на саме наше Різдво. Він, як був дома приглянувся тому нашому ґаздуванню й коли поїхав за море, то вистарав десь адресу нашого українського товариства забезпеки на життя у Львові Карпатії, і там мене обезпечив. І видиш, брате Ваню, від того часу, як мене Карпатія повідомила, што я обезпечений, то впав з мене великий тягар — што буде з моїми дітьми, як би я — не дай Боже — несподівано помер. І ти напиши до Карпатії по інформації, але таки зараз і будеш бачити, як весело на душі, коли ти не журишся тим, што буде з твоєю родиною. Брате, брате, ми так повинні всі зробити! Тоді біда щезне з наших сіл, як росичка на сонці. Я прийду завтра до вашої хижі, а ти склич сусідів, то си ще кращу бесіду заведемо.

Ю. Т.

ЇДЕТЕ ДО СЯНОКА,

памятайте, що всі закупи треба полагоджувати в складі

„НАРОДНОЇ ТОРГОВЛІ"

Тут купуйте споживчі й кольоніяльні товари, насіння господарських рослин і трав.

Загикування

Загикування найчастіше виступає вже в ранньому дитячому віці, від 3 до 5 років. Звичайно родичі цілком несподівано спостерігають, що їхня дитина, яка вже говорила цілком добре, починає деколи повторювати один, а то й декілька разів якесь слово або якийсь звук при розмові. Буває, що дитина підчас цілої фрази „спіткнеться" тільки на одному слові чи звуку. Так непомітно дитина починає гикатися.

Ці перші прояви загикування лякають батьків і вони починають вживати заходів, аби дитина відзвичаїлась загикуватись та таким чином запобігти цьому лихові ще в самому початку. І саме тоді бачимо, як навіть інтеліґентні батьки роблять першу помилку при спробі „знищити" цю першу прояву загикування. Щож вони для цього роблять ?

Звичайно батьки накричать, навіть налають дитину. Через те дитина, яка часто сама не помітила, що вона трохи загикується, звертає тепер увагу на ці перші прояви своєї мовної хиби. Батьки ще більше цьому сприяють, коли приневолюють дитину повторити слово, на якому вона загикнулась. Дитина сама вже починає вправлятися на таких словах і впочатку досить успішно. Та найгірше тут те, що увага дитини вже буває постійно зафіксована, затримана на цій першій мовній хибі. А наслідком цього буває те, що невдовзі хиба ця автоматизується, повторювання слів та звуків стає все частіше й ніякі погрози та докори батьків уже не всилі виправити їх, дитина загикується все більше й більше.

Якже повинні у таких випадках поступати батьки?

Найважніше, коли родичі, близькі чи вчитель спостережуть, що дитина починає загикуватись, **не повинні показувати по собі, що це запримітили.** В ніякому разі дитина не повинна затримувати своєї уваги на цій мовній хибі. коли родичі самі не звертають уваги дитини, то часто загикування минає за якийсь час само від себе. Коли ж ця хиба щораз побільшується, тоді справа вимагає лікування у спеціяліста і то найкраще після шостирічного віку дитини.

Навіть і в цьому випадку дитині не треба говорити про те, що вона загикується аж до того часу, доки вона не почне лікування. Найбільше, що батьки можуть сказати дитині, яка загикується, щоб вона говорила повільніше, не спішучи. Але це треба робити лагідно, з тактом. Часто цього досить, щоб дитина перестала загикатися.

В.

Шийте

Нитками

„Центросоюзу"

Всеволод Ярославич.

Християнство на Лемківщині

(Від найдавніших часів до церковної, Берестейської Унії).

ЛЕМКІВЩИНА В ЄРАРХІЧНІЙ ЗАЛЕЖНОСТИ ВІД СТАРО-УКРАЇНСЬКОГО ЕПИСКОПСТВА В ПЕРЕМИШЛІ.

Коли й серед яких історичних обставин наступило узалежнення Лемківщини під церковно-єрархічним оглядом від греко-українського епископства в Перемишлі, цього не дасться покищо джерельно устійнити Можна з солідною, історичною правдоподібністю припустити, що сталося це з хвилею, коли на княжій Руси-Україні поширилося загально християнство, та коли під культурно - національний і державний вплив цеї княжої Руси-України — враз з Червенськими Городами підпала теж і Лемківщина. А що здогад на заснування староукраїнського епископства в Перемишлі подають історики на другу половину XI. століття[13]), отже на цій основі можна припускати, що Лемківщина зістала єрархічно звязана із згаданим епископством при кінці XI.-го, зглядно з початком XII.-го століття.

Від того часу Лемківщина ділила історичну судьбу на рівні з українським, перемиським епископством, до якого в 1422 році долучилося й самбірське епископство. Першим епископом на владичому престолі в Перемишлі, що прибрав теж і титул самбірського епископа, був епископ Ілія[14]). Від того часу цей титул остався при перемиських епископах дотепер. В XIII-ім столітту занеслася на київську, княжу Русь-Україну релігійна й церковна, византійська схизма, хоч наша історична Русь-Україна ніколи формально із св. Апостольським Престолом у Римі не зривала[15]). Свідчать про це зносини галицького, українського князя Данила з Апостольською Столицею, від якої приняв він — за посередництвом папських леґатів папи Іннокентія IV.-королівську корону. Так само й пізніші володарі Руси-України й Литви ставилися прихильно до католицизму в своїй державі, та пороблено численні спроби й зусилля для поновного получення української Церкви з Римом. Одначе мимо тих усіх заходів і старань византійська, церковно - релігійна схизма осталася домінуючою на українських землях аж до церковного собору в Бересті над Буґом в 1596 році, коли то українська Церква під проводом своїх тодішніх, патріотичних Владик приступила до церковної єдности з Римом.

Тому, що первісна Лемківщина підлягала володінню староукраїнських князів, отже під релігійно-церковним оглядом наступили в ній такі самі відносини, як і на прочій Руси-Україні. А саме, церковний роздор перенісся також і тут, та враз з корінною Лемківщиною обхопив теж й великий простір колись чисто українських земель, які широко та далеко розтягалися на захід від Перемишля й Сяну, а на північ від Карпат і карпатського підгіря. І ця якраз прикра в нашій церковній історії обставина влекшила непомірно поширення лятинізаторської експанзії (впливу) на українські землі на північ від Карпат, а на захід від Перемишля й Сяну. Головними моторами цеї експанзії були: латинський клир, стало на нашому терені противний східньому, греко-словянському обрядові, й Східній Церкві, та латинський двір, всевладний в тих часах на наших землях. Ця противна духові св. Христової, Католицької Церкви, а на загладу нашого народу обчислена, шовіністична акція (ділання) не устала ніколи. А переводили її як раз з цілою завзятістю, безоглядністю і послідовністю двори й латинський клир.

Типовим зразком такої акції була прим. в XVI-ім столітту робота ославленої на ті часи, латинської місіонарки, Катерини Ваповської, подільської каштелянки, яка була тоді власницею динівського ключа дібр. До наших часів осталася переховувана в перемиському, латинському, капітульному архіві її грамота з дня 23. січня, 1593 р., в якій між іншими міститься такий конкретний прояв її місійних помислів щодо її „східних“ підданих[16]): **„Я Катаржина Ваповска.. з цеї зверхности, яку нам над підданими Господь Бог дати зволив... ті Церкви руські на костели римської віри переміняємо, а що Приходства мали закуплені.... сплатили ми все те, що їх було... Церкви в селах наших дідичних в Іздебках, в Лубній, Глоднім, в Бахурі, у Варі й на передмістю Динівськім, в костели латинські переміняємо.. каплан — від нас презентований — має наперед навертати Русь до костела св. Римського** (т. зн. на латинство — заввага автора), **діти руські христити, і пильнувати, щоб у попів** (т. зн. у незєдинених, українських священників — примітка автора) **не були хрищені. 23. січня, 1593“.** Вправді пізніше зістали на ново еріговані українські церкви й парохії в Бахорі та Динові, а то місцевим дідичем, Станиславом, Николаєм Ваповським, в 1645 р., одначе забраних у латинський табор душ вже ніхто для української Церкви, ні народу не привернув[17]).

Не краще під тим оглядом діялося й після прийняття Лемками церковної унії з Римом, яке наступило на 100 літ вчасніше, як у перемисько-самбірській дієцезії. Лятинізаторська робота між українським народом на Лемківщині, та на сумежних просторах і тоді не устала. Свідчить про те хочби датована в бодзянському замку грамота власника мушинського ключа дібр, краківського епископа, Мартина Шишковського з дня 5. лютня, 1626 р., якою заборонив він помножувати в своїх добрах церкви й священників грецького обряду[18]). Те саме стверджує теж і повна траґедії історія української церкви в Тиличі[19]). Поставлено її за дозволом краківського, латинського епископа Тилицького, який приділив був навіть для неї два лани ґрунту, та від якого й сама ця первісна місцевість Орнава отримала назву „Тилич“.

Краківський, духовний дідич зобовязав при тім Тиличан до помочі при будові латинського костела в Тиличі, якщо зайшла б цього потреба. Хоч у дійсности ніяких латинників у Тиличі не було. (Далі буде).

---

[13]) Порівнай: Шематизм Лемківщини з 1936 р., стор. XII., § 4.
[14]) Перемиський Шематизм з 1930 р., стор. IX.
[15]) О. Й. Осташевський: „Про наш українсько-грецький обряд“ —Цим знаком переможеш — Ювілейні Проповіді на 950-діття хрищення Руси-України, Львів, 1938., стор. 44.
[16]) Перемиський Шематизм з 1879 р., стор. 90; Порівнай: Шематизм Лемківщини з 1936 р., стор. 46.
[17]) Шематизм Лемківщини з 1836 р., стор. 46.
[18]) Перемиський Шематизм з 1879 р., стор. 265.
[19]) Василь Щурат: „В обороні Потієвої Унії“, Львів, 1929., стор. 16—20.

Проти ружиці безріг щепити треба безроги тільки сировицею і щепленням

„СЕРОВАК“

Інформації на бажання „СЕРОВАК“, С-ка з обм. п. ЛЬВІВ, Падеревського 5, тел. 201-07

Григорій Марусин. 3)

Напереломі

Повість з лемківського життя.

Грицькові аж очі заіскрились від отих слів. Ось не треба буде вже довго шукати заробітку, ось вже є щастя, коб лише панотець написав цього листа. А панотець справді листа написав, обдарував ще Грицька якоюсь книжечкою, Юрко поладнав діло з мазею, подякував єґомостеві за гостину, та пішов до сусідньої хати на нічліг.

Ніч була погідна й тепла. Поклався Юрко із сином під оборогом на соломі, та сон їх не береться.

Юрко згадує, як пізнав вороблицького єґомостя ще тоді, як служив у Перемишлі при войську, а єґомость там кінчили свої „школи“. Він ходив до катедральної церкви, та одного разу станув собі біля крилоса й почав підтягати за дяками „Світе тихий“. По вечірні підходять до нього „клерики“, розпитують відкіля він, хвалять його голос, та запрошують, щоб частіше приходив до крилосу та помагав співати. Між тими клериками був і теперішній вороблицький єґомость. Він зацікавився Юрком, приносив йому завжди „Галичанина“, показував книжні памятки у Перемишлі, та оповідав про те, що його татуньо є священником на Лемківщині, що колись і він там стане до праці над Христовим стадом. І з цього часу Юрко знає оцього єґомостя. Коли їде в дорогу з мазею, завжди завадить об парохію свого знайомого пачотця.

А Грицько теж не спить. Йому аж голова ходором ходить від раптовного щастя. Коли такий старенький, сивий, єґомость пише листа до якогось купця, то такий купець послухає єґомостя та прийме його до свого склепу. А коли він вже почне продавати у склепі, то святе життя настане для нього. І гарне вбрання собі купить, і грошей повно матиме, а часом поїде до Лосього, привезе мамі й сестричці гостинця, не забуде теж про старшого брата Ваня, що мучиться біля овець та нездалого господарства у горах.

Юрко думає про своє минуле, Грицько про своє майбутнє.

На дворі почало світати, вже ранні птички будяться, а батько й син щойно поснули.

*

Між фірами, що довгою валкою прямували до місточка Риманова, був теж осмолений мазюкою візок Сурмача. Сьогодні в Риманові торг. З усіх сторін їдуть фіри до міста, з усіх усюдів манджають піхотинці з клунками на плечах. На фірах всяка всячина. Дрова, сіно, солома, ярина, збіжжя в мішках, горшки, деревляні вироби, телята, вівці, свині — усе, що можна продати, везуть на торг. Піхотинці теж несуть всячину „на продаж“, але в менших скількостях; одна ґаздиня несе курку, друга гуску, інша цибулю, часник, яйця, бундз, масло, гриби, ягоди, тощо. Деякі піхотинці йдуть голіруч; а точніше не зовсім голіруч, бо в кожного є здоровезна палиця. Це „згінники“, гандлярі худоби.

Такі гандлярі виходять звичайно на торговицю, вишукують собі відповідне купно, наприклад купують корову. Оглядають, обмацують, критикують або, як говорять лемки, ґаньчують, цебто вишукують різні хиби в худобини, щоб збити ціну до найнизчих границь та купити худобину, як найдешевше. Опісля спільники вишукують між селянами кандидатів на купно цієї штуки, захвалюють, підбивають ціну та продають далі, з грубим зарібком. З ранку до вечора такі гандлярі переведуть кілька трансакцій, купуючи й від руки — відпродуючи товар, так, що під вечір кишені їх тісно набиті заробленими грішми.

Звичайно такі гандлярі діляться на спеціялістів по родам худоби. Одні гандлюють рогатою твариною, другі свиньми, а є такі, що тільки кіньми торгують.

Такі конярі, це своєрідна порода гандлярів на Лемківщині. Вони завжди винюхують, де можна дешево коні купити, підуть хочби й за границі краю, та цілими табунами женуть коней до своїх сіл. Годують день-два, а при найближчій нагоді женуть свій товар на торг не лише у своє найближче містечко, але часто-густо в дальше віддалені міста; звичайно продають з добрим зарібком, але трапляється й таке, що приходиться віддати товар із стратою, або гнати коні домів, та годувати їх до найближчого ярмарку... Якщо треба було годувати такий табун коней хочби лише дві неділі, то коштувало це чимало, бо відомо, скільки треба поживи коневі. Така тварина їсть, як день, так ніч. А коли ще й на черговому торзі кон'юнктура була слаба, то конярі тратили великі суми. Щоб хоч як-так „вийти на своє“, конярі рятували ситуацію в той спосіб, що прямо нахабно накидували свій товар селянам, зокрема таким, що мало визнавались на конях, захвалюючи їм часто-густо норовисту або під деяким іншим оглядом „ґаньчовану“ шкапу, як щось нечувано гарне. А вони, оті згінники, майстри були в таких обманах. Були це звичайно жидки, хоч згодом і наші селяни брались за „гандель“, та заражувались „прикметами“ своїх „професорів“.

До гандлю усякою худобою брався й Сурмач. Зимою, коли інтерес з мазею заморожувався, пробував Юрко гандлювати безрогами, кіньми, та якось йому не везло. Бо тут треба було не лише більшої готівки, але й конкуренція була велика. Заводові згінники не любили новиків, інтрузів. Вони так опутували кожного новика в свої злодійські сіти, що той, або мусів піддатися під їхню команду й статися таким злодієм, як вони, або стратити ціле своє майно.

Сурмач не вмів і не хотів кривити душею. В його був купецький хист, але він любив ходити простим шляхом. Тому по невдалих кількох спробах він закинув такий „гандель“.

Ось поїхали згінники, що минулого року на торзі в Рогах мало до смерти його не побили за те, що він наважився торгувати ті самі коні, що вони торгували. Хай їх там!

— Ти, Гриню, будеш трохи ліпшим купцем, як тоти згінники, — озвався старий Сурмач, — показуючи синові на фіру, що їх минала.

— Ба, жеб то так било, тату, як ви думаєте; я цікавий знати, ци ня тот якиси Дишель возне, ци не возне?

— Я си так мислю, што возне, бо як воробицкий єґомость до нього лист пишут, то хибаль не буде такий, жеб не зяв. Бо єґомость ходят до нього за кождим разом, як лем до Риманова приїдут, купують і тото і сесе, што їм треба; то він так коло них скаче, як даякий льокай, а „чим єще служиць ксендзу канонікови“, а „цалує ончкі ксендза пробоща“, а „падам до нуг“, так коло них таньцує, што аж гей! А, як єґомость уж шиткой закуплят, то субєкт зо склепу зараз драпці несе пакунки до єґомостевого воза...

———o———

Гуцульщина

Ціле життя нашого брата Гуцула проходить на невпинній тяжкій праці. Убога земля, мала її скількість тяжкі життєві умовини; це головна причина. Мимо того не попадає він у зневіру, не тратить святої віри й віри у свої сили. Коби тільки здоровля. А праця їхня дуже, а дуже тяжка й небезпечна. Передовсім у лісах і при сплавлюванні дерева.

Лісова праця вимагає довшої науки й то вже змалку. Старий дедя йде з сином у ліси в гори. Там син спершу є „кальманом". Його завдання старатися про дрова на паливо й доглядати кухні. Відтак іде він уже з пилою в ліс „спускати" віковічні смереки. Тут вчить батько сина обережности та зручности при стинанні. Відтак дерево корують. В зимі йдуть вдруге „гонити" дерево на одне місце. З того місця кіньми розвозять дерево ближче води, щоб легче було весною сплавлювати „долів".

При згінці трапляється дуже богато випадків. Дерево з великим прискоренням жене з гори і хто не чує остороги з гори та в пору не зможе втечи, той паде жертвою столітньої смереки. Праця така в дечім подібна до праці наших лемківських гонтярів. З весною, коли ріки і потоки розмерзаються, йдуть в гори „керманичі" сплавів-дараб з партіями робітників. Дерево збивають у дараби на воді й відтак керманич з помічником ловить за керму й пливе „на доли".

Тут виявляють Гуцули справжній свій сприт. Холоднокровно нераз глядать в очі смерти. Не бояться. Нераз, як дараба впливає в „загату" (збиті дараби в одному місці), то він мов той ґенерал великої армії, що провадить велику офензиву. Час обраховує на десяті частини секунди. Числиться з кожним центиметром простору-віддалі. Бо тут трапляється найбільше нещасть. Дараба, гнана бистрою стрією Черемоша, з гуком вбивається в збиті дараби і тут грубі-грубезні довгі ковбки смерекові ломляться як сірники. А чат тим всім володіє наш нещасливий Гуцул. Держиться керми, якби чародійного живчика.

Мимо всего, вони не бояться тих нещасть, які грозять їм ізза кожної скали підводної. Це власне правдиве їхнє життя, повне пригод і небезпек. Тому-то Гуцул є рішучий, впертий і дуже відважний. Одною із злих сторінок їхнього життя, це піянство.

Зайти десь до шинку підчас ярмарку в місті, аж гидь бере, коли дивимось, що такі гарні люди й на лиці і в строях-уборі сидять пяні за столом і співають погані пісні та провадять погані бесіди. До того ще коло них жінки, часто діти. Хто з чужих це вперше побачив і почув, сам перед собою мусів завстидатись.

— Чому за так тяжко запрацьовані гроші має богатіти жид? — В Жабю жид Ґертнер ліпше стоїть через продаж горівки як неодна львівська реставрація. А все це через нерозумні голови. Жид мусить зїсти курку, яйця, масло, „а ти, дурню" їдж кулешу з бриндзею і попивай сивухою.

Друга язва, це надмірне курення тютюну. Курять мужчини й жінки. Привчають їх до того змалку родичі. Справжний „леґінь" мусить курити.

На ліпший тютюн нема грошей, хіба хтось принесе ізза границі з Буковини. Курять найгіршу 50-ґрамову махорку. Одно добре, що вживають лише папєрців „Калина". Старші курять люльки власного виробу. Прикро вражає сцена, яку стрічаємо на кожному майже кроці. Іде гарна молоденька Гуцулка — красавиця і курить ту погану смердючку.

До співу не мають вони дару. Пояснюється це атмосферичними впливами. Відомно на вироблення слуху і голосу впливає шум лісів і гірських рік — потоків. Вони-то вбивають слух.

Гуцули наскрізь побожні, але релігія їхня переплетена віруваннями.

По їді кожний перехреститься і подякує Господаві Богові за хліб, за сіль...

До церкви ходять рідше через те, що мають нераз дуже далеко. Але зате кожний молиться вдома. Він чує опікунчу руку Бога на кожнім місці. Переловсім в опіші над „маржиною" худобою. Властивим опікуном худоби є св. Юрій, бо від його свята в травні вже зеленіють травою полонини. Тому свято св. Юрія обходять торжественно. Цікаві є їхні звичаї й обряди релігійні на Великдень.

Кожна родина, якщо в них в послідньому році хтось помер, „застелює ґріб". Роблять з пчільного воску свічки, купують скляні збанки, печуть „перепічки" — паски. На Великдень все те зносять на ґріб померщого. Застелюють гарним простиралом, а потім складають всяке добро. В збанках є вода, в горня кладуть свічку, в склянки якесь зерно, а в полумиски звичайно „стуленець" — дриглі. У богатших в збанках є вино. По відправі виходить священик це все добро святити. По посвяченні роздають бідним і знакомим „за Простибіг". Має кожний помолитись за його душу (померщого). А саме вірять, що померший того всего потребує і те дають за „простибіг". Нераз, як померший сниться з чимсь, прим. з конем, або гарно вбраний тоді мама його, або тато купує коня і дає за простибіг, або шие одежу і роздає.

Але даються денеде запримітити злі впливи близького Сходу і різних сект. Але твердий Гуцул все перетриває.

Плоди землі й дерев вміють належно використати. Не марнують сливок і яблок як на Лемківщині, де поза звичайним сушенням у печі на ватрі, не знають, що з ними зробити.

Із сливок вариться повило, а з грушок і яблок мармеляду. Потрібний на це великий мідяний котел. Прим. 25, 50, 100-літровий. Копається в землі якби піч. На верх у отвір кладеться котел. Сливки очищуємо з кісток і даємо до кітла. Підпалюємо і починаємо великою лопаткою деревляною мішати, щоб не пригорів котел, або і цілком не згорів. Мішаємо безперервно доти, аж повило почорніє і згусне, бо спершу сливки розварюються на рідко. Як є густе, що видко дорогу, як рушимо лопаткою, тоді даємо цукор. На 25 кґ. повила даємо 1 кґ. цукру. Зі 100 кґ. сливок буде 25 кґ. повила. Можна додати рівнож скірок помаранчевих, цинамону і бібкового листя і все те добре вимішати.

Мармеляду вариться в той сам спосіб, але грушки й яблока треба очистити з лушпин і зернят.

Як повило, чи мармеляда зварені, даємо до деревляних посудин, зверха накриваємо перґаміновим папером, щоб аж прилип. Те все має стояти в сухому, холодному місці.

Сливок Гуцули дуже мало сушать, тільки переварюють. Як не мають власних садів, кількох господарів пристає до спілки і торгують на власну руку, щоб не допустити єврея. На тому дуже добре виходять.

Мирон Завійський.

Юліян Тарнович.

У ремісника золота рука [4)]

Степанко ходив по крутих вулицях Львова, шукав — чей стріне декого, що його візьме до робо і не запримітив, як у місті повечоріло. На перехрестях вулиць позасвічувалися ясним світлом високі лямпи. Ще краще місто, як у день. І людей більша гурма пшепишним ланом поколисується довгими вулицями. Вистави крамниць такі приманчиві, що аж за очі хапають, і години мало, щоб усі чячка за склом переглянути. Одні повні різних забавок і малюнків, другі з черевиками, в інших вікнах якісь пані стоять і оком не кліпне така непорушно; або їда до самого скла наскладана, хоч рукою сягни... І гамір, клетітня, гудок авт, дзенкання трамваїм, — як у коловороті. Тут і там. Ідуть люди, біжать, одні других випереджують, аж смішно, де ті всі люди йдуть. І то під ніч.

Мрячна ніч підповзала з Високого Замку на місто. І гасила світло в деяких мурованках. Як звізди, меркнули білі шиби в камяних будівлях.

Ноги вже боліли Степанка й про їду втома думки заснувала павутинкою. Але банування за маминою хатою нестерпне добивалося до хлопячого серця. — Орися, Мама...

— Добрі, добренькі Мама. Вони навчили свого сина великої тайни. Завжди повідали: Сину, сину, підеш даколи в далекий світ, тямку май на серці, що є друга Мати — Небесна Цариця. Буде тобі тяженько між людьми, памятай, молися. Вона тебе святим покровом боронити буде. — Мамо, мамо! — рвалося з уст дитини гір.

І з набожним зітханням ішов Степанко вперед себе.

— Діво Пречиста, згадай, що від віків не чувано, щоб Ти не вислухала молитви, коли хто до Тебе прибігає. Згадай мене й поможи мені. Присноблаженна й Пренепорочна Мати!

У Львові є серед міста вільні площі, заставлені лавками до сидження. Тут приходять різні люди, сідають собі, говорять, гріються до соненька, дітей своїх приводять, читають собі книжки та безжурно дивляться на прохожих. Це ті люди, що продовж дня тяжко працюють і не мають багато часу, щоб передвечором піти дальше за місто та в публичних городах посидіти й чистішим воздухом віддихнути. Вони користають з вечірньої хвилини та на таких лавках залюбки просиджують, щоб хоч трохи відпочати.

Степан теж тут зайшов. Зразу несміло, одначе, як побачив, що одні сідають, другі стають і спокійно відходять, він і собі сів; бавився та любувався тим вечірнім міським невідомим.

— Інший плакав би.. Еге ж! Степан ще до школи не ходив, як було, одного разу хотів старшого брата наслідувати й сокирою в ногу зарубав, аж обора червоними каралями з рани забагрилася... Плакав? Ні, до річки полетів і вода з гірського потока рану заго їла, що й сліду не видно. Або, як і з драбини впав до боїська, аж у ньому щось гевкнуло; полежав, полежав на чорній земленці та підвівся, як ніщо ніколи. Ні думки про плач і скаргу. В горах усі такі діти, самі виростають; хто ж би чорну роботу на камені обійшов?... Помреш у колисці; але, як уже вітер із зелених гір тебе виколише та сонце вліті припече крізь подерту сорочку — до суду віку найчистішою водою не промиєш тої твоєї вроди..,

— Бо Степанко твердо вірив, що його жде доля.

І з цим сон заплющав поволі сонні оченята мандрівника з далеких гір. Степан спав руки втуливши за пазуху. І голову свою спер на ріжок лавки.

...Мама прийшли з поля, наручно трави нажали до подою. Вмивали свої руки. Які ці руки мозолисті, грубими шнурками мережані; так тяжко в праці вікують... Орися із школи прийшла, всміхнена, нову книжечку з малюнками від доброї пані принесла. На одній сторінці в книжці намальовані самі квіти, червоні, рожеві, блакитні як небо, а на другій картці такі якісь великі хати, авто є теж, якийсь дивний залізний віз усе як правдиве... В ріці вода черчить і овечки дзвінками дзедзенкають... Ой! Білий баранчик у глибоку воду впав... Голуб у вікно крилами вдарив... Десь коні іржаться... До церкви в неділю рано дзвонять... Чого пручаєшся Павле? Та жди, бо до потока впаду...

Снилося Степанкові.

— Гей, ти, чем не ідзеш додому? — причувся крізь сон якийсь гострий голос. І за руку Степана хтось тручав, приналюючи: А брикай, бо це замкне, ти посьмешюху... Додому, но! Як називаш се?

Степан схопився воробцем із лавки, але сильна рука не пускала його, що дужче давила його в рамя. В чорнім одінні стояв біля нього якийсь чужий, великий пан. І пильно дивився в очі Степана. — Жандарм, що пильнує ладу в місті. Він переходив попри лавки та здалека побачив хлопчину, що нерухомо сидів на лавці. І він збудив Степана.

— Но ідзь... — і не договорив.

Степан відрухово зрозумів, що треба тікати. Перед тим вартівником. — Бо до гарешту заведе. А він нічого нікому злого не зробив, тільки вчитися прийшов на хліб робити.

— Тому тікав, як у молодого оленя, ногами. І не оглядався, щоб бачити страшного чорного сторожа ладу.

На якесь подвіря вгнався Степан та за високу чорну паку скрився. Ніч доночувати.

— Яка ж ця літня ніч? Ще на один бік добре не вснеш, а зорі вже меркнуть і біліє світ. Тільки роса остається — свідок такої ночі. (Далі буде).

ХТО ПАТРІОТ?

„Слухайте, пане секретар! — озвався Семен Білий до секретаря читальні. — Поясніть мені, що це є — патріотизм. Бо вчора сказав нам делеґат Філії, що в нашім народі ще замало правдивого патріотизму, за мало правдивих патріотів, тому так зле жити. Я думаю, що патріотом є головно ті люди, що уміють голосно і гладко говорити, наприклад на вічах. Чи це правда?" — „Не конче!" сказав секретар. „Правда, що і між тими людьми, які вміють гарно говорити, є патріоти, себто такі люди, що направду люблять рідний нарід і готові все для нього зробити. Але сама вимова ще не доказує, що хтось є патріотом. Бо бути патріотом — це не значить любити своє тільки словами, але й своїми поступками, всім життям. Так жити, щоб з того життя була користь і загалові. Візьмім наприклад Дмитра Гаєвого, Петра Скорого, або його брата Івана. Це скромні люди і не люблять багато говорити. Але подивіться, як вони гарно господарять, як складають гріш до гроша і щадять в рідних установах, — як не жаліють датку на Просвіту, на Рідну Школу чи на інші добрі ціли, належать до товариств, передплачують часописи і купують книжки, хоча це люди не дуже заможні. Це в мене патріотизм, вони направду люблять своє рідне і потраплять щиро працювати для загалу. Очевидно, що патріоти є і між тими, що вміють промовляти, але про їх патріотизм не рішає та одна здібність, тільки інші прикмети, які я вичислив." — „Ваша правда", — сказав Семен — „тепер я вже розумію, хто патріот і що одною з певних признак патріотизму є ощадність у рідних банках, бо це виходить і щадникові і всім українцям на добро, помножує добробут у народі. Варто, щоб усі наші люди зрозуміли, в чім полягає правдивий патріотизм. Тоді булоб того патріотизму більше і сталоб нам певно лекше жити..."

З рідних сіл

БЕРЕСТ КОЛО НОВОГО САНЧА.

Повище села Полян та 14 км. від Грибова і Криниці-Живця вкоренилося на нашій землиці село Берест, яке своїм простором крім щойно згаданих Полян сусідує ще зо слідуючими нашими оселями: на заході з селом Камяною, на південному заході з Новою Весею та Великою Ростокою, на півдні з Крижівкою, а на сході з Перункою.

Хати сьогоднішного Береста (120 чисел), по комасації, закінченій в Бересті 1934 р. починаються зараз від останніх горішніх полянських хижок та розтягаються на просторі понад 3 км. здовж шляху Грибів-Криниця, вибудованого в 1913 р., та берестянської річки Мостиши; розгалужуючись рівночасно від того свойого серединного розселення на схід до берестянських потоків Крижівок (тудою біжить полева дорога до села Перунки) і Смолярки, та то тут, то там розсіваються по тих берестянських полях, досягаючи, осьтак з малими перервами здовж того шляху та підбігаючи берестянським потоком Смоляркою далеко поза розселення передкомасаційного Береста — аж під розложисті перунські поля т. зв. Крижі, які лежать над паньствовим лісом, а під згаданим уже шляхом та недалечко уже від Гути.

Тут треба ще згадати, що на тих Крижах від 1932 року вибудовалося 8 чисел наших хат, а тепер іде будова якоїсь кавярні чи молочарні якогось Островского.

Тепер вертаймо знову до самого Береста, де поміж цими берестянськими хатами стоїть на їх сторожі деревяна берестянська церква св. Косми й Дамяна, зобудована в 1642 р., та яка мабуть уже є четвертою берестянською церквою.

Оцей наш Берест відомий, як чисто наша оселя, вже в 1368 р., коли то він належав до Івана Гладиша, нашого дідичиська в тому Бересті й Шимоарку, та який в тому році поміняв Берест з польським королем Казимиром Великим за якісь посілости коло Бохні. З того отже виходить, що Берест існував уже за наших княжих часів. Самозрозуміло, що відомість про Берест, з того 1368 р., не є початком Береста, але мабудь першою записаною про нього звісткою.

В панщизняних часах краківські епископи, через своїх комісарів інтересувалися тодішним берестянським приходством і священиками, та може й тогочасними берестянами... Зновже в часі барської конфедерації курява димів здіймалася зпосеред тодішних берестянських хат.

І так часи ішли... Ішли й перекотилися своєю ходою по всіх щербатих днях...

— Що ще в тому Бересті в тій давній старині діялося, про те тогочасні берестяни, з причини своєї духової задубілости, не залишили нам по собі майже ніяких таких тривалих вістей, що мимо біжучих, як бистра вода в свою невмолиму далечінь минулих літ і віків, добігли би ясним вірлиним летом до наших днів. Одне, що незатертою спадщиною по тих наших давних берестянських автохтонах осталося, це їхня сіра землиця, їхня кров, їхні наслідники та їхня віра.

Ця незатерта берестянська спадщина, в поодиноких місцях зоветься — із заходу: Квоча (гора згадана вже в Полянах), Жджар, Під Жджаром, Прегиба, Фричка, під Фричком, Ростоки (земля і потік) за Ростоком, Сосни, за Соснами, Медведівка, Глубоке, Кітчи Замок, в Заімку, Яворінки, Скороднисте, Вершки, Убічки, Висока (гора між Новою Весею та Берестом), Чершля, Чвертки, Скотарки, Ягилів і Вапенне; з півдня: Пасічки (ці поля при комасації забрано до панствового ліса взаміну за якесь поле під Фльоринкою, на яке осілося кількох берестянів), дальше йдуть: Дві Полянки, Пять Полянок, Джуганівка, Комора, Чертіж (верх), Дерисука й Кошариська; із сходу: Бучники, Котельничне, Смолярка і Крижівки (згадані вже потоки й поля), Гора, Бистрий Горбок, Сігви (узгіря) і Кругле (верх між Полянами, Берестом і Перункою).

А з тої берестянської землиці під теперішню пору животіють остакі роди: Сквіртнянський, Вархоляк, Каплон, Мончак, Дзядик, Ткачик, Череп, Вислоцький, Панчар, Головяк, Козяр, Лабівський, Кузняк, Адамяк, Яворський, Олесневич, Лучкович, Ковальчик, Полянський, Масцюх, Гоґоць, Маслей, Дутка, Дзьопко, Бортничак, Галькович, Клепач, Кохан, Лукашик, Новак, Пласконь, Гопей і Поливка.

Про віру не так вже самих берестянів, але і всіх людей багато говорити не будемо, скажемо лише те, що тую віру, на жаль, ще до нинішного дня деякі люди мішають з забобонами і віруваннями.

Щодо чисельности берестянів, то в 1877 р. у Бересті, мимо того, що в ньому від 1868—1873 рр. гостював голод і урядувала джума, начислювалося ще 442 душі, між якими тоді „крутилося" 35 пейсатих. Інших народовостей до 1914 р. у Бересті не було. За це останньо числив отой наш Берест уже 558 тих наших гр.-католицьких берестянів, 10 римо-католиків та 22. жидків. Тих останніх, як бачимо, трохи у Бересті зменшилося. Одначе їхня „позиція" в Бересті ще не згірше тримається. Ось один з тих берестянських жидків Кива Зільберман зараз обік берестянської церкви й кооперативи має свою крамницю, в якій багато несвідомих берестянів полагоджує свої покупки.

Тойже жидок не ограничується до своєї крамниці, але „гіндлює" всім, що тільки може принести йому який такий дохід. Приміром сіє він, на спілку з берестянами, конюшину і складає її до спеціяльно на таку ціль побудованих бараків, а потім, на весні „солено" її продає.

Треба ще тут коротко згадати, що берестянські жиди несогірше в тому Бересті „справлялися". Ось ще за панщизняних часів алькоголем вбивали сірого мужицького духа, щоб він пяний і темний робучий раб не мав часу і здібности ясним розумчиком роздумувати про свою гірку долю. Щоби він як такий валявся в багні невіжества, як свиня в калюжі. Тому то до поборення того жидівського „ремесла" ще в 1844 р. зістало основане **Братство Тверезости,** бо інакше жидюги зруйнували б берестянів без ніяких перешкод на смерть. Також в часі світової війни пописалися жидки тим, що перед збожеволілим, скаженим австрійським військовим судом засвідчили на сірого берестянина Івана Гопея, що він, чуючи про австрійські невдачі на фронті, мав висловитися під адресою австрійського цісаря, що „Як дзяд знав, же го на війну не стати, то мігся до ней не брати". За те суд засудив його на смерть.

Після війни ті берстянські жидки затроювали Берест і дооколичні наші оселі кропкою. Словом вивязувалися зо своєї „задачі" знаменито.

Назагал Берест в порівнанні з іншими нашими оселями в тій окрузі, мимо всего ще є можливою нашою оселею. Ось ще в 1898 р. за о. Івана Сенети заложено в ньому, першу в теперішній Новосандеччині, читальню і то ще чит. „Просвіти". Ця читальня опісля здримнулася, а потім знову ожила й придбала гарну бібліо-

теку, аж діждалася, як і всі наші читальні в тій окрузі, відомої долі. Крім тої нашої читальні оснували собі берестяни в 1929 р. українську кооперативу „Єдність“.

Теперішня берестянська мурована школа вимурована в 1907 р. є другою з черги берестянською школою. У ній довгі літа працював тихий, але для живих людий незабутній наш український учитель **Ілля Вовк.** Саме попадають нам у руки школярські зшитки з його лекціями. І ось переглядаючи їх, радіє душа, бо віднаходить у них тихого плугаторя-сівача, який вмів розвертати молоді, але в круговороті віків затемнілого життя, вже від своєї молодости закостенілого людського перелогу. Вмів на отсі закостенілі молоді берестянські перелоги сіяти добре, здорове зерно. І сіяв його, хоч і дооре знав, що ще багато, багато отакого доброго зерна впаде на так закостенілу людську осоку, на так розігнилі людські мокляки і хабаззя, що зовсім заснітиться в закостенілій людській глуховині. Але ще ліпше знав, що решта сіяного зерна таки в тій розверненій до життя молодій берестянській землі закорениться і виросте. А принявшися, виросте й дозріє та видасть плід. А видавши його вже не згине, тільки знову відвічним правилом живого життя розсіватися буде дальше отим добрим зерном, по цих розвернених до життя берестянських перелогах.

Та не тільки молоді берестянські перелоги він орав і засівав, але й ті берестянські жбири задубілі розворушував до життя. Хоч, що правда, легче є каменюку голосом людським з місця зрушити, легче звірюку де „гейта“ де „вісьта“ вразуміти, як від віків віченських закостенілий людський переліг до життя живого розворушити.

У тій орці й сійбі, за зовом рідної землі, йшли в парі з ним Яворівські, Мончаки і Сквіртнянські. З тих останніх, хоч судьба долі загнала понад сотню км. від рідної оселі, між несвої обличчя, то про це вони, відчуваючи голоси рідних могил, гробів і курганів, не потонули в чужому морі, але прилучившися до рідної громади успішно — на днях свойого життя — плавають по наших житейських хвилях. (Далі буде).

Дітвора Карпатської України дістала нові шкільні підручники, написані живою українською мовою. Діти й батьки дуже ними вдоволені.

Та нема кращої над каву

„ПРАЖІНЬ“

її пють всі, що шанують своє здоровля.

СУСПІЛЬНИЙ ПРОМИСЛ

Львів 24, ул. Жовківська 188.

ДО ПРАВДИВОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТИ ДІЙДЕШ,

складаючи свої ощадности

в ЗЕМЕЛЬНІМ БАНКУ ГІПОТЕЧНІМ

у ЛЬВОВІ, ул. Словацького ч. 14.

(ФІЛІЯ БАНКУ: Станиславів, ул. Собіского 11.).

ДЛЯ НАУКИ Й РОЗВАГИ.

У грудневім числі „Дзвіночка“ (ч. 86) на 17 сторінці поміщена знаменита статейка під наголовком: **Ні, казка, ні билиця...** Зогляду на те, що вона не тільки дуже складно написана, але має теж велику виховну вартість, за дозволом Хв. Редакції „Дзвіночка“ в цілости цю статейку передруковуємо. Читайте:

„Було раз так: висів на плоті ходак, перекинув ногу через ногу, і дивився на дорогу. А дорогою всякий люд гуляв і хто йшов, ходака поздоровляв; чи то чобіт, чи постіл, кивав головою вділ, знімав шапку та й вітався, до ходака усміхався.

Але... йшов раз черевик, задер носа, гейби пшик, не зняв шапки, не вклонився, на ходака й не дивився... Ходак бачить, що це пиха, та й говорить д'ньому стиха:

— Слухай, брате, не пишайся, здійми шапку, привітайся!

Нате йому черевик:

— Я кланятись не привик! Я є панич, всі це знають, на правила натягають, ще й пастою натирають. А ти... старий і дріжучий, заваляний і вонючий, сиди тихо, ходачище, бо на тебе й вітер свище!

— Ти не сердься, дитя враже! — ходак йому наце каже. — Я ще кращий колись був, та „лякером“ мене звали, лиш на балі убірали; всі рекорди я здобув, такий гарний тоді був! Чим я нині, ти сам бачиш, чом не думаєш, юначе, лиш хвалишся, гейби шпак. За рік, за два й ти зідрешся, цеї долі ти діждешся і назвешся вже не так, не „черевик“, а „ходак“! Губи дуже ти не дуй і старшого все шануй!

Олег Копцюх“.

ЛИСТУВАННЯ.

Вп. Богдан Молочник у Пельні: має заплачено по кінець 1939 р. від Вп. Т. Бобика із Суд. Вишні. Гаразду бажаємо.

Хв. Читальня Просвіти в Леж.: має заплачено по кінець 1939 р. від Вп. Романа Кишакевича; успіхів бажаємо в культурній праці.

Вп. Максим Кобаній з Глад: щиро дякуємо за вияснення в справі календаря на 1939 рік, ми від початку думали, що у Вашому випадкові якась злобна рука зробила таку „махінацію“ з календарем. До вирівнання по кінець 1939 р. — 2 зл. Шлемо братні поздоровлення.

Вп. Текля Гуз: разом за передплату довг 10.20 зл., а за книжки 3.80 зл. Часопис на бажання здержуємо. Привіт.

Вп. Андрій Фенканин і Михайло Беньо з Вислока: мають заплачено по кінець 1939 р. від Дмитра Фенкинина з Пасейку. Братній привіт.

Вп. В. Присташ у Лодині: пишете, що п. Микола Воробель з Поруб дав на передпл. 1.50 зл., але йому йде часопис від січня 1937 р., тому остається ще до вирівнання по кінець 1938 р. 4.50 зл. Зновже п. Осип Гуцький з Дивова має заплачено тільки по кінець першого півроку 1937 р., тому довг є ще по кінець 1938 р. 4.50 зл. Привіт.

Вп. Павло Пакош з Р. Дубрів: має від брата заплачено по кінець 1939 р. Привіт.

Свідомій Молоді в Лосю, що зібрали 2.50 зл. між собою на Українських Інвалідів — щире Боже заплать!

Вп. Антін Лельо з Берески: щиро дякуємо за листа, запренумеруйте собі „Народню Справу“ річно коштує 8 зл. Адреса „Народня Справа“, Львів, Косцюшка ч. 1 а. Гараздів бажаємо.

Wydawca i redaktor: Juljan Tarnowycz, Lwów, ul. Nowy Świat 22. — Drukarnia „DIŁO“, Lwów, Rynek 10.
Видавець і редактор: Юліян Тарнович, Львів, ул. Новий Світ 22. — Друкарня „Діло“, Львів, Ринок 10.

Львівська національна наукова бібліотека України імені В.Стефаника

Інв.
Чарнецького 24
Хе. Наукове Т-во
ім. Шевченка

Наш Лемко

Rok VI. NASZ ŁEMKO Nr. 4 (124)
Рік VI. Ч. 4 (124)

Lwów, 15. lutego 1939
Львів, 15. лютого 1939.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, UL. NOWY ŚWIAT 22
Адреса: Львів, Новий Світ 22. Тел. 244-67.

Dwutygodnik. — Двотижневик.
ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР. — Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Півріччо 1·80 зол., Чвертьрічно 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Папа Пій XI. помер

В ПЯТНИЦЮ 10. Ц. М. В ГОДИНІ 5.31 РАНО ПОМЕР ПАПА ПІЙ XI.

Останні хвилини Папи Пія XI.

В четвер рано Пій XI. був уже ослаблений простудою та легкою гарячкою. Перед полуднем дістав він легкий атак серця, в 16 год. другий — сильніший. Коло 17. год. помітна була деяка поправа. В ночі стан здоровля погіршився. Папа помер притомний, у хвилині, коли намагався поблагословити приявних.

12. лютого булоб минуло 17 літ від часу, як вступив на престіл св. Отець Пій XI. Вибрано його папою дня 6. лютого 1922. р., після смерти Венедикта XV. Пій XI. особливо старався привернути єдність Церков і навернути якнайбільше поган, щоб знову розбудити серед усіх народів християнського духа покликав до життя Католицьку Акцію, себто співпрацю світських з духовенством. На перший плян його правління вибивалася організація місій. В Азії є вже 2.265 семинарів, в Африці 420, на островах Океанії 24, в Америці 123.

Папа Пій XI. був теж оборонцем одної ідеї, яку підняв за своїм великим попередником Львом XII. — соціяльної рівности. Він поборював противенство кляс і проголошував принцип, що треба оперти взаємини робітників і працедавців на основі любови ближнього. Він повернув мирне співжиття між Апостольською Столицею та італійським королівством, яке минулого століття заняло церковну державу. Тепер на її місце є т. зв. Ватиканське Місто і від тепер папа перестав бути добровільним „вязнем Ватикану". Пій XI. виступав проти переслідувань християн у Мексику, Еспанії та Совітах.

Пій XI. прийшов на світ як Ахиль Ратті 31. V. 1857 р. у льомбардському містечку Ідезіо. Його батько був директором фабрики. Студії покінчив у Міляні та в Римі, де дістав ступінь доктора богословія, фільософії та канонічного права. 1882 р. обняв Ахиль Ратті першу душпастирську посаду у Барні, опісля був префектом великої семинарії.

Папа Пій XI. від десяти років поруч своєї духовної влади, був також світським володарем церковної держави. Був він в Европі єдиним володарем абсолютним, що управляв сам без ніякого законодатного тіла. Сьогодні має Ватикан свою власну валюту, власні марки, власний залізничий двірець і радіовисильню.

Покійний папа працював науково, зокрема над латинською палєографією, і оголосив чимало праць з тієї ділянки. 1912 р. став він віцепрефектом ватиканської бібліотеки.

1918 р. виїхав Ахиль Ратті у дипльоматичній місії до Польщі, де став 1919 р. нунцієм, дставши титул архиєпископа Лєпанту. 1921 р. дістав він кардинальний капелюх та став архиєпископом Міляна, 6. лютого 1922 р. конкляве вибрало його папою.

КОЛИ ВИБЕРУТЬ НОВОГО ПАПУ?

Згідно з канонічними приписами, конкляве (збір кардиналів) збереться 15 днів по смерти папи, щоб вибрати його наслідника. Цей вибір можна відложити на 2 дні.

ЖАЛОБА У ЛЬВОВІ.

Львівський воєвода наказав вивісити на всіх державних будинках прапори на половині машту. До дня похорону заборонено всі танкові імпрези та забави в розривкових льокалях. Президент міста взиває населення Львова повивішувати на всіх домах жалібні прапори.

АН УРСР

Не занедбуймо обовязків

Дивні настрої опанували подекуди наші села. Люди гадають собі, що коли про нас пише німецька, англійська, французька чи інша світова преса, то вже можна нам сидіти із заложеними руками та тільки думати про грушки, що самі в рот нам впадуть. Люди! Справді зле подекуди діється. Доходять до нас чутки, що місцями занехали всяку працю на культурно-освітньому полі, покинули самоосвітні гуртки, занедбують кооперативи, а навіть не хочуть білити своїх хат, бо „на весну цього року щось буде”. І дуже багато є таких, які в те „щось буде” вкладають всі свої надії. Пригадується нам байка про те, як то один старий дід і баба надіючись скорої смерти, роздали все своє майно. Тимчасом смерть не прийшла скоро і дід та баба, що жили тільки надією, мусіли піти на жебри за хлібом. Вправді, у нас люди не надіються смерти на весну, але це нічого не шкодить. Вони так чи інакше марнують великий скарб, яким є час. Марнування часу, це один з найбільших злочинів. Бо час пливе як ріка. І коли ми з тої ріки чогось в пору не вхопимо, воно попливе за водою, а нам лишиться тільки жаль, що ми не вміли скористати з нагоди. А знайте, що як прийде весна, тоді буде за пізно вже це робити. Рілля не буде на вас чекати, коли ви отямитесь! Пролетить весна, як батогом тріснув — і що тоді? Ну, скажіть! Чи може буде треба йти з торбами до других і просити: дайте нам цього, а дайте нам того? А чи той другий не може вам часом відповісти: нема! — або, добре, можу вам дати, але мусите це відробити. От такі несподіванки може принести бездіяльне ожидання та різні сподівання.

Особливі завдання, що їх призначив нам Бог нашому народові, вимагають від кожного з нас селян, щоб раз на завсіди зірвати з безпросвітністю. Ми мусимо раз на завсіди зірвати з таким „фільософуванням” і телячим захопленням, приміром тим, що якийсь там француз, чи анґлієць щось про нас написав чи сказав. Бо, чи то щось такого незвичайного! То сором нам, народові, що має таку славну минувшину та таку важну ролю в майбутньому, уважати, що це є щось важного! Таксамо, як добре, а добре роздумаєте, то переконаєтеся, що ані один, ані десять Мінхенів нам остаточно не поправить нашої долі, коли самі не поправимо. Багаті „вуйки” мають свої власні справи. За нас їх голова не все буде боліти.

Подумайте над тим всім добре і тоді самі скажіть, **чи не злочин марнувати саме тепер час, жити настроями в безділлі та пустомельстві, покидати культурно-освітню працю, занедбувати свої щоденні громадянські обовязки.**

Нема що дурити себе, що нам хтось вигорне бараболю з вогню, яку він для себе пече. Щоби можна бараболю їсти, треба її самому пекти і пильнувати, щоб хто не вигорнув нам її з перед носа.

(Цю статтю передр. з „Нового Села”).

Дайте в руки своїх наймолодших 2.— зл. річно в Америці-Канаді 1 доляр річно

„ДЗВІНОЧОК“

часопис для українських дітей

1.20 зл. піврічно.

В кожному числі оповідання про славну минувшину, цікаві діточі казки, сценки, загадки, ребуси й т. п.

Лемківська вистава

Відкриття лемківської етноґрафічної вистави, що її влаштовує „Товариство Прихильників Музею НТШ у Львові”, відбудеться в неділю, 5. березня ц. р. в Музею НТШ. Управа Музею просить ВП. Громадянство присилати експонати-речі на цю виставу до 20. ц. м., на адресу: Музей Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, вул. Чарнецького 24. Побажана є народня ноша (комплєти й окремі речі), вишивки, гапти, вироби з твердих матеріялів, домашнє, господарське, пасічниче, рибацьке й ловецьке приладдя, предмети звязані з побутом (хрестини, обжинки, коляда), і т. п. Управа Музею звертає всі кошти опакування й пересилки та ручить за визичені речі, які будуть звернені негайно після вистави.

З життя Українців у Кракові

Краківська Українська Студентська Громада влаштувала в навечеря Йордану „Щедрий Вечір” для своїх членів. Спільну вечерю — при гарно прибраній ялинці розпочав о. др. **П. Хрущ** молитвою та колядою, а опісля привітав короткими, зате дуже змістовними словами чисельно зібрану молодь — бажаючи успіхів у новому році. В дійсно родинній атмосфері студентки й студенти провели кілька годин часу — колядуючи й співаючи пісні та певно своєю думкою мандруючи в Рідних Сторонах.

В неділю, 22. І .Т-во „Відродження” при співучасти членів(-ок) „Освітної Секції” влаштувало „Свято 22. січня”. На програму академії зложилися деклямації, реферат п. Степана Сквіртнянського та виступ хору під дириґентурою студ. Нестора Процика.

Приявні, що вщерть виповнили салю „Просвіти”, з повним вдоволенням приняли перший виступ відроджених і освітників у імпрезі, виведеній вповні власними силами. Перший виступ робітничого хору треба вважати за наскрізь вдатний, якщо зважити, що існує покищо короткий час. Деклямації підібрано дуже вміло; вони були короткі, але змістовні й ядерні; їх виконання було вдоволяюче. Реферат доповнював гарно оформлену цілість Вечора-Академії.

Тим виступом Відродження й Освітня Секція доказали, що вже власними силами з додатним вислідом можуть братися за уряджування зовсім поважних імпрез. Ждемо на чергові!!!

Тогож дня о. д-р П. Хрущ у вщерть виповненій церкві відслужив молебен в наміренні українського Народу.

ЗЇЗД „РІДНОЇ ШКОЛИ“.

Дня 2. ц. м. відбувся у Львові зїзд Т-ва „Рідна Школа“. Зїзд відкрив голова Т-ва проф. Іван Галущинський, витаючи приявного на Зїзді Преосв. Кир Никиту. Від ВПреосв. Митрополита Кир Андрея і Преосв. Кир Івана прийшли на Зїзд привітальні листи. Зїзд вислухав реферат голови, в якім проф. Галущинський всесторонно представив працю Товариства в минулім році. В ожвленій і річевій дискусії взяло участь кільканацять дслеґатів. Зокрема звернули увагу на упадок фреквенції української молоді в загально-образуючій ліцеях. Це дуже небезпечний прояв, бо якщо цей стан не зміниться, не будемо мати кандидатів до університетських студій. Щоби Рідна Школа могла вивязатися зі своїх грошевих зобовязань в трудних обставинах праці, треба, щоб усі громадські чинники повели акцію за масовим приступленням нових членів.

Що нового в світі

В Словаччині оповістили висліди перепису населення, що відбувся 31. грудня 1938 р. З того перепису виходить, що в Словаччині є тепер 2 міліони 195 тисяч словаків, 79 тисяч українців, 66 тисяч мадярів та 62 тисячі чехів. Цей перепис напевно сфальшований, бо по правді українців у Словаччині є коло 200 тисяч. Словацький міністер Сідор недавно неприхильно висказався про Карпатську Україну. Незабаром після того відвідав його в Празі карпатоукраїнський міністер Ревай та мав з ним довшу розмову. Мін. Сідор вкінці признав, що він добре не був освідомлений про положення в Карпатській Україні, а то з причини недостачі постійної стичности між урядами обох країв. Оба міністри постановили, що відтепер оба правительства будуть вимінюватися політичними відомостями про свої краї та наладнають правильну співпрацю.

В Югославії уступив уряд прем. Стоядіновича. Реґент поручив утворення нового кабінету Цветковічеві. Новий уряд уже заприсяжено.

В Еспанії національні війська здобули Ґерону, найважніше місто Катальонії по Барсельоні, де минулого тижня схоронився червоний „уряд”. Червоні війська в силі 50—70 тисяч людей, які по здобутті Ґерони стратили останні оборонні позиції, відступають в напрямі французького кордону. Через французький кордон переходять цілі маси втікачів. Аґенція Аваса повідомляє, що дотепер через французький кордон перейшло около 80.000 еспанських втікачів. До Франції втік теж червоний „президент” Азана.

В Совітах дуже люті на ті держави, що заключили між собою протикомуністичний договір. Минулого тижня совітське правительство відкликало свого посла з Будапешту за те, що також Мадярщина під впливом Німеччини приступила до протикомуністичної спілки. Отже й мадярський посол мусів виїхати з Москви й тепер обі держави будуть вразі потреби порозумівatися між собою через своїх представників у якійсь іншій державі.

НЕДОЛЯ КАТОЛИЦЬКИХ СВЯЩЕНИКІВ В СОВІТАХ.

В Совітах є тепер 137 католицьких священиків. З виїмком 2 священиків чужинців, з яких один займається душпастирством у Москві, а другий у Ленінґраді, всі ці священики сидять в большевицьких вязницях або перебувають в таборах примусової праці.

НА СХІД — ЧИ НА ЗАХІД?

Світ цікавиться, в якім напрямі Німеччина буде розвивати свою політичну діяльність. Чи буде напирати державы, положені на схід від неї, чи на своїх західних сусідів. Деякі є тої думки, що німці хочуть зробити невтральними своїх східних сусідів, щоб разом з Італією вдарити на Францію та Анґлію. Це має статися зараз після того, як скінчиться домашня війна в Еспанії. Іншої думки є найповажніший анґлійський щоденник „Таймс“. Він пише, що Німеччина мабуть не відважиться воювати з західними сусідами, бо Анґлія та Франція тримаються разом. Більше правдоподібно, на думку „Таймса“, що Німеччина піде „по лінії меншого спротиву“, себто на схід і тому можна сподіватися, що саме в тому напрямі звернеться вже в найближчій будучині енерґія Німеччини.

ЧЕСЬКИЙ УРЯД

змінив назву своїх грошей „чеська корона” на „корона”. Причиною викинення слова „чеська” є зміна державного устрою (з Чехословаччини на чесько-словацько-український союз) та зникнення Австрії, яка теж мала корони.

Невіджалувана втрата

У Львові помер один із кращих синів Лемківщини, о. Д-р Тит Мишковський. Почесний крилошанин, проректор, декан і професор Богословської Академії у Львові, основник і голова Біблійної Секції Богосл. Наукового Т-ва, його дійсний член і основник, б. професор теольоґії львівського університету, упокоївся 4. ц. м.

Покійний уродився 4. X. 1861. р. в **Перегримці**, Перемиської Епархії як син о. Івана й Іванни з Дуркотів. Ґімназію скінчив у Перемишлі, богословію студіював у Відні, де одержав докторат богословії 1889. р. Крім того студіював 8 семестрів на фільософічному виділі віденського університету. В 1885 р. був рукоположений на священника в Перемишлі. В 1892. р. приняли на богословському відділі львівського університету його габілітаційну працю на доцентуру біблійних наук, але доцентуру одержав щойно 1889. р. Надзвичайним професором був іменований 1903. р., звичайним 1908. р. Обовязки професора біблійних наук на львів. університеті сповняв аж до 1918. р. В 1920. р. став професором біблійних наук і деканом в Гр.-Кат. Духовній Семинарії у Львові. В 1928 р. був іменований звичайним професором Богословської Академії. Був деканом теольоґічного виділу і проректором Богословської Академії.

Покійний написав багато наукових праць, видав „Требник” та довгі роки редаґував „Церковний Устав”.

Дня 7. ц. м. в церкві Успення Преч. Діви Марії о. Мітрат Д-р Сліпий в асисті ОО. Професорів Богословської Академії та численного Духовенства відправив заупокійну Службу Божу та похоронні обряди, проводив похороном на Личаківський цвинтар. У похороні взяли участь питомці Дух. Семинарії та хор студентів-богословів.

В особі Покійного втратила наша богословська наука визначного вченого і знавця церковного обряду, людину чесного характеру та доброго серця.

Вічна Йому Память!

НОВИЙ РУМУНСЬКИЙ ҐЕНЕРАЛЬНИЙ КОНСУЛЬ У ХУСТІ.

Як подає праська преса, президент Гаха висловив згоду на іменування румунським ґенеральним консулем у Хусті Олександра Скрадіяну.

ЩО БУДЕ ПО СКІНЧЕНІЙ ВІЙНІ В ЕСПАНІЇ?

Братоубивча війна в Еспанії добігає кінця. Червоні вже тільки з бідою тримаються на двох кусниках землі: на обшарі від Мадриду на заході до Середземного моря і в північно-східнім закутку Катальонії. Нині вже ніхто не вірить у побіду червоних — навіть їх приятелі. Супроти безвихідного положення червоних їх прихильники у Франції домагаються від уряду чинної помочі для „республиканів“, та річ зрозуміла, що уряд на це не піде, маючи вже й без того чимало ворогів у світі.

Варт застановитися, як вплине остаточна побіда національних військ на міжнародні відносини. Отже перш усього до ґрупи т. зв. тотальних (таких, що визнають націоналізм) союзників прибуде ще один член: національна, монархічна Еспанія. Ґен. Франко відіграватиме в своїй батьківщині таку саму ролю, яку у себе відіграють Мусоліні чи Ґітлер. „Вісь“ Рим-Берлін дістане нове розгонове колесо, зате ще більше упадуть впливи Москви, яка зразу велику ставку клала на Еспанію, і „людового фронту“ у Франції. Побіда ґен. Франка, це ще один удар для комунізму і міжнароднього жидівства.

НОВИНКИ

Нова повість про Лемківщину. Двотижневик „Надсянська Земля", що виходить у Перемишлі, почав друкувати лемківську історичну повість з XII. ст. відомого нашого письменника **Івана Филипчака** п. н. **„Страдальці й Местники".** Дія відбувається в часах Хмельницького. На Лемківщині тоді був голод і гнет. Люди утіками із сіл в ліси та приставали до розбійників, які сталися местниками покривджених. Головною постатею на тлі тих важких часів є наш гр. кат. священик.

30-ліття Т-ва „Відродження". Цього року обходить протиалькогольне Т-во „Відродження" своє 30-ліття. З нагоди цього видає воно свій альманах та візвало свої філії і кружки до ювілейних святкувань, а все громадянство до складання ювілейного дару на дальшу корисну діяльність Т-ва.

За зміну свого власного прізвища. В Самборі відбулася перед окр. судом розправа проти 72-літнього пароха Ванівець, о. В. Венгриновича, якого суд притягнув до відвічальности за те, що урядові акти підписував „Венгринович", а не „Венґриновіч". Обвинувачений боронився, що вживав завжди прізвища „Венгринович" та на доказ цього предложив судові документ свого висвячення з 1891 р., де теж його прізвище є „Венгринович". Суд увільнив підсудного від вини й кари.

І в Болгарії їх досить. Поліційна влада в Болгарії обмежила до 2 тижнів час побуту в Болгарії понад 6 тис. жидів, чужих горожан. По упливі отого реченця жиди мусітимуть покинути Болгарію.

Померли за морем: Петро Климковський, 69 літ, з Новосілець коло Сянока, помер 20. XI. 1938 р. в Ню-Гавен, Кан; Розалія Хомик-Гришко, 54 літ, замужна за Василем Гришко із Щавного, уроджена в Святковій Вел., повіт Ясло, померла 29. XI. 1938 р. в Аллентайні, Па; Марія Зубик у Форд Сіти Па, Іван Ільчишин у Скрентоні Па, Михайло Кібзей в Детроїті, Теодор Онущак у місті Оліфант, Па. Вічна Їм Память.

Де живе найбільше жидів? Співробітник німецького статистичного уряду проф. Бургдерфер заявив в одному з своїх відчитів у берлінському університеті, що число осіб мойсеєвого віроісповідання сягає 17 міліонів, з яких 10 міліонів припадає на Европу, а майже 5 міліонів на Америку. Більшість жидів мешкає по великих містах. У 18-ох містах мешкає понад 100 тисяч жидів. Між цими містами друге місце по Ню-Йорку займає Варшава (350.000 жидів), восьме місце Відень (178.000), а десяте місце Берлін (161.000).

Окружний суд у Сяноці засудив о. І. Тетерку з Команчі на 6 місяців вязниці в завішенні за українізування метрик.

Читачі в Злоцькім коло Мушини зложили як добровільний даток для Рідної Школи 5 зл. Боже заплать свідомим громадянам.

Присилайте нам адреси таких, що хотілиб читати „Нашого Лемка". Ми вишлемо їм оказове число з роз. переказом на пересилку передплати. Самі дбайте про те, щоб якнайбільше було читачів „Нашого Лемка"; тоді й часопис буде щораз краще розбудовуватися та буде якнайбільше вісток приносити. І ваше село буде культурне.

Не тримайте безужиточно дома **долярівок, інвестиційних позичок та інших цінних паперів.** Пересилайте їх в депозит до

ПРОМ - БАНКУ

Львів, ул. Ґродзіцких 1, І. п.

Тел. 292-15 і 200-15.

Охороните цінні папери перед крадіжю, знищенням та довідаєтеся про виграну згл. в речинці заінкасують Вам відсотки.

Нова книжка-підручник для крамарів!

Д-ра П. Панченка:

ПОРАДНИК КРАМАРЯ

необхідний кожному крамареві в його праці.

Ціна 1 зол., з пересилкою 1.25 зол.

Замовляти в Р. С. У. К. — Львів, ул. Техніцька ч. 1

Несподівана зустріч приятелів покінчилась смертю через горілку. На ярмарку в Сарнах 72-літній Казимир Зіневич зо Зеретенич зустрінувся несподівано із своїм старим приятелем Сергієм Якимчуком, якого не бачив кільканадцять літ. З нагоди тої зустрічі приятелі випили кілька фляшок горілки в місцевому ресторані. Зіневич не хотів так скоро розставатись з приятелем і постановив його взяти до себе. Зі Сарн вертали оба санками до Зеретенич. В дорозі через ліс Зіневич випав ненадійно зі санок, чого Якимчук не запримітив. Добре підхмелений Зіневич лишився в лісі. Другого дня знайдено його мертвим. Нещасний на снігу замерз. На вістку про це, Якимчук наклав на себе руки. До чого доводить горілка!

Земний ґаз коло Коросна. У Петрівці коло Коросна підчас копання криниці 10 метрів під поверхнею землі натрапили на земний ґаз, якого тиснення було таке велике, що дальше копати криницю не було можна.

Забагато пємо та куримо. В минулому році, тільки за 10 місяців випило населення Польщі за 35 міліонів злотих горівки більше, як за цей самий час в р. 1937 та за 200 тисяч злотих пива більше. Прокурили ми за 14 міліонів папіросів більше! — Ці числа є застрашаючі, в добі загальної нужди. Одним словом — зле діється. Товариство „Відродження" повинно ще більше скріпити і поширити свою діяльність по наших селах.

Сам собі ворожу... Знаю, що всі люди хотілиб знати свою майбутність і то так дуже, що не цурають-ся навіть ходити до ворожбитів, щоб довідатися про те, що перед нами закрите. Так: Бо майбутність — може й на наше щастя — перед нами закрита — а всяка ворожба це обман. Та я знаю один спосіб, виворожити собі добру долю. Скажу коротко: коли я кожний зайвий гріш не видаю на щось не потрібне, тільки складаю на ощадність, наприклад у Земельнім Банку Гіпотечнім, тоді знаю напевно, що не чекає мене ніяке лихо, тільки гаразд і добра майбутність. Раджу всім таким чином ворожити і творити собі власними силами добру долю: складаючи ощадности в рідних банках!

Совітський уряд відкликав дипльоматичного представника з Будапешту. Большевицький комісар Літвінов повідомив мадярського посла в Москві, що уряд СССР рішив зліквідувати своє політичне представництво в Будапешті та сподіється, що мадярський уряд зліквідує своє посольство в Москві. Цю постанову спричинив факт, що Мадярщина приступила до протикомуністичного пакту. Від тепер обі держави будуть тримати звязок між собою через представників у якійсь третій державі.

Виселили священика. Отець Скиб, гр. кат. адміністратор надграничної парохії Солинка, ліського повіту, дістав приказ від адміністраційної влади негайно опустити свою парохію. О. Скиб виїхав до Перемишля.

— Присилайте нам дописи. Дописи повинні бути правдиві, ядерні та не надто довгі. Ліпше частіше писати, як рідко, зате довго. Також і те просимо зрозуміти, що тільки Редакція може рішати, коли і на котрій сторінці якийсь допис має бути поміщений, як він має бути скорочений або поділений і чи взагалі має бути поміщений.

Шкідливість алькоголю

В часописах оповіщують, що в Польщі від 1930 до 1938 року пропили люди аж чотири міліярди (чотири тисячі міліонів) золотих. А на східних її окраїнах, отже там, де живе в більшості наш нарід, мусить влада боротися з пачкуванням дешевшої горівки та з виробом „самогонки".

Алькоголь руйнує здоровля тіла. З родичів-пяниць родяться слабі, хирляві, тумановаті діти. Пиянство веде до розпусти та до ріжних злочинів. Алькоголь вживаний над міру, робить людину негідною до вищого життя. Тому здержуймося від його пиття, особливо хоронім перед ним ще нерозвинений орґанізм нашої молоді. Великим злочином є давати алькоголь малим дітям. Обходімся також на забавах, на празниках і весіллях без алькогольних напитків. Така повздержність причиниться до вищого розвитку не тільки одиниць, але і цілого нашого народу.

Розвязали „Сільський Господар"

Перед кількома днями доручено Т-ву „Сільський Господар" у Вороблику Королівськім, пов. Коросно, одинокому вже українському Т-ву в тому селі, рішення воєвідського уряду у Львові з дня 31. І. ц. р., яким — як читаємо з розпорядку — „заборонено тому ж Т-ву розвивати діяльність у прикордонній смузі, тому що діяльність його не є вказана з огляду на публичну безпеку"

Управа того Т-ва внесла від цього рішення відклик до Міністерства Внутрішних Справ. Закрите Т-во туртувало понад 2 сотні членів і впродовж своєї 4-літньої діяльности піднесло помітно матеріяльний і культурний рівень села.

Культурна праця в Боську

Заходом місцевої читальні „Просвіти", Ам. Кружок дав виставу в днях 7. І. 1939 р. п. н. Вифлеємська Ніч. Аматори гарно відограли свої ролі, за що публика нагородила їх гучними оплесками.

Виставу підготовив місцевий дяк, Іван Войнар з Вороблика Король. Успіх моральний та матеріяльний був вдоволяючий, одначе далося запримітити відсутність наших молодих господарів, які байдуже відносяться до праці нашої молоді. Вони замість прийти на виставу і тим самим допомогти матеріяльно своїй власній установі, та винести моральну користь для себе самих, воліють прогайнити той час у чужій хаті, при картах та при чарці смердячої шпіритаї. Час був би вже, братя, завернути з тої блудної дороги, та піти слідами своїх ровесників, які своєю муравлиною працею, причиняються до піднесення рівня нашого села. Зокрема тепер, коли в світі такі важливі події...

Шийте
Нитками
„Центросоюзу"

Не буде більше біди

Вечором зійшлися всі сусіди до Ваньової хижі. Вони посідали на лаві перед вікном і слухали, що Ваньо оповідав.

— Я вам кажу, добрі люди, що кинемо бідою об землю. Тільки всі робім так, як я думаю. Перше моє слово — ми всі ґаздове мусимо вчитися ґаздувати.

— Ґаздувати? — запитав сусід Юрко, що вважав себе за доброго господаря. Таже кожний з нас і без науки ґаздує.

— В тому то й ціла заковика. Всім здається, що вони добре своє поле обороблюють. — відповів домашній господар. — Але це не правда. В нашому селі, при використанні всіх можливостей, ще досятьох ґаздів мало би що робити. І то по самі вуха булоб тої праці.

Гляньте ж, добрі сусіди, скільки невжитків даром лежить у нашому селі?! Якби так кожний клаптик використати під сад і город, то в нас не булоб зовсім жадної біди.

— Добре кажете, сусідо. Але, як ті клаптики вихіснувати? — перебив знову Юрко.

— Нас є тут десятьох. Зложімся по пару ґрошів і за ці гроші будемо одержувати журнал „Сад і Город", що за цілий рік коштує тільки 2.50 зл. передплата.

— Добре, Ваню! Я сам даю на цілу передплату, напиши мені по цей часопис. — зірвався з лавки Гриць Розважний та поклав на стіл гроші на свою передплату.

Інші складалися по двох, трьох до спілки та й собі записували конечний для кожного ґазди господарський часопис.

Потім говорили багато всі сусіди про ощадність.

— Якби так кожний з нас бодай по два ґроші щоднини складав і цілотижневу ощаджену суму переслати пак до нашого банку, то скорше міг кожний з нас зарятуватися в банку, як на нас біда валиласяб та хотіла нас присісти.

— А до котрого банку будемо свої ощадности посилати? — разом усі запиталися.

— До якого хочете. Можемо гроші посилати до Кредитового Банку „Дністер", до „Промбанку", до „Зем-Банку", або до „Центробанку". Всюди гроші є певні. Бо всюди є наші люди, і то такі, що добре знають біду наших сіл і нашої безробітньої молоді.

— Славно, славно! Всі будемо вже від сьогодні щадити.

Негайно присилайте передплату!

ПАРНИКИ.

Усякий поступовий хлібороб знає, що тільки вчасно випродукована городовина має на ринку високу ціну. Щоб це осягнути, треба вже тепер закладати парники. До цього треба мервистого кінського гною, скрині, вікон, компостової землі, перерафованої і насіння. Сіємо в парнику салату, редьку, помідори, огірки, вчасну розсаду калярепи, капусти, тощо.

Однак найголовніше при цьому це знання. Не треба самому вчитись і тратити, але точно усе перечитати у фахових підручниках, прим.: „Яринні городці" вид. „Сільського Господаря" й інші та все після вказівок фахівців виконувати.

Болгари майже зпід носа забирають нам у Львові і на провінції величезні зарібки за вчасну городовину. Ми мусимо цей стан змінити, бо гріш нашому селянству не менш потрібний, чим приїзшим чужинцям.

У Карпатській Україні

БЛИСКУЧИЙ ІСПИТ ПОЛІТИЧНОЇ ЗРІЛОСТИ.

Великий день виборів до першого карпатоукраїнського сойму скінчився. Український нарід здав з лискучим успіхом іспит політичної зрілости. В багатьох громадах листа Українського Національного Обєднання добула сто відсотків голосів. Перед низкою громад, що вивісили білі прапори повної перемоги, низько клонимо голову. Належать до них між іншими: Данилово, Крайниково, Шандрово, Нижна Бистра, Синевір, Ростока, Брустури, Кальниково, Колодне, Угля, Теребля; Воніово, Загорб, Вільхівці, Узки, Вижній Студений, Нижній Студений, Біловари і т. д.

В інших місцевостях за листою Українського Національного Обєднання впало 98 відсотків голосів. Участь виборців усюди максимальна. Хід виборів спокійний, ніде не дійшло до ніяких інцидентів. Самі вибори та їх вислід мусять заімпонувати не тільки приятелям, але й ворогам.

СЕЛЯНСЬКИЙ ЧАСОПИС „КАРПАТСЬКА УКРАЇНА".

Під таким наголовком почав виходити в Хусті новий український часопис для селянства. Перше число появилося з датою 25. січня 1939. Часопис виходитиме двічі на тиждень.

ВЕЛИКЕ ЗАЦІКАВЛЕННЯ ВИБОРАМИ.

Зацікавлення виборами в Карпатській Україні незвичайне. До Хусту зїхалися представники світової преси: німецьких, французьких, анґлійських, швайцарських, американських, чеських і ін. щоденників, щоб швидко поінформувати читачів своїх країн про вислід виборів.

В останньому передвиборчому дні, тобто в суботу 11-го лютого відбулося на провінції шісдесят передвиборчих зібрань.

НАЛАДНАННЯ ЗАЛІЗНИЧОЇ СПОЛУКИ.

З днем 5-ого лютня привернули правильну залізничу сполуку між Мадярщиною й Карпатською Україною.

СВІТОВА ПРЕСА ПРО УКРАЇНСЬКІ СПРАВИ.

Світ і дальше не перестає цікавитись українськими справами. Доказом цього є дуже численні статті про Україну й українські справи в пресі ріжних народів. Як дуже інтересуються нашими справами в світі видно з того, що в кількох останніх місяцях появилось у французькій пресі звиж три тисячі статтей на українські теми.

ВЖЕ В 11-ІЙ ГОД. ПЕРЕД ПОЛУДНЕМ ПОЯВИЛИСЯ ПЕРШІ БІЛІ ПРАПОРИ.

В день виборів до першого карпатоукраїнського сойму помітний у цілому краю сильний рух виборців, які лавами йдуть до виборчих урн, щоб масовою участю в голосуванні дати доказ своєї національної свідомости і своєї волі. Перші неофіціяльні вісти, які прийшли перед полуднем до Хусту, подають, що деякі села Іршавщини та Волівщини вивісили к. год. 11. перед полуднем білі прапори на знак повної перемоги.

ПРОГРАМА УРЯДУ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Головний німецький часопис „Фелькішер Беобахтер" містить часто статті про Карпатську Україну. В одній такій статті пише, що Уряд Карпатської України звернув всю свою увагу на селянство й робітництво, переведе справедливу земельну реформу, подбає про працю для робітників, скасує всі лихварські довги й переведе віддовження. Не буде безробіття, а робітники отримуватимуть відповідну винагороду за працю. Уряд подбає про забезпечення на старість. Господарська Рада буде кермувати цілим господарським життям.

„КАРПАТСЬКЕ НАРОДНЄ ОБЄДНАННЯ".

Як відомо, всі політичні партії в Карпатській Україні розвязано, а на їх місце створено одну партію „Українське Народнє Обєднання". Премієр о. А. Волошин іменував тепер вождом нової політичної орґанізації Федора Ревая, його заступником Михайла Туле, ґенеральним секретарем А. Ворона. Премієр відібрав від новоіменованих членів президії святочну присягу.

Дівчата в Карпатській Україні.

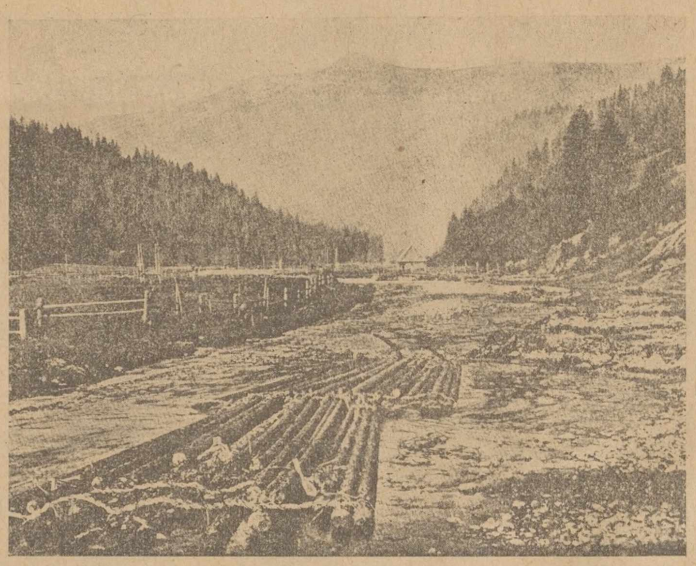

Звозять дарабами дерево — багатство Карпатської України.

Жінки в Карпатській Україні.

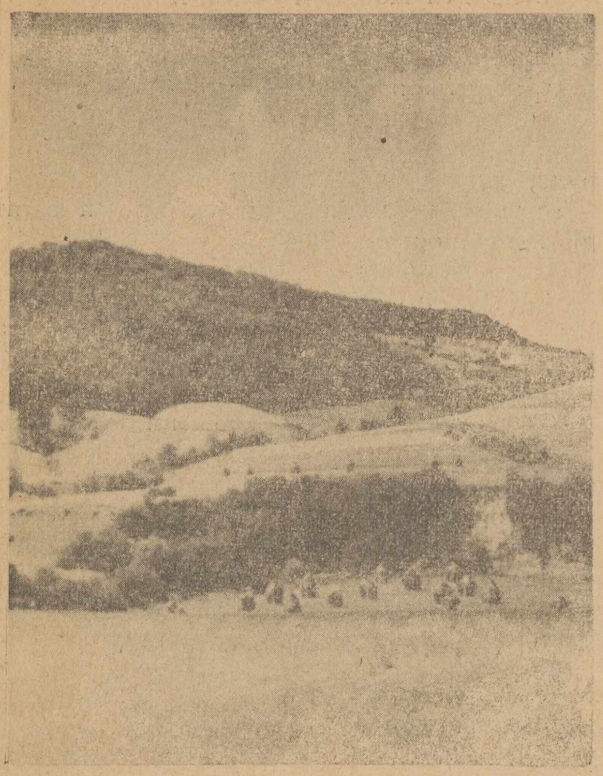

На порозі Лемківщини — Залуж.

Український Народе!

У житті одиниці і спільноти бувають хвилини, коли треба глибше застановитися над якоюсь подією, оглянутися на пройдений шлях і зважити доконані діла, щоб із твердішою постановою, зі збільшеним зусиллям, з яснішою думкою прямувати до визначеної мети.

Такою саме хвилиною для всенародньої застанови, для призадуми над минулим і майбутнім є трицятьліття Українського Протиалькогольного і Протинікотинного Товариства „Відродження". Дня 14. ц. м. минає трицять літ від хвилини, коли гурт ідейних людей, людей сильної волі та ясної, тверезої думки почав обєднаним способом боротьбу з віковічним лихм нашого народу, отрутами алькоголю й нікотини.

Десятки, а то й сотки літ ці отрути нівечили душу й тіло народу, вбивали віру в Бога, затемнювали національну свідомість, присипляли народню совість і витискали на душі пятно рабства. Вони то ставали причиною безлічі злочинів: руйнували родини, нищили господарства, синів і доньок багатої землі виганяли скитальцями за море, у канадійські прерії та бразилійські пущі.

Ісаме ті злидні та нещастя українського народу зганяли сон з очей тих свідомих та тверезих українських громадян, що виступили до боротьби під ясним відродженецьким прапором. Із радістю треба ствердити, що за трицять літ невпинної і завзятої боротьби за тверезість українського народу Товариство „Відродження" здобуло чимало успіхів. Живими свідками цієї переможної боротьби є десятки свідомих українських громад, де на місце злощасних корчем станули Божі храми та просвітні доми, і в них виховався новий, свідомий своєї людської і національної гідности український люд. І нема сумніву, що й ця благословенна праця Товариства „Відродження" у свою чергу причинилась до нашого національного здвигу, а відродженецькі ідеали виховали багато борців, що згинули на полі слави.

І саме цей погляд на дотеперішню працю і здобутки Товариства „Відродження" є основою глибокої віри у слушність нашої боротьби та заразом могутньою спонукою до дальших витревалих зусиль та жертвенних

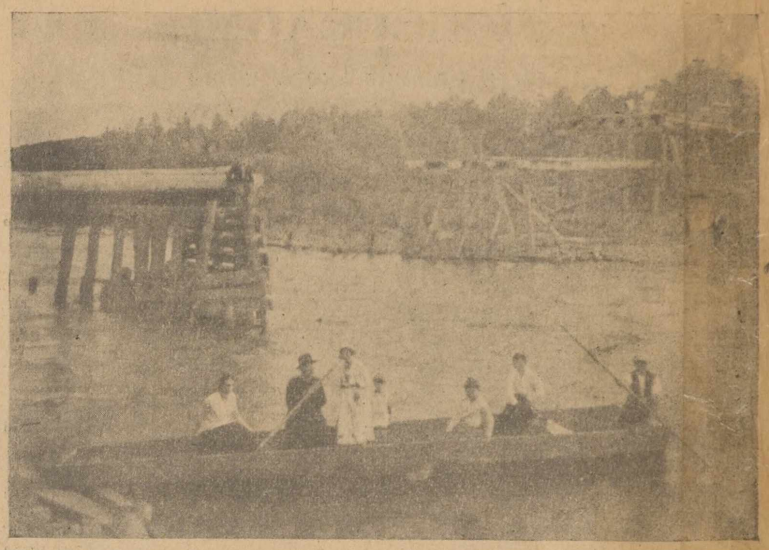

Повінь у 1934 р. Зірваний міст на Дунайці.

змагань, аж до повної перемоги. Бо лихо ще не щезло з нашої землі. Ще досі зрадливі вороги, алькоголь і нікотина, закрадаються до українських хат, готують руїну українським родинам, нівечать наш національний дорібок та — що найгрізніше — стараються підкопати моральну силу народу і заломити характер молодого українського покоління. Тривожні вісти доходять із ріжних закутків краю, що проклятий алькоголь і то у свому найстрашнішому виді денатурату — розпаношується по наших селах та пожирає все нові жертьи! В обличчі цієї небезпеки — ще пекучішою стає потреба відродженецької акції і далекосягле значіння Товариства „Відродження" виступає у ще яснішому світлі.

Віримо, що саме в цьому ювилейному році трицятиліття Товариства „Відродження" зростуть відродженецькі ряди до такої сили, що загроза від отрут алькоголю й нікотини перестане бути страшна і володарська здержливість запанує всевладно в українському народі. З цією вірою кличемо до всіх ідейних українців та українок: Ставайте у відродженцькі ряди до святої боротьби за перемогу тверезого духа, за силу і велич Української Нації!

Дано у Львові, дня 14. лютого 1939 р.

Головна Рада Українського Протиалькогольного і Протинікотинного Т-ва „ВІДРОДЕЖННЯ":

М-р Микола Ценко — голова, проф. Адам Антонович — за секретаря, м-р Богдан Галайчук, Василь Глібовицький, Володимир Добрянський, Володимир Дудчак, Ярослав Літинський, д-р Іван Раковський, Олексій Роїк, Тиміш Семчишин, о. д-р Омелян Стасюк, проф. Іван Тесля, м-р Михайло Хомяк, Петро Чубатий, Ярослав Чума.

Гр. кат. церква в Межибрідді.

Григорій Марусин. 4)

Напереломі

Повість з лемківського життя.

— А што то є субект, тату?

— То такий хлопчиско, што там у нього служит тай му помагат продавати.

— Ого, то уж пропало, бо як він має помічника, то мене не прийме.

— То нич, сину, там і на трьох є місце. Лем не знати засила він тебе згодит, яку він даст тобі пенсию?

— Йой, тату, то я уж буду пенсию брати?

— А ти си што мислиш? Пенсия належится кождому, хто працує.

— То я ся барз тішу, зараз мамі пішлю, няй знают...

— А так, няй знає, же має сина г місті. Вісьта карий, вісьта, бо на торговицу не їдемо, лем на ринок. О, смот Гриню, видиш тот склеп там на гірці, на самім розі?

— Тота камяниця висока?

— Ага! Там є тот Дишель, де ти маєш бити. Жаль мі тя, сину, бо то ксе якоси інакше било, як ти бив дома, а тепер то незнати, коли ся гвидиме.

Гринькові заясніли сльози в очах. Не знав, що татові відповісти. Глянув на вивіску, що ясніла до сонця золотими буквами: „А. Діессель, гандель товарув міешаних і покуй до сьнядань". Ждав, щоб тато чимскорше витягнув ізза пазухи цього єґомостевого листа, та щоб уже ввійшли до склепу. Що буде, то буде. Юрко кинув коням сіна, витягнув листа, глянув на сина зпід ока та каже:

— Но, подь, Гриню, а як там буде жена того купця, то ся гарді привитай, повіч: „Слава Ісусу Христу"; няй видят люде, же ти не дурбачиско якисий, але хлопец, як ся смотрит.

Увійшли оба за поріг. В склепі повно покупців. За лядою старий панок з борідкою, біля нього якась пані, це відай дружина купця, а по драбині лізе в гору молодий помічник, здіймає якусь плящину, зіскакує зручно вділ, завиває плящину в папір, подає дівчині, що стояла біля нього, та виписує щось на карточці, відриває частину карточки й дав тій самій дівчині. А вона з тією карточкою йде до пані, та платить якісь гроші. А тато вже стоїть біля купця та подає йому листа. Купець роздер коперту й читає, а Гринько мне шапчину в руках й різні думки ходять по його голівці.

Він теж стоятиме за тією лядою, він теж полізе по отсій драбинці, та теж так зручно зіскочить з неї, як той помічник, що вже важить муку на вазі з золотими тарелями. А як його не схочуть приняти, то дуже йому важко буде.

— Ну, добрі, каже панок, прочитавши листа, — я прийму вашого хлопця на практику, це той, що з вами прийшов?

— Тот самий! — каже Юрко, — осмілений тим, що купець заговорив до нього на його рідній мові. — Стань си ту близше Гринь, няй си ся пан приздрят.

— Подобат мі ся хлопец, може ту зараз лишитися, а ви собі їдте з Богом, а за два-три місяці няй дахто довідаєся, як син ваш справується.

— Та оно шитко добрі, пане, сподівамся, што ту хлопцеви кривди не буде, лем хотівбим знати, яка зго-а буде медже нами, сила будете хлопцеви платити?

— На разі нич не буду платити.

Юрко отворив широко очі.

— Та як нич? Та за што він ту буде служив?

— То не є служба, лем наука. Хлопец має 4 роки практикувати й за тот час ви повинні платити йому помешкання, харч, одежу, а я уж беру тоти кошти на себе, бо єґомость просят, штоби вам піти на руку. А по штирьох роках то уж дістане хлопец заплату...

— Го-го-го! Аж по штирьох роках, то нич з того не буде, сину.

— Та чьом, тату, я зістану так, як пан хотят... — залебедів хлопчина.

— Ба, ти зістанеш, а што мама на то повіст?

— Мама, якщо буде розумна, згодиться, — замічує пані з за ляди, — бо син здобуде собі фах купецький, може колись бути самостійним купцем.

— Та оно шитко барз красні, але жеби так нич не дати ани ґрейцаре, то я не змам ци го лишити.

— Робіть, як хочете, — каже пані, — я лише стільки вам можу сказати, що хлопчині буде в мене добре, як у рідної мами.

— Знаєте пані, што я зробю? Пораджуся своєї ґаздині. Напишемо до неї, же такой а такой ся трафят, шитко їй на вирозум випишеме, а як ся згодит, то пак до вас придеме.

— А коли ж ґаздиня вам відпише?

— Зараз, я ту недалеко в Синеві маю краяна, штосме разом у Гамериці били, на його адрес жена напише і будеме знати, што робити.

Купець на те нічого не відозвався, лише кинув злісно листа, що тримав у риці, на ляду, та звернувся до одної з клієнток зі словами:

— Чем моґе пані служиць?

Сурмач і син опинилися на вулиці біля свого воза.

Коли ти, любий читачу, знайдешся часом у наших зелених бескидських горах Лемківщини, то не забудь задержатися довше над скелистими берегами Вислока. Він такий мальовничий, такий крикливий, такий веселий, а його береги раз якісь таємничо-страшні, з понурими вертепами, а раз знову розкішно зелені та такі запашні, що дурманом опянюють тебе і заставляють денибудь у затишному кутку полежати горілиць на барвистому килимі, витканому мистецькою рукою природи.

Ось глянь! Чи бачиш оцю чудову долину під синівськими берегами Вислока? Чи бачиш цю широку ґать на ріці, і чуєш той голосний шум водограю? А онде на стрімкому березі — високий хрест на Сиготі? Піди тою вузенькою стежечкою понад яр, туди близча дорога до хреста. Біля хреста зелена мурава, сядеш собі й довго-довго глядітимеш довкруги та не знатимеш, на якій картині зупинити довше твої очі! Бо тут одна картина краща від другої. Хати в зелені садків тонуть, ріка срібною лентою вється попід скелі, а над скелями село Синів. Хатки мов барвисті пацьорки, нанизані на шнурочок, причіплені на краєчку дівочого намиста. Посередині цього вінка мерехтить срібним медаликом — церківця, трьохбанна, але дві крайні закриті зеленню столітніх старечих дубів. За селом гори й горбочки, помальовані мозаїкою наших ґаздівських нив. Вузесенькі загінчики відмежовані борознами, а кожний клаптик іншої барви. Там темна зелень накроплювана ясними цятками — це цвитуча бульба; онде загони пшениці золотою шатою вдягнені; а там сіро-зелений півланок жита, що із вітром ґається, наче глибінь Вислока під язом. Ще далі під лісом якась сіра земленька — вкрита нашим гірським вівсом. Його тут найбільше.

(Далі буде).

Ювілейний рік „Відродження“

КОМУНІКАТ 1.

Ділового Комітету для вшанування 30-літнього ювілею Т-ва „Відродження“.

1. Згідно з рішенням Головної Ради Т-ва „Відродження“, проголошуємо 1939 рік ювілейним роком відродженецької праці.

2. Рівночасно взиваємо Філії, Кружки, поодиноких членів і прихильників нашого руху до вшанування цего ювілею відповідними концертами, академіями й рефератами.

3. Усіх діячів протиалькогольного руху просимо надсилати до кінця лютого 1939 р. матеріяли до ювілейного альманаха. Залежить нам передусім на короткій, ілюстрованій світлинами історії кожної філії й кожного Кружка. Позатим, числимо на спомини, новелі й фейлетони, звязані з нашим рухом. Врешті раді б ми бачити статті програмові й ідеольогічні.

Львів, 31. січня 1939.

ДІЛОВИЙ КОМІТЕТ:

Проф. І. Тесля; проф. А. Антонович; мґр. Яр. Чума.

ЮВІЛЕЙНИЙ ДАР ДЛЯ „ВІДРОДЖЕННЯ“.

Тому, що з огляду на зимову допомогу безробітним Т-во „Відродження“ не дістало дозволу на збірку у всіх трьох воєвідствах, прохається оцим усе П. Т. Українське Громадянство складати поодиноко добровільні щедрі ювілейні датки для „Відродження“. Особливо в місяці лютому — ніодин українець не повинен відмовитися у цей ювілейний рік „Відродження“ від такого датку на фонд боротьби з отрутами, що від віків руйнують морально й матеріяльно український нарід.

Головна Рада Т-ва „Відродження“.

В теперішніх непевних часах найкраще забезпечувати себе й долю своєї рідні в єдинім українськім Товаристві взаїмних обезпечень на життя

„Карпатія“

ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 38. ТЕЛ. 258-43, 258-92.

ПИШІТЬ ЗА ІНФОРМАЦІЯМИ!

ДАРИ АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ.

Американські Українці розписали позичку на 5 міліонів долярів на потреби Карпатської України. Скрізь в Америці й Канаді відбуваються збірки на цілі Карпатської Української Держави. За посередництвом Червоного Хреста американські Українці вислали на адресу о. Премієра д-ра А. Волошина 400.000 одягів для закарпатських Українців. Крім того вислано лікарства.

СЛУЖБА БЕЗПЕКИ В УКРАЇНСЬКИХ РУКАХ.

В Хусті почався курс підготови для жандармів до служби безпеки. Цей курс уладжено у звязку з тим, що вся справа безпеки в Карпатській Україні переходить в українські руки. Краєва Команда Жандармерії в Хусті проголосила, що прийме більшу скількість жандармів до служби в жандармерії. Кандидати мають мати громадянство Карпатської України й мусять володіти добре українською мовою.

З рідних сіл

ДВІ ОСЕЛІ.

Два км. на схід від Береста животіє 110-хатнє село Перунка та ще дальше, других два км. від Перунки, із заходу на схід, здовж потока Чирнянки, розселюється село Чирна.

І до тих двох наших сіл, із згаданого берестянського потока Крижівок, полевою доріжкою спрямовуємо свій хід.

Перунка, після правдоподібного переказу, має бути дуже старою нашою оселею.

У ній, після тогож переказу, на місці теперішньої нашої гр.-католицької перунської деревяної церкви, св. Козми й Дамяна, вибудуваної в 1798 р., мала стояти статуя поганського бога Перуна.

Звідси також має походити назва самої Перунки. Знову ж із написаних про Перунку історичних звісток виходить, що вона так само як і інші наші оселі тої околиці за панщизняних часів, належала до маєтностей краківських епископів. З чого навіть повстала була назва „Бискупина“.

Самозрозуміло тоді, як Перунка належала до їх маєтностей, то вони інтересувалися животінням тодішних перунчанів та взагалі і цілою Перункою, яку навіть один із них, а саме Петро Мишковський письмом з дня 12. VIII. 1580 р. виарендував якомусь Єронімові Міхновичеві, шляхтичеві з Фльоринки. А треба ще ось тут добре затямити, що ота шляхта у своїх часах так всевладно над сірим мужиком панувала, гейби над якоюсь худобиною.

Зокрема ж ненаручних собі людей що як свідоміші одиниці, могли би отвирати гнобленим братам і сестрам очі на їхню долю, могла, не тяжко, фальшем та злобою, поусувати з посерзед них.

Та дякувати Богові тамті „шляхотські часи“ минулися. **„Нині цілий світ ніякої шляхти з уродження** (тобто — як сміються — ні холачкової, ні шарачкової, ні личачкової, керпцевої чи босачкової) **не узнає. Нині шляхотною людиною** (не шляхтичем) **є лишень той, хто наукою й добрими** (та пожиточними) **ділами на це** собі заслужить“*

Ми вже знаємо, що властителі Перунки цікавилися животінням сірих мужиків. А тепер дуже замітним для нас є цей факт, що тоді, колито мучений у панщизняному ярмі, сірий народ, за часів Богдана Хмельницького, задумав, у тих сторонах, під проводом Костки Наперського, скинути з себе це панщизняне ярмо, тоді один з тих властителів Перунки вислав проти тогож Костки, тим самим і проти того бідного сірого народу, своє військо, яке побивши того Костку в Чорштинському замку, тим самим допомогло тойже бідний гноблений народ ще дужче позапрягати до ярма панщини. Треба ще пригадати, що на самім висланню того війська тоді не скінчилося, **бо священники обовязані були на проповідях, в костелах і церквах взивати нарід, шоб не повлучувався до бунту*).**

На тім залишимо отсю прегірку старовину та завернемо до положення нинішної Перунки та її жителів. Отже теперішня Перунка розселена між двома верхівями, які в поодиноких місцях зовуться: Ясінник (ліс), Сігви, Запотоки, Ланківська лука, Паршивка, Ліщисько, Розділе, Верховина, Палениці, При долинах, Доли-

*) Наш Лемко ч. 11 (83) 1937 р.
*) Ідь. Іст. Лемк. стор. 153—4.

ни (ліс), Юркова закутина, Пелевен, Ворітця, Зафилівка, Убіч, Помірки, Чертіж, Крижі (про них згадано в Бересті) Новинки, Талярівка, Ланківський горб, і Ковалівка.

Так перунчани називають свої поля. А так самі пишуться: Жуки, Мерени, Сивці, Русинки, Корбачі, Пелеші, Головяки, Москви, Федорчаки, Копчі, Черепи, Макухи, Криси, Вітяки, Стухляки, Адамяки, Папачі, Бодаки, Кнаки, Кузмяки, Бортничаки, Цідили, Шафрани, Слоти, Кунціки, Бодневичі, Олесьневичі, Полянські, Дзядики, Єдинаки, Гумецькі, Гриджаничі, Дзюбинські, Вислоцькі, Ґричі, Ґарбері, Малиняки, Логази, Вензиловичі, Гальчаки, Павелчаки, Ґаворщини, Шкорупські і Щипчики.

Першу школу вибудовано в Перунці щойно в 1925-6 році. А до того часу перунчанських дітий научав грамоти, зимовою порою, трохи письменніший мужик. Одначе, хоч сю перунчанську школу в згаданому році й вибудовано, та проте ще не зараз Перунка отримала до неї кваліфікованого учителя. Сталося це тому, що більша частина перунчанів перейшовши на православя, урядила собі в тій щойно вибудованій перунчанській школі свою церкву — часовню. І хто зна, доки ще так потяглося б, якщо б не наш тодішний чирнянський священник о. Корнило Кузик та декілька свідоміших перунчанів, які разом підняли, під проводом тогож нашого священика старання — приділити для Перунки кваліфкованого учителя.

Їхні старання увінчалися успіхом. Учителя для Перунки призначено. Але православні перунчани зо школи ще не уступалися, тому приміщено його в мешканні Марка Кузмяка, уряджуючи рівночасно клясу в хаті Фірія Кузмяка. Зчасом, коли вже учитель осівся в селі, православні перунчани вибудували собі окрему церкву, а зо школи хоч-не-хоч мусіли уступатися.

Такі-то мороки мали перунчани з тою своєю школою. Зупинившись трохи довше біля тої перунчанської школи тепер, з черги, переглянемо перунчанські товариства. Отож перед світовою війною в Перунці існувало Брацтво Тверезости з 22 членами, а по війні Читальня Качковського, яку опісля — як кажуть перунчани — з причини недіяльности розвязано. Дальше, в 1932 р. оснувано в Перунці Кружок „Сільського Господаря“, який завдяки свідомому перунчанинові Юркові Адамякові, ще яко-тако животів та ще животів би дальше, якби його не зачинено. Мали ще православні перунчани оснувану крамницю (щось в роді кооперативи чи там церковної крамнички) та й вона доброхіть — розборгувавши товари — упокоїлася. Тепер у Перунці існує „Охотніча Страж Пожарна“.

На тому оставляємо Перунку й навпростець полями мандруємо до села Чирної, яке, як і наша оселя відоме вже в XIV. століттю. Що було перед тим сторіччям на місці Чирної, чи була вже там перед тим, щойно згаданим століттям, якась наша оселя, чи справді тільки ліси з вітрами пісню шуміли — це загирили у своїх безвістях минулі віки.

Сьогоднішня Чирна числить около 110 чисел хат, в яких живуть чирнянські роди: Папачів, Цідилів, Поруцідлів, Федорчаків, Дзядиків, Ставиських, Чирнянських, Ґричів, Олесьневичів, Макухів, Пласконів.

Назви чирнянських піль і верхів такі: Кичера, Розділя, Перун (через Розділя і Перун в давних часах ішов шлях до Бардієва на давну Угорщину), Гарняк, Пасічки, Млиниська і Пасічне (ліс). Чернянська деревяна церква св. Параскевії побудована в 1894 р., а школа десь коло 1908 р. Всесвітню війну, як Чирна, так

Сам собі виворожиш добру долю,

коли будеш постійно щадити в

ЗЕМЕЛЬНІМ БАНКУ ГІПОТЕЧНІМ

у Львові, вул. Словацького 14.

(Філія Банку: Станиславів, вул. Собіського 11).

і Перунка, поза реквірацією збіжжя і т. п., пережила майже без ніяких більших вражінь. — З товариств у передвоєнній Чирній були: Братство Тверезости, яке дійшло до 23 членів, Братство св. Николая (120 членів в обох селах) і Читальня Качковського з 30 членами. В теперішній Чирній є: 2 крамнички, „Охотніча Страж Пожарна“, Читальня Качковськоого і „Деталічна продажа алькоголю“.

Щодо суспільно-національного життя — то між нашими сірими людьми не лише в Перунці й Чирній, але майже ще по всіх наших оцих оселях ще далеко негаразд діється.

Ой не гаразд, не гаразд. Хоч-не-хоч насувається вірш нашого безсмертного Тараса Шевченка: Аж страх погано у тих хороших селах: чорніше чорної землі блукають люди; повсихали сади зелені; погнили біленькі хати, повалялись, стави бурянами поросли, села неначе погоріли, неначе люди подуріли, — німі на турецький шлях ідуть і діток своїх ведуть...

Чи так з тими сірими, бідними людьми мало би бути на віки вічні?

Ні! Чейже воскресне цей день, в якому наші люди, а між ними перучани й чирняни, ізвівши свої очі ген на голубе небо, ген, де сам Бог царює, позриваються з припонів закостенілости та підуть нестримним походом туди, де ясний, соняшний шлях...

(Далі буде).

ПОМЕРЛИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

Стан. Фашівський 80 л. пом. 9. XII. в Стамфорд, Конн. — **Пеляґія Рошко** 60 л. **з Рудавки,** пов. Сянік пом. 11. XII. в Нескегонінґ, Па. — **Ігнатій Красецький** 45 л. з Завадки риман., пов. Сянік пом. 12. XII. в Ню Йорк, Н. Й — Іван Гнатик 8 л., пом. 15. XII. в Оранж, Конн. — Михайло Дмитрик 39 л. з Білини вел., повіт Самбір пом. 17. XII. в Честер, Па. Служив в У. Г. А., під Дрогобичем застрягла в нім куля, яку носив у собі 15 літ, а відтак хоч кулю лікарі виняли, здоровля він не відзискав. — Онуфрій Дуда 53 л. з Конюшок, пов. Рогатин пом. 20. XII в Ню Йорк, Н. Й. — **Варвара Ориник-Кнап** 52 л. ж. **Михайла, з Жеґестова,** повіт Новий Санч пом. 22. XII. 1938 в Сімпсон, Па. Лишила семеро дітей, з яких один син о. Степан є парохом в Ню-Кенсінґтон, а другий син Михайло є учителем. — Померли в листопаді 1938: Дмитро Слюсар 76 л. в Шенандоаг, Па. — **Микола Яцканич** 72 л. в Ст. Люі, Мо. — Анна Сорока 53 л. в Ватервліт, Н. Й. — Марія Бараняк 75 л. в Плимут, Па. — Микола Рудий 50 л. в Філядельфія, Па. — Андрій Цибуля 35 л. в Фрілянд, Па. — Сосиф Олещук в Юнкерс, Н. Й. — **Олекса Савка** в Нантікок. Па. — Іван Ангел в Авбурн, Н. Й. — Софія Ходан в Вілінґ, В. Фа. — Володимир Грицай в Пітсбурґ, Па. — Юрій Манько в Лякавана, Н. Й. — Йосиф Сенчишин і Василь Смолинський в Мк Кіспорт, Па. — В. І. П.

Юліян Тарнович.

У ремісника золота рука 5)

Сонце в місті не так сходить, як у горах. Та й не знати, звідкіля воно на небі являється. Впрочім люди в місті ніколи цим не журяться. В них на першому пляні боротьба за хліб. Від перших соняшних промінчиків до пізного штучного світла кипить, жвавим струмком біжить погоня за наживою. Перші ранкові гості в місті — це сторожі камяниць, які відчиняють залізні брами та хідники замітають біля мурованок. Другі — молочарки та візкарі з хлібом і іншим білим печивом.

Степана збудив холод, що скрився перед сонцем у подвіряне хамороддя. Такий самий, як у горах при коні, що з росою пасеться за горбом.

Другий день у чужому морі. Обачно, на всі сторони повів хлопчина вічми й скоро вибіжав на вулицю. Вулиця роїлася від людей. Вони всі спішилися до праці. І школярі, весело гуторили, ішли до школи.

Ішов Степанко, нога на ногу; а так багато цих людей та ніхто на нього не зверне уваги. Якусь велику хату будують.

— Зайду, може приймуть. — і він пішов поміж купу цегол, каміння, піску до робітників, що ладилися до праці. Він ішов обережно, щоб не впасти між будівельні матеріяли та не наробити деякого бешкету. Знову вигнали б його...

— А ти, що тут шукаєш? — запитав Степанка якийсь старший робітник.

— Може є деяка робота?.. — несміло замнявся селюх. — Бо я дуже голодний...

Майстер від мурарських робіт підійшов ближче до хлопчини. Його цікавила доля таких молодих безробітних, бо він сам за своїх молодих років пів світа піхстою сходив, щоб найти собі працю. Та не з одної криниці воду пити мусів, і неодних зустрічав людей.

— Ходи ближче. Не бійся. — говорив заохочуюче майстер до Степанка. — Як тебе кличуть?

— Степан, а по татові Сурмак. — чемно відповів хлопчина. А серце в ньому мало не зірвалося з грудей, така радість та водночас страх, що може ще не найти праці, — добивалися до свідомости селової дитини.

— На, маєш хліба крімку й молоком запий. Будеш мені цеглу подавати. Оба будемо мури підверх витягати.

Степанко жадібно кусав повною губою хліб і був би захлиснувся молоком, так йому істоньки хотілося.

Поснідавши, пішли робітники до праці. Вони — майже більша половина, не ходять на ніч до своїх хат, тільки в буді під тином ночують. А рано приносять їм з їх хат снідання. Хто знов же з далеких сторін, сам купує собі в поблизькій крамниці їду та в своїй домівці гріє молоко, або варить кашу з салом, бульбу, чи що там. — Така робітнича доля. Щоб якнайбільше ощадити та прискладати на пізніше. В декого є довг за поле, хата не викінчена; декого селове безділля вигнало з батьківської хижі, бо на грунті розсівся старший брат і молодшому ніодної нитки не хоче купити. Ще іншому навкучило дивитися, як люди в селі не можуть дати собі ради тому, що не хочуть учитися краще господарити та добувати гарніші плоди з своєї землі. Ей, бідить же той народець по наших селах, бідить...

Степанко працював так завзято, що його майстер не міг поспорити з вапняною заправою. Так скоро росла цегла на цеглі та довжився мур нової будівлі.

Робітники весело ходили по широких деревляних сходах і драбинах та поспівуючи, носили на ношайках цеглу. Робота йшла, аж мило.

— А чий то буде дім? — відважився запитати Степанко, як бачив, що його майстер прихильно до нього відзивається. І спічнув собі хвилиночку.

— То буде такий народній дім, де всі наші міщани будуть сходитися на свої наради. Крім того буде ще тут приміщена захоронка для бездомних дітей, які не мають батьків, і вони мусіли б виховуватися на вулиці. А відомо ж, що на вулиці нічого доброго не виросте. Тільки сама батярня, яка пізніше своїми псотами чесним людям очі виколює. І ти зійшов би на такого, як не будеш людей чесних і розумних слухати та шанувати.

— Я завжди слухаю старших людей. — просився Степан. — І маму я ніколи не загнівав.

— Принеси мені води, помічнику. Там на долині біля шопи є криниця. — хотів пити воду майстер, бо сонце підходло під полудне й здорово чівка пріла в пильного робітника.

Степанко зійшов скоро по руштованні, найшов шопу, але води не вмів зачерпнути. Треба було залізну ручку придавити до землі, тоді вода сама цюрком поллється до бетонової діжки.

— Чекай, я тобі, хлопче, зачру води. — вмішався один з робітників і потиснувши залізну ручку криничної помпи, своїм великим пальцем заставив дірку, куди вода плинула, так, що напір води зимною струєю бризнув просто в лице Степанка. Вода, зимна, як лід, потекла Степанові за пазуху — аж хлопчина ахав і хотів утікати.

Робітники, що бачили таку першу Степанову пригоду, на цілий голос сміялися та кликали на Степана: Пий, пий! Бо це твої робітничі хрестини. Від сьогодні будеш уже правдивий помічник робітника. Ані горівки вже не будеш купувати, щоб себе вкупити до нашого товариства.

— Зачери тепер собі води. — заохочував збиточник Степана, щоб набравши в збаночок чистої води, подав своєму майстрові пити.

— В нашім селі нема таких водяних черпаків, тому я не знав набирати води.

На полудне поділився знову майстер їдою зі своїм новим помічником. Їли хліб із солониною та попивали гарячим чаєм. Ані на Великдень свячена паска не була така смашна, як Степанкове полуднування. Ніхто з робітників не сміявся з селянської дитини, що тричі перед їдою та тричі по обіді хрестився набожно. Дехто й собі перехрестився.

— А тепер підеш вапно помогти гасити. Я буду сам стіну вигладжувати. — поручив по обіді майстер.

Степан носив у ведрі воду з помпи, визув свої лапці та босоніж бігав до криниці. Швирше робота піде.

— Набери, хлопче, тої білої мазюки з долу до рук і занеси до деревляної бочілки! — казав один, що довгою жерткою мішав вапно в деревляній скрині. Степан не з таких, він нераз уже в хаті помагав мамі гасити вапневі камінчики та знав, що таке вапно гаряче, попече руки та повиїдає дірки в пальцях.

— Добре, я перенесу все вапно до бочілки, але ви видряпайтеся без драбини на вершок муру. — відтявся Степанко.

Громада сміялася в голос і майстер вдоволено підкрутив свій вус.

Під вечір почистили подвіря, поскладали всі свої лопати до шопи та попоївши, дякували всі Богові за щасливо перебутий день. Найщиріше молився Степан.

(Далі буде).

ЩУРІВ НИЩИТЬ
Ратина й Ратиніна
ПІЛЬНІ МИШІ ВИГУБЛЮЄ
Мишина
Примінення в цілому світі!
„СЕРОВАК“
С-КА З ОБМ. П.
ЛЬВІВ, УЛ. ПАДЕРЕВСЬКОГО 5, ТЕЛ. 201-07.

НОВІ КНИЖКИ.

Зусилля й успіхи. Читанка для молоді. Уложив А. Гаврилко. Кооперативна Бібліотека, Львів, 1938, 8-ка, стор. 24. Адміністрацію Кооперат. Бібліотеки прохаємо точно та кожночасно присилати нам свої видання.

Місіонар Ісусового Серця, лютий 1939. ч. 2, Жовква.

На власних силах, Звідомлення Головної Управи Рідної Школи про працю і стан Товариства „Рідна Школа“ за час від 1. вересня 1937 до 31. серпня 1938. Львів, 1939. стор. 196.

Занедбана земля, повість з Лемківщини, написав М. Романишин, „Українська Бібліотека“, видання Івана Тиктора, стор. 128, ціна 0.95 зл.

Перша кров — життєписне оповідання про перших українських мучеників за християнську віру, написав А. Лотоцький, вид. „Криниця“ в Перемишлі, ст. 64.

Кредитова Кооперація — орган Центрального Кооп. Банку „Краєвий Союз Кредитовий“ у Львові, рік II. ч. 1., місячник для скрав кредиту й ощадности. Адреса: Кредитова Кооперація, Львів, ул. 3. Мая ч. 15.

„Надсянська Земля“, літописний, політично-суспільний двотижневик, містить матеріяли стародавньої історії та недавньоминулого, занотовує теперішні наші культурні, політичні й освітні надбання. Одно число на 12. сторінках коштує 10 грошів. — Цілорічна передплата 2.50 зл. (передплату можна присилати й розрахунковим переказом „Українського Бескиду“). Адреса: „Надсянська Земля“, Перемишль, Бандурського 5, пч. скр. 145.

Для масового поширення! **„Свята Година“,** о. М. Дороцького, 64. стор. тільки 10 грошів, при замовленні принаймні 10 примірників. В-во „Криниця“, Перемишль.

ЕЛЄГАНТ
О. ЛЕВИЦЬКА і СКА
ЛЬВІВ, КОРДЕЦЬКОГО 51

Та нема кращої над каву
„ПРАЖІНЬ“
її пють всі, що шанують своє здоровля.
СУСПІЛЬНИЙ ПРОМИСЛ
Львів 24, ул. Жовківська 188.

ПОДБАЙТЕ ДЛЯ СВОЇХ ДІТЕЙ ПРО ПУШКУ
і КНИЖЕЧКУ ОЩАДНОСТИ
найстаршого українського Кооперативного Банку
„ДНІСТЕР“
ЛЬВІВ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20
що приймає вкладки на найкорисніших умовинах, та своїм великим майном дає найкращу запоруку всім вкладчикам.

Листування

Вп. Павло Сквіртнянський в Б.: має заплачено зід свого брата М. по кінець 1939 р. Привіт.

Вп. Антін Фанок у Загоч: Ми зачекаємо, не журіться; якось Господь дасть! Здоровля бажаємо.

Вп. Гриць Окарма: За поміщення подяки нічого не жадаємо; пришліть з підписом. Громадянка Теодозія Гривнак є нашою передплатницею вже 6 років. Гараздів бажаємо.

Вп. Никифор Мирна в Ло: Ми повідомили С. Г., щоб Вам вислали свій календар на 1939 р.

Вп. Т. Банківський в Конемаут: Щиро дякуємо за вістку й передплату. Здоровля бажаємо.

Вп. Іван Кухта з Зав.: Такого письма не можемо помістити. Як буде в деякого ремісника вільне місце, повідомимо.

Вп. М. Пилип: Дякуємо, одержали 5 зл.

Перша українська Блаватня
в Динові
поручає
всілякі матерії, зимові та літні —
по цінах конкуренційних.
Великий вибір. **Петро Кос.** Обслуга ретельна.

ЇДЕТЕ ДО СЯНОКА,
памятайте, що всі закупи треба полагоджувати в складі
„НАРОДНОЇ ТОРГОВЛІ“
Тут купуйте споживчі й кольоніяльні товари, насіння господарських рослин і трав.

Wydawca i redaktor: Juljan Tarnowycz, Lwów, ul. Nowy Świat 22. — Drukarnia „DIŁO“, Lwów, Rynek 10.
Видавець і редактор: Юліян Тарнович, Львів, ул. Новий Світ 22. — Друкарня „Діло“, Львів, Ринок 10.

Lwów P. Skargi, 2a
PT. Biblioteka "Studion"
...ski 5

Наш Лемко

Rok VI. Рік VI. **NASZ ŁEMKO** Nr. 5 (125) Ч. 5 (125)

Lwów, 1. marca 1939
Львів, 1. березня 1939.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, UL. NOWY ŚWIAT 22.
Адреса: Львів, Новий Світ 22. Тел. 244-67.

Dwutygodnik. — Двотижневик.
ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР. — Оголошення після умови
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1 зол
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Український хор у Злоцькім, коло Мушини, заснований в 1927 р. завдяки ідейним трудам Впр. о. Крилошанина Івана Качмаря.

Посвячення гр.-кат. Церкви в Ростоці Великій, коло Нового Санча. Між Українськими Священиками йде Впреосв. Кир Николай Чарнецький, Епископ Волині, Холмщини й Полісся.

ТРАДИЦІЙНА ПРОСФОРА.

Заходами Філії Т-ва „Просвіта" українці Нового Санча та околиці були дня 12. лютня ц. р. під двома незатертими вражіннями.

Рано в 10 год. в місцевій церкві св. Николая відправлено торжественну співану жалібну Службу Божу та Панахиду за душу бл. п. радника Василя Яворського († 1926), великого мецената та пробудителя новосандецької Лемківщини, при участи Вс. Отців, — о. Кан. Василя Смолинського та о. Николая Ортинського і о. Антона Пакоша як діяконів, та многих вірних. Проповідь присвячену бл. п. Василеві Яворському виголосив довголітній співробітник Покійного о. Кан. Василь Смолинський. Співав добре церковний хор.

Вечором нетерпеливо очікувано просфори. В комнатах Філії „Просвіта" бачимо багато громадян Нового Санча, але ще більше гостей навіть з відлеглих околиць приїхали, бо знали, що сандецька „Просфора", це вечір щироукраїнського родинного настрою. Просфору посвятив о. Кан. Василь Смолинський. При накритих столах плили звуки колядок та щедрівок, розмови та слова гарної промови о. Кан. Василя Кузьми, якої основою були думки: „Ідім слідами невтомної праці Василя Яворського". Молитвою „Боже Великий" закінчено головну часть свята, а дальшу продовжували звуки орхестри, при якій гуляючі пари бавились до рана.

—o—

Торжественна архиєрейська Служба Божа з панахидою за упокій душі бл. п. Папи Пія XI. відбулася в катедральному храмі св. Юра у Львові в суботу, 18. лютня, при величезному здвизі народа. Участь у богослуженні взяли м. ін. всі наші школи у Львові та представники наших установ. В часі Служби Божої, яку відправив Преосв. Іван Бучко в асисті численного духовенства, співав дуже гарно хор питомців нашої Духовної Семинарії. По Євангелію відчитано з проповідниці повний текст посланія Впреосв. Митрополита у справі смерти бл. п. Папи Пія XI.

Хто хотів би мати Господарський Календар для Лемківщини на 1939 р. — хай вишле розр. переказом 80 гр., в нас є ще кілька примірників із другого накладу. Спішіться, щоб Ви не були без календаря.

ЛЬВІВСЬКА БІБЛІОТЕКА
АН УРСР

Всі до праці

Нашу передову статтю зачинаємо із слідуючого образка: Сонце світить, віє лагідний вітерець, пташки співають, на луці цвитуть квітки. У тіні, під деревом лежить догори животом молодець і замріяно склавши руки під голову, леліє сни про якогось лицаря, що прийде та буде скликувати світ до нового кращого, безжурного життя. Цьому молодцеві ввижається, що самі грушки будуть падати з дерева, та йому треба буде тільки губу відчинити й печені воробці самі будуть влітати до його уст і він буде смачно заїдати... проковтувати печене й смажене...

Коли ж глянути сьогодні по наших селах, скрізь бачимо такий нічим не обоснований факт, що саме наша молодь жде на якесь чудо та склавши руки в безділлі, вичікує на щось нове, що на їх думку вже находиться в дорозі, та ось-ось прийде й застукає до наших вікон і закличе до себе...

Ще сумніше друге явище, що інший кидає все з рук, не береться до жадної роботи, тільки не питаючися нікого про ніщо, пускається в невідому дорогу, — самий собі буду шукати кращої долі...

Редакція не має змоги вивідатися про різні „походи" селової молоді. Але з пресових звісток доволі часто всі довідуємося про судові розправи, що виринають у звязку із забороненим переходом кордонів. Ми вже двічі писали пересторогу перед нелеґальним переходом зеленої смушки. І сьогодні повторюємо ще раз з тим додатком, що кожний, що нелеґально переступає кордон не тільки робить самовільний промах, за який кожного жде строга судова відповідальність і висока кара, але друге явище, про яке теж широко пише преса, це те, що за кордонами ловлять кожного без пашпорту та відставляють до приналежної влади, яка на основі закону карає за нарушування переписів і заборони в разі найдення при зловленому грошей, окремо карає такого суд за нарушення девізових приписів.

Нерозважно поступають такі молоді люди ще й тому, що в нас є стільки ще різних способів до відповідного життя й ми продовж пятьох років нашої праці не двічі вже писали, що наші гори разом з усіми своїми природніми багатствами та дарунками природи в сто відсотках могли б перевищити Америку з її долярами, якщо всі люди в наших селах бодай крихітку виказали би кращої волі використати те все в розумний спосіб.

Перша справа, це занедбана рільнича ділянка! Якщо бачимо та наглядно переконуємося на своїй біді, що дотеперішня господарка не оплачується — то чому ж не змінюємо її на кращу, — отже замісць сіяти лихий овес — чи не краще перейти на випасову господарку та годувати вівці, ялівник і т. д.

Друге: грубі сотки моргів землі лежить у наших селах у невикористаній формі! Засадити овочевими деревцями всі придорожні рови, збіччя, береги, — мілїони верб викинути із садів та на їх місце засадити яблоні, груші, сливки, морву; розвести та зорганізувати промисл і торговлю овочами!

Трете: Не вештатися за найменшою дрібничкою по жидівських крамах, тільки все й завжди купувати та продавати в своїх і через свої кооперативи.

Четверте: позбутися всіх посередників поміж селом і містом! Отже тут також сотки підприємчивої молоді має поле — безмежне поле до праці!

Дальше важна не тільки економічно-господарська ділянка Лемківщини, але також загальне занедбання культурно-освітнього життя може при відповідному підході до справи, створити такі корисні та широкі можливости, що недоставати буде людей до праці. Розвязали читальню або кружок! — впаде відповідь.

— Тоді в кожній хаті хай буде читальня! Нема жадної заборони вчитися культурно жити та читати й держати незаборонені, цензуровані українські книжки! А в книжках є записана всенька мудрість — отже в книжках є шлях до кращого завтра й розвязка всіх пекучих селових недомагань. До того є закони, що не тільки дозваляють, але не стоять на перешкоді до кращого здобування освіти. Коли ж бо ці закони треба знати й тоді можна робити заходи перед деякими непригожими обявами на шляху до піднесення вищого уровеня життя на Лемківщині.

У жадному випадку не вільно сидіти із закладеними руками та надіятися на якесь чудо. Рівнож усі батьки та всі свідомі люди повинні престерегти своїх синів перед самовільними втечами із рідної хати. Знаємо, що тільки в наслідок безділля родяться такі думки в головах молодих юнаків, за те кожний, що має добру постанову та сильну волю дійти до наміченої цілі, завжди найде в свому селі відповідне до свого знання поле до праці.

Врешті всі знаємо, що серед наших людей є деколи такі темні типи, що в різний і провокаційний спосіб розсівають татарські вістки про нашу працю та про культурно-освітнє життя самої Лемківщини. Метода цих московських прислужників і комунарських ступайків усім добре відома. Але, цього не треба жахатися, бо злобні духи не жили би, якщо не сіяли б довкола себе брехні та наклепами навіть на рідного брата не воювали би. Таких чорних типів треба берегтися й не входити з ними в жадні взаємини. Хай вони милуються разом із своїми жидівськими наганячами! Кожний, що має нечисту совість, утікає перед світлом, так і ці юди причіпають навіть найідейнішим людям латки, щоб себе з ними зрівнювати! Але зайвий їх труд!

Беріться люди до праці та бережіть батьківського клаптика — без праці нема колачів!

З ділянки кооперації

Сянік став тепер осередком кредитової кооперації. Кредитову коопреативу „СЯН" у Сяноці перемінено рішенням Загальних Зборів тієї установи з 11. січня ц. р. на Українбанк з осідком у Сяноці. Надзірна Рада та Управа ведуть енергійну розбудову тієї кооперативи. В цьому ділі можемо числити лише на власні сили.

Загальні Збори кооперативи „Сян" виявили, що сяніцьке громадянство проявляє замало зацікавлення тією установою. Доказує це невеличке число учасників на Зборах. Дальше так не може бути! Треба памятати, що член має не тільки право, але й обовязок явитися на Зборах.

Приявні на Зборах довідалися, що кооп. „Сян" у Сяноці мала з кінцем мин. адм. року 118 членів, (прибуло в останньому році 58 нових членів), 1.432 зл. і 13 сот. на запасному фонді та 3.166 зл. і 60 сот. на вкладках. З чистого зиску за 1938 р. призначили Загальні Збори 11 зл. і 19 сот. для „Рідної Школи" у Львові, решту призначено на збільшення запасного фонду. Кооператива є членом усіх господарських та освітніх українських установ.

Усе українське громадянство сяніцького та сусідних повітів та всі установи повинні причинитися до розвою тієї потрібної на Лемківщині господарської установи.

Віднайдене майно

В суботу вечором сиділи господарі в своїй кооперативі та розмовляли про свої будні. Петро Климів оповідав, як він з нічого вибудував собі нову хату.

— Всі мене знаєте. Моя Ганка теж нічого не мала, як ми побралися. Одначе цим ми не журилися. Пів морґа толоки це ще не багатство. Але ми з того пів морґа продовж десяток років стільки добули, що докупили два морґи орного поля за рікою та нову хату побудували.

— Нафту відкрив ти, Петре, на своїй толоці, чи докопався золота? — запитав Степан Дериніс.

— Ще якого золота докопався — відповів Петро. — Але своїми власними руками. В нас коня не було, щоб толоку зорати. Тому ми обоє з Ганкою перекопали цілу толоку мотиками, в кошах носили ми обірник і на рівних, означених рядочках плекали ми городовину. І самі мали ми доволі що їсти, та повними кошелями носили ми обоє ранню городовину до живця. Кожний заощаджений гріш складали ми в кредитовому банку Дністра й точно посилали ми свою складку на нашу щадничу книжечку. Дирекція банку, а може радше наше щастя дописала до нашого конта один раз нагороду за точні вкладки 25 злотих, а в третьому році впала для нас ціла сотка, розуміється крім відсотків, які з року врік щораз більше заокруглювали нашу щадничу книжечку. Я не маю найменшої причини затаювати перед вами, що ми обоє з дружиною щомісяця слали до Дністра по пять злотих. І з цих перших пятьох злотих сьогодні маємо своє поле й нову хату. Але на цьому ще не кінець. Минулого року вичитав я в нашій ґазеті, що наше українське товариство обезпечення на життя „Карпатія“ вже за одного золотого принимає селян до своїх обезпечених членів і я, не довго думаючи написав до цих наших громадян у „Карпатії“, щоб мені прислали точні свої поучення й вияснили мені, як забезпечити себе й долю своєї рідні на випадок смерти. Відворотною поштою прийшла мені відповідь, з „Карпатії“ й сьогодні сміюся з біди та журби, що було б з моєю дружиною та дітьми, якби я не дай Бог усім людям і мені, нагло помер. Тож раджу щиро всім написати до цього єдиного нашого товариства по інформації. А побачите, любі сусіди, що тяжкий камінь, який непевним завтра давить нашу селянську долю, пропадою пропаде з наших сіл.

— Петре, я хотів би теж довідатися, чи не можна б позбутися ще іншого тягару, який мене давить — вмішався Юрко Окарма, що йому батько записав ціле своє майно, а двом молодшим братам призначив сплат.

— Бо знаєш, мої браття Василь і Митро ще молоді, але роки біжать як вода в Попраді, та прийде час і брат захоче свої гроші — що тоді робити?

— Щадити треба, щадити! — відповів Петро. І гроші не держати дома, бо злодії ходять і крадуть, до того лежаний гріш нічого не приносить. Гроші треба в нашому банку держати. Але, на мою думку, ти Юрку, найкраще зробиш, як уже від сьогодні станеш щадити, а потім із тих ощаджених грошей даш своїм братам фах у руки; навчиш їх ремесла. І тобі буде добре, бо позбудешся сплату, Василь і Митро будуть ремісниками, та наше село не буде мусіло видавати своїх грошей в чужі руки, тільки свої ремісники будуть обслуговувати своїх людей. А як у всіх селах усі люди так будуть робити, тоді не найде біда приступу до наших хат і в гаразді та братній згоді будемо всі жити. **ют.**

——o——

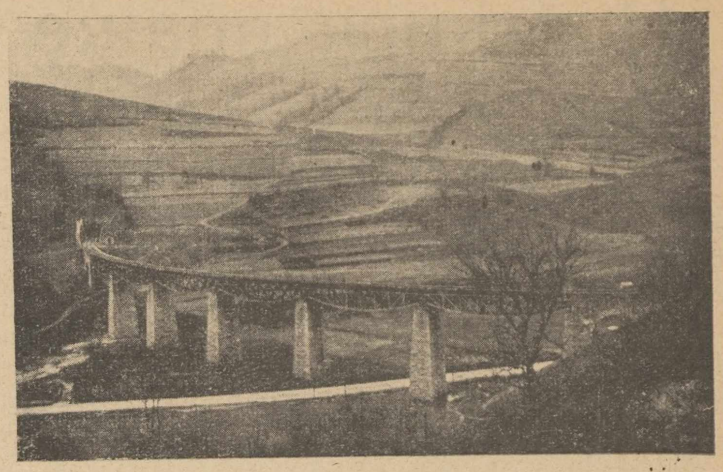

Шлях понад провалля біля Ужоку.

Поборюйте неписьменність

Неписьменні люди — велике лихо в народі. Нарід мусить подбати про те, щоб усі неписьменні люди стали письменними. Навчання дорослих неписьменних може відбуватися або на курсах або дома.

Курси для дорослих неписьменних можуть засновувати читальні „Просвіти“ згідно з § 2, буква з, статуту „Просвіти“ на основі розпорядку Міністра Освіти з дня 13. березня 1933. ч. 32 про „засновування приватних курсів для дорослих“ (І. Поль. 857/33, У. Д. М. О.. ч 3, поз. 55). На курс можна приймати тільки членів читальні „Просвіти“. Не можна приймати на курс дітей у шкільному віці (нижче 14-го року життя); не можна також видавати ніяких свідоцтв.

Про заснування курсу повинна читальня повідомити через свою Філію повітове староство: В повідомленні можна назвати того, хто буде помагати неписьменним у науці. Він не мусить мати якихсь спеціяльних наук, ні свідоцтв, бо читальняний курс неписьменних не є ніякою школою, отже й той, що помагає неписьменним у праці, не є ніяким учителем. Неписьменним членам читальні вільно вчитися читати й писати, кому-небудь із письменних членів вільно помагати їм у праці. Таксамо для такого курсу не треба ніякого наукового пляну. Коли неписьменні зійдуться, тоді й учитимуть читати й писати.

Дома вільно кожному вчитися; вільно також кожному помагати тому, хто вчиться.

Подбаймо всі, як один, щоб усі неписьменні Українці стали письменними та свідомими національно й суспільно громадянами.

В теперішніх непевних часах найкраще забезпечувати себе й долю своєї рідні в єдинім українськім Товаристві взаїмних обезпечень на життя

„Карпатія“

ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 38. ТЕЛ. 258-43, 258-92.

ПИШІТЬ ЗА ІНФОРМАЦІЯМИ!

Негайно присилайте передплату!

Не тішся враже

Москвофільсько-наймитські „газети" радісно засковчали, що бувшого закарпатського „премєра" москво-мадярона „під напором других держав", „чеська рація" випустила „на волю". При тім „совіщали", що тойже чорний москвофільський череп, вийшовши на тую „свободу" не признає на Закарпатській Україні української влади, але „заявляє", що не міститься в його голові те, щоб „руским" населенням тоїж країни мали рядити не кацапи. У всіх чорних наймитських чашках скорше „поміститься" те, щоб над нашими закарпатськими братьми і сестрами коверзували чехи, словаки чи біс там знає, які ще інші „немдудуми", як свої рідні брати.

Чорно москвофільсько-наймитські черепи, в яких не може помістити ся ще й те, що наші брати і сестри вирвалися з ярма, та в тій своїй рідній українській хаті, скорим темпом здобувають собі національну свідомість та, чи се комусь подобається чи ні, явно, заявляють себе українцями.

І це власне зганяє сон з очей всім чорним наймитським черепам. Відомо, що всі вони однозгідно, на всю землю, скомліли, що українців немає в Карпатській Україні. Аж тут українці в Карпатській Україні свобідно підіймають жовто-блакитні прапори вгору. Аж тут тобі по літах неволі українська мова й пісня по всіх карпатських школах, судах і всіх місцях свобідно гомонить і лине під небеса небес. Аж тут тобі на такім невеликім Закарпаттю 17 тисяч січовиків свобідно, по своїй волі, гартується. Це пече, це їх гризе, цих московських караконів, що вже не будуть туманити тої частини українського народу своєю гадючою заразою. Чорні, наймитські чашки бачуть, що тота частина українського народу, мимо їхнього вереску, вже воістину воскресла.

І тому то сей початок життя не може помістити ся у всіх тих чорно-лютих черепах. Бо в них міститься тільки одна думка, а саме: Якби то, за скіру своїх темних братів, доборотися до повного корита. Як ось і той чорний Бродіївський череп в критичних днях змовлявся з мадярами, щоб за успішне туманення тамошнього населення плебісцитом у користь мадярів, отримав два маєтки і титул барона-магната. Такі то чорні наймитські черепи замість заснітитися в смердячій грязюці, то тут, то там, виплигують серед українського народу, щоб його тоюж гадючою заразою заражувати.

Хай собі на свою службу повинаймають усіх „Фенциків", „Стойків" та „Бродіїв", то про те Карпатській Україні навіть усі пекольні сили нічого вже не вдіють.

Наслідки пияцтва

Найбільший ворог дітей. Це є пияцтво батьків. Директор товариства охорони малолітніх злочинців у Штокгольмі (столиця Швеції) перевів дослідження між дітьми притулка для дітей — злочинців. Виявилось, що 1/5 частина цих дітей походять від батьків пяниць. А в такому ж притулкові в місті Берні (столиця Швайцарії) такі діти складали аж 40 процент! При розгляненні ріжних неморальних (безсовісних) проступків у цих же краях виявилося, що з десяти таких випадків аж девять були зроблені дітьми, що їх батьки були пяниці. Отаке лихо робить горілка, вино, пиво дітям! Через те не тільки діти ще змалку, але всі розумні люди мусять дати собі врочисту обіцянку: **не брати ні каплі алькоголю в уста протягом цілого свого життя!**

Що нового в світі

В МАДЯРЩИНІ наступила зміна правительства. Дотеперішньому премієрові Імредієві, закинула супротивна партія, що одна з його прабабок була жидівкою. Цей закид висунула опозиція саме в тім часі, коли в мадярськім парляменті радять над заведенням протижидівських законів на взір Німеччини. Бувший премієр провірив справу, переконався, що закид слушний і тому уступив. На порученння реґента Гортія премієром став ґраф Телєкі, дотеперішний міністр освіти, котрий утворив нове правительство.

ВСИТИЛИСЯ ЧЕРВОНОЮ ПОЛІТИКОЮ.

Велика кількість утікачів, що знайшлися у Франції, заявили охоту вернути до Еспанії та віддатись націоналістичній владі. Досі вернуло вже понад 50 тисяч людей. Дальший поворот відбувається по 6 тисяч осіб денно.

ЗМІНА ТАКТИКИ В К. П. З. Б.

Виленська преса повідомляє, що Центральний Комітет К. П. З. Б. видав обіжник до своїх органів про зміну тактики й більшу осторожність в праці. М. ін. в обіжнику поручають призначувати більше відповідальні функції жінкам. Це відноситься головно до т. зв. техніки (акція в профсоюзах, в легальних організаціях, у зборах, участь в демонстраціях і т. п. На такі штучки пускаються комунарі, щоб своєю дурнуватою демаґоґією заманювати несвідомих людей в свої сіти.

ТОВАРИСТВО БОРОТЬБИ З КОМУНОЮ.

Товариство боротьби з комунізмом, що кілька днів тому повстало в Хусті, вже почало працю. Воно в першу чергу наладнало звязки з анальоґічними організаціями Німеччини, Італії, Естонії й Японії. Т-во видало вже пропаґандивні брошури, афіші й летючки. Незабаром видасть у німецькій мові повість Уласа Самчука „Марія", щоб поінформувати чужинців про руїницьку ролю комуністів на Україні.

КАРПАТСЬКІ УКРАЇНЦІ ДО УКРАЇНЦІВ ЦІЛОГО СВІТА.

Українське Національне Обєднання оголосило відозву, в якій закликає всіх Українців у світі зложити всенародній податок у висоті пів відсотка своїх заробітків на розбудову молодої Карпатської Української Держави.

ЩО ДІЄТЬСЯ НА СВІТІ ПРОДОВЖ ОДНОЇ ГОДИНИ?

Британський статистичний уряд обчислив, що діється на земній кулі продовж одної години. Виявляється, що продовж цього часу родиться 5.400 людей, а вмирає 4.600. Продовж тої самої години судді цілої земної кулі засуджують 198.000 проступків. Мешканці землі споживають на годину: 25,000.000 кґ. картопель, 10.000.000 кґ. ярин, 3,500.000 кґ. мяса, 3,000.000 яєць, 3,000.000 риб, 30.000.000 кґ. цукру. В той самий час фабрикується 180.000 тон циґар і папіросів, будується 7.500 нових самоходів, висилається 115.000 телеґрам і понад міліярд листів і поштових карт.

4.000 РОБІТНИКІВ З КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ МАЄ ДІСТАТИ ЗАРОБІТОК У НІМЕЧЧИНІ.

„Нова Свобода" подає, що вже з початком весни виїде з Карпатської України до Німеччини перший транспорт карпатоукраїнських робітників. Коло 4.000 робітників з Карпатської України найде працю в Німеччині.

Не забудьте доходи з просфор, театральних вистав, концертів, забав та інших імпрез переслати Рідній Школі у Львові, вул. Сикстуська 46 (тепер Оборони Львова 12). Вони будуть проголошені в пресі.

У Карпатській Україні

ЗАКЛИК ГОЛОВНОГО КОМАНДАНТА СІЧІ.

З Хусту повідомляють, що в карпатоукраїнській пресі появився заклик головного команданта „Карпатської Січі" Дмитра Климпуша до молодих українців із Галичини, щоб вони рішуче не переходили кордонів Карпатської України, бо прикордонна сторожа має якнайгостріший наказ ловити всіх утікачів і завертати їх назад.

АНГЛІЙСЬКИЙ ГОЛОС ПРО КАРПАТСЬКІ СПРАВИ.

Один з найповажніших англійських часописів „Манчестер Гардіян", помістив велику статтю п. н. „Українці як чинник у східній Європі", в якій читаємо таке:

„Німці будують у Хусті радієву стацію, що висилатиме авдиції в українській мові, головно для слухачів в СССР. Головний штаб німецької акції є у Відні, де багато членів „Гітлерівської Молоді" учиться української мови.

Також Велика Фашистівська Рада й італійське міністерство війни мають спеціяльного дорадника в українському питанні. Є ним д-р Енріко Інсабато, що, здається, скоро стане італійським консулем у Хусті.

Рівнож Японія цікавиться українськими питаннями, бо на Далекому Сході є велика українська кольонія. Головний японський обсерватор української проблеми навіть вивчив українську мову".

Далі пише газета про тих, що їм не цікаво, щоб українське питання дійшло до швидкої розвязки.

ПРИЙШЛИ ДАЛЬШІ ПОСИЛКИ З АМЕРИКИ.

Надійшли дальші дари з Америки, цим разом від фахового учителя Петра Чорноокого, який в трьох пакунках ваги 100 кг. надіслав одяг, обуву та інші речі. Чехо-Словацький Червоний Хрест подбав про те, щоб цю посилку звільнили від митної оплати. Посилку передано Комітетові допомогової акції, який надіслані речі розділить між населення.

ПІСЛЯ ВИБОРІВ.

Очевидці виборів, головно чужинецькі журналісти, розказують про надзвичайно радісні хвилини мас. Старих немічних дідусів односельчани несли на руках, щоб і їх голоси не пропали.

Вже в ранніх годинах телефонічно найдальше висунене село на північ зголосило свій успіх і домагалося права вивісити білий прапор. Це було перше село, за яким ішли дальші.

Варто підкреслити два моменти: віденський арбітраж переділив Ужгород на дві частини й ця менша частина Ужгороду припала Карпатській Україні. Оцей саме Ужгород мав усіх мешканців з правом голосування 393, за УНО голосувало 348, з того тільки два голоси були проти... Таксамо голосували й Підгоряни, передмістя Мукачева. Це наглядно доказує, як населення Карпатської України зрозуміло вагу цих виборів. Це було ніщо інше, як плебісцит, який доказав найкраще, куди хоче належати Карпатська Україна.

ПРОМОВА ПРЕМІЄРА КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ ДО ЗДЕМОБІЛІЗОВАНИХ ВОЯКІВ.

Премієр о. д-р Волошин виголосив промову, в якій щиро розпращався з вояками, які боронили кордонів Карпатської України, і тепер покидають активну військову службу. Він вшанував память тих, які полягли в обороні краю, та запевнив, що влада Карпатської України висловить оборонцям вдячність не лише словами, але і вчинками.

В Карпатській Україні заложена спілка українських продуцентів і торговців, що називатиметься „Карпато-український вивіз і довіз". Спілка була зголошена ще 26 м. м. до судового реєстру. Членами цієї спілки можуть бути тільки українці із своїм власним капіталом. Завданням спілки є перебрати до українських рук торговлю вивозу й довозу.

Карпатська Україна матиме власні гроші, які видасть карпатоукраїнський уряд з нагоди відкриття першого карпатоукраїнського сойму; гроші матимуть вартість 50 шагів та 1, 3, 5 і 10 гривень.

У неділеньку перед хатою.

ПОМІЧ З АМЕРИКИ.

До Хусту — столиці Карпатської України, прийшла пересилка 350 пакунків від українського громадянства в Америці, з одягами, взуттям і шкірою для населення. Це дуже здоровий обяв, оті всі жертви, бо він доказує велику зрілість українців розкинених по цілому світі і все більше зростаючу солідарність, яка наповняє нас вірою в кращу будучність.

ВСІ НІМЕЦЬКІ ГРОМАДЯНИ

в Карпатській Україні віддали 100% своїх голосів на українську лісту правительства Впр. о. д-р Волошина. Мадяри голосували проти. З того ясно, що була там свобода голосування.

УКРАЇНСЬКІ БІЛЄТИ НА ЗАЛІЗНИЦЯХ.

Залізничий транспорт в Карпатській Україні наладнується чимраз то краще — і то з дня на день.

На території Карпатської України курсує вже денно понад 60 поїздів. Наладнана вже комунікація поспішним поїздом між Прагою і Хустом.

З днем 17. лютого перший раз в історії Карпатської України, залізничо-дорожні каси почали продавати залізничі білєти з українським текстом.

ПРИРОДНІ СКАРБИ.

Після статистики з 1939 р. видобуто соли в Солотвинських копальнях 174 тис. тон, в ціні 56 мілійонів корон. Копальні соли в Солотвині це дуже багате джерело доходу. Карпатська Україна має 40 тартаків, 585 млинів, 20 господарських фабрик на виріб спірту та 60 горалень.

——oo——

НОВИНКИ

Присилайте гроші за календар „Нашого Лемка" на 1939 рік. Ми мусимо заплатити за друк і папір! **Не руйнуйте свого Видавництва.**

Лемківський ранок відбудеться заходом Товариства Прихильників Культирно - історичного Музею Н. Т. Ш. у Львові в салі Театру Ріжнородностей в 12 годині в полудне 12 березня ц. р.

ТЕПЕРІШНЯ ПРЕЗИДІЯ РІДНОЇ ШКОЛИ.

Згідно з постановою статуту Рідної Школи біжучі справи Товариства має полагоджувати Президія зложена з голови і 6 членів, що постійно перебувають у Львові.

Головна Управа Р. Ш. вибрана на Загальному Зїзді Р. Ш. дня 2. лютого 1939 р. відбула 11. лютня ц. р. своє конституююче засідання й вибрала таку Президію: 1-ий заступник голови о сов. Юліян Дзерович, 2-ий заст. голови, дир. Володимир Кузьмович, секретар Д-р Мирон Коновалець, скарбник проф. Володимир Гусак, Д-р Франц Свістель, п. Олена Шепаровичева. Голова, проф. Іван Галущинський, вибраний Загальним Зїздом Р. Ш. входить з уряду.

Головна Управа Рідної Школи.

Перестерігаємо всіх людей на Лемківщині перед різними типами, що вештаються на наших селах і під різними претекстами та обітницями видурюють від людей підписи на підкладених паперах. Ніхто теж не повинен давати дозволу підписувати себе другим особам на невідомого змісту друках.

Вправи в обороні перед налетами літаків і газовою війною відбулися у Львові продовж трьох днів. Такі пробні вправи відбувалися теж у других містах.

Заздрість чи глупі свати? Недавно йшов один молодець із села Котова додому із своїх передшлюбних записів у місточку Мушині. На нього напали ростоцькі парубки та побили його тяжко. А побили його тому, що наречена не хотіла жадного „молодця" з Ростоки, тільки постановила вийти заміж за котовянина. Тепер нерозважні свати будуть відповідати перед судом за напад на дорозі й побиття невинної людини. Ані дикуни такого не роблять!...

Хто з наших Читачів в Америці знає, де перебуває Теодор Граб, що жив у місцевості Дунеллен Н. Дж. 608 Ск. стр., прохаємо подати нам його адресу, або звістку, що робить і чи жиє Теодор Граб? Українські часописи просимо передрукувати це наше прохання.

Жид — Талергофний вязень. В другій половині січня ц. р. нагло помер у Янові яворівський реставратор Маврикій Маннбер. Та мало хто навіть у Яворові знав, що в 1914 р. при відвороті австрійської армії Мадяри розгромили його ресторан, а самого власника за опір арештували як „москвофіла" та ще й записали його, жида, що він „ґріхіш католішер пфарер" (гр.-кат. священик). В тім характері перебував він довший час у Талєргофі. Цей факт ствідчить, як не можна краще, про повний безпорядок, у тих часах та про те, що Мадяри ловили кожного першого з краю та слали в Талєргоф.

БОЖЕВІЛЬНИЙ НАМАГАВСЯ ВИКОНАТИ ЗАМАХ НА МУСОЛІНІЯ.

Як подає преса з Риму, коло віллі Мусолінія крутився якийсь чоловік. Коли поліційний аґент хотів його вилеґітимувати, він стрілив з револьверу та поранив аґента в живіт, опісля без опору дав себе арештувати і заявив, що він чекав на Мусолінія. Виявилося, що він зветься Аруно й недавно вийшов із заведення для умово хорих.

Цигани замордували команданта пожежної сторожі. В Снітниці, коло Горлиць, у коршмі Лейби Ріґельшвита два цигани, Міcько Береговський та Юрко Білий з Устя Руського, з пімсти за незаплачення їм рахунку за гру підчас забави стражаків, прокололи ножем в око й серце Григ. Юшкевича, команданта пожежної сторожі в Снітиці. Юшкевич згинув на місці Білий втік у ліси, а другого цигана схопили. Бачите до чого доводить забава. Чи не краще за той час помолитися, щоб Господь змилувався над людьми?...

До чого це доведе? Перед кількома днями зійшлися на торзі в Риманові молоді люди із села Вислочок і Валтушевої. Між ними прийшло до завзятої бійки. Найсумніше в тому, що битка скінчилася сумно та світ сміється, як бються між собою браття, замість зійтися та культурно поговорити й бути гарним приміром для других. Ми не знаємо, хто завинив і хто перший викликав бучу, одне тільки знаємо й пятнуємо такі некультурні вибрики нашої молоді. Памятайте разназавжди, що буком не проженете біди з ваших сіл, ані не втопите в шпіритаї ваших болячок. Спамятайтеся!!!

Новий поштовий уряд урухомлено з днем 4. березня ц. р. у селі Тарнавці біля Риманова; поштова аґенція має назву „Тарнавка Саноцька", до якої належать села: Тарнавка, Рудавка Риманівська, Гамри та Завої.

ЗА ПЕРЕХІД ГРАНИЦІ.

У звязку з переходом границі опинилося в слідчій тюрмі сяніцького окруж. суду чимало молодих українців, які вижидають процесу.

Премійні вкладки ощадности в банку „ДНІСТЕР". Кооперативний Банк „Дністер" завів у себе від кількох літ т. зв. премійні вкладки ощадности, які є дуже доброю пропаґандою ощадности. Власники премійних книжечок крім звичайних відсотків від вложеного на ощадність капіталу можуть одержати премії у висоті від 25—100 зол., якщо виконують зазначені у правильнику умовини. Головною умовиною правильника є те, що щадник мусить складати свою ощадність правильно щомісяць у тій самій висоті, не виймаючи її цілий рік. Такий спосіб ощадности приучує до систематичного вношення вкладок і до постійного щадження.

Нелюдська мати. Серед мешканців Великої Домбруфки к. Свентохловиць незвичайне негодування викликала подія, що саме там трапилася. Марія Навратова замкнула в мешканні на ключ пятеро своїх дітей у віці від півтора до 5 літ і сама кудись повіялася та та кілька днів зовсім про дітей не турбувалася. Коли нелюдяна мати вернулася домів, застала дітей крайне виснажених та одно мертве. Нещасна дитина вмерла з голоду. Проти нелюдяної матері повела влада слідство.

Брат — братові. З преси українських поселенців в Югославії довідуємося про дуже відрадний факт національної солідарности. Наші поселенці з околиць Прнявора, Керестура, Банялюки, і т. д. переводять збірки у грошах та зерні для Карпатської України. Дуже ревно заходяться коло справи тамошні молоді колядники, які зібрали майже 10.000 динарів. Українські поселенці в Югославії самі походять з околиць Карпат і мають великий сентимент для своїх братів, що будують власну державність за Карпатами.

Обережно з бензиною! В Ряшеві чистило 8 робітниць підлогу в помешканні одного інженера бензиною. Підчас того випав із печі розжарений вуголь. В одній хвилі ціла кімната стала в вогні, а від вибуху завалилась одна стіна. Робітниці тяжко попарились, а дві з них у шпиталі померло.

Тимко Перейма

Лемківська пісня

Кожна вітка українського народу, що віддалена від свого матірного пня, внаслідок цього віддалення набирає своєрідних ціх і витворює собі свої питомі звичаї, обичаї, народню свою пісню.

Такою віткою є теж і лемки. Та хоч вони українці, хоч їх мова українська, ця сама, що всего українського селянського люду, одначе віддалення від свого пня, вікове окруження іншими племенами, багато вплинуло на етнографічну фізіономію Лемківщини так щодо народніх звичаїв, обичаїв, як і щодо усної словесности й лемківської пісні. Тимто дуже цікава лемківська пісня. Співає її молодь, співають і старі, зокрема на вечірках, на весіллі, хрестинах і при іншій нагоді. Весною або літом то по цілих днях, а найбільше вечорами до пізної ночі звонить ця оригінальна лемківсько-українська пісня. Молодь одинцем або гуртками по полях і горах при роботі, перекликуючися своїм питомим гівканням, виспівує, виповідає свою питому поезію, свою милозвучну пісню. Зимою на вечірках при куделі молодь переплітає піснями світського будь релігійного змісту звичаєві обрядові забави. Загально відому пісню про цісареву Єлисавету „Наша пані цисарйова", яку молодь співає на вечірках, зложив мабуть якийсь поет-селянин лемко із Карпатської України з околиць Бардієва, бо там цісарева нераз перебувала на літниську, та неодного бідака запомогла.

Лемківська пісня найкраща в глибоких, глухих гірських селах. Там вона чиста як і пісня цілого українського народу. Такого багацтва мотивів, мабуть жадна пісня в світі не має. Найкраще про це свідчить великий збірник лемківських пісень Д-ра Ф. Колесси, що його видало Наукове Товариство ім. Т. Шевченка у Львові. В цьому збірнику зібрано поверх 600 довших і коротших лемківських пісень, що їх Колесса зібрав тільки в деяких селах, між іншими в Пантній біля Горлиць записав він біля дві сотні тих пісень і кожну з них підклав під ноти так, як її лемко чи лемкиня йому заспівали. І це найцікавіше, що кожна з цих пісень має зовсім інший мотив. А скільки ж то назбирав би всіх пісень у 240 громадах цілої Лемківщини? І по тамтому боці Карпат...

Збиранням лемківських пісень, описами обрядів, вечерниць, вірувань, звичаїв, обичаїв, перед війною занималися на Лемківщині також деякі з поміж тодішнього українського учительства. Один з них збирав пісні продовж 6 літ і цей зібраний великий матеріял передав пок. В. Гнатюкові. Покійник все обіцював впорядкувати і видати збірник та на жаль перешкодила війна і мабуть цей великий збірник у тій великій метушні пропав, затратився.

Зміст лемківських пісень, теж такий ріжнородний, що годі собі уявити, як могли ті українські верховинці витворити собі таку ріжнородну усну літературу. Здебільша пісні можна поділити на: 1) переспіви щирої та вірної любови, так молодих хлопців (фраїрів), як і дівчат (фраїрок), деколи дуже веселі, або сумні з приводу заведеної любови; 2) жіночі пісні про їх щасливе й нещасливе супруже пожиття, 3) весільні; 4) обрядові; 5) побутові співані принагідно при всяких оказіях, 6) колискові, 7) сирітські; 8) релігійні; 9) вояцькі; 10) жартівливі (на жаль є теж пияцькі пісні). Одначе в тій лемківській усній словесности, нема історичних, геройських і патріотичних пісень, в яких виспівував би лемко про любов до рідного краю, до тих зелених гір, хіба що в послідніх часах еміґранти з Лемківщини з Америці зложили деякі такі пісні, в яких пробивається туга за рідними горами, за рідним краєм.

Лемківські весільні пісні мають подібний зміст, як і пісні весільні на сході, такі самі весільні обрядові мотиви, коровай у лемків називається „балець", благословення родичів получені з ріжними церемоніями. Небагато ягілок і колядок. Всі пісні подільські і гуцульські зводяться деколи до так званих „коломийок", всі вони мають менше більше один і той самий зміст, та з дуже малими ріжницями однаковий мотив. Цікаве є теж у подільських коломийках, що в них дуже часто, крім симпатичного змісту про любов найдете нераз і грубі випади про нелюбих і зрадливих дівчат. В них виспівують хлопці про таких ріжні видумки, щоб їх обезцінити і понизити в очах загалу, а цього в лемківських піснях нема. Вправді лемки, хоч також цілі довгі віки проживали в не дуже світлих обставинах, всежтаки не знайдете в тих пісня багато такого, щоби вказувало їх незавидну долю. Є ще пісні, присвячені колишнім лемківським і словацьким збійникам-шугаям. Лемки ставилися до них прихильно, тому що вони виступали колись в обороні бідних і покривджених. В тих піснях висказується, що дівчата і молоді жінки пропадають за тими шугаями, як ось:

Прийд до нас шугайку,
Прийд до нас хоцколи...
Є й бо я юж не така
Якем била г-вони.

Як єм ишла гчера вечер з ґрабаня,
Здибала єм у гайнику шугая.
Він ня стискав і притискав до себе;
Ой ци прийти моя мила до тебе?

Ой ци прийдеш, чи неприйдеш, не дбаю;
Бо брез тебе веселости не маю.
Тобі квитне за калапом ружичка,
А мі плаче в колисочці Ганічка.

Тади Янчік тади,
Поза наши сади,
Би тя не віділи (2)
Тоти стари баби...

Тоти стари баби
Роботи не мають
Кед ся посходжають (2),
Лем нас огваряють.

Янчік, Янчік, не буд блазен,
Не пропивай шитко разем,
Бо пропиєш, не будеш мав,
Прийде зима будеш жебрав.

(Далі буде).

Дайте в руки своїх наймолодших 2.— зл. річно в Америці-Канаді 1 доляр річно

„ДЗВІНОЧОК"

часопис для українських дітей

1.20 зл. піврічно.

В кожному числі оповідання про славну минувшину, цікаві діточі казки, сценки, загадки, ребуси й т. п.

Інвалідами Української Армії опікується УКТОДІ, Львів Потоцького 48. Не забудьте післати туди свою лепту, бо без помочі української суспільности Т-во не всилі допомогти 2.000 інвалідам так, як вони на це заслужили.

Григорій Марусин.

Напереломі

Повість з лемківського життя.

На ріці молоді юнаки наставили сіти на рибу. Біля річки дівчатко пасе корови та вінок із квітів заплітає. При ярку сільські підростки видряпалися на вербу й ломлять пруття. Стрівай, незабаром вони змайструють собі сопілки й виводитимуть на них свої тужливі мельодії.

А там біля млина? Гурт дітей, хлопці й дівчата, тримають у руках патики з причіпленими вгорі коліровими хустинами, мов які фани, прапори; вони машерують стежечкою поміж грядки, і співають. Щось поважне, сумовите, але Вислік заголосно шумить, не розбереш дитячого співу. Це відай наслідування церковної процесії. Невинна забава дітвори...

Бурхливі филі Вислока на скруті під скелею велику глибінь видовбали. Така вода темно зелена, та яка спокійна. Чистесенька, наче хрусталь. Камінчики на дні видко. А що це таке підскакує понад склисте дзеркало води, полискуючи сріблом до сонця? Це пструги, братіку, їхне тут царство. Бачу, ти, захоплений читачу, стрівай, тут у наших горах матимеш ще неодну нагоду до захоплення.

А тимчасом пригляньсь до тієї старої жінки, що підпираючись костуром, прямує до тебе. Це Параска зо Сиготи, жебрачка.

Вона оповідатиме тобі про антихриста, що народився в Риманові від одної жидівки. В нього песяча голова, з ріжками, а як він підросте, то почне відвертати людей від Бога і повстане брат на брата, син на вітця, тай прийде велика війна і буде кінець світа. Отут на Пасвиськах була вже війна, як світ наставав, а незабаром, коли світові має прийти кінець, то ще в тому самому місці буде війна і всі люди згинуть з лиця землі.

На доріжці, що веде попід синівську церкву, показався мазярський віз. Побачила його Параска й пристанула. Щось мабуть пригадала собі, бо завернула в хижину. Вона пішла сказати господарям, що мазяр їде.

Діти, що біля млина грались, підняли вереск та крик. Одне біжить долі стежкою, друге шубовснуло між грядки та прилягло в борозну, інші пощезали в прибережніх кущах. Лише якесь найменче небожатко лишилося на стежці й кричить розпачливо, рятунку взиває! Щойно вчора мама говорили, що мазяр забирає дітей в бочку. А там така мазюка смердюча, що залле очі й вуха, та прийдеться марно загибати. Але треба рятуватися. Може мазяр не побачить.

Присіло дівчатко в борозні й тривожно глядить за кожним рухом мазяря. Він якось не бачить дітей, поїхав далі, а діти одне за одним виповзують із своїх криївок, та знову гуртуються до забави.

А мазяр вже пхає свій віз під сигітську гірку.

Зрівнявся з хрестом і спинив вішками свої конята.

— Станьмо сину, бо ґазда з тої хижі мене кличе. Я посмотрю, зьвідаюся, чого му треба, а ти шмар коням коничу.

Пішов Юрко до хижі, в якій недавно щезла Параска, а Гринько сів біля дороги на камені, та задивився на ріку.

— Яка тота вода щаслива й безжурна. Біжить кудись свобідно, ніщо її не стримує, шумить собі весело, ніхто їй не мішає, та ніхто її не перекричить.

Кинув Гринько камінь у воду.

Покотився камінь з грюкотом, шубовснув у глибінь, а вода відгукнулась якимось незрозумілим хлюпотом, підстрибнула рясними перлинами вгору, і знову втихомирилась...

Не втримає її ніяка тама. Вона й гать прірве та знайде собі нове русло. Пливе до своєї мети, до далекого моря.

І він теж вирвався в світ шукати своєї мети. Та, ось уже здавалось йому, що вже її знайшов у цьому місточку, Риманові, що біліється на західньому овиді білими мурами...

Та мама поставила йому на дорозі таму, а він тієї тами не може розвалити. Може й міг би розвалити, але не сміє, бо так мама приказує. А вона хіба знає, що добре та що зле.

Написав з татом до мами листа, що в Риманові хочуть його взяти на торговельну практику до багатої та гарної крамниці, що по 4 роках стане торговельним помічником з платнею, а покищо треба бути на безплатній практиці. Подали адресу свою до одного господаря в Синеві, та заки вони обїхали кілька підгірських сіл і заїхали до Синева, тут вже ждало їх письмо від матері.

Гринько витягнув з кишені лист від мами, щоб іще раз його перечитати.

— „Я не хочу, — пишуть мама, — жеби ти за дармо поневірявся по якихись склепах. Таньчарева Галька, штосте разом до чколи ходили, пішла до Горлиц на службу і має што місяця десятку, за рік буде мати стодвадцет папірків, а ти би мав без штирі роки за дармо поневірятися? Я тя на то не ховала, жебис люцки кути за дармо витерав. Їд з татом, жебис троха сьвіта видів, а пак під осін вертайте до хиж. Іщисме не таки барз худобни, жеби я тебе на поневірку по сьвіті лишала"...

Так пишуть мама, а тато вирішили, що маму треба слухати.

Зітхнув Гринько важко й задумався. Нехотячи почав шпорпати батогом у гнізді мурашок, що торчало копицею над придорожнім рівчиком. Заметушилась мурашня несамовито. Батіг видовбав у стіжку невеличку ямку, чатиння та ріжні патички, що рівнесенько лежали на копиці, почали зісуватись вділ, а з ними якісь білі яєчка. Мурашки засуєтилися, бігають сюди й туди, немов скликують одні других до праці, бо ось ворог валить їхню хатину. Не довго радили марашки над своєю загладою, в одну мить взялися до праці. Одна зловила біле яєчко й несе, влече його під гору, друга те саме робить, інша тягне шпильочку чатиння, а ще інша якийсь патичок, усі бігають кудись, шукають чогось, падуть та знову вертають і дальше трудяться. Одна зловила патичок, що втроє був більший від неї. Тягне його під гору, але паде разом з патичком ще низче, ніж була передше. Підвелася, обійшла патичок довкруги й знову його тягне під гору й знову котиться з ним удолину.

Цим разом побігла до другої товаришки, штовхнула її в голівку, а ця відай зрозуміла, що її просять на підмогу, біжить за товаришкою та обі вже несуть цей патичок під стрімку гору. Потім біжить до іншої роботи.

Гринько приглядається вважливо на працю запопадливих мурашок і думку снує:

— А я чьом так не маю робити, як тоти мурайки? Як ся раз дашто не поведе, то треба іщи раз прібувати. Аж до кінця!

(Далі буде).

—o—

Юліян Тарнович.

У ремісника золота рука

6)

— Степане, ти вже помолився; будеш спати разом з нами. Як не дуже ти втомлений, оповідай, звідкіля ти приманджав до нашого міста — просив укладаючися до спання майстер.

Його помішник сів на розстеленій соломі, поправив заголовок, зробив знак святого хреста над своїм спанням і вигідно вкрився грубим теплим покривалом. — Господи, слава Тобі — зітхнув Степанко. — І ти, Царице Небес про мене не забуваєш. — у серці плинута тиха подяка сиротої дитини за таку опіку.

— У наших горах барз бідують люди. Робота тяжка, зле біди не годен відогнати від себе. Та сама біда не була б аж така дошкульна, якби дехто поміг нам спільними руками двигнути той тягар. А кожний зокрема, хочби руки поломив, своєї журби не відгорне. В нас дома мої мама від Божого соненька на ногах і в кожний куток заглянуть, брат корявими долонями оре нашу нивку, сіє, косить, а прийде молотити збіжжя, то ще велика радість, як брат зародить брата. Наша земленька може й краще родила би, якби її добре справити. Та чим? Як і стебельця соломи на провесні нема із зуба видовбати... І худібка ледви тепла виходить на першу траву. Чого так? Бо ніхто ніколи не вказав нам кращих способів господарення. Я не міг на те все спокійно глядіти. Найгірше боліло мене, що мама такі вічно зажурені, і братові не хотів я скиби краяти. Тому пішов я в світ. Мені заєдно здавалося, що хтось мене до себе кличе та як я в нашій церквці клячав перед іконою Матері Божої, мені дивно любо на серці діялося, та я чомусь забажав у світ піти. Дорогу до Львова люди добрі мені вказали, а ноги в мене молоді. Я зовсім не втомився, ідучи піхотою в далеку дорогу. Я дуже хочу вчитися деякого ремесла. Мені так здається, що кожну роботу потраплю зробити. І те навчився би, що очі бачать.

— Спи сину, бо рано треба встати.

Але Степанкові не спішно було розставатись із своїми думками. — Мамо, мамо, я вже роботу найшов! — хотілось у голос кричати...

Перший тиждень стрілою промайнув у легкій роботі. Степанко звивався, дармувати зроду не вмів. Дома, ще не мав повних шість рочків, а вже лиса водила його по вигоні. Нераз плакав дітвак, як корова тягнула його до шкоди; ногами запирався до межі, щоб не пустити вішку із слабих рученят. Пак коня пас Степанко і в погонича бавився. І до ліса їздив разом зо своїм старшим братом. Ходив він теж одну зиму до Петра Мирового вчитися чоботи латати, але шевська штука чомусь Степанові не дячилася. Він так хотів би в доброго коваля навчитися. Ковальська робота найчистіша в світі; вогонь усе заржавіле до червоного випалює. Це ж правда, що одного разу наші отець у церкві говорили, що нічим не поправимо нашої хлопської долі, як довго зло буде запоганювати наші серця. Бо гниль треба гарячим залізом випалити, щоб із нового нове зродилося таке життя, що не боїться сонця та не скриває свого лиця перед великою правдою, якої цілий світ бсїться. І тому нема здалого ладу між людом. У горах нема де вчитися ковалювати, а ковалів треба в кожнім селі. Правда, циган виклепає тесак, або підправить стобицю в плузі, чи теж чересло й леміш наточить, але кращої роботи не знає.

В неділю ходив Степан із своїм майстром до церкви святого Юра. Такого храму в цілому світі не найдеш. Зайдеш за перші мури, перед тобою висока камінна брама; по одній стороні хрест і палата нашого Князя Церкви; напроти святиня стріляє височавими верхівками в ясне небо. На передньому передмурі постать святого Юра, що на сніжному коні вгнався та списом проколов змія, який означає гріх і зло, від якого загибає світ. Злий дух насів на людське життя і тому св. Юрій його поборов, щоб визволити вірний люд від неволі гріха.

Годі описати людською мовою цього враження, що з одушевленням навіяло серце Степана по приході до святоюрського храму. Між ангелами та пророками панує така радість...

Море голів слухало слова великої відправи та морською хвилею клонило свої постаті перед Найсвятішими Тайнами. Степанко молився за свою маму, сестричку й за всіх; щоб його Мати Божа благословила в його намірах.

Під полудне виходили наборно люди з церкви та знайомі здоровили себе взаїмно.

— Тут живе наш князь — рукою вказав майстер скромну будівлю набоці. Степан охоче відвернув очі в цю сторону й ноги чомусь йому затремтіли.

— Дасть Бог, дочекаємося празника, тоді будеш бачити на свої очі, — продовжував майстер. — А осьде живуть наші Єпископи. Бачиш ці перші вікна на першому поверсі, я там ходив недавно просити нашого молодого Єпископа, щоб завитав до нас, як будемо нашу роботу кінчити, на посвячення.

— А гарно там? — вихопилося питання Степанові. — Я хотів би також їх бачити.

— Онде, надолі наша лічниця та наш шпиталь, де принимають кожного недужого й лікують, як рідну свою матір. Степане, Степанку, ти не одне ще побачиш у нашому Львові.

— Той сад, що за мурами чий? — питав дальше цікавий хлопчина.

— Це теж нашого Князя.

— Мені так увижається, що й за десять років не буду знати ще цілого міста. Та як би так пішов на оцю високу гору, що в середині міста так величаво розсілася, звідтіля, як на столі бачили б ми ціле місто.

— Добре, потім підемо на цю гору. Ця гора називається Високий Замок. Я принесу тобі з нашої читальні книжечку, в якій описано старі часи та відкіля пішла назва Львова й того замку на горі. Сьогодні нема там уже замку, є тільки невеличкі звалища й кілець, але заки підемо там, у вільних хвилинах будеш собі читати гарні книжечки про давне минуле нашого народу. Тоді краще пізнаєш і наше місто. А тепер, чи трапиш сам до нашої каменици? Я ще піду до нашого робітничого товариства й тебе впишу. А їсти дадуть тобі, бо я казав робітникам зладити й тобі обід.

Степан нове життя віднайшов.

(Далі буде).

Не тримайте безужиточно дома **долярівок, інвестиційних позичок та інших цінних паперів.** Пересилайте їх в депозит до

ПРОМ-БАНКУ

Львів, ул. Гродзіцких 1, І. п.

Тел. 292-15 і 200-15.

Охороните цінні папери перед крадіжю, знищенням та довідаєтеся про виграну згл. в речинці заінкасують Вам відсотки.

Протиалькогольні дні Відродження

Щороку Українське Протиалькогольне й Протинікотинне Товариство „Відродження" веде свою пропаґанду в лютому курсами, виставами й рефератами. Та в цьому ювілейному році тридцятиліття своєї діяльности, „Відродження" започаткувало лютневу кампанію та свій ювілейний рік новими формами пропаґанди, сподіваючися ними більш заінтересувати загал, і не відстрашувати людей думкою, що треба буде годинами вислухувати довгих і може „сухих" рефератів.

Оце в днях 12, 13. і 14. лютого ц. р. відбулися в залях Української Захоронки в „Народному Домі" ІІІ. п. **„Протиалькогольні Дні Відродження"**. В неділю 12. ІІ. в год. 17. голова Товариства мґр. Микола Ценко відкрив протиалькогольну й протинікотинну виставу, вітаючи зібраних у невеликій залі вистави около 200 осіб — представників преси, наших інституцій, гостей та членів, переважно середношкільну молодь. Опісля пригадав часи перед тридцяти літами, коли наш нарід потапав у пянстві та свідомі одиниці взялися рятувати його орґанізованим способом, зясував зібраним діяльність і завдання Товариства під теперішну пору та візвав їх вшанувати память померших борців за тверезість мовчанкою.

По відкритті вистави відбулася публична дискусія: **„За, чи проти абстиненції?"**, де мгр. Ценко змагався з ред. В. Ґлібовицьким за абстиненцією. Знамениті дискутанти в живому, ядерному діяльоґові перейшли всі голосвніші закиди проти повздержности і захоплювали слухачів своєю темпераментною полемікою. По дискусії присутні оглянули протиалькогольну й протинікотинну виставу, яка була відкрита до кінця лютого від 9. до 18. год. щодня.

Другий з черги Протиалькогольний День, 13. ІІ. це була **„Жива відродженецька ґазета"**, під редактурою члена Гол. Ради Т-ва мґр. Я. Чуми. Пройшла вона із неменшим успіхом, бо її „співробітниками" були такі Вп. Автори, що самі відчитали свої твори, як: ред. В. Янів, о. др. В. Фіґоль, голова Т-ва мґр. М. Ценко, Я. Літинський та інші, що своїми статтями, репортажами й віршами викликали на „читачів" враження святочної академії, тільки дотепний редактор-конферансієр новинками й оголошеннями, особливо про конкурс із нагородою 25 зол. за найкращу статтю на тему „Чому треба поборювати алькоголізм і нікотинізм?", — замінив її у справжню, цікаву й різноманітну живу ґазету. Зогляду на перший день протиґазової пробної оборони, фреквенція була менша від попереднього вечора, бо дехто боявся ризикувати „затроєнням" та „відґазовуванням".

Та найкраще враження лишив по собі третій Протиалькогольний День, 14. ІІ. в год. 16. — **Відродженецька Ялинка.** У просторій привітній залі Української Захоронки засіло довкруги столів кількадесять осіб запрошених гостей та членів. О. др. В. Фіґоль поблагословив просфору, пригадуючи присутним традицію спільної просфори та її значіння у відродженецькому гурті. Опісля голова Товариства мґр. М. Ценко поділився з усіма приявними просфорою, привітав запрошених гостей, представників преси й інституцій та членів, — зокрема середношкільну молодь обох полів, — і пригадав, що рівно тридцять літ тому, може якраз у цій самій порі, почалося велике діло духового й фізичного відродження українського народу, котре теперішньому поколінню судилося довести до повної перемоги. Підчас спільного приняття промовляли: Голова Т-ва „Орли" ред. В. Ґлібовицький, що у палкій, глибокозмістовній промові вказав на високі духові й моральні мотиви відродженецької ідеї, п. Тишинська, що у привіті від Жіночої Секції Ґенерального Інституту Католицької Акції насвітлила відродженецьку ідею зі становища католицького світогляду, а п. Сухова апелювала до молоді, особливо до жіночої, щоб вона ставала активними борцями за відродженецьку ідею.

Щирі, палкі слова промовців викликали між присутними настрій направду родинної атмосфери, де всі почувають себе членами одної великої родини, обєднані одною світлою ідеєю. Орґанізатор цієї імпрези, член Гол. Ради Т-ва „Відродження" п. дир. П. Чубатий, виявив себе направду милим господарем, що зумів викликати у гостей невимушену веселість та сердечність. Між привітами ґрамофон приграваб коляди та щедрівки, а учні Малої Духовної Семинарії, вихованки невтомного орґанізатора шкільної молоді, п. проф. А. Антонича, виставили традиційний український ляльковий вертеп та відспівали низку коляд і щедрівок. Прикінці п. проф. Зубрицький висвітлив фільму з літнього табору „Орлів" та з розкопок у Крилосі. Голова Товариства мґр. Ценко подякував присутнім за участь і з почуттям зворушення та вдоволення так Вп. Гостей, як і господарів, закінчено цю першу Відродженецьку Ялинку відродженецьким гимном.

Немає сумніву, що ці імпрези „Відродження", а головне Ялинка, були б пройшли із ще більшим успіхом, якби не непередбачені перешкоди, як протиґазова пробна оборона та смерть Папи Пія XI., через яку не могли відбутися на Ялинці товариські забави з танцями. Та всі учасники тих Відродженецьких Днів признали доцільність таких нових способів протиалькогольної та протинікотинної пропаґанди, і варто, щоб провінція теж подібними новими методами взялася поборювати цих віковічних ворогів українського народу.

Хто хоче зразково вести своє господарство, мусить
ОБЕЗПЕЧИТИ ВІД ОГНЮ Й КРАДЕЖІ-ВЛОМУ
своє рухоме майно (живий та мертвий інвентар, збіжжя й пашу)
в Товаристві Взаїмних Обезпечень
„ДНІСТЕР"
ЛЬВІВ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20

ТОВАРИСЬКЕ ТА ОСВІТНЄ ЖИТТЯ.

У неділю, 22. січня зійшлися члени читальні „Просвіти" у Сяноці на Свято Просфори. Молебен відправив сеніор нашого тут. громадянства Впр. о. Кан. Константинович. Виголошено дві промови, відповідні до цього торжественного дня. Після офіційної частини свята відбулася забава з танцями. Такі забави у читальні „Просвіти" мають свою добру славу.

Заходом читальні „Просвіти" у Сяноці відограно 5. лютня ц. р. „Ой не ходи Грицю". Мистецький рівень гри був назагал високий.

Більшість артистів здобула собі заслужене признання публики, що виповнила вщерть велику салю.

Згадана театральна вистава була завершенням освітньої праці в сяніцькій читальні „Просвіти" у мин. діловому році. Зараз у слідуючу неділю 12. ІІ. ц. р. відбулися Загальні Збори тієї читальні. Члени приняли з вдоволенням до відома звіти Виділу, подякували йому за жертвення працю, а в доказ признання й довіря, залишили Виділ у попередньому складі.

Гарний примір

У Воробликах від часу завязання українського Т-ва (розвязаного останньо Кружка Сільського Господаря), завівся примірний звичай, на всіх весіллях збирати добровільні датки на народні цілі.

В дні 7. лютого ц. р. відбулося весілля в хаті Томи Копчака, бувшого голови Кружка С. Г. Віддавалася його донька Марійка за Богдана Ґерляха. На тому, дійсно українському весіллю, весільний староста Ст. Вархоляк дав короткий очерк праці Молодої в Амат. Гуртку при розвязаному саме Кружку С. Г. у Вороблику кор. — Гості зложили на народні цілі 6:50 зл., після чого відспівали „Многая літа“ м. і. також у честь Американських Братів.

Зібрану квоту розподілено на Українських Інвалідів, Рідну Школу і т. п. та переслано під властивими адресами.

Бажаємо Молодій Парі довгих літ життя та всім весільним Гостям щира подяка за память про свої обовязки.

Шийте
Нитками
„Центросоюзу“

Банк працює для загалу. Є такі люди, що їм банкові й взагалі фінансові й економічні справи такі далекі, що не люблять ні говорити ні читати про ті справи... До таких належав і наш знайомий Славко. Кажемо: „належав“, — бо коли прочитав недавно спогад про тяжкий 1913-ий рік і про допомогу, з якою тоді прийшов нашому селянству Земельний Гіпотечний Банк, то сказав: „Я думав досі про наші банки трохи фальшиво: „Я гадав, що їх річ — тільки рахувати гроші і брати проценти. Та коли читаю про таку допомогу, пригадую собі також інші заслуги рідного банку для загалу, про які була мова недавно в часописах і які я читав мов від нехочу. І бачу, що такий банк грає важну ролю в суспільному житті народу, ролю наскрізь додатню і корисну, бо причиняється до економічного розвитку і добробуту в народі. Розумію, що банк може принести загалові тимбільшу користь, чим більшою обертає готівкою, а готівку до обороту має м. ін. з ощадностевих вкладів. Отже і я повірю від нині нашому банкові кожну свою ощадність — і так буду брати посередню участь у його корисній праці“. Радіємо, що Славко прозрів. За ним прозріють теж інші байдужі люди та скріплять своїми вкладами рідні банки для добра загалу. (ю).

ЩУРІВ НИЩИТЬ
Ратина й Ратиніна
ПІЛЬНІ МИШІ ВИГУБЛЮЄ
Мишина
Примінення в цілому світі!
„СЕРОВАК“
С-КА З ОБМ. П.
ЛЬВІВ, УЛ. ПАДЕРЕВСЬКОГО 5, ТЕЛ. 201-07.

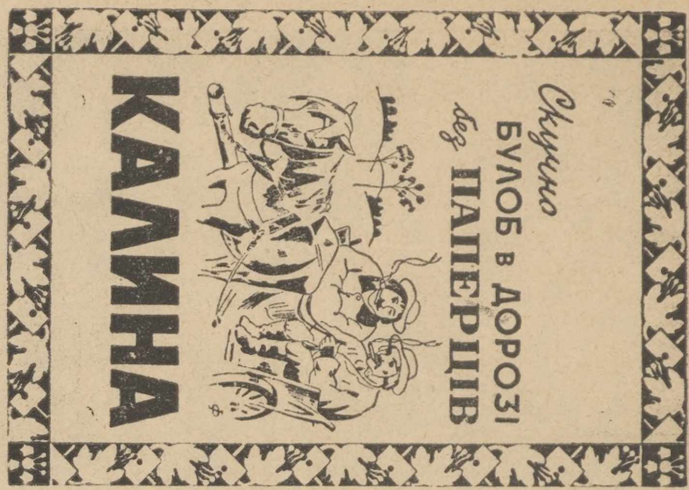

Набили бурмистра міста Тарнова. В неділю відбулись у Тарнові передвиборчі збори польської соціялістичної партії. Соціялістичний похід, що вертався із зборів до „робітничого дому“, зустрів по дорозі бурмистра міста д-ра Бродзінського. Між учасниками походу та бурмистром прийшло спершу до словних зневаг, а після того счинилась несамовита бійка. Хоч бурмистр славно боронився палицею, руками й ногами, але не був усилі подолати наступ куди численніших противників. Якби не інтервенція поліції, що прийшла окривавленому й потовченому батькові міста з допомогою, було б йому лихо.

ПОЛЬЩА ПІДПИСАЛА ІЗ СОВІТАМИ УМОВУ.

У висліді переговорів, що велися між Польщею та Совітами від кількох тижнів, підписано тепер такі умови, які устійнюють у цілости господарські взаємини між Польщею та Совітами: торговельну умову, порозуміння про товаровий оборот та порозуміння про розрахунок (клерінґ).

Ця умова — це перша, загально господарська, польсько-совітська умова, яка спирається на клявзулі найбільшого упривілеєння та містить у собі низку засадничих постанов, що торкаються товарового обороту та справ морських перевозів.

Чи знаєте, що українці по селах і містах кинулися вивчати німецьку мову? Замовте негайно дуже практичний „Українсько - Німецький Самоучок“, ціна разом з пошт. оплатою 2.80 зл. Замовляти на переказах: **„Нова Бібліотека“**, Львів, Коцова 4.

Добра господиня дбає, щоб рідня мала багато городини, бо вона поживна та має багато вітамінів. Як її придбати навчить цікавий, багато ілюстрований **часопис „Сад і Город“, що коштує на рік тільки 2.50 зл. — Адреса: Львів, Руська 20.**

В Ясіні, в неділю на вулиці карпатські українці ведуть веселу розмову.

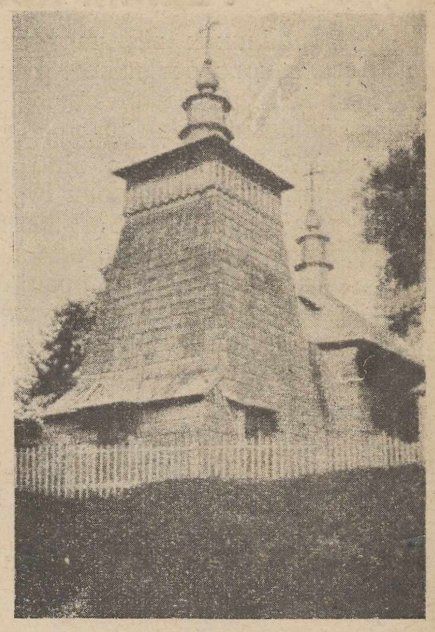

Гр. кат. Церква в Новиці к. Горлиць.

Поширюйте „Нашого Лемка"!

Гр.-кат. Церква в Явірнику, п. Сянік. збудована 1843 р.

СОБІ Й РІДНОМУ ЗАГАЛОВІ ПОМАГАЄМО,
кожним грошем, зложеним
у ЗЕМЕЛЬНІМ БАНКУ ГІПОТЕЧНІМ
у Львові, вул. Словацького ч. 14.
(Філія Банку: Станиславів, Собіского 11).

Листування

Вп. Петро Кібзей: напишіть до Сільського Господаря, Львів, ул. Руська 20, за інформаціями, або вишліть передплату 2.50 зл. на „Сад і Город", тоді будете знати, які користи дає город. Братні поздоровлення.

Вп. Іван Граб у Зл.: адреса Впр. о. І. Тилявського така: Rev I. Tylawsky, P. O B. 383, Homestead, Pa, U S.A. Знимку по використанні з подякою звернемо. Щиро Вам дякуємо за память і всего найкращого Всім нашим Сестрам і Братам у Вашім селі бажаємо. Кріпіться — Господь з нами!

Хв. Дирекцію Нар. Торговлі в Сяноці, прохаємо точно присилати нам до поміщення змінені тексти оголошень.

Вп. Др. В. Кубійович: найщиріша подяка; чергові книжечки вишлемо.

Вп. Василь Цепко, Красна й Андрій Заяць, дяк у Чорноріках: мають заплачену передплату по кінець 1939 р. від П. Цепка із Сокаля. Привіт.

Колесса Ф., УКРАЇНСЬКА УСНА СЛОВЕСНІСТЬ, ст. 646. Ціна в оправі 7.— зл.

ЛЕМКІВСЬКІ СПІВАНКИ.

На горі кряк, а під гором пняк,
Серед води рибочка, а за водом Ганічка;
Ку ній би'м рад, Ганцю моя, серце моє,
Почекай ня до яри, лем заквітнут фіяли,
Будеш моя.
Тече вода з під яворя коломутна,
Чого'с моя мила, моя наймилейша
Не весела, лем все смутна...
Як я маю, як я маю весела биц?
Фраїр мі ся женить, іншу собі бере,
А я не знам нич, я не знам нич...
Няй ся женить, няй ся женить, няй спрібує;
А він за рік, за два, або за півтора,
А він мене пожалує... **(Подав Т. Перейма).**

Лісова господарка. Так господарять на виарендованих або своїх тартаках, у нашій Новосандеччині, жиди „економи" лемківським деревом і використовують робітників.

НОВІ КНИЖКИ.

О. М. Кравчук: ГОЛОСІННЯ ПРОРОКА ЄРЕМІЇ, віршований переклад із грецького, Жовква 1938.

ЧОМУ Я ЗНОВУ СТАВ КАТОЛИКОМ? Жовква, ч. 17, 1939, Католицькі Читання. Ціна 1 пр. 5 гр.

Wydawca i redaktor: Juljan Tarnowycz, Lwów, ul. Nowy Świat 22. — Drukarnia „DIŁO", Lwów, Rynek 10.
Видавець і редактор: Юліян Тарнович, Львів, ул. Новий Світ 22. — Друкарня „Діло", Львів, Ринок 10.

Н. 1933

Przeprowadzić kontrolę
o wyniku donieść
Urzędowi poczt. Lwów 2.
Lwów
Żółkiewska 36
Хв. Центр.
Василіянський
Архів

Rok VI. Рік VI.

Наш Лемко

NASZ ŁEMKO

Nr. 6 (126) Ч. 6 (126)

Lwów, 15. marca 1939.
Львів, 15. березня 1939.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, UL. NOWY ŚWIAT 22.
Адреса: Львів, Новий Світ 22. Тел. 244-67.

Dwutygodnik. — Двотижневик.
ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР. — Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

125-ліття народження Тараса Шевченка

Цього року минає 125 років від дня народження великого поета України Тараса Шевченка. Українці на всіх землях приготовляються до достойного відзначення цієї памятної дати. Шевченківські Академії та концерти повинні відбутися скрізь, у кожній культурно-освітний установі, в кожній Читальні „Просвіти“, в кожному українському селі.

НА ЗГАДКУ ДЕСЯТИЛІТНЬОЇ НЕВОЛІ Т. ШЕВЧЕНКА В РОКАХ 1848—1858.

Є в історії кожного народу люди, яких життя, праця, терпіння є життям, працею, терпінням їхньої

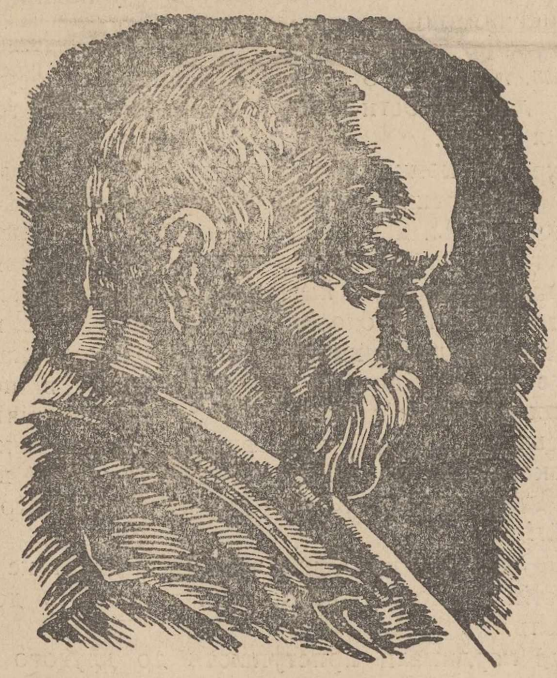

Батьківщини. Вони не тільки словами але й ділами, створюють майбутню історію своєї нації та вказують новим поколінням, як виконувати свої обовязки супроти народу.

Українці мають також таких людей. Найбільший з них — це Шевченко. Ось погляньмо на його життя! Чи воно різниться чим від історії українського народу? Чи воно не вистелене, як і ціла історія українського народу, терням і колючками?

Але гляньмо тільки на один етап життя Шевченка, на час, коли то він, після недавнього звільнення з кріпацтва, у повні своїх духових та тілесних сил, у розгарі найгарячіших почувань в сторону наболілої Батьківщини, певний, що вже ніщо не знівечить його вільного життя, мусить переживати нову велику трагедію.

Російська влада, уважаючи його шкідливим для себе, замикає поета за залізні крати, а опісля вивозить в далекі, дикі степи над Уралом на десятилітню неволю.

В брудних, задимлених казаматах, без товариства, без будь якої розради переходить поетові важких десять років. Трагічний, повний безнадійности час!

Російській владі видається, що тепер поет напевно зречеться своїх ідеалів, що змінить свої думки, забуде про Україну. Це ж видумали для нього найбільші муки! Заборонили йому писати й малювати!

Але чи Шевченко заломлюється? Хоч на хвилину вирікається своїх попередно голошених ідей? Ні! Безумовно ні!

„КАРАЮСЬ, МУЧУСЬ, АЛЕ НЕ КАЮСЬ“ — пише поет. НІ ПРЕЖИВАНІ МОРАЛЬНІ МУКИ, НІ НЕБЕЗПЕКА НОВИХ, ЩЕ ГІРШИХ КАР, НЕ МАЮТЬ СИЛИ ЗЛОМИТИ ДУХА. Його переконання, погляди остають такі самі чисті, як перед неволею.

Що більше — в його „невольничій музі“, в „захолявних книжечках“ находимо ВІРШІ БАДЬОРІ, ПОВНІ ЖИТТЄВОГО ОПТИМІЗМУ, ДУХОВОЇ РІВНОВАГИ ТА ВІРИ В КРАЩЕ ПРИЙДЕШНЄ...

І бачить російська влада, що на таку силу вона безсильна. По десяти роках випускають його на волю. Шевченко стає вільною людиною...

Якщо порівнюємо долю українського народу до долі Шевченка, находимо багато анальогій. Тому кожночасно згадуємо Шевченка, щоб зачерпнути в нього тієї сили й віри в краще майбутнє, яка його навіть у найважчих хвилинах не опускала. Кожного року ставимо собі питання, що виконали ми для сповнення Його заповіту.

Цього року візьмім під увагу Його десятилітню неволю й запитаймо себе:

Чи кожний з нас мав би стільки духовної і тілесної сили, щоб перетривати усі злидні й муки, які перетривав Шевченко в неволі?

Чи кожний з нас потрапив би в такому важкому положенні зберігти рівновагу духа, а навіть веселий, бадьорий настрій?

Чи кожний з нас зумів би зберегти ненарушену свою ідею й почування, коли прийшлось би пережити те, що перетерпів найбільший українець?

Львівська б-ка ім. Т. Шевченка АН УРСР
№ Ж-1933 П

Новий Папа -- Пій XII.

КАРДИНАЛ ЕВГЕН ПАЧЕЛЛІ ВИБРАНИЙ ПАПОЮ.

З балькону Церкви Святого Петра в Чітта Дель Ватікано Кардинал протодіякон проголосив світові в четвер, дня 2. лютого ц. р., що Папою вибрано Кардинала Евгена Пачеллія, який приняв імя Пія XII.

Італійський король і цісар Віктор Емануїл III. вислав до нововибраного Папи депешу такого змісту: В цьому святочному дні королева й я щасливі, бо можемо переслати Вашій Святости наші найзичливіші побажання. Одночасно вождь ітлійського народу Беніто Мусоліні вислав до новобраного Папи Пія XII. таку депешу: Італійський нарід прилучується до радости цілого католицького світу з приводу вибору Вашої Святости. Прошу Вашу Святість приняти вирази найглибшої пошани від фашистівського уряду й від мене особисто.

На Апостольському Престолі засів дня 2. березня ц. р. як Папа Пій XII., дотеперішній державний секретар Ватикану, кардинал Евген Пачеллі Увесь католицький світ приняв вістку — як стверджує однодушно світова преса — з вдоволенням, бо в особі нового Папи загально добачують досвідного, розумного і сталевої волі керманича, саме такого, якого хоче бачити в обставинах нинішнього бурхливого періоду історії всесвітнє християнство.

Коротка біографія нового Папи така: Він уродився 2. березня 1875 року в Римі, отже має тепер 64 роки. Богословія студіював теж у Римі і зараз після висвячення став співробітником ватиканського державного секретаріяту. Довгі роки був одним з найближчих помічників пізнішого Папи Венедикта XV. в часі, коли останій був державним підсекретарем у Ватикані. В 1917 році кардинала Пачеллі назначили апостольським нунцієм у Баварії; в 1920 р., після устійнення конкордату з Німеччиною, він став нунцієм для цілої Німеччини з осідком у Берліні. Там він перебував аж до 1930 р. і як декан дипльоматичного корпусу дав себе пізнати як людина незвичайно талановита й політично вироблена. Від лютого 1930 р. аж до вибору Папою кардинал Пачеллі займав становище державного секретаря. На цьому становищі він довів у 1933 р. до заключення конкордату з Німеччиною, в 1934 р. їздив до Буенос Айрес на Евхаристійний Конґрес, у 1935 р. відвідав Францію, в останніх роках мудро кермував церковними справами серед розшалілого політичними й соціяльними пристрастями, світу.

Та може найважніше церковно-дипльоматичне діло, між якого творцями хіба не останнє місце займав ватиканський державний секретар кардинал Пачеллі — це лятеранський пакт, що поклав край неприродним відносинам між Апостольською Столицею та італійським урядом і привернув, хоча і на невеликому клаптику італійської землі, повну суверенність папської держави.

З вибором ватиканського державного секретаря, кардинала Евгена Пачеллія, Папою, на Апостольському Престолі засів достойник, для якого **українська справа — не новина.** Теперішній Папа Пій XII., будучи кілька років папським нунцієм у Берліні, не тільки живо цікавився берлінською греко-католицькою парохією та її потребами, але мав також звязки зі світськими колами української еміґрації та велів себе в подробицях і з усіми нюансами інформувати про все, що торкалось українського народу. Будова прегарної колегії для наших питомців у Римі, назначення Преосв. Нярадія Апостольським Адміністратором у Карпатській Україні, оборона стану посідання греко-католицької Церкви та багато інших для українського народу корисних фактів — усе те сталося напевно не без прихильної опінії нинішнього Папи. Тому треба надіятися, що наша Церква і наш нарід називатимуть благословенною ту годину, в якій почули, що ключі Святого Петра переняв у свої руки Папа Пій XII.

Як вибирають Папу

Конституція Пія X. з 25. XII. 1904 р. „Ваканте Седе Апостоліка“, постановляє, що вибір Папи в конкляве може відбутися трьома способами, а саме через: 1) надхнення (пер інспіратіонем), 2) компроміс (пер компроміссум), 3) голосування. Перший спосіб має місце тоді, коли всі кардинали, зібрані в конкляве без якої-небудь попередньої наради, надхнені св. Духом одностайно живим голосом проголошують Папою одного з кардиналів. — При тій формі вибору мають брати участь усі кардинали, приявні в конкляве, як також і ті, що зприводу недуги перебувають у келіях. При другій формі вибору — компромісі — всі кардинали одноголосно здають вибір на трьох, пятьох або сімох кардиналів (ні менше ні більше).

Оті кардинали-виборці дістають речинець, у якому мають доконати вибору, а решта кардиналів складає заяву, що годиться на вказаного кандидата на Папу. Опісля виборці кардинали у відокремленому місці переводять вибір і з черги проголошують його в конкляве.

Третя форма, найбільше практикована — це голосування. А саме 2/3 голосів у тайному голосуванні є конечне до важности вибору Папи. Перебіг отого голосування такий:

Секретар конкляве роздає всім кардиналм одного формату картки, на яких угорі є виписані латинською мовою: Я... кардинал... (в середині): Вибираю на Найвищого Пастиря мойого кардинала... (прізвище).

По виповненні тієї картки кожний кардинал складає карточку в той спосіб, що закриває своє прізвище, а лишає видне лиш прізвище кардинала на Папу, запечатує її та згідно зо старшинством у відношенні до других кардиналів вкладає її до чаші на вівтарі в Сикстинській Каплиці, відмовивши передтим короткі слова такого змісту: „Бог, що судитиме мої вчинки, нехай свідчить за мене, що вибираю того, хто після мене найгідніший“.

Якщо б виявилося, що жаден кандидат не дістав двох третіх голосів, всі картки вкладають до печі, і спалюють.

Тоді кардинали приступають до другого голосування, а коли й тим разом без висліду — до третього і т. д.

Якщо кандидат дістане обовязуючу скількість голосів, тоді апостольський пронотарій негайно списує протокол, який підписують маршал, майстер церемонії та секретарі конкляве. Відтак отвирають голєвні двері конкляве та проголошують, що конкляве закінчене.

Хто хотів би мати Господарський Календар для Лемківщини на 1939 р. — хай вишле розр. переказом 80 ґр., в нас є ще кілька примірників із другого накладу. Спішіться, щоб Ви не були без календаря.

У Карпатській Україні

ПЕРШІ ПОШТОВІ МАРКИ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

З нагоди відкриття першого самостійного сойму Карпатської України появляться поштові марки в жовто-блакитних барвах. Папір буде жовтий, черенки у блакитних барвах. Напис буде: „Відкриття першого сойму Карпатської України". Проєктується на марці мотив ясінської церкви. Марки будуть у ціні 3 корон.

КАСИ ХОРИХ.

В Карпатській Україні є три каси хорих, у Свалаві, Перечині та Хусті. Ці каси мають 26 тисяч членів, 72 урядники і приблизно 50 лікарів. Всі ці уряди є надзвичайно активні. — По окупації Карпатська Україна стратила в Ужгороді недобудований дім вартости двох мілионів корон і старий власний дім в ціні пів міліона корон. В Мукачеві новий дім вартости два і пів міліона корон.

ДЕРЕВНИЙ ПРОМИСЛ.

В Крапатській Україні працює тепер — крім великої кількости менших підприємств — пять великих фабрик для перерібки дерева. До більших належать м. ін. фабрика в Перечині (де переводять суху дестиляцію дерева), в якій працює 250 робітників. У фабриці у Свалаві працює 700 робітників. У Великому Бичкові в акційній спілці деревного промислу працює 400 робітників. У фабриці сірників у Чинадієві працює 200 робітників.

ГОЛОС АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ.

„Комітет Оборони Карпатської України" в Америці видав відозву до українців з Карпатської України, що живуть в Америці. Закликає українців не дати себе збаламутити мадярським аґітаторам. „Теперішний мадярський уряд — пишуть, дав наказ відправляти Службу Божу тільки по мадярськи. У школах навчають мадярські учителі, що не хочуть знати по українськи".

„У Бродія найшли мапу Карпатської України, на якій він сам розділив її на дві половини. А Фенцик сказав мадярам в Ужгороді 18. листопада 1938 р., що він мадяр і в його жилах пливе мадярська кров і що він буде боротися до смерти за те, щоб Карпатська Україна була прилучена до Мадярщини".

„Тому нам вірно треба стояти при тих наших рідних братах, що там, у Карпатській Україні стоять при нашому народі, при нашій реліґії, при нашому стародавньому жовто-блакитному прапорі".

РОЗБУДОВА КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Уряд покінчив будову шляху Хуст - Свалява - Перечин - Пряшів. Це незвичайно важний для країни шлях, бо лучить він столицю Карпатської України з Прагою. Карпатська Україна має 365.25 км вузькорейкових та 390 км автобусових ліній. Денно їздить в Карпатській Україні 60 поїздів. Влада дальше розбудовує свої комунікаційні лінії.

ЧОГО ХОЧУТЬ МОСКВОФІЛИ?

Москвофільська ґазетка „Лемко", що виходить в Криниці (не змішувати з „Нашим Лемком") пише в ч. 6, з 16. лютого ось що: „Скоро конец „Карпато-Украині"... бо „ціла земля, населена карпаторуским народом має бити прилучена до Мадярщини". Марні надії москвофільських недобитків, які хотіли б загнати свій нарід під чуже ярмо.

КАНАДІЙСЬКІ УКРАЇНЦІ КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Зараз на першу вістку про утворення автономної карпато-української держави в межах Чехословаччини велика радість опанувала всіх українців не тілько в Торонто, але й по цілій Канаді. Спершу стихійно відбувались інформаційні віча, опісля, коли того почали вимагати обставини, і протестаційні.

Та на вічах не скінчилося. Тутешні українці добре зрозуміли, що на розбудову культурного, громадського та політичного життя треба грошей і ще раз грошей. Тому з найбільшим одушевленням та з почуттям високого громадянського обовязку всі українські установи взялися гаряче до збіркової акції на допомогу Карпатській Україні. Всі навипередки взялися збирати гроші — хто збере більше?

З таким самим ентузіязмом відгукнувся загал українського громадянства в Канаді на заклики збіркових комітетів. Усі без огляду на теперішні куці заробітки жертвували щедро. В самому Торонті одна українська торговельна установа („Бівер", пекарня) жертвувала одноразово 200 дол. На допомогу Карпатській Україні жертвували навіть і такі, що до цього часу не давали ні цента на ніяку іншу національну ціль. У деяких місцевостях збирачі грошей ходили хата в хату, двері в двері, захоплюючи таким чином якнайширші кола українського громадянства. Деякі українські центри в Канаді, як Едмонтон, Саскатун, Вінніпеґ, Торонто, зібрали вже значні суми. Саме Торонто зібрало вже понад 5.000 зол.

Гроші переважно висилають на адресу уряду Карпатської України. Премієр о. др. Волошин сам завдає собі багато труду та власноручно пише листи з подякою на адреси поодиноких українських установ у Канаді. Автоґрафи першого українського премієра є в якнайбільшій пошані. Їх звичайно вбірають у рямці за склом та вивішують на найвиднішому місці.

Збіркова акція ведеться і дальше. Товариства використовують до цього кожну нагоду. Між іншим Т-во „Взаїмна Поміч", що має 54 відділи по цілій Канаді, на своїх недавніх Загальних Зборах асиґнувало 1.000 дол. на допомогу Карпатській Україні. Те саме зробили й роблять поодинокі відділи цього товариства.

Найганебнішу ролю в теперішньому часі відіграють большевицькі недобитки. Ніяким чином не сприяють Карпатській Україні, а останіми часами взяли під свою опіку т. зв. карпаторосів, мадярофілів, русофілів та на своїх вічах плюгавлять український рух. Майже ніяких успіхів їхня шкідницька робота не має. Навпаки — д. багато еміґрантів - виходців із Карпатської України, що досі почували себе руснаками, рускими, карпаторосами, приходять тепер на загально - громадські віча і публично признаються до своєї кровної та расової споріднености із братами з інших українських земель.

В українській хаті
українське МИЛО
„Центросоюз"

В теперішніх непевних часах найкраще забезпечувати себе й долю своєї рідні в єдинім українськім Товаристві взаїмних обезпечень на життя

„Карпатія“

ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 38. ТЕЛ. 258-43, 258-92.

ПИШІТЬ ЗА ІНФОРМАЦІЯМИ!

Історія з совєтського „раю“

Московські процеси мають уже заздалегідь особливу опінію: підсудному закидують завжди шпигунство, саботаж, зраду, тощо. Автім, яке-ж було всіх велике здивування, коли Ґроверові лиш присуджено... 1.500 рублів гривни й видалення з території СССР; водночас сконфісковано йому літак.

Чому властиво совєтська влада не пожаліла горожанинові Анґлії ось такий „скромний даруночок?“ Відповідь на це питання слід шукати в доволі драматичній, та сензаційній історії.

Ото-ж у замрячену листопадову днину заявився літаком інж. Ґровер на російській території в глухій оселі, б. тверської ґубернії. Дефект мотору змусив летуна осісти на лісовій поляні, що викликало серед тамошніх жителів небувалу сензацію і переполох. А за пару хвилин довідалася вже про це громадська влада, що заблукав якийсь чужинець з котрим годі порозумітися. Секретар громади завдавав собі невпинно доволі трудне питання: „Мандрівник довкруги світа, чи шпигун“. А що відповідь була тяжка, то ж саме Москва помогла йому відповісти: „Спровадити негайно таємничого летуна до Москви на Лубянку“. І все пішло швиденько втертим шляхом. За пару годин ҐПУ ствердило, що це анґлійський інженер Ґровер, який цього ж дня покинув Гельсінки серед дуже таємничих обставин.

А початок тієї історії слід шукати в 1932 р., коли то молодий урядник московського відділу анґлійсько-перського нафтового товариства полюбив росіянку Галю Голій, та цього ж року з нею одружився. І від тієї хвилини п-і Г. Ґровер зажила разом із чоловіком в урядовім мешканні, а сусідки ввесь час заздростили їй пакунків, що невпинно приходили з Анґлії. Щастя молодих супругів тривало продовж двох років; аж одної днини інж. Ґровер одержав урядове перенесення до Ірану. Це зразу приняли доволі радо; навіть п-і Ґроверова кидала оклик подяки совєтській владі, що дає їй змогу розстатися з... любою батьківщиною, й, хоч на часок, завітати в екзотичну країну.

Але ж яке було її здивування, коли в день опісля мужеві на комісаріяті заявили:

— Візу на виїзд одержите, але ваша жінка ні, бо ж вона російська горожанка.

— Якже-ж це? — спитав заскочений інж. Ґровер.

— Нічого не пораджу! — заявив урядовець; — така вже воля зверхників. Лиш раджу не проволікати з виїздом, додав, щоб справа не взяла для вас гірший оборот.

Не було ради: інж. Ґровер негайно виїхав, а жінка замешкала в своїх батьків у селі Большево, коло Москви.

Одначе пан Ґровер докладав усіх старань, щоб жінка одержала візу й прибула до Ірану. Прохання валялися в урядах зразу тижнями, місяцями, а згодом і роками. Але надаремно! Пані Ґроверова раз-у-раз писала мужеві розпучливі листи з цього земського пекла. Тоді інженер перенісся в Льондон і в його гадці зродився іноді фантастичний плян. Ґровер постановив завітати тайком до Росії та викрасти жінку.

Для зреалізування тієї думки стануда ціла низка перепон, бо-ж інженер не мав ще літака, ніколи його самостійно не провадив та на виконання отого сміливого пляну не міг дістати дозволу... влади. Але його приятель Персі Рісмонд, урядовець закорд. виїздів, поміг усі перепони подолати. І згаданої днини інж. Ґровер, через Штокгольм і Гельсінки, чмихнув у совєтські пустарі, та тієї днини опинився на Лубянці.

Одначе „геппі енд“ цієї історії був доволі лагідний, бо батько інженера „потряс“ кишеню й совєтська влада не лише звільнила вязня, але теж радо дала візу п-і Галі Ґроверовій на виїзд до Анґлії. Молода інженерова з найбільшим ентузіязмом привітала нову країну, а коли поставила на ній свій перший крок, сказала: „Нелише радію, мужем, але й цим, що Бог дозволив мені завітати в інший світ“.

...евські майстри й челядники!

Ваші турботи скінчилися, бо появився

ПОВНИЙ КУРС ШЕВСЬКОГО КРОЮ

на підставі якого КОЖНИЙ ШЕВСЬКИЙ МАЙСТЕР І ЧЕЛЯДНИК зможе КОНКУРУВАТИ З НАЙКРАЩИМ КРАЯЧЕМ.

Підручник писаний так приступно, а рисунки такі ясні, що для ШЕВЦІВ ВІДПАДАЄ ПОТРЕБА КУРСІВ.

Підручник написав Яр. Булка при помочі схм. Студитів Єротея Дубика.

Ціна 10 зл. з поштовою пересилкою 10.50 зл. за післяплатою 11.50 зл., висилає Адміністрація „Наш Лемко“, Львів, Новий Світ 22.

Завдання сойму Карпатської України

Завданням Першого Сойму Карпатської України буде: 1) Забезпечити самостійність карпато-української держави; 2) Затвердити державну назву „Карпатська Україна“; 3) Перевести земельну реформу та реформу лісової господарки; 4) Використати природні багатства країни; 5) Розбудувати деревний промисл так, щоб дерево з Карпатської України перетворювати в краю, даючи заробітки місцевому населенню; 6) Звязати Карпатську Україну із зовнішним світом залізницями та уможливити наплив туристів; 7) Зреґулювати ріки та використати водну силу; 8) Розбудувати сітку освітних та господарських установ; 9) Забезпечити найбідніші верстви населення перед голодом, наладнуючи опіку над старцями, дітьми та іншими, що не мають змоги запрацювати на прожиток; 10) Встановити справедливу податкову систему, що розкладала б видатки на тих, що мають більші доходи.

НОВИНКИ

Не занедбуйте своїх обовязків і вирівняйте негайно передплату. Вишліть теж належитість за побраний календар на 1939 рік і книжки „Бібліотека Лемківщини". Не відкладайте на завтра, тільки ще сьогодні виповніть розрахунковий переказ на відповідну квоту та занесіть гроші на пошту. Вірте нам, що ми мусимо теж виплачувати за друк, папір і інші кошти посилки та опакованння. Наш часопис видається виключно з передплати, інших доходів не маємо. Тому сповніть свій обовязок так, як Ваша совість Вам наказує. І будемо дальше в згоді діло продовжувати.

Чи знаєте Ви, скільки є неписьменних у Вашій громаді? Чим Ви особисто причинилися до того, щоб вони стали письменні та свідомі? В допомогу стане Вам книжечка - буквар із читанкою **„До сонця"**, що її видала „Просвіта" в ціні 50 гр. за примірник. Придбайте собі негайно! — Вчіть неписьменних!

Продукція сірників. За одинацят місяців минулого року продали в Польщі 17.043,6 міл. штук сірників, проти 15.295,3 міл. шт. в томуж часі 1937 р. Зросло спеціяльно ужиття сірників на наших землях. Видко, що наші люди стали більше курити.

В поїзді між Ряшевом і Переворським увійшли два замасковані бандити до вагону та стероризувавши жінок револьверами, забрали від них 1 тисяч золотих і вискочили з поїзду.

Страшна смерть пяниці. На залізничому шляху між Глинським і Жовквою упав під поїзд і згинув 65-літній Петро Мисаковський, який у пяному стані вертався в ночі до дому.

Злодії вкрали цілий дім. У селі Ковальовій біля Ясла зайшла на днях небувала подія. Користуючись тим, що циганка Катерина Попівська перебувала поза селом, злодії розібрали її хатину, навантажили її на вози і втікли. Коли власничка вернулась, застала голу площу. Поліція почала доходження.

Кроваве весілля на Мазурщині. В селі Ольшинах, горлицького повіту, відбувалась весільна забава в господаря Ксавера Міки. У вечірній годині впала ненадійно до хати, де відбувалося весілля, озброєна у револьвери, сокири, палиці та мотики банда і, скинувши лямпу, почала мордувати весільних гостей. Тих, що втікали, напасники ґаратали сокирами й палицями, або обстрілювали. Від револьверової кулі згинув 21-літній Казимир Ґоґаля; в калюжах крови залишилося на долівці одинацять гостей. У звязку з цим диковинним нападом поліція притримала вже 6 осіб.

Не буде цього року білення плотів. Премієр Складковський видав розпорядок, згідно з яким цього року по селах не будуть змушені люди малювати та білити плотів.

Хотіли окрасти церкву якісь невідомі драби в селі Нова Весь, коло Нового Санча. Цих бандитів завважили нічні селові сторожі та прогнали їх на сто вітрів із села. З цього висновок, що в кожному селі обовязково повинні самі люди дбати про нічну варту й пильно стежити, хто та в якій цілі вештається по їх селі.

Українські посли з Галичини в варшавськім соймі не голосували за предложеним буджетовим прелімінарем на 1939/40 р. міністерства скарбу. Вони узасаднили своє становище тим, що той прелімінар не узглядню вимог українського життя ні одною позицією по стороні видатків. Українські посли з Волині взагалі не прийшли на те засідання.

Хто хоче зразково вести своє господарство, мусить
ОБЕЗПЕЧИТИ ВІД ОГНЮ Й КРАДЕЖІ-ВЛОМУ
своє рухоме майно (живий та мертвий інвентар, збіжжя й пашу)
в Товаристві Взаїмних Обезпечень
„ДНІСТЕР"
ЛЬВІВ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20

Важне для селян. Воєвідське бюро для фінансово-сільських справ у Львові інформує, що з причини зменшення впливу справ і великих дефіцитів та коштів утримання роземних урядів, які мусить покривати повітовий виділ, передбачують ліквідацію повітових роземних урядів до маєткових справ власників сільських господарств у Бібрці, Березові, Добромилі, Дрогобичі, Ліську Любачеві, Рудках та Турці. Рівночасно поширять діяльність повітових роземних урядів у Львові на бобрецький повіт, в Сяноці на березівський та ліський повіт, у Перемишлі на дрогобицький, рудецький і турчанський, в Ярославі на область любачівського повіту. Ліквідація відбудеться у половині березня.

Чому не відбулися збори москвофілів у Львові? В неділю, 19. лютого ц. р. мали відбутися у Львові збори наших москвофілів („русских"). Одначе збори Головної Ради Р.Н.О. не відбулися, бо до Львова не приїхали делеґати.

Німецькі студенти — проти польських студентів. В звязку з вивішенням в одній реставрації в Данціґу напису: „Псам і полякам вступ заборонений" — скликали польські студенти на данціґському університеті протестаційне віче. Та проти віча виступили німецькі студенти і викинули поляків з університету, не впускаючи їх більше на виклади. В тій справі інтервеніював польський посол в Данціґу у бурмістра. Але рівночасно сенат Вільного Міста запротестував проти резолюцій, ухвалених польськими студентами.

Запобігаймо біді! Розумна запобігливість — це важний чинник у житті природи взагалі, а в житті людини зокрема. Запобігливість дуже корисна у нашій боротьбі за існування. Кожний знає про запобігливість у медицині й гігієні. Вона полягає на всяких заходах, що запобігають недугам, — і є важніша від самого лікування, бо лекше запобігти хоробі, ніж її лікувати. Запобігливі способи примінюємо теж, наприклад у комунікації. Це ті семафори на рейках, рятункові човни і паси на кораблях, легкопади на літаках і таке інше. Все це має запобігати нещастю, або бодай зменшувати його наслідки. Те, що ми в зимі тепло вдягаємося, — те, що відживляємося, — і те, що працюємо. — також запобігливість..., щоб не перестудитися, щоб не впасти з сил, — щоб не опинитися без засобів до життя. Та звичайно забуваємо чомусь про конечність іще одної запобігливости, яка може охоронити нас перед усяким лихом, або зменшити його наслідки так, що ми їх не відчуємо. Та запобігливість — то ощадність. Чи заощаджений гріш не охоронить нас перед нуждою в разі утрати праці, — на випадок слабости, немочі, старости, або перед важким терпінням в іншому нещасті? Певно, що так! То ж запобігаймо своїй біді поки вона ще не прийшла, — і складаймо ощадности в рідних банках, наприклад, у Земельнім Банку!

Як ставити баньки? Так звані „сухі баньки", що лікарі приписують ставити при деяких недугах, це скляні слоїчки такої величини, що на плечах (спині) дорослого зміститься їх 30. Сухі баньки ставиться так: Мокрою губкою звогчується шкіру в місцях, де мають бути ставлені баньки. Потім береться слоїчок за слоїчком, приближується до шкіри, а другою рукою всувається на хвилинку до баньки запалений папірчик, або (ще ліпше) прикріплений до довгого дротика кусник губки, замочений у спірті та запалений. Після того негайно виймається його з баньки, а баньку скоренько притискається отвором до шкіри. Тому ,що тепло розріджує воздух у слоїку, а навні баньки повітря густіше, то шкіра втягається в слоїчок і до неї переливається кров. Дорослим особам можна ставити таку скількість баньок, яку поручить лікар. Малим дітям ставляється 4 до 8 баньок.

Епанська війна кінчиться. Домашня війна в Еспанії вже вигасає, бо червоні не маючи ніяких надій на видержання, не думають ставити дальшого спротиву. Одинокий „республиканський" політик, що є прихильником дальшої боротьби, Негрін утік з Еспані перед арештуванням. Ті держави, що досі підпомагали червоних, ведуть тепер переговори з ґен. Франком в цілі наладнання відносин. Червоний президент Еспанії Азаня, що втік до Франції, зрікся президентури.

Чи українське духовенство має ходити з мотикою на шарварок? Найвищий Адміністраційний Трибунал розглянув чотири справи греко-католицьких священників, Впр. о. Івана Бугери, бувшого пароха в Милику та о. Шпиталя й Мельника в справі змушування їх до шарваркових робіт та вирішив (Ль. Рей. 4292/36 з 15. І. 1939 р.), що вимагати дорогові свідчення в виді роботизни або грошевої рівновартости від священників незгідне з правом. Це рішення Н. А. Т. мусять респектувати відтепер усі громадські уряди — і ті, що радо хотіли би бачити українське духовенство з мотиками на шарварках. („Новий Час").

Та нема кращої над каву

„ПРАЖІНЬ"

її пють всі, що шанують своє здоровля.

СУСПІЛЬНИЙ ПРОМИСЛ

Львів 24, ул. Жовківська 188.

НАЙКРАЩИЙ КОРМ.

Читайте всі „Місіонаря" і поширюйте його далі. Хоч би хто читав і інший часопис, **нехай читає й „Місіонаря" — інший часопис не заступить.** І інші часописи є цікаві повчаючі, та „Місіонар" має те до себе, що він є чисто релігійний. Він має головно на увазі душу, щоб її накормити, її потішити, її при здоровлі вдержати. „Місіонар" веде чоловіка до Бога, оборонить, де тільки Він дасть силу й потішить.

Тому „Місіонаря" не заступить інший часопис, хіба був би такий чисто духовно - релігійний, як „Місіонар". Щоб скільки часописів читалося, як не буде в християнській родині „Місіонаря" то вже щось буде бракувати.

І тому то читайте його всі, ще й далі його поширюйте. Читайте й інші добрі часописи, **але всі, читайте „Місіонаря" цей духовний корм для душ, бо в теперішніх часах того Божого духовного корму нам усім дуже треба!**

ЩУРІВ НИЩИТЬ

Ратина й Ратиніна

ПІЛЬНІ МИШІ ВИГУБЛЮЄ

Мишина

Примінення в цілому світі!

„СЕРОВАК"

С-КА З ОБМ. П.

ЛЬВІВ, УЛ. ПАДЕРЕВСЬКОГО 5, ТЕЛ. 201-07.

НОВІ КНИЖКИ

Брик С., ПЕРША ПОМІЧ У НАГЛИХ ВИПАДКАХ, ст. 140. — Ціна 1.20 зл.

Ковальчук В., ВЕЛИКИЙ КНЯЗЬ ВОЛОДИМИР, іст. драма в 4 діях. — Ціна 2.— зл.

О. В. Сивак: МІЖ МОЛОТОМ І КОВАЛОМ. Спомини воєннополоненого (1918—1920) т. І. ІІ. Жовква 1938, ст. 140. Ціна 1.50 зл.

Є. Мацелюк: ТЕРНИСТИЙ ШЛЯХ. Повість з переслідування церкви в Мексику, В-во „Українська Книжка" ч. 4., ст. 88. Ціна 95 ґр.

О. Василь Сивак: **Між молотом і ковалом,** спомини военно-полоненого (1918—1920). Жовква 1938. Ціна зол. 1.50.

По війні появилося на книгарськім ринку багато книжок — споминів. Перед нами спомини полоненого на Сибірі українця - галичанина.

В українській мові, це перша книжка про події засланих вояків на Сибір. Книжка в коротких репортажах повязаних собою малює події в 1918—1920, що відбувалися в містах Тарі і Омську на Сибірі.

Таких сірих полонених вояків, що очікували, по ріжних таборах або при праці, повороту з Сибіру було тисячі. Тисячі померло на тиф і їх повороту не діждалася рідня. Всі ці сірі люди мусіли приглядатися мовчки звірствам „білих" у повному розкладі військ ґен. Колчака і червоних большевицьких банд, що почали свою „спасенну" для людства діяльність міліонами трупів невинних людей.

Книжка написана живо і цікаво. Добре було б, щоби хтось з полонених написав подібні спомини. Перша частина споминів вичерпана, в передмові до ІІ. тому автор заповідає ІІІ. частину.

Евген Мацелюк: **Тернистий шлях.** Повість з переслідування Церкви в Мексику. Видавництво „Українська Книжка" ч. 4., стор. 88. Ціна 0.95 гр.

Мученице Мексик! Стільки вдаряло то слово у наші вуха і пригадувало наших братів над Дніпром під большевиками.

Книжка змальовує релігійні переслідування християн у XX. столітті. Герой повісти о.. Михайло скінчив духовну семінарію у Бельгії, висвячений їде до рідного Мексика, повний запалу і посвяти працювати для Христа. Не довго судилося йому працювати. В розгарі праці арештують його і розстрілюють його з 3 товаришами.

Книжка на часі. Неодному нашому демократові, відкриє очі, що демократія в Мексику і Еспанії нищила і нищить все, що для Христа є святе і дороге.

Наша Батьківщина. Журнал краєзнавств й туристики. Орган Українського Туристично - Краєзнавчого Т-ва „Плай" у Львові. Рік ІІІ. ч. 3 Березень 1939 Львів.

Юліян Тарнович.

У ремісника золота рука [7)]

По обіді робітники пішли до міста. Степанко самий остався на господарці. Йому дивно було, що так скоро він здобув собі довіря у своїх співтоваришів праці; що вони ледви по тижневі спільної роботи на будівлі, оставили всі знаряди та багато іншого краму, під його опікою, невідомого хлопчини.

— Але двері не забувай зачиняти та ніде не виходи, бо міські бараби могли б покрасти будівельне майно — приказував на відхідньому Степанкові бетонярський помічник.

Не хотілося Степанкові сидіти в бараку; він вийшов надвір і сів на лаві під стіною. Сонце гріло, але не припікало. Степан згадав рідне село. — В нас тепер люди теж із церківці повиходили та весело гуторячи, розходяться до своїх хат. І на гостину себе просять. А молоді побратими за гору женуть свої череди та на сопілках співанки вигравають. — Ростока, Ростока кругле селечко, кеть би лем муруванки, било би местечко....

Так хотілося бути дома... З побратимами у бір погнати вихром, із верхівя гори глянути на своє сільце, що здовж потічка розвело свої хижечки.... — на вірлиних крилах линули Степанові думки до рідного села. Степан тужив.

— Черіпкаю та черіпкаю заскічкою при брамці, та годі тебе добудитися — сміявся майстер, що прийшов додому, на будівельну площу.

Степанко стрілою метнувся відчиняти воріття і засоромлено знизив свої очі.

— Чого сумуєш, дитино? — питався майстер.

— Ні, я тільки так собі, — впевняв Степан.

— Я добре знаю, що тебе до хати тягне, одначе не треба тобі побиватися журбою. Ти ще дуже молодий, ще маєш час журитися. А чи їв ти дещо? — турбувався дальше майстер.

— Їв, їв і ситий — притакнув хлопчина.

— Сьогодні вже не підемо на високий замок, але за те я тобі невеличку книжечку приніс і разом оба будемо читати. Замок нам не втече. Ходи, Степанку, сідай біля мене. Ти чув уже дещо про Тараса Шевченка? Знаєш, хто він такий?

— Ні, я ще ніколи не чув і нічо не знаю.

— Присунься ближче. Шевченко це наш найбільший народній муж. Не було б його, хто зна, що було б із нашим народом. Шевченко відродив наш нарід. Він указав нам усім найкращий шлях, що веде до великої Правди. Тоді, як жив Тарас Шевченко, наш нарід терпів під московським ярмом тяжкі муки. Наші сестри й браття, або радше наші діди в жахливій панщині коротали свій вік. Гайдуцький нагай гнав голодних жінок на панське поле відробляти тяжку панщину; це ще не те, що за трицятий сніп, або полукіпок... У поті чола, кровю зрошені коряві мужицькі руки сповнювали прикази свого пана. Тарас Шевченко народився теж у кріпацькій хатині. Він учився від колиски нести свій хрест, щобільше він не знав жадних вигод панської дитини, бо його бідні батьки від наймолодших його років веліти мусіли малому хлопчині працювати. Неволя та московська займанщина ограбила наше селянство до найтоншої нитки, Те, що пан хотів, робив із своїми поневоленими. Він був паном їхнього життя і смерти. Та не знав такий найменшої пощади, ані не мав крихітки милосердя. Від раннього ранку до пізної ночі він орав селянським трудом не свою землю. Кажу тобі, Степанку, не свою, бо земля — хоч звалася хлопська, але селянин немав ані дрібки права до свого поля; пан міг йому цю землю кожної хвилини забрати та самого власника-селянина в найми продати, гірше німої скотини. Степане, Степане! Серце кровю запікається, коли слухати та читати про ці страшні знущання московського ката над безборонним українським народом. То ж зваж у своїй молодій голові, що могло діятися в душі такої людини, якою саме був Тарас Шевченко? Його ж сам Господь післав, щоб він своїми пророчими словами помів своїм братам нести тяжкий життєвий хрест і в скінченій боротьбі дочекатися виявлення рівних прав для кожної людини. Правда, багатий український чорнозем, молоком і медом красувалася українська земленька.... Але ж бо це молоко та цей мід ненасичені московські злодухи спивали та серед пянкого танку одурювалися та захлистувалися кровю безталанного народу. Тарас Шевченко всеньке горе українського селянина змалював красками веселки в своїх поезіях. І цим дав він силу нашим дідам витривати та незаломившися передати нам у спадщині всі перлини безмежнього народнього майна. Оця книжечка, яку я тобі сину, сьогодні з нашої робітничої бібліотеки випозичив, це Кобзар Тараса Шевченка, це наша друга обіч святої Євангелії, настільна книга; книга нашого виявлення, книга нашої народньої пророчої думки, наших бажань, намірів стремлінь, наш сьогняшний народній шлях до здійснення наших задушевних мрій, до нашого звеличення. Кожний, що пильно читає рядки святого письма та в своїй душі шукає ладу з собою й не забуває на великі слова нашого народнього ґенія Тараса, не повинен боятися за тернистий шлях народу. Це ж така безмежна сила й велич у Тарасових поезіях, що навіть найдрібнішу людину ставить на тверді ноги та дає крицеву міць глянути відважно в очі найбільшій небезпеці. Степанку, я не буду тобі пояснювати окремо кожного рядочка в цій книжечці, але ти сам у вільних хвилинах будеш читати ці віршовані слова й твоя душа скаже тобі, чий ти син і яка твоя Мати. Ми ще деякий час разом будемо працювати: пізніше теж про тебе подбаю, мені добре відома доля таких, як саме ти.

Степанкові очі заясніли рясними сльозами; йому так любо на серці; він кинувся би цілувати тверді руки свого майстра. За його добре серце... Для чужої, з далеких гір, дитини.

Ані одного словечка не спромігся Степанко сказати в подяці своєму добродієві. Внутрішня радість давила грудь селової дитини. Він жадібно читав дрібні стрічки у визиченій книжці. І зовсім призабув про попередню свою журбу. Тьмавими крутіжками щезало село та любі гори з обрію його думок. Але тільки на часочок, щоб із збільшеною силою ненадійно виринати — якщо не наяві, то в сні й ніжнім голосочком снувати тужливу пісню про рідну хижину, про кожний ступай в рідному селі, про найдрібніший квіток із часу дитячих безжурних днів. Таке вже право наших вічно коханих і любих гір.

(Далі буде).

РЯТУНКОВИМ СУДНОМ СЕРЕД ЖИТТЄВОЇ БУРІ
стануть кожному його ощадности, зложені
у ЗЕМЕЛЬНІМ БАНКУ ГІПОТЕЧНІМ
у Львові, вул. Словацького ч. 14.
(Філія Банку: Станиславів, Собіского 11).

Мандруймо по рідній землі

ВАФКА.

Нецілих три кільометри на північний схід від Фльоринки поселилося, (61 чисел хат), дочерне село Фльоринки — Вафка.

Ця назва, як і назва Фльоринки, які за якісь там заслуги для своїх зверхників мали, від тихже своїх зверхників дістати, в дарунку тодішні оселі нинішної Вафки і Фльоринки. Вони мали поназивати їх своїми призвиськами. І так: Вавер тодішню оселю нинішної Вафки — Вафкою (з часом ця назва мала зійти на Вафка та Фльорик тодішну оселю сьогоднішної Фльоринки — Фльоринкою.

Сама ж оселя нинішної Вафки замітна тим, що не є вона поселена, як інші наші оселі, в тій околиці, в якомусь ярі, але на верху немовби забута людьми коротає свою сіру лемківську долю.

А ся її доля-доленька майже така самісінька, як і всіх інших наших, лемківських, осель т. є подекуди аж бура, аж темна, як пітьма чорної ночі.

Одначе тій сірині наших селянських осель м. ін. винні, — може і по найбільшій части — таки й ми самі. — А винні тим, що не премо сміло і нестримно, через освіту до належного нам суспільного життя, лиш плі ніємо в темноті й через те, не вміємо, успішно, здобувати собі те належне нам життя, і тим, що ми замість перебирати від світа й окруження нашого добрі звичаї й ділання густо-часто робимо наоборот, а не йдемо з поступом часу лише, запопадливо, консервуємо свою сірину надальше.

Та припускаємо, що хоч і поволи, але, може, таки напевно цілковито переродимося.

Бо чиж би ми були: „Раби, невільники недужі?!" Чиж би ми: „Заснули, на віки, у тій нашій „сірині", як безроги в калюжі?!"

О, ні! ні!! ні!!! „Ми не раби, — ми — люди!" Та-а-ак? О, як так то вставаймо до того життя живого і, через те, даймо доказ, що ми дійсно, живі люди і вже з нами гаразд буде.

Нам тут не йде про якихось там наживників, реакціонерів, чи якихось там інших темнителів, бо ця вся гниль має для своєї кишінки, навроком, незгірший розумчик. Важніша річ про цих сірих людий та їх сіре село.

І знову так зложилося, що з тої нашої Вафки мусіли ми зійти на цю загально-сіру тему та зупинившись хвилиночку біля неї тепер знову, завертаємо до тої нашої Вафки. Назвиська наших вафчанів вже з Фльоринки знаємо, що вони із своєї попередньої віри дали „драпака" на православя, також там уже згадано. Назви поодиноких частей того вафчанського верха: Чертіж, Сигви, Червена Земля, Запоточа, Мрєки, Гусє Крило, Кут, Пециска, Гора, Палениці, Ліщини. Підясенями, Буковина, Копаниско, Убіч, Підіймичина, Загаром, Провали та почасти і гора Холм (поляки звуть її Хелм) з під стіп якої дзюрчить собі невеличкий Вафчанський потічок.

Одночасно слід у цьому місці згадати, що села почавши від Королевої Руської до Вафки: Богуша, Білцарева, Фльоринка і Вафка, в часі впроваджування збірних волостей, попали до збірної ґміни в Грибові, а Королева Руська до Пташкової.

В сьогоднішній Вафці є школа, друга з черги (попередня згоріла) та „паперова" читальня Качковського, врешті „Деталічна продаж алькоголів", бо якжеж би — як казав за небіжки Австрії, в одному селі (не Вафці) один війт — село без „палюнки" виглядало?

Наше село Королева Руська лежить у просмику, простягнена в сторону Фльоринки. Зараз же за нею (4 км. церква від церкви) у тому просмику і напрямі усадовилося її дочерне село Богуша. За Богушею (8 км. церква від церкви) лежить село Білцарева.

Усі ті, вище наведені, лемківські оселі, в часі вірового розгардіяшу у Лемківщині, перейшли цілковито на православя. І так з 603 мешканцв Королевої Руської 530 є православними, а 73 осталося гр.-католиками. Крім цього живе ще в Королевій Руській 91 латинників і 49 жидів.

В Богуші з 697 жителів, 671 є православними, а 26 гр.-католиками. Інших народностей у Богуші нема.

У Білцаревій є 567 православних і 48 гр.-католиків.

Порівнуючи число мешканців Королевої Рус:кої з 1914 р., то від того часу число наших мешканців у Королевій Руській зменшилося на 44 душ. Натомість число латинників і жидів збільшилося. Перших о 43 душ, а других о 26.

Зновуж у Богуші за 60 літ число мешканців приросло о 87 душ, а в Білцаревій від 1907 р. зменшилося о 157 жителів.

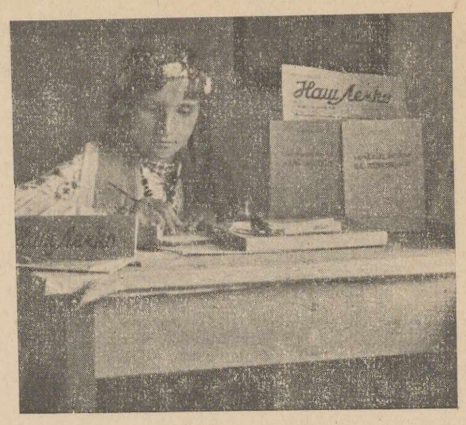

Ганґуся Тупяківна пише лист до „Нашого Лемка".

Наші гр.-католицькі церкви в повищих трьох оселях деревляні. В Королевій Руській, Рождества Пр. Богородиці збудована в 1815 р. У Богуші і Білцаревій св. Вм. Димитрія, збудовані: в Богуші 1858 р., а в Білцаревій 1760 р.

Крім тих наших гр.-католицьких церков, у тих же селах є і православні церкви вибудовані православними мешканцями тихже осель. В Королевій Руській і Білцаревій — деревляні.

Таким переходом нема що навіть дивуватися. Якжеж було лемкові, у відповідній хвилі, не йти на православя, коли йому ще зперед війни, замість ясного народнього освідомлення, замакітрено голову церковною політикою!

А посеред села вибудувати величавий „Народний Дім". А в церкві молитися вже в тій, які йому його попередники оставили. Словом, вже раз зажити життям живих людей і не бути посміховищем життя, він, недоїдаючи сам, складає складки і при підмозі заокеанських братів — будує у своїх селах другі церкви! А його сіра душа й доля, як була сірою, так дальше сірою позістає!

Тут показується ціла таємниця, цілий попросту жах, що може з темним народом, на сліпо привязаним до церви і тільки в церковнім життю заінтересованим, зробити „піп" або якийсь інший майстер від таких справ.

О, горе їм! Горе всім тим, що на той сірий народ своєю „дією" насувають сон і погибіль!

(Далі буде).

——o——

Про заповідь посту

В третій заповіді церковній Церква вказує нам, як маємо зберігати пости. Установляючи пости, Церква мала в тім подвійну ціль: 1) щоб вірні навчилися панувати над собою і через те, щоб могли виробити собі сильний характер; 2) Церква хотіла дати вірним нагоду, щоб могли виказати послух зглядом Церкви і тимсамим зібрати заслуги на будуче життя. В перших віках християнства зберігано дуже строгий піст, особливо перед Воскресенням на памятку мук Ісуса Христа. Інші пости зберігано з побожности, між ін. середи й пятниці кожного тижня. Спосіб посту давних християн зберігся аж до наших часів, хоч Церква вже дещо злагіднила піст. Люди стримуються не лише від мяса і від набілу, але взагалі в деякі дні не їдять майже нічого. Найбільший з пятьох родів посту припадає на час перед Воскресенням і триває 40 днів. Се т. зв. Великий Піст. Сей піст зачався 20 с. м. Його ділять на дві частині (залежно від способу його зберігання): В перший тиждень великого посту і в останній тиждень піст зберігається так: а) в понеділок, середу і пятницю не вільно їсти навіть набілу, в інші дні тижня (второк, четвер, суботу) вільно їсти набіл, одначе без мяса. б) В інших тижнях великого посту (тобто в пятьох, між першим і останнім) в понеділок, середу і пятницю вільно їсти набіл (без мяса), в інші дні (второк, четвер, субота) вільно їсти й мясо, одначе перед обідом і вечерою треба відмовляти: духовні особи псалом 50 „Помилуй мя Боже", світські 5 Отче наш і 5 Богородице Діво. Церква не хоче, щоб ми через пости шкодили собі на здоровлю, або щоб через піст ми стали нездібні до виконування своїх обовязків. Тому Церква звільняє від посту: 1) тяжко недужих, дітей нижче 7 літ, хорих на жолудок, жінок, що кормлять немовлят; 2) робітників, що тяжко працюють по фабриках і копальнях і т. п.; 3) тих, що не мають іншої страви; 4) жебраків, що живуть з милостині, дітей, яким родичі не дають інших страв, слуг, на службі й на харчі у господарів, подорожних, які не можуть дістати інших страв як мясні. Крім того можуть зайти ще інші випадки, щодо яких є трудноші у збереженні посту. Тоді треба попросити о. пароха або свого сповідника о звільнення від посту. Ніхто не повинен пересаджувати в пощенні, бо Бог хоче від нас розумної служби. Піст дуже пожиточний для тіла і для душі. Піст скріпляє здоровля, просвічує розум, зміцнює волю, зеднює нам нові чесноти, відпущення гріхів, вислухання молитв, надзвичайні ласки і вічну надгороду. Одначе повздержливість в їдженні тільки тоді мила Господу Богу, коли одночасно здержуємося від гріхів і виконуємо добрі діла.

◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇

ВЕЛИЧАВА АКАДЕМІЯ З НАГОДИ 125-ЛІТТЯ УРОДИН ШЕВЧЕНКА.

125-ту річницю уродин Великого Кобзаря вшанувало українське громадянство у Львові святочним концертом, що відбувся 5. III. ц. р. у великій залі старого театру. Концерт почався „Заповітом" міш. хору Бояна й Сурми. Палку промову виголосив сенатор О. Луцький; з черги хорові та орхестрою виконані точки та деклямації б. артистки Українського Державного Театру в Києві — Наталії М. Дорошенкової, у закінченні симфонічна кантата „Кавказ" Ст. Людкевича викликали незатерте вражіння на кількатисячних згромаджених слухачах. Відспіванням Національного Гимну закінчилося це велике свято.

З рідних сіл

ЛОДИНА, ПОВІТ СЯНІК.

Зогляду на появу в оборі одного господаря в Лодині тваринної пошести прищиці зачинено в цьому селі сметанкову станицю з кінцем м. р. З одного боку мусить бути безоглядна боротьба з пошестю, але ветеринарійні оглядини повинні вияснити, чи пошесть уже перепала, бо проче населення села поносить великі втрати внаслідок зачинення сметанкової збірниці та не може добути з інших джерел потрібного гроша на покриття податків, асекурації та інших рільничих довгів. Треба вислати до староства прохання на визначення ветер. комісії.

СЕМУШОВА, ПОВІТ СЯНІК.

Аматорський гурток при читальні „Просвіта" відограв 19. січня ц. р. дві вистави п. н. „Лицарі ночі" — й „Пройдисвіти" з найкращим успіхом. Таку саму виставу давав цей гурток у Манастирці к. Ліська, при заповненій салі чит. домівки.

Із звіту Заг. Зборів тої читальні „Просвіта" довідуємося, що в м. р. були 4 вистави, до біблбіотеки докуплено 50 нових книжок, на загальне число 336 примірників; назначили почесними членами проф. Василя Ганківського, як першого учителя в селі та пп. Навроцьких. Відспіванням національного гимну закінчено загальні збори.

МРИГОЛОД КОЛО СЯНОКА.

На торг у цьому містечку приходить багато посторонніх людей. Між іншими прийшов і Михайло Демкович Добрянський, який на основі якихсь непорозумінь з Евгеном Шурґотом попав у таке немиле для кожної людини положення, а саме, що Шурґот грубою палицею мусів гарбувати хребет Демковича. Не гарно, як люди бються на торзі, і буком полагоджують свої спори.

СВЯТОЧНІ ПРОСФОРИ.

Поминки Різдвяних Свят у святочній просфорі відбулися в Лубній (Горішній Кінець) повіт Березів, у приявності 150 своїх і прошених гостей, які приїхали з Динова. Між іншим Впр. о. Копистянський виголосив релігійну промову, іншу Т. Бак і м-р В. Хробак, адвокат із Динова та лікар д-р Дзюбановський.

Подібна Просфора відбулася в Тиряві Волоській, на якій зібралося майже ціле село. Промову виголосив місцевий о. парох З. Крупський, Нестор Л. з Голучкова й М Чепільовський. З вірою в краще завтра розходилися гості до своїх хат.

ДУДИНЦІ КОЛО СЯНОКА.

Члени читальні „Просвіти" в Дудинцях ходили по селі з колядою та колядками веселити наші хати. Вони дуже культурно поводилися та своїм чемним відношенням навіть до найбідніших здобули собі любов і признання цілого села. Вони не забули теж про Рідну Школу, на ціль якої переслали 5 зол. Рідна Школа щиро всім дякує.

Славно молоді Сестри й Браття!

◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇

Чи Ви вже маєте книжку ІЛЬКА БОРЩАКА

Карпатська Україна

у міжнародній грі,

накл. Н-ва „Наше Слово", Львів 1938, стор. 64 ціна 80 ґр. з поштовою пересилкою? Негайно собі замовте, бо наклад уже на вичерпанні. Книжку набувати в Адмін. „Наш Лемко".

Тимко Перейма

Лемківська пісня

Горіла липка і явір.
Деся мій миленький забавив?
Забавив він ся при Тисі,
Бо він їмав рибки Марисі.
Моя мала задрімала, гей задрімала, я заспав.
Кийси фрасик з за калапа, гей з за калапа перко [взяв.
А я думав, же то она, гей, же то она мила взяла.
А то взяла стародавня, гей, стародавня фраїрка.
Зеленем посіяв, зелене ми зійшло.
Котрем дівча любив (2) тото за ня пішло.
Грають в корчмі, грають,
Аж корчмичка дуднить (2),
А моя миленька, моя наймилейша,
Впала мі, впала мі, впала мі до студні;
Ани мі не грайте, ани не співайте (2),
Лем мі мою милу, мою наймилейшу,
Зо студні, зо студні, зо студні достанте.
Я сой хлопец справедливий,
Никто о мі нич не зна. (2)
Лем та моя фраїречка (2)
Але она не повість.
Хоцби она повідала, але она не може, (2)
Сама мене закликала до комори до свойой. (2)
Сама мене закликала до комори до свойой, (2)
Наляла мі погар вина, до рученьки, до мойой.
Кед єс милий справедливий випий вино од мене.
Не повідай ти нікому, што ти ходиш до мене.
Гора, гора, горувата.
Гей, моя мила волювата,
Гоя, яй, тала-лай-га-я-я-я-яй.
Чочби мала і три воля
Гей таки буде мила моя, га-я-яй...
В зеленім гаю древко рубають,
Аж до Дунаю (2) тріски падають.
(Кожну ріку старинні славяни [називали „Дунай“).
Падають вельки, падають мали.
Ід їх позберай (2) дівчатко шварне.
Ід їх позберай і наквад огня,
Випер милому (2) кошелю додня.
В пятницу намоч, в суботу випер,
В неділю рано милого прибер.
В неділю рано сонечко сходить,
А мій миленький (2) під перком ходить.
Як би я знала, котра му дала,
Зараз би я єй главичку стяла.
Главичку стяла, в Дунай пустила
Най мі не любить, най мі не зводить
Мого фраїря.
Ой Боже, мій Боже, што я буду робив,
Як би я не достав (2) котрем дівча любив..
Прийди до найас шугайку, прийди до нас хоц коли..
Ей, бо я юж не така, ей бо я юж не така —
Бо я юж не така, як єм била г вони (тамтого року).
Бо я ищи перви розума не мала,
Ей зелени коноплі, ей зелени коноплі,
Зелени коноплі за біли вибрала.
А ци я пес, же ня не кцеш — Же ня не кцеш...
Я за свої дукати знайду собі не таку — Яка ти єс.
Таляр єй дав, жеби з ньом спав
Таляр йому оддала і з постелі дрилила
На землю впав.

Вже 1. січня 1939 р. появилося перше число дуже цікавого ілюстрованого часопису — місячника

„Сад і город“

що на рік коштує **2.50 зол.,** але хто прищле передплату до кінця березня 1939 року — дістане **за 2 зол. на рік!**

Багато практичних порад і вказівок! Багато малюнків!

Ти зазуленько ставай раненько,
Жебис кувала (2) на зорі зрана.
А під геам, а під гаєм зелененьким
Брало дівча лен дрібненький.
Брало, брало, брало видерало
Тонісінько простягало, чорну землю наповняло.
Вкрилась няня, (2) вкрилась матку
Вкрийте мене на остатку.
Возми мене (2) молоденьку
Як ягідку червоненьку.

Жіночі ПІСНІ.

Ой Боже, Боже, як ня муж бие;
Ой юж ня никто не пожалуе.
Іде мій точок сивий голубочк
Пожалуе ня.
Парубочку гладкий не ход, де сут двятки
Будеш в пеклі горів, будеш в пеклі горів
По сами лопатки.
По сами лопатки, по сами рамена
Товди будеш знати (2), што то чуджа жена
Боже, Боже, што мі з того,
Гей, гей, же я вишла за старого.
Бо той старий сива брода,
Гей, гей, а я жена як ягода.
Гей, бо той старий пригорблений
Юж я пташок улаплений.
Гей, юж я пташок улаплений
До кліточки посаджений.
Зазуленька кукат, моє серце пукат
Зазуленька в гаю, моє серце в жалю.
Зазуленька кукала, правду повідала,
Же я там не буду, дем ся виховала.
Ой пила, пила, чепец згубила...
А прийшла до дому, тай мужа била.
Ішов жидиско брез болотиско.
Тай встяг чіпчиско за мотузиско.
Мала я фраїра годинкаря,
Што робив години для цисаря.
Як зачала година биц.
Мала я фраїра юж не мам нич.
Мала я фраїра фуяроша,
Што робив фуяри до Вароша
На фуярце дуду, дуду,
Мала я фраїра юж не буду.
Давидова жена юж ся похворіла,
А Давид єй не верит:
Ставай Елено, моя люба жено,
Бо тебе нич не болит. (2)
Давидові жені юж по ксєндза идуть...
Давидову жену юж до труни квадуть....
Давидову жену з хати виношають..
Давидову жену до церкви вношають,
Давидову жену юж на цвинтір несут.
Давидову жену, до гробу спущають,
А Давид єй юж зверив —
Та й на еї гробі підскочив собі
Господи, слава Тобі.

(Далі буде).

Григорій Марусин. (6

Напереломі

Повість з лемківського життя.

Тимчасом старий Сурмач уторгував трохи гроша, цілий сигітський закуток заворушився. Стара Параска дала всім сусідам знати, та з кожної хати виходили ґазди із посудинами за мазею. Старий обслужив сам усіх, він добре бачив, що Гринько сидить „маркітно“ оподалік від воза, та не хотів турбувати його. Щойно, коли вже заспокоїв усіх ґаздів, підійшов до сина, та озвався лагідно:

— Виджу, сину, же ти капку маркітний, але то нич, я знаю, же тобі ся подобало бити в тім риманівскім склепі, але може то і ліпше, што ся так стало, може тобі акурат іншей призначіня написаной, хто знає, сину, не турбуйся, якоси то буде.

Взяв Юрко батіг від хлопця, щоб їхати далі, та ще стара Параска зайшла йому дорогу.

Станула собі перед возом та почала півголосом молитву:

— На горі, на високій, там церковця мурувана стояла, а в тій церковци сьвятий престів, а на тім престолі сам Ісус Христос. Пришли до него сьвятий Петро і сьвятий Павло, а Ісус Христос головку склонив, рученьки зложив і так до них повідат: Сьвятий Петре, сьвятий Павле, воз паличку в праву ручку та ід межи люди мою науку голосити і ґрішників до царства небесного навертати. Хто тот пацеричок вигварит в пятноньку до постоньку, в суботоньку до схід соненька, а в неділеньку до Службоньки Божеї, тому шитки ґріхи будуть відпущени і райски двері отворени на віки вічни амин.

Юрко із сином набожно слухали молитви, а коли Параска скінчила, понишпорив Юрко в калитці широкого ременя й дав бідній кілька мідяних дрібняків. Вона витягнула зза пазухи забрукану хустину, завинула в один ріжок отримані дрібняки й обережно засунула вузлик знову за пазуху.

— Бізаплат вам Юрку, — промовила згодом, — а то хто, певні ваш син?

Отримавши потверджуючу відповідь, говорила далі:

— Гардий хлопец, лем го пильнуйте, ґаздо, жеби го дівки не збаламутили. Не єдна буде си зуби острила, жеб го дістати, але ти сину уважай добрі, бо то шитко нич не варт, дітино, на нич ся здадут дівчатиска, на нич тоти пінязі, што їх зарабяте, бо незадовго затрубят ангелі на шитки сторони сьвіта, затрясеся земля, анцихрист заскрегоче зубами і западеся в найбільшу дебрю, а Ісус Христос зачне судити живих і гмерлих. Смотте, жебистеся не бояли того суду, бо він лем для тих буде страшний, што пана Бога ображували, што біднима помітували, што вітця і матере не шанували. Чуєш дітино?

— Чую! відповів несміливо Гринько.

— А ви откаль їдете? Билисте може г Риманові?

— Билисме.

— Но і што виділисте анцихриста? Та єдна жидівка його вродила, а ту на Пасвисках буде війна, єдна била уж на початку сьвіта, а друга буде при кінци сьвіта. Ци видиш сину, там за Моравского двором — тоту зеленину?

— Виджу!

— Там поховани вояки,, што ту воювали, — пояснила Параска таємничо, тай пошкандибала вділ.

— Ци доспровди, тату? — спитав Гринько батька...

Дайте в руки своїх наймолодших 2.— зл. річно
в Америці-Канаді 1 доляр річно

„ДЗВІНОЧОК“

часопис для українських дітей

1.20 зл. піврічно.

В кожному числі оповідання про славну минувшину, цікаві діточі казки, сценки, загадки, ребуси й т. п.

— Так, сину, ту била якаси війна, там, де видиш тоти смеречки, загороджени парканом, похований якисий паниско старший, што командував бунтарями...

— Што то за бунтари били?

— То били шляхтичи, пани, таки, як тот, што ту по дворі сидит, і они ся збунтували на кріля свого

— І што потім било?

— Пришли кралівски вояки — тай добрі спрали шляхту; барз дуже їх ту поховали, лем пак люде їх гроби заорали.

— А чогося тота шляхта збунтувала?

— Ти сину видів часом, як кін брикат, коли му дуже вівса дати, то так било з тима панами. Било їм барз добрі, їли, пили і паса попущали, тай хотіли жеби їм іщи люпше било, а кріль повідат: гов, так не може бити, жеби лем панам било шитко вільно.

— Ага, тепер уж знаю. А ци тота Параска правду повідат, же буде конец сьвіта?

— Хто то знає, сину! Колиси буде, а тимчасом їдме, босме ту дуже часу збавили. Поїдеме ярами понад ріку аж до села Вислока, там, де тота ріка має свій початок.

— А там на схід сонця якой село?

— Там Одрехова, не люблю там їздити, бо люде там недобри. Там тя кождий обидре і сховат як своє, без то ся так називат тото село: Одре-хова. Одре тя і сховат.

— А ви то откаль знате, тату?

— Откаль я знаю, так люде повідают, я там бив нераз, та тижек мі ся люде не подобали. Облесни таки, же ся видит — же би тя на руках носили, а як приде што до чого, то тя нихто не поратує. А як ся з котрим задаш, то тя доспровди ошукат і обидре.

— То не їдме там, люпше до Вислока.

— Та я тижек то повідам, бо уж недовго будеме в тих наших ґорах. З Вислока поїдеме на Команьчу, а пак долиною Ослави виїдеме в доли. Там сину інший світ. Поїдеме рівнинами, на Львів, на Поділя, док літо мине, то треба жебис бодай з далека видів росийску границу.

На такій гутірці скоро й приємно минав час Гринькові. Гірські села: Рудавка, Тарнавка, Вислочок „обслужив“ Юрко в одному дні, щойно другого дня під вечір затримався його візок під невеличкою гіркою біля Вислока.

Сонце заходило за шпилі смерекового лісу, з котрого заносило приємним холодом. Під лісом на широкій поляні паслися ще дві корови й декілька овець. На скраю поляни стояло дівчатко з батіжком у руці, та виводило звінким голосом свої співаночки.

Гринько заслухався.

„Гаю, же мій гаю, я тя постинаю,
Бо мі ся до тебе співанки ховают.
Співалабим собі, шугаю, о тобі,
Лем ти барз фалечний — позираш по собі“.

Плила одна співаночка за другою, а Гринько так заслухався, що й не стямився, як тато заговорив:

Подме сину, нічлігу глядати.

Не тримайте безужиточно дома **долярівок, інвестиційних позичок та інших цінних паперів.** Пересилайте їх в депозит до

ПРОМ-БАНКУ

Львів, ул. Гродзіцких 1, І. п.

Тел. 292-15 і 200-15.

Охороните цінні папери перед крадіжю, знищенням та довідаєтеся про виграну згл. в речинці заінкасують Вам відсотки.

Розкудкудакана сваха

Москвофільська „Земля і Воля" в 557 ч. в „статті" „Наіука" історичних днів", розкудкудакалася про те, що українці закидають москвофілам, що вони, для вигоди когось третього, підривають і шкодять життєвим змаганням нашого українського народу.

При тім — пишеться там — що українці, закидуючи їм тую наймитську „роботу", ніби то ніколи не можуть їм на той, їхний ганебно-наймитський „фах", навести переконуючого доказу, що той їхний „руский рух" направду находиться на услугах чужих сил.

Зате будьтоби вони, „зо своєї сторони", без найменьшого труду „доказують", що нібито наш український змаг, мимо всіх своїх вартісних осягнень є, в ширшій „политиці", послушним середником в руках чужих сил ворожих „русскому" народові.

Такто поза іншими в тій „статті", по засаді рий-рильськими, написаними „мнимаными", скавулить кацапія.

А тимчасом, не входячи в те, що кожна політика, маючи одну голову і ноги та тисячі рук, інстинктовно, знає що, і як, і коли має робити, то про те українці чи то в Рассеї, чи куди инде, хоч маємо сливе по всіх наших жилищах тоті ганебно наймитські москвофільські „роботи" цілі тисячі доказів, майже, як явно виказує фільм нашого суспільно-політичного життя, що москаль наймит, і що, майже, чим „видніший" москвофіл тим більший зрадник „руського" народу.

Кацапо-наймитам вільно, на наші українські змагання гавкати, що їм тільки захочеться, бо на те вони створені.

Гнатко.

ДУБРІВКА РУСЬКА КОЛО СЯНОКА.

Люди з цього села тішилися донедавна найкращою славою в околиці. Одначе від часу, як деякі заманджали до Сянока й тут працюють, ці люди принесли неславу на село, бо вони замість піти на культурні вечерки до читальні, залюбки просиджують по жидівських кнайпах і циндрять запрацьований гріш на шпіритаї та вокoвиті. Це діється — мабуть тому, що ці пропийники дуже злюбили собі жидівського „скарбника", який охоче ховає до своєї скарбонки кожний гріш „культурних" людей з Дубрівки. Хіба треба буде публично проголосити список цих „паничів", щоб увесь світ довідався про „освітню" й господарську працю дубрівчан. Але, щоб ніхто не плакав потім на нікого...

НА ВЕЛИКОДНІ СВЯТА

нашу церкву прибираємо
ВИШИВКАМИ!

Найкращі церковні вишивки найдете в
АЛЬБОМІ УКРАЇНСЬКИХ ЦЕРКОВНИХ ВИШИВОК!
Альбом містить взори на: хоругви, фелони, образи Святих; альбом у гарній мистецькій обгортці з дбайливо мальованими взорами на кредовому папері. з поясненнями; **ціна 4.— зл., порто 50 гр.** Висилає за попереднім надісланням готівки, або за післяплатою

Видавництво „Українська Преса"
Львів, ул. Косцюшка 1а.

ТИРЯВА ВОЛОСЬКА К. СЯНОКА.

У нашім селі живе парубок Михайло Дякун син Дмитра, та хоч він не бачить на свої очі, одначе він такий проворний і — як у нас кажуть — змисний, що сам без нічиєї помочі найкращі робить млинки до чищення збіжжя. І він, Богові дякувати, ані не плаче, ані не нарікає, тільки сам на себе працює. А тепер, спитаймо, скільки то здорових молодців ані кілка до воза не вміє застругати?! Хоч вони мають здорові очі та здорові руки... Але зате, як заграє музика, то такий парень з його, та як ще сьорбне шпіритаї, тоді вміє начуд добре майструвати ножем по людських ребрах... Такий вже світонько поганий настав, що й годі гірше...

Листування

Вп. Іван Левчик: За бажання щиро дякуємо, часопис здержано. Привіт.

Впр. о. І. Б.: переслав на пресовий фонд „Н. Л." 100.— зл. як непринятий гонорар Вп. Д-ром Маркіяном Дзеровичем; дуже сердечна подяка.

Вп. Анастазія Король: В найновішому (ч. 3) Жіночої Волі є добрий опис, як повинна поступати та виховувати свої діти культурно.

Wydawca i redaktor: Juljan Tarnowycz, Lwów, ul. Nowy Świat 22. — Drukarnia „DIŁO", Lwów, Rynek 10.
Видавець і редактор: Юліян Тарнович, Львів, ул. Новий Світ 22. — Друкарня „Діло", Львів, Ринок 10.

№ Н-1933